

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Iulie-August-Septembrie 2024 (Anul XVI) Nr.185-186-187

BOEM@

Revistă de Literatură și Artă

iulie-august-septembrie 2024 (Anul XVI) Nr. 7-8-9 (185-186-187) - 118 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida **A.S.P.R.A.**

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: Editura Boem@

7-8-9 / 2024

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef: Mihail Gălățanu
Redactor șef adjunct: Denisa Lepădatu
Redactori: Constantin Oancă, Tănase Dănilă, A. G. Secară, Adrian Talabă, Mihaela Vaida, Dan Ion Sanda, Lucia Pătrașcu, Grigore Grigore, Cristina Roșu
Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Lidia Grosu (Rep. Moldova), Melania Cuc (Bistrița), Florin Logreșteanu (Craiova), Ana Opran (Vaslui), Carmen Racoviță (București)
Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu

Revista BOEM@ poate fi citită și pe site-ul
www.boema.edituraboema.ro
actualizat permanent de: Editura BOEMA
Email: boema@edituraboema.ro
Tel: 0726 337376
ADRESA: Str. Regimentul 11 Siret, Nr. 17,
Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați - 800331

Abonamente și comenzi:

Tel: +40 726 337376, boema@edituraboema.ro,
office@edituraboema.ro

- o Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF etc.) și să conțină diacritice.
- o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).
- o În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul tuturor materialelor publicate.

**Literatură
și
Artă**

DIN CUPRINS

Poezie: Lidia Grosu (R. Moldova) (p.8), Petre Rău (p.13), Nicolae Nistor (p.15), Francisc Balogh (p.24), Adrian Vasile Iftime (p.25), Mioara Păguțe / Mônica Tóth (p.26), Așer Negoi (p.27), Marin Rada (p.32), Cătălin Rareș Turliuc (p.33), Ella Leynard (p.48), Melania Cuc (p.49), Lazăr Magu (p.53), Teodor Dume (p.54), Vasile Dan Marchiș (p.56), Nicu Brezoianu (p.57), Marin Moscu (p.65), Paula Bârsan (p.66), Gabriela Biriș / Aurel Scarlat (p.74), Arsenie Augustin (p.79), Adrian Talabă (p.101), Gabriela Botici (p.107), Ion Cuzuioc (Rep. Moldova) (p.112), Ana Văcărașu (p.116)

Proză: Aurel Brumă: Din memoriile lui Zexe - III (p.17) / IV (p.58) / V (p.97), Mioara Păguțe: Camelia (p.28), Neta Muscă-Ionică: Suflet de floare (p.37), Constantin Geantă: Fiica lui Decebal, Visul Andraei (p.38) / Legenda tunelului de sub Olt de la mănăstire Cozia / Prințul tenebrelor (p.39), Miriam Zohar: Satiră în lumea ciudașeniilor (p.41), Cristian Biru: Păstrează restul (p.51), Dumitru Băluță: Fata în roz (I) (p.62) / Fata în roz (II) (p.95), Cristian Ovidiu Dinică: O lungă așteptare (p.105)

Cronică de carte: Nicolae Grigore Mărășanu: Poemul-tornadă sau despre o nuntă a artelor (p.3), Daniel Corbu: Laurențiu Maftei sau poezia ca spectacol istoric (p.10), Ana Opran: Litera X, o necunoscută ce tronează pe marginile cercului existenței (p.11), Gheorghe Colțun: Zidind dăinuire în timp (p.16), Lucia Pătrașcu: Petre Rău - Vestirea metaforei (p.102), Geanina Birlădeanu: Ecouri mitice în pânza viziunii contemporane (p.103), Petre Rău: Ars poetica în creația lirică a poetului-monah Ignatie Grecu (p.109)

Note de lectură: Alexandru Cazacu: Grație și speranță (p.86)

Eseu: Ștefan Andronache: Universul poetic eminescian în viziunea artiștilor plastici din secolul al XX-lea (II) (p.5), Constantin Geantă: Lucian Blaga (p.89)

Istorie literară: Nicolae Tzone: "Mult stimată tovarășe Ceașescu..." (p.81)

Note de călătorie: Ștefan Andronache: Capri, insula paradis a Europei - III (p.34)

Mari poeți: Emily Dickinson (p.21), Serghei Esenin (p.67), Ezra Pound (p.84)

Remember: Daniel Corbu: Laurențiu Ulici și Biblioteca Babel a literaturii române (p.85)

In Memoriam: Paul Sânpetru: Timbrul clopotelor (p.22) / Așchia / Legământul (p.23)

Interviu: Cristian Mladin: Interviu cu muzicianul și compozitorul Petre Ionișescu (p.29), / Interviu cu solistul trupei "Lupus Dacus", Marcel Săpcu (p.69), Petre Rău: 40 de ani de monahism și poezie - convorbiri cu poetul-monah Ignatie Grecu (p.42)

Traduceri: Ligia Doina Constantinescu: Spațiul traducerii ca juxtapunere cu alteritatea, prin mostre semnate de poeții Vasile Burlui, Mircea Cărtărescu, Petre Rău și Valeriu Stancu (p.75)

Personalități: Constantin Stancu: Radu Igna și vâltoarea vieții de zi cu zi (p.72)

Aniversare: Redacția: Un nou volum de poezie marca Mihail Gălățanu (p.80), Redacția: Ion Cuzuioc (Rep. Moldova) la 75 de ani (p.114)

Aforisme: Maria Filipoiu: Alfabet aforistic (A-B) (p.78), Ignatie Grecu: Aforisme (p.87)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.117)

Grafică:

Coperta I + IV: Pixabay free

Interior: Grafică de Florentin Gurău, Pixabay

Nicolae Grigore MĂRĂȘANU

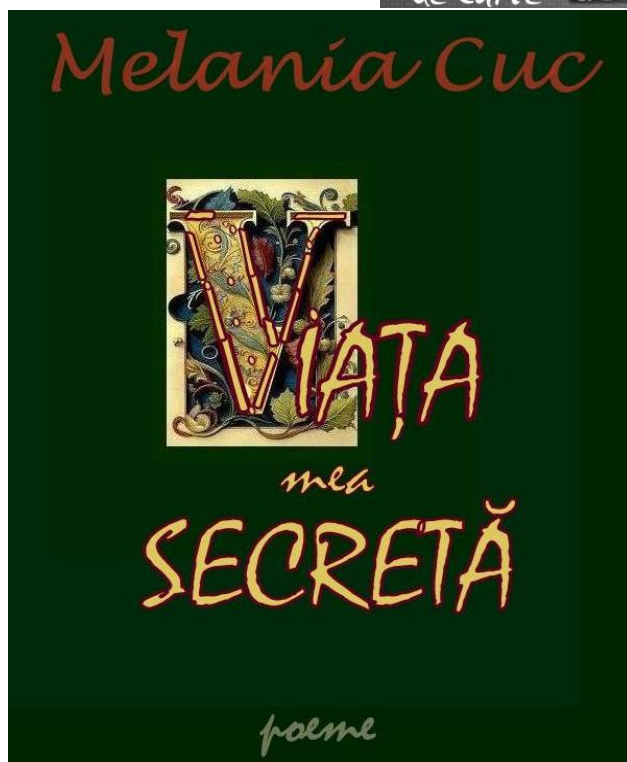
Poemul-tornadă sau despre o nuntă a artelor

*Eu pot fi uneori frivolă,
pot să creez personaje,
să inventez scene mirolante,
dar, te asigur, pentru nimic în lume,
nu voi lipsi de la propria-mi răstignire!*

Mărturisesc, la începutul lecturii volumului *Viața mea secretă*, al doamnei Melania Cuc, Editura Vatra Veche, nu mi-a fost ușor să desprind o idee călăuzitoare din meandru al acestei poezii; mi s-a părut un caleidoscop fragmentar de imagini poetice, greu de prins în arcanul unei idei mai generoase; încercare de abordare mai dificilă și pentru că doamna Melania Cuc este o personalitate complexă: publicistă, cu vechi state de plată, în București și acasă, la Bistrița; poetă, cu har recunoscut de cei ce i-au cercetat, cât de cât, opera poetică de multe volume; romancieră, cu zece romane, la activ; și, ca și când nu ar fi îndeajuns, și pictoriță, ale cărei tablouri sunt dăruite unor instituții, cât și unei mulțimi iubitoare a artei sale.

În același timp, însă, și în contradictoriu cu acest prim sentiment, nu știu prin ce efect, dar mi se inocula un altul: de atracție, de un fel de vrajă, pe care o trăiești, dar nu știi de unde vine. Și am zis să căutăm, mai ales că de mai multe ori, poeta ținea să avertizeze cititorul grăbit, că nu umblă de capul ei prin zarva asta, că nu e un simplu cumul de imagini disparate, ci mai e ceva ce se ascunde dincolo de text: *Eu nu umblu de capul meu prin zarva aceasta; / am sare pe rana lăsată de leșă și nu știu să latru, / nici cum să mușc, / cum să-mi urmez stăpânul în moarte.* Și am zis, dacă poeta nu umblă de capul ei prin poezie, atunci nu poate fi vorba de zarvă, ci poate de o gâlceavă a înțeleptului cu lumea, mai ales că avertismentele continuau: *Eu pot fi uneori frivolă, / pot să creez personaje, / să inventez scene mirolante, / dar, te asigur, / pentru nimic în lume, / nu voi întârzia la propria-mi răstignire!* Versuri grave, îmi amintesc de avertismentul tatălui meu, când mă purta cu el prin bălțile de acasă (*copile, ia seama pe unde calci!*), să-mi destăinuie vraja dar și pericolele naturii pe care o traversam.

Unghiul din care privește, și își alege motivele poemelor, e mișcător, iar din când în când încearcă să se definească: *Sunt un spirit imun la durere, / trup născut în scuteț fără monogramă, / zic, și nu-i treaba mea ce face cel ce s-a trezit din mahmureală, / pe treptele bisericii din cartierul vechi.* Sau: *Vizual vorbind, sunt o pasăre călătoare / ce s-a agățat în rufele întinse pe frânghii, la soare* Sau: *Sunt copilul cel mai gureș al unei femei libere. / Întâmplările fiecăreia dintre zile / încearcă să mă prindă în caiele / pe scândura mesei. (Scuteț fără monogramă).* Și încă: *Credeam că fiecare problemă nerezolvabilă / are la bază / o teoremă descoperită de om. / Eu sunt rezultatul uneia dintre problemele nerezolvabile. / Trup-Spirit siamez, / ceea ce mă face să văd din unghiuri dife-*

rite (Timpul prezent face penitență).

Alteori, ne întâlnim cu un personaj, un fel de umbră a sinelui, nedefinit, un fel de *Madam Confidenția*, căreia poeta simte nevoia să i se confeseze, deseori să se confrunte: *Mă îndemni să ajung printre primii culegători, / pe creanga cu cireșe amare; / dar ramul se tot subțiază sub tălpile mele, / ca sloiul de gheață expus la soare.* Sau: *Suntem doar la un fir de păr, / la un fir de mătăsă, unul de altul; / privesc prin oglindă și nu văd bisturiul, / urmele de sânge preschimbate în bijuterii de Murano.* Sau: *Uite o rodie pârguită!, / îți zic și-ți arăt arborii în care flutură batiste și rugăciuni; / doar holograma, o fata-morgana, / iluzie amăgind călătorul care nu mai sunt.* Și încă: *Cum să mă convingi că lemnul din giurgiuveaua ferestrei, / acea materie în firească descompunere, / va înfrunzi în a treia zi din primăvara asta?* Astfel de dialoguri, de confesiuni, fac proba unui bogat aport de existență adus în poezie, sporesc vraja, veridicitatea poemelor.

Și privind și observând din unghiuri diferite, pătrunde, introspectează în cele mai neașteptate medii, culege imagini, trăiește stări-limită și, prin acumulare, imaginile dezvoltă însele un fel de linie de forță-tornadică, centripetează materia poemului, o aspiră ca un anafor - o apă; ca un vârtej - un drum de pulbere; ca o tornadă - un oraș, o etajează și astfel se naște poemul. Că, printr-un har recunoscut (bagaj inițial), poeta știe, după simțuri, auz sau culoare, cum mărturisește, să-și aleagă sentimentele: *Merită să-mi aleg sentimentele / care vor germina in vitro, / precum în pânțele seminței viitorul fruct. / Nu mai contează locul, dorința, buruiana, / roșul prin care redevin ignoranta, / micuța, / pe care degeaba o duci de mână la școală. (Bagajul inițial).* Și voi mai risca o afirmație: există în poezia Melaniei Cuc, nu numai în cartea de față, un cult și un simț valoric al imaginii. O astfel de imagine, dintr-o altă carte, îmi stăruie în minte: *Ca un spin de rodie stă cerșetorul / înfipt în zidul bazarului.* (Citez din memorie). Să recunoaștem, astfel de imagini cuceresc, se așează

(continuare în pag. 4)

temeinic în memoria cititorului. Iar Melania Cuc posedă acest simț/cult pentru imagine, încât te întrebi: Ce are, ce conține (de place) acest logos, fruct al poemului, pe care autoarea îl culege din cele mai neașteptate medii și zidește cu el poemul, ca la rândul său poemul să-și înmagieze cititorul? Credem că este vorba de o puternică *empatie a logosului*, când imaginea se decriptează, capătă limbaj și generează sentimente. Pentru că altfel, nu am putea pătrunde, nici tălmăci unele frazări din care abia se pot desluși mesaje de subtext. Dar poeta, fiind și pictoriță, mizează mult pe imagine și, poate fără intenție, dă consistență unui fenomen de tip - *Pareidolia*, fenomen-*imago*, folosit de unii artiști plastici și fotografi, dezvoltat de noi într-un eseu din *Deltaicul, spațiul dublei răstrângerii*, Ed. Academiei Române, 2022, întâlnit într-o vară și la artiștii plastici, pictori și sculptori, din *Maxonia* satul-muzeu situat pe dealurile Sângeorzului, derivat, am înțeles, de la numele lui Maxim Dumitraș, cel ce a creat această așezare de basm; întâlnit și în lucrările aceluiaș grup de artiști, expuse la Muzeul din Sângeorz-Băi.

În ce constă acest fenomen, cum este el definit de specialiști? Termenul nu-l găsim în Dicționarul Limbii Române, dar specialiștii ni-l prezintă ca pe un fenomen psihologic, alteori ca rezultat al unor maladii (vezi Alfred Gustav Jung, în primul volum din antologia *Puterea sufletului*) și definesc *Pareidolia* ca fiind „tendința de a interpreta un stimul vag ca pe ceva cunoscut de observator, cum ar fi formele ce apar în nori, fețele ce par a se ivi în obiecte neînsuflite sau modele abstracte, sau auzirea de mesaje ascunse în muzică.” Adăugăm frânturile de imagini apărute uneori pe geamul ferestrelor unor biserici, de regulă după unele ploii acide, asemenea unor vitralii secrete și nefinalizate de artistul-natură, le priveam și interpretam, fiecare după puterea sa de imaginație, ca fiind scene sau figuri de sfinți, pe care privitorul mai puțin avizat le privea ca pe minuni.

Am constatat atât la artiștii plastici din *Maxonia*, cât și la poeta și plasticiana Melania Cuc, cum o anume imagine te ajută la limpezirea și înțelegerea unei picturi, sculpturi ori a unui poem, nu îndește de clarificat în minte. Se întâmplă când vrei să transpui un text într-o imagine, sau când cauți o imagine-concept, în hieroglifa căreia să încapă un text, alteori înțelesul întreg al unei sculpturi, picturi sau cărți. Și când norocul îți surâde și dai de o astfel de imagine-limbaj, care traduce pur și simplu misterul ce nu vroia să se arate, simți cum în minte se face ziuă; înțelegi cum imaginea-limbaj devine idee încăpătoare, purtătoare a înțelesului; simbol al întregului. Poate așa se relevă și se traduce, la unii poeți, acea *divina ambiguitate*, practică și de noi în *Parfumul de frezie auree*, „ambiguitate” pe care, uneori, e bine să o conțină Poezia; metafizica pe care o degajă dă forță poemului - o simți, vezi, auzi, percepi, dar nu știi de unde vine. Mai nou, am citit în revista *Leviathan*, despre o expoziție de fotografie a artistului fotograf Vladi Alon, vernisată la Institutul Cultural Român de la Tel Aviv, în care erau expuse imagini din natură, create de natură, sugerând efectul *Pareidolia*, expoziția intitulându-se *Pareidolia - înțelesuri ascunse*, dovadă că fenomenul este urmărit și promovat în arta imaginii, în imagologie în genere.

Melania Cuc mizează mult pe o astfel de imagine - limbaj; îi este la îndemână, pentru scrierea poemelor, dar mai ales pentru pictura sa: procedeul a devenit, cred,

metodă de lucru și e practicat din instinct. Cine zăbovește asupra picturilor sale nu va observa printre ele cadre din natură, nici portretul unor persoane, în sensul clasic al cuvântului. Va observa, în schimb, o contorsionare a imaginii, figuri umane parcelate, frânate, compuse din bucăți alungite, îngeri și heruvimi închipuiți, trecuți prin același ochi, voit diform, al artistei. Procedeul, din pictură este transferat poeziei (ori poate invers?), unde întâlnim unele dintre cele mai neașteptate imagini, aparent disparate, dar care printr-un fel de empatie a logosului, se armonizează și ne vorbesc despre o interferență, un fel de nuntă a artelor.

Ușor să deduci că atât pictorița, cât și poeta sparg tabloul dat al lumii conjurătoare și caută motive de inspirație dincolo de el; ne aduce în prim plan, acele imagini ce se află dincolo de ziduri, într-un inconștient ființial. Ele „aparțin naturii din noi care zace îngropată undeva în adânc, rămasă parcă în urma noastră și împotriva căreia ne-am baricadat după zidurile rațiunii” (op. cit. p. 46).

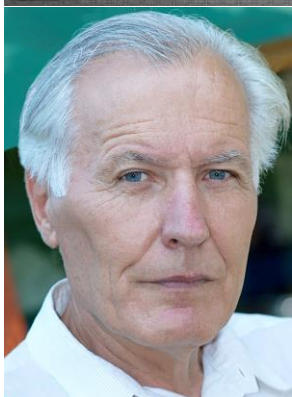
Astfel cititorul este chemat și prins, prin această nadă, în horă, participă și devine coautor al operei, cu important rol formativ. Desigur, fenomenul este mai complex, putem ajunge la *Lecție despre cub*, a lui Nichita, ori la alte descrieri ale fenomenului. Atât poezia cât și pictura ei se bazează și dezvoltă bogat fenomenul *Pareidolia*, devine mijloc de creație, prin care Melania Cuc pictează idei.

Dar atenție, există și un pericol: mizând în mod exagerat pe imagine, poți aluneca spre un fel de *fetishism*, să crezi că orice imagine își poate câștiga dreptul de a intra în templul poemului.

Finalul cărții de care ne ocupăm, și care ne-a oferit posibilitatea unor digresiuni, ne conduce, însă, către o altă scară a sentimentelor, o descindere graduată către alte etaje ale poemului-tornadă, un fel de *tragism de surdină*, estompat, în care ne sunt revelate alte imagini, dramatice: *tată, tu ești peretele casei pe care îmi scriu amintirile*. Sau: *Sunt o poveste înscrisă pe ușa orașului, / unde câinii comunitari se strâng și îmi alină rănilile de pe obraz*. Alte imagini evoluând-simbolic chiar către jerfă: *Și eram tot mai convinsă că ești zidarul, / iar eu sunt femeia cu pruncul, / pe care îl hrănește cu taina luminii (Nu face pasul acesta)*. Și astfel, va pune coroană suplicului: *Voi escalada zidurile ce s-au ridicat, / ca și singure, între noi, / și voi descoperi locul unde vine inorogul, / să bea apă din paharul celui ce, / la botez, / a primit o stea, / și numele Sfântului din Lichia romană, / Amin!* Și, să mai adăugăm finalul acestui poem, aproape euharistic: *Am avut o singură șansă la supraviețuire, / dar nu am găsit nici curajul, / nici arginții de schimb. / Între timp, Mirungerea, / Taina s-a desăvârșit / prin lacrima prelinsă direct din trunchiul măslinului. (Lacrima de măslin)*. Într-o astfel de *Taină*, conținutul face corp comun cu *conținătorul*, ca în Euharistie, și ceea ce rezultă este lumina operei.

Doamna Melania Cuc este o poetă consacrată, cu lirică majoră, cu unele taine încă nedescifrate în opera sa.

Ștefan ANDRONACHE

Universul poetic eminescian

în viziunea artiștilor plastici din secolul al XX-lea (II)

Comentarii pe marginea ilustrațiilor unor ediții bibliofile

Din investigațiile pe care le-am făcut în perioada instaurării comunismului în țara noastră, am reușit să identificăm prima ediție cu pretenții bibliofile a poeziilor lui Mihai Eminescu. Aceasta a fost scoasă de către Editura de Stat, în anul 1950, din inițiativa Comitetului național jubiliar ce fusese constituit cu prilejul aniversării centenarului marelui nostru poet.

Desenele voit prețioase ale insignifiantului **Siegfried**, ce ilustrează paginile cărții, par a fi sub orice critică. Ele nu numai că sunt stângace și derutante, ci se mai și repetă de-a lungul paginilor trezind nedumerirea lectorului iubitor de frumos. Astfel, câteva motive precum: ruinele, cartea deschisă pe masă, lumânarea, clepsidra, lebăda, capacul despovărat de frunze, se reiau în mod supărător, de la o poezie la alta, pentru ca cel puțin două viniete kitsch, una reproducând o liră și o alta câteva cărți, să aibă pretenția să marcheze sfârșitul fiecărei poezii. Privim consternați și ne întrebăm cu permisiunea cui s-au putut multiplica asemenea stupidități? Nici măcar cele șase planșe în policromie ale lui **Jules Perahim** care ocupă, de regulă, spațiul unei singure pagini nu sunt mai strălucite. Plate și cu contraste viguroase, ele seamănă mai degrabă cu niște afișe funcțional-agitatorice de tip sovietic, menite mai degrabă să îndemne la revoltă socială, cum este cazul celei pentru „*Împărat și proletar*” și nu la o apropiere discretă, eventual pioasă față de marea creație eminesciană. Trebuie să subliniem faptul că J. Perahim, fiind însărcinat cu problemele de educație și cultură, pe lângă Ana Pauker, a fost unul din principalii promotori ai realismului socialist în artele plastice din România.

Eșecul lamentabil al acestei pretențioase ediții trebuie pus desigur și pe seama lui Mihai Beniuc care, de pe poziția sa privilegiată de Președinte al Uniunii Scriitorilor din R. P. România, își asumase, de la sine putere, responsabilitatea îngrijirii și paginării întregului volum omagial.

Și ca și cum lucrarea menționată nu ar fi fost de ajuns, Jules Perahim, de pe poziția sa, recidivează și în anul 1961, în cadrul altei cărți de poezii (scoasă de această dată la Editura Tineretului) într-un tiraj de 40.230 exemplare! Ilustrațiile de la „*Scrisoarea II-a*” și „*Ai noștri tineri*” au desigur un caracter caricatural înscriindu-se tot pe linia impusă de societatea comunistă pe care însă, mai târziu, atunci când el avea să ajungă în exil, avea să o repudieze.

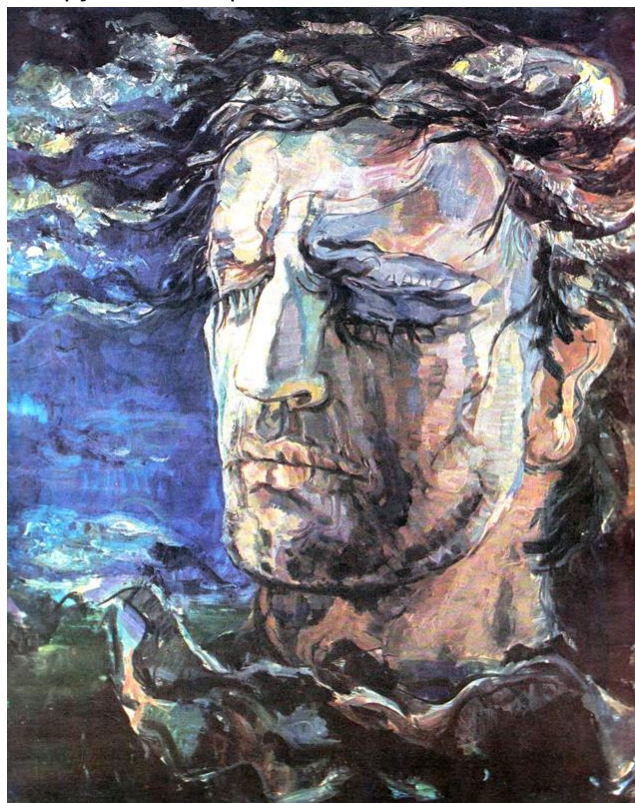
Au trebuit să treacă însă destui ani pentru a se șterge

Jules Perahim - Împărat și proletar

aceste neîmpliniri din palmaresul editurilor românești care s-au străduit, firește atât cât li s-a permis, să popularizeze creația poetică eminesciană.

Dotată cu acea rară intuiție a corespondenței dintre ideea literară și ipostazierea grafică a acesteia, dar și cu o fantezie aproape inepuizabilă, **Ligia Macovei**, ajunsă într-un top de popularitate al secolului trecut, a știut să se apropie cu respect, dar și cu multă înțelegere, de Mihai Eminescu, reușind să vizualizeze, ca nimeni altul de dinaintea sa, universul unor excepționale texte poetice.

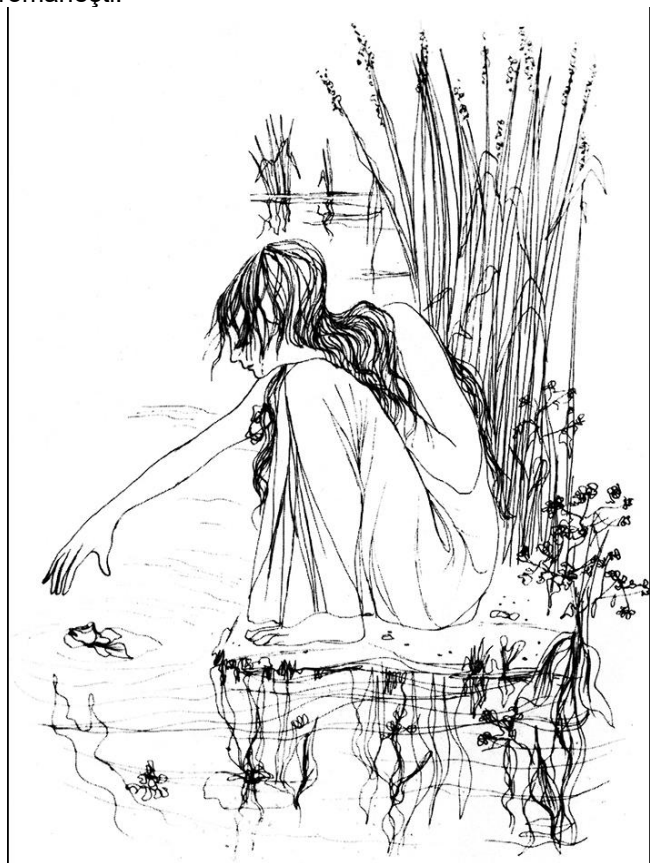

Ligia Macovei - Trecut-au anii

(continuare în pag. 6)

În splendida ediție, de numai treizeci și două de exemplare!, din anul 1964, cu textul stabilit de prestigiosul critic Perpessicius și publicată la Editura pentru Literatură, graficiana Ligia Macovei, printr-o viziune absolut proprie, surprinde esența atitudinilor, semnificațiile psihologice sau filosofice, implicit fiorul emoției, știind să răspundă cu brio la aproape toate provocările scriiturii încărcate de profunde înțelesuri a lui Eminescu. Artista și-a propus parcă să sublinieze faptul că, în literatura noastră, nu mai există o altă operă mai tulburătoare, mai saturată de viață și umanitate, de meditație profundă, că aceasta, în viziunea sa, reprezintă în întreaga sa unicitate, adevăratele sensuri cardinale ale spiritualității românești.

Ligia Macovei – Luceafărul

Liniile sale în tuș, aflate într-o continuă expansiune și puse în slujba spațiului, sugerează tensiuni interioare, priviri introvertite, gesturi tandre, profiluri parcă marmoreene. Despovărate de amănuntele inutile, desenele devin, așa cum aprecia și regretatul critic ieșean Constantin Ciopraga, „și icoană și metaforă și cânt” (Cronica, 20, nr.16, 19 aprilie 1985, p. 3). Ele pipăie irealitatea ori pun în partitură nostalgiile, depărtările, umbra, vuietul, valul, sugerând și accentuând atmosfera particulară pe care o emană versurile.

„Puterea de incantație a acestor desene decurge și din o savantă punere în pagină. Artista recurge la unghiuri inedite, la montarea, în una și aceeași imagine, a unor părți înregistrate, fiecare din alt punct de vedere, adică la perspectiva plurioculară sau combinată, la asocierea planurilor medii cu prim-planurile, la dimensionarea elementelor... conform ideii și sentimentului pe care vrea să-l impună” (Eugen Schileru, „Scrisoare de dragoste”, Editura Meridiane, București, 1971, pp.190-191).

Așadar, deocamdată, Ligia Macovei poate fi aprecii-

Ligia Macovei - Crăiasa din povești

ată drept cea mai originală și mai strălucită tălmăcitoare a universului liric eminescian. Artista are toate atuurile să fie considerată un adevărat moment de referință pentru tot ceea ce s-a întreprins vreodată în perimetrul interpretării grafice a filonului romantic eminescian. Ea a realizat acea „operă absolută”, valabilă oricând, indiferent de epocă sau de ambianța socială.

Vasile Pintea – Luceafărul

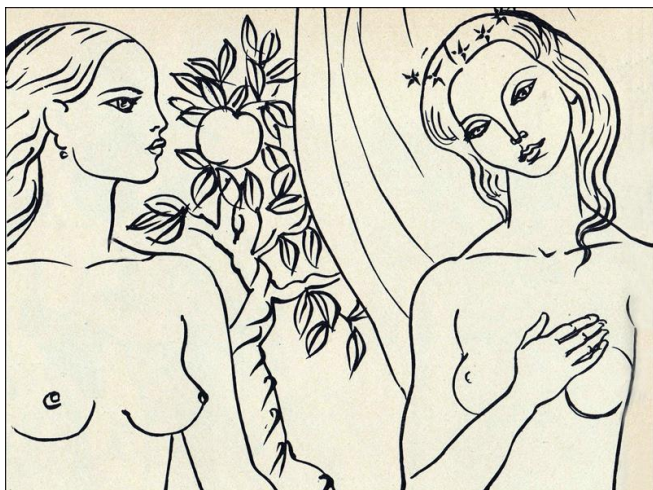
Aniversarea a 100 de ani de la apariția poemului „Luceafărul” a prilejuit editarea, aproape simultană, la

(continuare în pag. 7)

două din extremitățile țării, la Iași și la Timișoara, a unor volume bibliofile ce s-au bucurat de o unanimă apreciere din partea iubitorilor de frumos din epocă. Volumul liliputan de la Timișoara s-a tipărit cu contribuția distinsului și rafinatului bibliofil prof. universitar Ion Iliescu. Cele opt desene miniaturale în peniță și tuș (de format 30x45 mm) atât de expresive și pline de sugestii, ce însoțesc ediția cu tiraj limitat, poartă semnătura binecunoscutului grafician **Vasile Pinte**a care și-a petrecut o bună parte din viață la Paris.

Creațiile sale de autentică inspirație eminesciană, permit desenelor, grațioase și atât de delicate, să redea spațiile imaculate, să surprindă reverberația acestora demonstrându-ne, într-un fel, faptul că ipostazele absolutului, întru chipat de Eminescu, pot fi redade doar prin mijlocirea acestora.

Sabin Bălașa - Venere și madonă

„Moldoveanul de origine olteană”, cum îi plăcea să-și spună uneori pictorul **Sabin Bălașa**, după ce petrecuse la Iași, atât în cursul anului 1964, cât și între 1968-1978, a realizat mai multe creații murale în binecunoscuta Sală a Pașilor Pierduți a Universității „Al. I. Cuza”. Bineînțeles că cele mai importante dintre lucrările sale inspirate de istoria românilor, aveau să-i fie dedicate lui Mihai Eminescu pentru care el manifestase un adevărat cult. „Portretul Luceafărului” nostru, ce pare a sfida configurația trupului omenesc, redat într-o viziune romantică și supra-realistă pe un fundal de albastru celestial, ce te trimite cu gândul la culoarea prețioasă de la Voroneț, se detașează de toate celelalte din jur, constituindu-se într-un fel de emanație a matricii spirituale autohone. Eminescu - de pe nișa din stânga fundalului sălii - are pe partea stânga „Scrisoarea I-a”, iar în dreapta „Somnoroase păsărele”.

Pentru că ieșenii s-au simțit atât de onorați de prezența și prestația sa artistică de excepție, au ținut să-i aducă lui Sabin Bălașa un omagiu în anul 1995. Atunci, Editura „Junimea” a editat cartea liliput „Mihai Eminescu - Luceafărul” care a inclus nu numai tripticul menționat de la Universitate ci și alte lucrări de grafică printre care: „Floare albastră”, „Dintre sute de catarge”, „Împărat și proletar”, „Oadă în metru antic”, „Venere și madonă” etc.

* * *

Toate echivalențele plastice de pe parcursul secolului al XX-lea, mai mult sau mai puțin reușite, probează faptul că, deși sufletul lui Eminescu rătăcește netulburat prin

Sabin Bălașa - Luceafărul

spațiu și timp, interesul pentru poezia sa, încărcată de caratele frumuseții și înțelepciunii, nu s-a diminuat, dimpotrivă s-a amplificat, ea determinându-ne să așteptăm cu emoție ediția ilustrată unică pe măsura noii epoci în care am intrat de două decenii și jumătate.

Pentru că ne aflăm într-un alt mileniu, iar conjuncturile favorabile, prilejuite de manifestările periodice dedicate lui Mihai Eminescu, ne determină nu numai să nu-l uităm, ci și să avem un adevărat cult pentru el, s-ar cuveni să impulsionăm demersurile adecvate pentru realizarea ediției bibliofile, pe care o visase însuși Perpessicius, singura capabilă să se ridice „la înălțimea superioarei lui poezii”, aceasta urmând a fi „împodobită cu ilustrații, aparținând celor mai iscusite peneluri și creioane, ale talentaților noștri artiști pictori” („Manuscriptum”, București, X, nr. 34, 1979, p. 69).

Ediția bibliofilă, care ar urma să întrecă, cam tot ce s-a prezentat în articolul de față, va trebui să se înfățișeze ca un act de creație originală, capabilă să invite nu numai pe criticii literari sau plasticienii avizați, ci și publicul cititor, la o dublă judecată: una asupra operei nemuritoare și o alta asupra interpretării actuale ce i se va da acesteia. Atunci, și numai atunci, vom fi capabili să trăim o bucurie estetică mai bogată, mai adâncă și mai rafinată, iar Mihai Eminescu va reuși să domine sensibilitatea noastră declanșând infinite vibrații launtrice.

Cei care doresc să cunoască și numele altor ilustratori, ce nu au putut fi evidențiați în prezentul articol, au posibilitatea să cerceteze volumul lui Petre Popescu – Gogan, „*Ecouri eminesciene în arta plastică*”, apărut la Editura Meridiane din București.

Lidia GROSU
(Rep. Moldova)

AL FARULUI INIMII ABECEDAR

Din mări de cuvinte
mărgăritare separ
de nisipul cotidianului...

Strălucitoare,
le trec prin al farului inimii abecedar
și-n lumina trăirii,
renăscută din dispariții,
copilăria mea pace se-nalță
monopolizându-mă
cu-a sa feerie...

Capitulez...
în fața veșnic-fragilei
speranțe de viață...

MAI TÂNĂR, SUFLETUL MEU

Mai tânăr, sufletul meu,
mai dornic de lumină,
mai *mamă* a acestui anturaj,
pe care l-am visat,
aș fi,
doar pentru că m-a stimulat,
visându-mă
și el,
la randul său... sau ba?...

dar simt că e al meu și-mi aparține,
nicicând as fi-n acest regat străină...
tot ce-as cunoaște, -
este că rămân o cale a luminii,
pe care-o las,
de la o stea la alta -
scut rămas
a ceea ce a fost...
ce va să vină..."

OSÂNDĂ,

*...Căderea-n brațe mi-o ridic...
toată a mea,
de mine-nstrăinată,
piatră de moară nu-mi mai pare
și pană mi-i - de scris -
în primăvara-n care
flori ne ning,
pe ambele,
din ramuri de cuvânt...*

Și mă iubește...și-o iubesc...
în sprijin reciproc de suferință,
nu concurăm,
nici renunțăm la ring...

Osânda mă sculptează *viață*,
iar eu... în brațe mi-o ridic
*în primăvara-n care
flori ne ning,
pe ambele,
din ramuri de cuvânt...*

CU SUFLET DE FĂURAR

Rază de soare
dinspre un punct arbitrar ,
cu părinți ce iubeau
timpul lor din noi -
peste ani -
roditor,
a lor tinerețe rămâi
și al meu, în ea,
sol al unui itinerar -
un parcurs între două capete
ce ne-a meșterit
suflet de făurar
cu părinți ce trăiesc în el...
cu părinți ce nu mor...

CÂNDVA MĂ NĂSCUSEM LA IAȘI

Cândva mă născusem la Iași...
peisaje istorice-n care apar,
nu sunt obsesie,
ci-adevăr,
necontestat de-a iubirii mele expresie,
dar și reper
când aripi îi cos, precum sieși Icar,
zbuciumului, care-i
un al zborurilor,
prin viețile-mi, cronicar.

Mai cad uneori...
pe baricadele conștiinței mă-nalț...
mai dispar...
dar, mereu
mă-nsoțește-acest zbucium hoinar,
banal, pentru unii,
din rătăcirile lor să apar
recunoaștere-a visului dintotdeauna real...

Dintr-o mie
nu vi-i dat să-l cunoașteți... nici mie -
sensul vreunui hotar
între vieți
pe care le-am trait... le trăiesc -
nu mă mint! -
cu oameni pe care-i iubesc,
sunt fir verde prin mine...

Iașul mi-i inimă de Chișinău
cu zbatere în a frăției lumină...

TRANDAFIRI ȘERBĂNENI

Doamnei Viorica Șerban, scriitoare, artist plastic

Toate aleile paradisului meu
conduc spre gloria
unor mărețe tufe de trandafiri.

Locul inimii mele este aici,
cu acești arbuști împlinatori -

(continuare în pag. 9)

tot anul înfloritori -
ce pledează pentru primăvara recunoștinței,
generos întinzându-mi,
de *viață în roz* încărcate,
brațele lor...

Grădina mi-i spațiul
în care sunt logodită
cu toate-anotimpurile
ce mă uită-n speranțe,
justificate
de călătorii fabuloase,
care m-avântă,
când terasa se scufundă în șoapte
cu toți trandafirii domnitori peste ea...
spre-o lume ce mă cuvântă.

...Niciodată înșelător,
un nou roman își deschide pleoapele...
contopit cu cititorul... aproapele...

CHIAI DACĂ SOARELE SCAPĂTĂ

Rază de soare
dinspre un punct temerar,
cu părinți semnatari ai iubirii
timpului lor din noi-
peste ani țesut roditor,
a lor tinerețe rămâi
și al meu, în ea,
sol
al unui itinerar -
un parcurs între două capete
ce ne-a meșterit
suflet de făurar
cu părinți ce trăiesc în el...
cu părinți ce nu mor...
chiar dacă, aparent,
soarele scapătă...

MIEZ DE DUMNEZEU

Minunile lumii,
niciodată vorbe deșarte,
se întâmplă mereu
și miez de Dumnezeu este-a lor simplitate
la ochii deschiși spre-o poveste
ce ți-ar răspunde cum ai putea
să schimbi o imagine încetoșată
pe alta în care ți-ai auzi
propriul freamăt al înfrunzirii
într-o baladă.

Niciun păcat
ți-ar putea dicta mintea ta sufletului
care în lumina sa ochii ți i-ar scălda,
și nu te-ai mai întreba
cum este chipul lui Dumnezeu,
când El ți-ar zâmbi dintr-o frunză...
o floare...
fără hotare veghind sărbătoarea
a tot ce e viață - cu al Edenului imprimeu.

...Prea puțin timp pentru fețele noastre crispate
ce-și uită menirea
de-a-și ține în brațe palma de cer

și a-i păstra nemurirea...
ca mâine sorocul ni se-plinește,
iar minunile lumii nu sunt vorbe deșarte -
miez de Dumnezeu rămân...
sculptate pe retina ochilor
cu valoroasa lor simplitate.

...De deschiderea spre El,
spre acest miez de Dumnezeu
doar prin OMUL din noi
am putea avea parte...

Daniel CORBU

LAURENȚIU MAFTEI SAU POEZIA CA SPECTACOL ISTORIC

O poezie meditativă și interogativă, de mare forță verbală, gravă, adesea imnică, scrie Laurențiu Maftei, constructor și șlefuitor de text liric, stăpân pe mijloacele sale.

Cartea pe care-o avem în față, „*Pași pe nisip*”, este a doua apariție editorială după „*Herghelia de cuvinte*” (2021). Istoric cercetător (a publicat două importante studii: *Împreună au făurit istoria și Rădăcini adânci*), botoșăneanul Laurențiu Maftei mărturisește că în zilele și nopțile sale de studiu poezia i-a asigurat trezia. Pasionat trecutolog, el a descoperit că „firea umană, dragostea, patriotismul, vitejia și candoarea iubirii, portretul feminin pot fi la fel în timpuri diferite.” De aceea, evocările sale în limbajul poeziei au un parfum original, poetul fiind fascinat de dulceața, bogăția și farmecul limbii române. Astfel, poeme ca „Din cioburi de pietre”, „Strălucitul Mircea cel Mare”, „Vânătorii din Paleolitic”, „Kogaion” sunt edificatoare în acest sens.

Deși scrise în perioade diferite, poemele din „*Pași pe nisip*” beneficiază de unitate de stil și originalitate a rostirii. Apa, aerul, ochiul, lumina, floarea „sihastră”, nisipul sunt elemente care traversează aproape toate textele lirice ale cărții.

Impresionante sunt poemele psalmice, cu întrebări fără de răspuns adresate divinității într-o tragică rostire. Spune poetul: „Doamne, nu mă judeca prea tare [...] Tu știi că sunt aproape de oamenii săraci / cu glasul și fapta așa cum e bine, se zice, să faci.” Sau: „dacă te-ai trezit mulțumește lui Dumnezeu / lanțul hotărârii de ieri poate avea / șanse mari să se-mplinească.”

Mai multe poeme ale cărții tratează neliniștitoarea temă *fortuna labilis*. Iată un fragment din *Așteptând viitorul*: „Icoana timpului nevăzută trece peste noi, întrebând / dacă, știm cine suntem, astfel istoria ne va arunca / două mii de ani înapoi... / Vor veni Sfinții să ne întețească dureri / au semenii lângă care / trăim, cum îi ajutam pe cei năpăstuiți care se zbat în nevoi. / Vine viitorul, spun asceții, în care copiii vor plânge fiindcă / nu-și vor cunoaște părinții, iar mamele vor bătui lumea / cu laptele pregătit, pentru cei care vor călca nedreptatea / găsind o altă Cale Lactee, unde vor pași noii sosiți...” Mai spune poetul: „N-am crezut vreodată / că îmi pot colora gândurile, încât să-mi doresc / o trecere prin realitatea timpului și să uit / de înfricoșătoarea Eternitate...” (*Kogaion*). Și încă, un vers ca un aforism: „Timpul ne trece pe toți prin marele Veșnic / Vom afla cine suntem, doar pierzând ce-am avut...”

Descriind viața de fiecare zi, poetul se află într-o luptă continuă cu tarele realului agresiv, cu inconfundabile ipostaze ale lumii ce-l înconjoară, versul devenindu-i dia-tribă; „Unii mă privesc pe ascuns, de fapt niște pigmei.../

și-mi zâmbesc mișelește, fața o-ntorc spre apus / sunt curelușă neunsă, cu secrete, cred ei, / legate în snopi, în care stă gândul urât și ascuns. // Vrăjmași, făcuți din mreje, ruini și minciună / ce stați ascunși hlizând, după pereți unsuroși / știu că aveți ochi de noroi și suflet de humă / vă îndemn, căutați adevărul, nu fiți în viață codoși.”

Până la urmă, poezia poate fi un joc al ielelor, ciudat și demonic, în care-ți poți vedea o mie de chipuri, tânăr și bătrân, naiv și înțelept, iovic, sisific, iisusiac.

Doar poetul poate vedea cum „cuvintele se transformă în pietre”, „din lacrimi ies pietre și flori pe altar”, „îngerii fac baricadă”, cum „luna se-ntoarce cu fața în jos” sau cum „pădurea are și clopoței / pe mușchi de alean verguzan.”

Cele câteva poeme de dragoste din *Pași pe nisip* dau o strălucire și un dinamism special cărții. Să cităm doar două strofe din poema „Deschide o geană”:

„Deschide o geană spre cer / să-ți cadă stele în gând / adună o ploaie, plângând / să ne stingă Dorul mister // Din flori ți-am făcut o cărare, / iar tu cânti Si bemol, din petale / la nopțile dulci, gândim fiecare / și adorm în brațele tale...” Totuși erosul este pus sub imperiul impulsului primar, femeia fiind așteptată năluca pentru trezirea sentimentului, iar „din trupul ei fluid / se naște ideea păcatului”.

Laurențiu Maftei, ostatec blând, aflat în solda muzelor, poet natural și dușman al contrafacerilor în poezie, ne bucură toamna cu această carte profundă, antologie de prestante, magnetice caligrafii ale sufletului.

Ana OPRAN

Litera X, o necunoscută ce tronează pe marginile cercului existenței

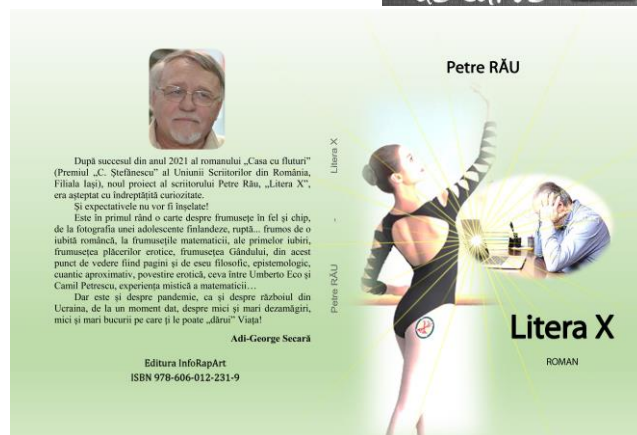
(*Litera X*, Petre Rău, editura InfoRapArt, 2022, 264 pagini)

„Matematica este limba cu care Dumnezeu a scris universul”-
Galileo Galilei

Apărut la Editura InfoRapArt, Galați, 2022, cu o prefață de Adi George Secară, romanul „Litera X” aducea cu sine tensiunea unei promisiuni așteptate, după „Casa cu fluturi”, 2022, distins cu premiul „C. Ștefănescu”, al USR, filiala Iași.

Dacă personajul este cheia poveștii, iar uvertura unui roman e precum uvertura unei opere muzicale, atunci Petre Rău ne oferă, prin această nouă creație a sa, o amplă deschidere asupra universului uman în surprinzătoarele sale ipostaze cotidiene, dar și asupra incitantei aventuri a cunoașterii științifice. Și, totul, într-o curgere învăluitoare în care se succed teme dominante și motive de susținere-nuanțare, contrapunctual concepute și armonios organizate până la finalul dramatic al expierii sub semnul literei X, necunoscuta ce tronează pe marginile cercului existenței.

Narațiunea debutează abrupt la persoana I: „Cătălina își dorea un copil cu mine” - îndreptând reflectorul pe două dintre temele care se împletesc în textura operei: iubirea și paternitatea. Întâlnirea dintre d-I T., scepticul IT-ist aflat la vârsta retragerii și magnetica tânără, Cătălina, în timpul Pandemiei, constituie cheia, momentul temporal zero în funcție de care se situează celelalte secvențe narativ-descriptive, confesive sau argumentative ale jurnalului. Pe această axă a timpului autorul se mișcă înainte și înapoi, alternând cu subtilitate trecutul cu prezentul într-o curgere compactă în care fluxul memoriei se inserează proustian pe fundalul unui prezent etern al narațiunii. Este un roman-jurnal, o formulă epică modernă apărută prin deceniul al III-lea al secolului al XX-lea, desprinsă din literatura autobiografică (autobiografie, memorii, jurnal intim), de unde preia tehnicile confesiunii, dar în care (operă de ficțiune fiind) vocea auctorială este preluată de personajul creator al jurnalului intim. Formula aceasta permite o exprimare directă, spontană, fierbinte a existenței și experienței umane în varii ipostaze și momente. Scrisă la persoana I, opera are un impact psihologic puternic asupra lectorului, personaj subtextual, confidentul, spectatorul, colocutorul în acest dialog presupus. Autoficțiunea este

dintru început pusă sub lupa analizei de lucidul personaj - autor al jurnalului, care își face intrarea odată cu descrierea spațiului și timpului-matrice, orașul anost sub spectrul pandemiei: „Sunt zile în care orașul acesta îmi amintește de cel din *Ciuma* lui Camus”(p.16). „Vara soarele invadează zidurile blocurilor care se încăpățânează să-și păstreze culorile sumbre moștenite de la naștere” (p.16).

Ideea jurnalului intim îi este sugerată, livresc, de cartea lui John Gray „Bărbații sunt de pe Marte, femeile sunt de pe Venus” a cărei prezentare devoalează pasiunea de bibliofil a personajului-narator ademenindu-l totodată pe cititor în cercurile concentrice ale problematicei creației. Meditațiile sale asupra limitelor sincerității într-un jurnal personal, asupra posibilității dilematice de a închide în paginile sale „o taină pe care s-o păstrez doar în mine, pe care să n-o mărturisesc niciodată nimănui”, precum și autochestionarea anxioasă legată de rostul și adresabilitatea artei cuvântului în proiecția viitorului constituie un pasaj de Estetică și Teoria literaturii care aprofundează autoportetul personajului situându-l în clasa căutătorului lucid al sensului ultim și adevărat al vieții, în categoria intelectuală a analistului ce întoarce un fapt pe toate fețele luminându-l din varii unghiuri pentru a-i sublinia pluritatea de semnificații, pentru a-l scutura de balastul accidental și a-i releva esența. „Eu” și „celălalt” prilejuiește un discurs nu lipsit de scepticism despre alteritatea contradictorie, dar și despre creație și receptare: „m-am întrebat adesea dacă cuvintele mele frumoase sunt o capcană pentru cel care le ascultă, dacă visele minunate despre care vorbesc nu sunt de fapt coșmaruri pentru cel care le ascultă, dacă cel care trăiește lângă mine nu stă în permanență cu urechile ciulite și în stare de alertă...”

Sub aceleași auspicii ale incertitudinii și misterului în jocul realitate/vis, aparență/esență stă și iubirea: „Cine e Cătălina? O femeie pe care o tot visez fără să o cunosc prea bine.” Această insațietate de cunoaștere totală a ființei iubite, minată mereu de imposibilitate, prilejuiește secvențe de poezie concentrată infuzată cu picătura în țesătura narativă: „Am pus capul pe umărul ei alb, moale ca iarba și, cum mi-am sprijinit fruntea pe

(continuare în pag. 12)

el, n-am mai știut cine sunt. Am stat așa multă vreme, părul îi mirosea a vânt și a noapte și cred că nu mai era nicio diferență între mine și arborii care mi se părea că foșnesc în jur sau de pe o colină invizibilă.” (p. 96) În acest moment de comunicare totală, ce merge până la rădăcinile cele mai ascunse ale ființei omenești, răspunsul „Ești un om urmărit de un rug” constituie cheia dramei tăcute pe care o trăiește personajul: pierderea prin înstrăinare totală a propriului fiu. Năruit lăuntric prin acest autodafé, d-l T. caută împlinirea (sau uitarea?) în realizarea profesională, în cercetarea matematică și în aplicația informatică construind și dirijând o firmă de succes, prosperă și temeinic organizată. Dezamăgirii produsă de falimentul căsniciei i se adaugă alte deziluzii: înstrăinarea de prietenii deseori ipocriți și mercantili, amintirea primei iubiri, ratată dar păstrată toată viața în inima lui ca un vis de neatinș, trădarea lui George (nepotul preferat, discipolul promițător, prietenul și partenerul său de afaceri)... Și toată acumularea de fapte de viață, evenimente și gânduri, îl transformă încet-încet pe raționalul și-n același timp hipersensibilul domn T. într-un bătrân bolnav, însingurat și posac. Amintirile răsar involuntar, îl „răzbat” și îl „îmbie” năvălesc și se aștern pe hârtie născând uneori adevărate bijuterii de portrete (Elena, Rose, Cătălina, George), alteori prețioase minieseuri despre matematică sau informatică, despre cunoașterea rațională și cunoașterea prin revelație, despre sufletul omenesc, încredere și loialitate, despre singurătate, erotică și iubire.

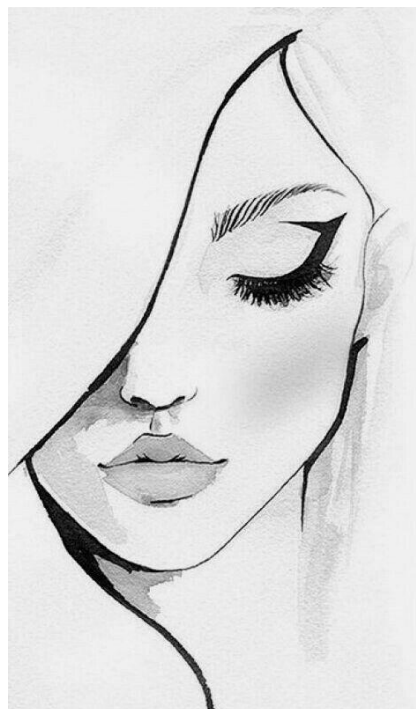
Sondarea atentă a propriului eu, neliniștea și singurătatea sunt teme care revin obsesiv, nu rareori în definiții aforistice, întrerupând secvențele narative, imprimând gravitate și înțelesuri profunde faptelor fruste de viață: „Neliniștea e un car cu boi la care se înhamă răul. [...] Aici și acum sunt cuvinte care nu mai pot fi încarnate. *Aici* mă trage în josul sinelui, *acum* mă duce în vârtejul depersonalizării. [...] Dacă mâna mea ar fi o peniță de aur și eu aș scrie cu ea despre întunecimile lumii, nimeni n-ar putea să rămână nepăsător.”. „Marele singuratic” care e autorul jurnalului solilocvează: „Singurătatea e ticăloasă.[...] E ca o fântână cu apă rece, mult râvnită, dar inaccesibilă.” (p.174)

Digresiunile despre matematică, informatică, religie, astrologie, perfect armonizate în contextul multiplelor aspecte de viață concretă, dau dimensiunea cugetării polimorfe a personajului, alter ego al autorului. Cu deosebire matematica și farmecul indescritibil al cercetării sale este o constantă dominantă în operele literare ale scriitorului Petre Rău, fie că e vorba de poezie, romane sau eseuri de critică literară. Parcurgându-i operele, cititorul trăiește sentimentul că se află permanent sub o cupolă imensă de raze tesute și întrețesute de cuvintele lui Solomon Bochner: „Matematica este o formă de poezie care transcede poezia prin aceea că proclamă adevărul, o formă de raționament care transcede raționamentul prin aceea că vrea să înfăptuiască adevărul pe care îl procla-

mă...” Este ceea ce tinde să convingă artistic scriitorul Petre Rău, perfect stăpânit de ideea lui Albert Einstein că „matematica este poezia pură a ideilor”. Confesiunile sale pe această temă sunt frecvente și pun în lumină nu numai frumusețea matematicii, dar și frumusețea sufletului care o adoră, a minții care se lasă complet sedusă de tainele sale: „Sunt unul din cei mai fervenți susținători ai matematicii, cea dătătoare de adevăruri unice și indubitabile. [...] Cred că ea – matematica - a contribuit în mare măsură la iluminarea mea spirituală.[...] Prin ea am trăit multe revelații: în fracțiuni de secundă s-a schimbat priveliștea cerului, a norilor, a pădurilor și a apelor. Prin ea a căpătat un sens realitatea absolută, noțiunea de perfecțiune, de corectitudine.” (p.186) Poate că de aici rezidă acea capacitate unică a scriitorului Petre Rău de a realiza, printr-o descriere superconcentrată, adevărate secționări simultane ale sufletului, timpului și peisajului, instantanee memorabile prin care clipa devine eternitate: „Îmi amintesc că stateam pe o iarbă deasă și tunsă scurt, într-o seară de vară, când razele piezișe ale soarelui aruncau săgeți de aur peste pajiste. [...] În liziera de pe partea cealaltă crengile ulmilor foșnesc încet în adierea vântului, frunzele abia se mișcă, dens, precum părul unei femei.” (p. 50)

Dacă din punctul de vedere al semioticii (lingvistice sau matematice) cunoașterea e un parcurs al semnelor, atunci titlul cărții - *Litera X* - devine un simbol complex al misterului sub zodia căruia stă ființa umană în viața sa „ca o suflare de vânt”, cu tot zburciul și aspirația sa spre cunoaștere și desăvârșire.

Paris, 31 octombrie, 2023

Petre RĂU

Niște oameni în zbor

Niște oameni s-au gândit să lase un semn
și s-au apucat să învețe să zboare
erau nătângi de felul lor dar aprigi la înălțime
toți care erau exact șapte
au inventat mai întâi un cerc alicote
în care s-au gândit că sunt protejați sus
de păsări despre care știau că sunt
periculoase dacă îți sar înaintea
și-au făcut rost de lentile solare
să nu-și pericliteze vizibilitatea
se găseau greu în ziua aceea căci
nu răsărise încă soarele
și când a venit momentul de lumină orbitoare
și-au tras pe umeri șindriile
gata pregătite de sezon
ca pe niște schiuri superioare
astfel au pornit încrezători
și duși au fost
în clipa următoare
isprava s-a derulat pe repede înainte
mai întâi au început să dispară pe cer
de jos se vedeau ca niște puncte ordinale
și punctele acelea parcă se adunau grămadă
până s-au suprapus
unul peste altul de ziceai că-s unul
apoi niciunul

cei de jos care știau de escapada asta
au vociferat o vreme
dar după aceea i-au lăsat în
plata domnului
că știau ei ce fac
și până spre seară i-au și uitat
ba chiar unul i-a liniștit
zicându-și să n-aibă de grija lor
că-i vor găsi în cartea de istorie sau
cine știe
poate că i-or da pe la televizor

Mama mea răstignită

mama și-a plantat năzuința
chiar în fetusul dinaintea nașterii mele
special pentru mine gândise mama
ardea de dorința ca eu
doar eu
să spun adevărul lumii
altcineva n-ar fi fost în stare după mintea ei
că nu știa carte
cele patru clase ale ei nu erau tocmai compatibile cu
raiul
avea o lacrimă plânsă când am deschis ochii
s-o văd
pentru prima dată

mama mea răstignită
în valea din care departele inspira tihnă deplină
cearta care a urmat a fost
cel mai bun lucru din viața mea
căci ea m-a inspirat să inversez lucrurile
să aflu care lume este mai bună anume
să nu mai locuiesc ici și colo
ci peste tot să-mi pot prodiga prezența

și așa am făcut lumea să creadă că
am o imaginație bogată
deși eu o credeam simplă și lipsită de vlagă
iar vindecările ce au urmat au fost
de fapt
un semn al slăbiciunilor mele
de când eram mic și până am atins
vârsta finală
aburită de dorința de exact

Vis după vis

vis după vis vindecat
reprodus din patimi deșarte
unde va într-o lume aparte
în amurg s-a văzut spulberat

vis ce nu poate fi potolit
indus în tăcere abstract
ca un gând de o boare cernit
ca un farmec aproape exact

Doruri pe veșnicie

Sunt doruri care nu vor dispărea niciodată
cum sunt cele primele trei ale mele
degeaba insist să le tratez cu
ierburi și ceaiuri
să le domolesc începând
de la oblăncuri până la
clătinarea cu încovoieri treptată
știind totuși că dorurile dor
cât le porți cu tine și
inima nu-ți va scădea
cum gândul se vindecă cu
sfaturi înțelepte
tot așa credeam și eu că poți vindeca aspra
mantie a dorurilor care
mă face să cânt numai noaptea
pentru că ziua întreagă încerc să plâng
cu lacrimi uscate
cuvinte peste cuvinte întrupând
în incantația mea somnambulă
ce mă adoarme în odaia pustie
cu înfrigurare
de lance peste care cad
umbrele gândului meu neterminat

S-a dus veșnicia de la țară

S-a cam dus veșnicia de la țară
veșnicia care a trăit în tot locul
bunăoară
s-a pus asfalt
pe acolo pe unde tatăl meu avea legături intime
cu solul

(continuare în pag. 14)

lutul n-a mai fost bun pentru case
pietrele au ieșit din râu să astupe cărările
lemnul s-a făcut tot mai rar
dragul de el n-a mai știut pe unde
să mai încolțească
țărani n-au apucat să îmbătrânească
n-au mai plecat dimineața la câmp
ci către alte fantasme
frumusețea ruptă din rai a fost
ruptă și din sălbăticie
oare pe vecie?

Mi-ar fi plăcut

Mi-ar fi plăcut să-mi
pun degetele la vedere atunci
când tu mă acuzai pe nedrept de
infantilisme severe
să nu pot iubi iarba precum
te iubeam pe tine în
brațele mele infidele
pământul de m-ar fi mângâiat aș
fi căzut în agonie
a fost frumoasă ziua aceea deși
am uitat-o

Stăpânul lumii?

Pe-o ploaie necurată am așteptat odată
Să vină Dumnezeu, să iasă-n calea mea
Și dacă ploaia- ceea n-o va face curată
Măcar să mă primească sub pelerina sa,

Să-i simt căldura blândă poate și răsuflarea
Să mă-ncălzească-aievea măcar în acea clipă
În brațele-i robuste i-aș fi simțit chemarea
Și binecuvântarea de sub a sa aripă

Să-i afliu-mpărăția și a sa veșnicie
Să văd pe mine-anume cum mă va ocroti
Să mă elibereze de-a mea fățarnicie
Să-l cred stăpânul lumii și apoi l-oi sluji.

Aș fi trăit în pace, în marea revelare
Încredințat de-a pururi că trebuie iubit
Și-aș fi sfârșit îndată cu marea-mi întrebare
Dacă din reverie nu m-aș mai fi trezit.

Era unul

Era unul căruia îi miroseau degetele a busuioc
pe vremea aceea mai rar așa ceva
că și degetele astea mi-s făcute
din te miri ce
din bucăți bucăți
de fluturi de noapte
stând la pândă să
iasă la lumină

Și asta mi-a zis așa-ntr-o doară
ca să-mi dea mie dureri de cap
că legile care guvernează universul
sunt numerice
și dus a fost
de nu l-a mai știut nimeni

Dar câtă crezare să-i dai
unuia care dispare în ceață?

E greu de înțeles că simetria
apare din haotica deplasare a astrelor
din mișcarea neuniformă a universului
din mișcarea și mai haotică a omului
de la stânga la dreapta
de sus în jos
și viceversa

Dar ține-te bine
gravitația nu te lasă să sari calul
ca să le știi pe toate
și să le iei apoi cu tine
să fugi cu ele
departe
dincolo

Mustața bunicului

Tatăl meu îl iubea tare mult
pe tatăl lui
șaptesprezece ani am apucat
să văd asta

trei luni au făcut amândoi pușcărie
în aceeași celulă
fiindcă au sacrificat un vițel pe
vremea prohibiției
câte nu și-au spus ei unul altuia în
zile acelea unice

Eu n-am avut niciodată ocazia
să fiu
închis împreună cu tata
unde unde să fim doar noi doi
atâtea povești despre război știa
că nu mă mai săturam să le ascult
n-am înțeles de ce-i ura pe ruși
de ce adora țigările nemțești
pe când noi la școală învățam
păpând lapte de la vaca rusească

Mi-a plăcut să suport
sudălmile tatei când
a aflat de prima mea iubită
ce mi-a umplut podul casei
cu bilețele de dragoste
ce mai râdea de mine bunicul meu
pe ascuns
pe sub mustața lui deasă
mereu împăcătoare

(din volumul "Vestirea metaforei" în curs de apariție la editura Boem@)

Nicolae NISTOR**Partea din mine...**

Pisicul meu trăiește viața prin mine
 privește pe geam cum cad clipele
 ca un om la maturitate
 el știe mai bine ca mine
 locul unde timpul doare
 se așează ca un doctor
 pe respirația mea
 de parcă știe că pleacă primul
 un simbiot care vrea să mai salveze
 ceva din noi
 noaptea se uită la mine cum dorm
 știe când se va deschide poarta
 prin care eu voi respira mai puțin
 cafeaua va păstra biscuitele
 iar eu voi plânge peste cuvinte
 fără fularul -doctor care va pleca
 nu știu când,numai el știe
 atunci voi privi pe geam
 partea din mine care nu mai vine

Tăcerea șarpelui

suntem tăcuți cu ochii înecați
 de părăsirile ascunse dintre noi
 și ne imaginăm pe altcineva
 când coapsele încep să doară
 suntem în fiecare noapte trei suflete
 luate câte trei - a câta oară
 și fiecare gemet nu vrea să moară
 când șarpele încolăcit în noi
 se furișează în lumina de afară
 iar clopoțelii se transformă în toiag
 în fiecare seară

Genunchiul nemuritorului

știam că statuile sunt nemuritoare
 fiecare lacrimă din mine din voi
 devine piatră șlefuită de sufletele noastre
 noaptea trecută am adormit sub statuia mamei

ploaia mă ocolea
 avea o mantie asemeni plăcente
 care mă ferea de spaime
 sigur statuile au lacrimi
 acoperite de timp
 uneori țâșnesc din genunchiul Lui,
 o arteziană care ne face nemuritori

Îmbarcarea

nu știam că lucrurile rămân nemișcate
 și câteva urme în camera goală
 scările de bloc au evenimente
 cu ușile care se deschid
 în ambele sensuri
 gustul plantelor fără miros
 așezate pe lemnul crud
 puțin pământ reavăn
 povestiri despre liniște
 la căsuța poștală
 au sosit rezervele de timp
 programările
 nu știam că lucrurile
 și viața vor fi uitate într-o candelă
 aprinsă câteva secunde
 acolo unde timpul așteaptă îmbarcarea
 apoi altă respirație în suflete crude
 care se plimbă printre cei
 pe care nimeni nu-i aude

Alo, este cineva acolo?!

tu poți să spui orice
 niciodată nu cad pietre
 peste sufletul meu încremenit
 respirația unui porumbel
 care desenează pe cer albastrul
 fără anotimpuri
 fără furtunile din viață
 care știe reîntoarcerea
 lacrimi albastre pe o retină moartă
 care zâmbește
 într-o vitrină cu fecioare mirese
 nu mai sunt respirație demult
 și nu mai pot spune alo
 la capăt este doar ecoul
 care strigă disperat
 până cerul este înecat
 de umbre
 alo
 mai este cineva acolo?!

Gheorghe COLȚUN

ZIDIND DĂINUIRE ÎN TIMP

Fiecare om, în timpul vieții, muncește în sudoarea frunții, să adune în jurul sufletului recoltele pe care le crește zi de zi, an de an, decenii la rând. Aceste recolte sunt diferite, în funcție de domeniul în care activează. Pentru un scriitor, averea cea mai mare o constituie cărțile, pe care le scrie și le editează spre bucuria cititorilor.

Poeta Geta Lipovanciuc are cu ce se mândri. La o vârstă relativ tânără, a izbutit cu ajutorul harului Lui Dumnezeu să editeze 11 cărți: *Șapte, În zbor prin tot ce-i sfânt, Dar din Dar, În zidul iubirii, Pecete pe destin, Relicve ale vremii, Dar din Daruri, Bat clopotele în noi, Prin anotimpurile sufletului, Arvuna mântuirii* și cea mai recentă *Zefirul verdelui din mine*.

Ne vom referi, pe scurt, în continuare la placheta *Zefirul verdelui din mine*, apărută în anul 2023.

Tematica plachetei este diversă. Autoarea nu evită temele mari existente azi în poezie. Însă abordarea lor este inedită, poeta posedând un limbaj specific, accesibil oricui, care cucerește cititorul de la prima lectură. Tema centrală a cărții este viața poetei, cu toate bucuriile și durerile ei.

Cele mai mari bucurii și evenimente de neuitat țin de perioada copilăriei, când eu-l poetic „a cunoscut o dată Raiul” (*Am cunoscut odată Raiul*). Acest timp al vieții noastre este cel mai pur și nevinovat. Etapei respective a vieții îi sunt dedicate mai multe poezii: *Pe brațele cântului de leagăn, Pe valul neprihănitei copilării, Dulceața cireșelor de altădată, Fost-au timpuri, Lacul copilăriei* etc.

Desigur, această copilărie fericită a avut loc în sânul unei naturi fermecătoare, pe care poeta o descrie cu nostalgie și cu sentimente de părere de rău, că s-au perindat atât de repede în viața dânsiei. Iată doar câteva poezii dedicate fermecătoarei naturi: *Cucerită de o câprioară, Curcubeul din palmele cerului, Povestea berzei, Răpită de visele cu ploi, Sub cascadele de stele* etc.

Casa natală și cea a buneilor sunt prezentate sugestiv ca niște relicve ale unui trecut, ce nu va apune niciodată din memoria poetei-copil, rămânând un „parfum de veșnicie” (*E parfum de veșnicie*).

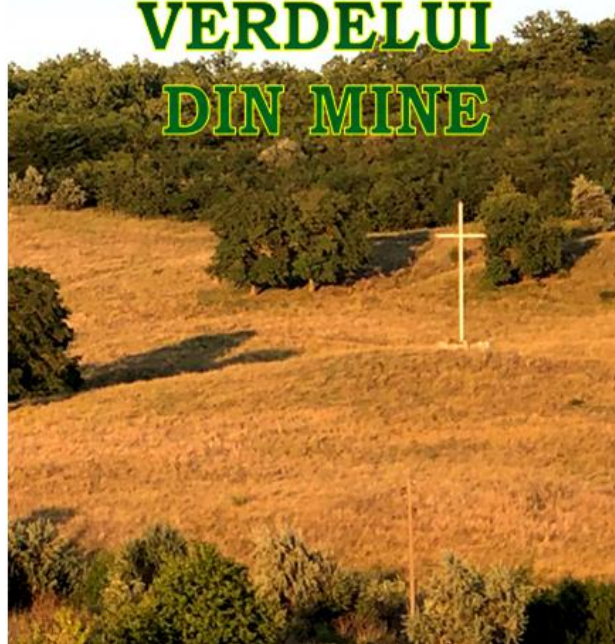
Baștina, satul natal sunt alte odoare, ce nu pot fi date uitării din cauza frumuseții lor și care nu pot dispărea din ochii autoarei, descriindu-le în poezii ca: *Drumul plămădit de ani, Fântâna sacră de la poartă, Oază de renaștere, Reverie eternă* etc.

În acea „oază de renaștere”, viitoarea poetă a fost mereu iubită, susținută, înaripată de părinții și buneii ei, prezentându-i, în cele mai frumoase culori ale sufletului, în poeziile: *Rugă, Dor de pâine, Mamă, te iubesc, Și de n-ai fi fost, mamă..., Sfințisorii copilăriei, Pe altarul fami-*

Geta Lipovanciuc

ZEFIRUL VERDELUI DIN MINE

liei etc.

Nu lipsește în plachetă nici imaginea dulce a Țării (*Cu inima cât o țară*) și a dragostei de Țară: (*Cu neamu-ntreg în vine, Țărâna ce m-a întrupat*) etc.

Având un adevărat suflet credincios, autoarea nu a putut să lase netratate sfintele datini, obiceiuri și sărbători religioase. Ele și-au găsit oglindire în poeziile: *Ne vin colindătorii, Oul sângeriu, Sublimu-ajunului din noi* etc.

Astfel, printr-un discurs liric excepțional, Geta Lipovanciuc ne face și pe noi martori ai traseelor parcurse cu mult drag din viața dânsiei. Tensiunea interioară a cărții te ține îmbrățișat și nu poți să lași cartea din mâini, până nu ajungi la finele ei.

Volumul *Zefirul verdelui din mine* e o lucrare despre viața noastră, care e descrisă în detalii atrăgătoare cu ochii încă ai unui fost copil. Atmosfera este cea de poveste, văzută cândva cu ochii dânsiei.

De la începutul cărții și până la sfârșit, te urmăresc, parcă, niște ochi divini invizibili – ochii Lui Dumnezeu și ai Lui Iisus Hristos, pe care autoarea îi divinizează, pentru că o ajută în orice condiții să creeze poeme veritabile. Iată cum spune acest lucru poeta: „Flămândă, însetată și confuză, / Iar, deseori, și rătăcită-n timp, / În marea Lui, mă simt ca o meduză, / Plutind spre oceane, spre Olimp.” (*Zefirul verdelui din mine*).

Îi dorim Getei Lipovanciuc să plutească cu succes spre oceanele mari ale inspirației, ca să ajungă, într-un final, pe Olimpul nemuririi literare.

Aurel BRUMĂ

Din Memoriile lui Zexe (III)

5

După ce-și lăsa mașina în buza drumului rupt de ultima tempestă lichidă, pantofii chiftind prin compostul aluvionar al pantei, Zexe alunecă în mahalaua cu rare și incerte dezvăluiri de existență mijind prin fuioarele ceții atotstăpânitoare peisajului invizibil. Compus din orașeni insuficient urbanizați, cotul ăsta părea cu totul lipsit de interes pentru primărie, agenții imobiliari și rețelele de Internet. Taluzat de cele două dealuri deloc populate, mahalaua colecta surplusul izvoarelor pânzei freactice și pluviometria de-a-ntregul, răzbuarea mărginenilor fiind de natură hortică, culturile de varză și un dispreț profund pentru riveranii din deal. Ar mai fi multe chestii de adăugat dar resursele discursului academic s-au împotmolit la capătul locuibil, în fața ușii ferecătuite și aparent nesimțită dinaintea loviturilor de pumn și interesului personal al lui Zexe. Singurul efect părea a fi mișcarea vibratilă a pleoapei străjerului reîncarnat în jigodia întinsă pe zona coccis, treptele 1-3.

Conform regulii trifoiului cu patru foi, la a șaptea lovitură apără în deschizătura scârțâită a tăbliei ușii capul bălăbănit și însuși gospodarul, omul bun la toate neterminatele acestei lumi. „Ridicăm pânzele, Onanie!”, strigă Zexe inspirat de cămeșoia largă a somnoroșului. „Navigăm!”

„Bagă-ți pluralul în fund, Zexe, că azi am program politic de pază la varză.”

Și rămase stălpit de îngemănarea celor două cuvinte, ecou întârziat al primului *nouă* primit la obiectul de clasa a treia, scris și citit, pentru prima și singura sa poemă pe rime date și necontinue, cum scria în enunțul doamnei suplinoare Cireșica.

Îs cel mai de *bază*
să fac de *pază*
la câmpu cu *varză*
c-a lui *Căcărează*,
băieții, *visează*
s-o fure.

„Bravo”, i-a spus atunci doamna și „bravo” repetă acum Zexe, cuvântul lansând brusc dorința lui Onanie de a ieși din tern, din tentația frivolă a nechezolului casnic. Și au pornit chiftind spre nava peticită a Daciei.

Aici, bancheta din spatele mașinii fiind aglomerată cu trepiede, camerele de filmat, cutii, cutiute, Onanie număra cu stoicism gropile atent întreținute ale drumului județean, măsură de conservare luată, cum declara domnul deputat Beșleagă, pentru a mări atenția șoferilor și salvagardarea posibilelor victime prin accident.

Dincolo, în curtea bisericii din Smereni, ieșiți în curte, printre mormintele înmarmorate ale foștilor prelați, preoți și călugări, (Dumnezeu să-i ție în pacea lor veșnică!), nuntașii strecurau cuvintele prin mulțimea sticlelor tot mai multiplicare, posibil prin *Efectul Canna*, apariția videografilor reducând instantaneu cotele buneii dispoziții. A urmat mutarea inventarului imagistic din mașină la altar,

montarea camerelor video și a reflectoarelor pe trepiede. Mai era nevoie de ceva, o sursă suplimentară de lumină și Onanie a adus stâlpul cu leduri, inutil fără ghearele de susținere la sol și fără antamarea unui personaj bălălau care să țină tija și să-i direcționeze spoot-ul luminiscent. Zexe ochi un individ înalt, vânjos, oarecum singular printre ceilalți. I-a făcut semn și i-a dat în folosință stâlpul, după o minimă instruire. „Să ții ștanga drept, ca când erai de sentinelă și o miști funcție de personajele filmate. Și să n-o scapi din mâini că te costă cât nu face, plus că se duce naibii imaginea, iar mutrele or să iasă ca-n peșteră și chiar mai rău, ca ăia de la capătul cu lumință. Clar?” „Mda!” a răspuns vânjosul deși, în secunde următoare, clarul s-a dovedit foarte opac, socrul mare opinând cu mezzo-voce că nu se face ca primarul nou ales, văr de-al doilea cu mirele, să fie pus la treabă fără negocierea prealabilă a raporturilor de muncă și, implicit, a retribuției cuvenite conform unei negocieri. „Dumneata și ceilalți vă distrați, frecați menta, singurii care muncesc fiind eu și adjunctul, contractuali, și băiatu ăsta ca voluntar. Du-te un' ții locul end mucles.”

Oameni buni, să facem puțină ordine măcar aici, în democrația voastră satească. Lăsați culoarul din mijloc liber să filmăm intrarea mirilor, nașilor, druştele, cavaleriștii de onoare și domnișoarele de aceeași onoare, plus că aici, la altarul mobil, mai facem un spațiu larg, cât să dănțuiască Isaiia și ceilalți și desigur că tot aici vom fi și noi, cei care vom asigura tuturor viilor prezenți nemurirea prin această producție cinematografică. Care nu-ncape, să iasă la soare, la o țigară și să întâmpine mirii cu flori la ieșire. S-a-nțeles?

Daaa!

Contrariat în primele secunde, Mălăieles, (c-așa se numea primarul), simți reflexia simpatiei subite a publicului, surplusul de interes poporan și, blîuit din toate direcțiile, în concurență cu ăilalți, își trase zămbetul larg al lui John Wayne, sosia lui transatlantică, mișcând ștanga în dreapta, în stânga, rotund sau pătrat, conform circulației zigzagate a celor doi camera-mani.

Nu se știe ce au discutat primarul și Zexe, în pauzele de-o măslină și-un sandvici, cert este că, întorși în zona cu varză, cei doi iluștri filmagii s-au îmbătat ca porcii amestecând șipurile primite cu o generozitate ciudată, posibil că ăia voiseră să scape de tăriile indecent de alcoolice, probe indubitabile la orice posibilă expiere necontrolată.

A treia zi după scripturi Zexe s-a ridicat din sine însuși, i-a pupat pe găzdași poleindu-i cu un vraf de bancnote mototolite și declarând, cum a și scris în memoriile sale olografe: „Dați-mi un punct de sprijin și voi mișca planiglobul. Dragilor, consilierul primarial Zexe pleacă la Smereni să se facă de kakao!”

6

Cum a și recunoscut, pe Tiberiu Mălăieles l-au împins înaintea celorlalți, în campania electorală, vacile, oile și celelalte necuvântătoare din gospodăriile celor trei sate și două cătune.

Cotigiți de-a stânga și de-a dreapta, gonflați, far-dați, zâmbind știrbilor rustici din toate danturile lor

(continuare în pag. 18)

perfecte, din înălțimea panourilor publicitare, ceilalți candidați n-au înțeles nici până azi dimineată cum individul ăsta, un falimentar tehnician veterinar, a reușit să ocupe din prima sesiune înalta funcție și, pe dedesupt, scaunul de primar. S-a presupus c-a stropit cu agheasmă jumătățile alea de coli lăsate la poarta fiecăruia: „Tibi Mălăiele vrea să te slujească. Toți ca unul!” sau, mai sigur, și-a început campania cu șase ani în urmă, de n-a scăpat nicio paricopitată sau pasăre nevaccinată, iar în satele și cotunele smerene n-a fost cazul de pestă, de aviară sau ce boli mortale mai umblă ca vaca nebună prin lumea asta necăjită.

Bun, asta-i treaba cu primarul, dar de unde și până unde i s-a pus ăluia pata pe Zexe, un oarecare din milionimea de suflete județene? Poate fin'că i-a spus acolo, la nuntă, că i se rupe de funcții, de titluri, că-n poze toți seamănă dar nu știi care-s mai oameni, că morții îs la fel (c-a lucrat câteva luni la o morgă) sau poate i-a căzut cu tronc meseria lui de „ficionar”, termen imposibil și inexistent în nomenclatorul CAEN, în dicționare. Jumate de oră a dispărut dintre nuntași și rezemat de crucea cu piatra înflorată cu Măna Maicii Domnului a scos flăcări din celular, dar *ficionarul* canci.

Da, posibil să vie de la *ficțiune*, ăla de transformă realitatea, o truchează de ajunge parascovenie sau, posibil cu plus, dacă realitatea e de rahat s-o bage sub ventuzele unor idei, s-o freceționeze până iese tot răul din ea, s-o facă acceptabilă fiecăruia. În definitiv ce-i strică să aibă un om cu idei, că nici postul de consilier nu-i bătut în piroane de cinșpe.

Azi arici, mâine licurici.

Și i s-a părut chestia asta atât de haioasă că râsul său cu volte înalte a fost imediat amendat de cloncănitul dezaprobat al ciorilor copăcite pe-acolo: „Băi, Tibi, pe cine ai mai văzut râzând ca prostul în cimitir?” Și chiar așa, oare de ce sfinții biblici nu râd niciodată?

Maica superioară a compartimentului juridic, doamna Amalia Ștefănescu, după ce l-a poftit să ia loc, și-a schimbat ochelarii (că nu poți ști ce-ți scapă ca văzut-nevăzut prin documentele astea) și i-a luat dosarul la purcat.

– Domnule Zenovie, după nume păreți apartenent neamului grec.

– Un grec diluat, dragă doamnă. Dar cum nu știu nici un alt Xenafis mai puțin antic prin familie nu pot susține ipoteza dumneavoastră. În plus, una din mătuși, evreică din Austria...

– Bine, bine, să trecem peste asta.

– Pardon, dar pentru că tot trebuie să și amintim doar de bine despre morți, aflați că această mătușă Sara a fost artistă lirică, membră societară a Operei din Viena și adorată pentru rolurile interpretate, inclusiv pe scenele din Franța, Italia sau Ierusalim. Din păcate de la ea moștenesc doar vocea vorbită, mai puțin cea cântată, fiind afon din naștere.

– Dar, privitor la studii, ați absolvit un liceu de arte.

– Corect, dar pe partea de grafică și pictură.

– Trei ani la medicină, doi la filosofie și alte studii întrerupte la drept și aici, la calificare, ați scris „ficionar”, o profesiune pe care n-o înțeleg.

– Nici eu nu-s clarificat, mai ales după ce domnul posibil viitor Academician Justin Justin, într-un înscris personal pe o lucrare de-a sa a scris foarte accentuat:

„Domnului Zexe, un veritabil *ficionist* al zilelor noastre”.

– Atunci, mai ales sub aceste auspicii academice, să trecem la profesiune, cum e corect, *ficionist* și nu *ficionar*. Permiteți-mi să vă felicit pentru funcția de *consilier fictionist* al domnului primar.

În spațiul repartizat, la parter, alături de Biroul de Evidență Vii și Nevii, Zexe a găsit un singur birou și un bilet:

„Zexe, ai trei zile să-ți găsești gazdă, să cunoști comuna și să vii cu ceva propuneri. În privința gazdei, adresează-te lui Sile Țepușă.”

Ca să nu deranjăm activitatea din primărie ne întâlnim sâmbătă la ora 10.00.

N.B. Bicicleta a fost recuperată de proprietar dar la poartă găsești un bon de 20 l benzină. O trecem pe caietul de datorii până la salariu.”

7

Vasile Țepușă locuia de unul singur într-o clădire cu două aripi despărțite de un pridvor oval, arhitectură asumată unei păsări odihnindu-se sau poate rănită, căzută. În aripa din dreapta primele spații aparțineau colecțiilor de familie: statuete, figurine de os, abanos, baga sau fildes, arme ciudate ca forme și volumetrii și în dreapta ușii de lemn masiv, armura din care doar eșarfa prelungă mai cutremura amintirea.

Vasile Țepușă, Don Basil era unicul moștenitor al unchiului, altădată celebru ca armator, proprietar al câtorva vase de pescuit dar și al unei nave de transport maritim, astfel încât era știut de la Tulcea la Budapesta, Viena și mult mai departe, pe țărmurile pacifice, unde mărfurile transportate de oamenii săi erau așteptate cu interes și lăcitate la picior, pe pontanele porturilor meridionale sau scandinave. Dar asta e o altă carte la care nu se știe dacă va mai apuca să scrie cineva. Oricum, după '89, Don Basil recuperase câteva imobile la Brăila, un cataraman la Tulcea, toate doar imagini virtuale, imagini, fiindcă un preinfarct l-a oprit din dorita călătorie. Alții au făcut tranzacțiile, prețurile, deschiderea de conturi valutare și aceeași durere intermitentă i-a interzis dorința de a coborî la rădăcinile genealogice ale Anastaseștilor. Totul se topise odată cu ultimele vederi trimise de unde, dintr-o neclarificată zonă amazoniană. Trăia singur același blestem al subțierii, Smerenii fiind ultima stație a neamului, capătul de linie cu el la proră.

După moartea Laurei, don Basil își asumase pusticia, reluând bucla de acum atemporală a întâlnirii de la Muzeul Brukental cu proaspăta absolventă medicinistă, hotărârea lor oarecum manfișistă de a se aventura pe o insulă robinsoniană, după cum vor da cu banul, marcă sau pajură, solomonarii Comisiei Naționale de Repartiții Guvernamentale.

Și a fost să cadă Smerenii.

– Odaia de-a treia e chilia de lucru și de rugăciune a soției: biblioteca, crivatul, mescioara, godinul ăsta adus de Grumăzescu din Flandra, lavaboul și paza Sfintei Fecioare de acolo, de deasupra respirației celui în odihnă. În anexa unde se pătrunde din holul mare în holul mic este baia cu duș în funcție. Mda. Dacă ți-i priincios te pot abona la cantina personală a mamei Mândica, cea care îmi aduce prânzul în zilele de lucru.

(continuare în pag. 19)

Restul posibilei sesiuni „Întreabă și răspunde” o amânăm pentru vecernie. Temă de visat: Ce face un câine fără lecții de înot dacă este aruncat în apă?

Când s-a trezit, Zexe a găsit la mijlocul mesei, pe un prosop, strachina de lut smălțuit, fâșiile de mălai atent așezate de-a dreapta unei căni cu lapte încă în cald și un bilet: „Te aștept la ora 17.00 în chioșcul din grădină.” Și abia e patru.

Ce naiba caut eu aici?

Cu ce să încep?

Filmăm, că asta știm.

Și ce anume? Locația (satele), peisaje generale și în detaliu, oamenii locului cu bucuriile, durerile, așteptările lor. Filmăm și atașăm comentariul ca istorie mai întâi, că nu stau smerenii de-aiurea și de sute de ani aici (să nu uit *Biserica de Lemn*). Există ceva, un pol magnetic în jurul căruia gravitează viețile lor, iar eu cu ei, în mijlocul atâtor vieți și împreună nu suntem decât un punct pe harta lumii. Un punct? Doar atât?

„Punctu-aceia de mișcare, mult mai slab ca boaba spumii, / E stăpânul fără margini peste marginile lumii.”

Și la ce ne invită domnul Eminescu? Să filmăm căutând energiile locului, punct cu punct, dreptele și strâmbele existenței lor.

Alez!

Dar unde-i chioșcul? Aici e bolta cu viță de vie, de-a dreapta și de-a stânga chilim de flori și poate doar cărarea asta pietruită să ducă spre o altă grădină.

Într-adevăr, dincolo de nordul ocolit al clădirii apărui brusc mișcarea ușor vălurită a apei și, continuând cărarea, așezate pe două rânduri, puțin ridicate deasupra luciului rupt ici-colo de linitite și nuferi albi, steiuri pe potriva doritei mișcări către chioșc.

Bine-ai venit în Niponia, l-a întâmpinat Don Bazil. Apa e cât se vede până-n zidul de piatră, să dea impresia continuării, a hiperbolei unui posibil și imens lac. Aici avem o recirculare și singura mea obligație constă în curățarea lunară a sitelor colmatate de diferitele depuneri vegetale. Acolo și acolo, unde, cum spunea Laura, poți vedea cum crește piatra, am obținut și o reducere a temperaturii hibernale, minoră, desigur, dar semnificativă pentru contractul cu zeii.

Și abia atunci, agățat de girueta palmei lui don Bazil, privirea lui Zexe descoperi prezența deloc ostentativă a unor corpuri exersând din apă ridicarea spre cer: o sirenă, delfinul. De ce nu le-am văzut? Frica de a nu călca alături de dale? Și ar trebui să notez că „privirea în pământ reduce șansa omului de a accede spre înalt.”

Vru să înainteze, impuls amânat de imposibila accedere spre interiorul chioșcului, singura intrare fiind acoperită de statura herculană a gazdei.

- Zexe, (Ze parcă sună mai omeneste), aici, în feuda personală, sunt Bazil iar la primărie Sile Țepușă, pentru a respecta orgoliul predigistatorului și praxisul comunicational de orândă.

Poftim!

O masă în semicerc, la fel bancheta, ambele cu structuri metalice puternice, îndulcite de albul acoperitor al împletiturilor de răchită. Pe masă torsiunea ciudată a unei narghilele, cutii și ceștile din jurul unui ibric înnorat de vaporii cafelei.

- Dincolo de ce ți se va spune, vreau să știi că Laura

a fost o profesionistă reputată în domeniul farmacologiei, cercetător, expert OMS cu două sesiuni de lucru în țările africane, acolo unde, din fericire, am urmat-o. Aveam grijă de colectarea plantelor din care, într-un spațiu special, împreună cu două laborante locale, a asigurat baza de producție pentru o serie de medicamente atât de necesare populației formate, în marea ei majoritate, de persoane sărace dar demne, deloc umile și darnice. Așa se explică și colecția de artă neagră despre care, la vama românească am declarat că a fost modul de plată al celor de acolo. Cum obiectele nu corespundeau altitudinii lor culturale, case de licitație nu existau, ni le-au lăsat și iată-ne, iată-le. Cu valuta a fost altă poveste care nu mai este.

De ce nu am mers în capitală?

Ni s-a propus ceva, pentru Laura un post de șef de laborator sau așa ceva, la o tăbăcărie, mie o posibilă încadrare prin concurs la Arhivele Statului. Am refuzat. Sistemele astea, atunci, dar mai ales acum, au ceva similar culturilor dirijate, cele în care plantele, spre deosebire de cele sălbatice, își reduc progresiv cantitatea de principii active, valoarea intrinsecă. Așa cum emigranții, ruși de obârșie, transplantați într-un areal străin, vitreg, se devalorizează, pierd noțiunile politehniste specifice țaranului român. În primul rând își refuză „țărâna” chiar dacă bătăturile sapei nu s-au resorbit din palmele lor.

Numele de țaran a fost și trebuie să fie perceput ca un titlu de noblețe: Om al Pământului, Om al Țării, al Țărânei – materialul dumnezeiesc din care ne tragem. Așa tot repeta draga Laură și, ca atare, multe dintre femeile de pe aici, văzând-o acasă, fără o slujbă pipăibilă lor, o considerau casnică, așa, o țarancă ceva mai școlită, iar asta nu doar că a amuzat-o ci, mai mult, când a mers la biserică, singura dintre rugătoarele de acolo în port popular, toate privirile au roit în jurul ei și în a doua duminică și-n următoarele numărul purtătoarelor de vestimente tradiționale acoperea jumătatea lăcașului. „Să nu creadă venetica asta că noi om fi mai puțin îmbrăcate cu de-ale noastre vestimente!” Cât despre mine, am mai suplinit, la pocneală, câte o profesoară gravidă iar după ce am rămas singur, mi s-a oferit postul de portar că, vorba primarului de atunci, "trebuie să trăiască și omul ăsta din ceva."

Zexe, deloc fumător, secvență unică, a împietrit, dedublat parcă, privindu-se pufăind din muștiucul deal doilea al narghilelei.

Ar fi vrut să ceară scuze Laurei, ființa acesteia părând prezentă, respirând în respirația soțului, în gesturile lui turnând cafeaua, aprinzând cărbunii, voltând uneori mișcarea cuvintelor. Bărbatul i-a înțeles starea fiindcă simți palma sa grea odihnindu-i-se pe umăr.

Vezi tu, Ze, de la om încolo încep toate, și binele și răul și nenorocita cale de mijloc, hatul ăla plin de cucută și măselariță și de ce otrăvuri mai sunt pe lumea asta. Citim parabolele Crucificatului, le simțim intrând în adâncul conștiinței dar trăim efectiv în alte povești, deșarte ca deșertul, lipsite de sens, de noimă. Arar, nu știm cauzele, noi înșine devenim literele parabolei.

(continuare în pag. 20)

Ai aflat că aici avem una din puținele biserici de lemn care mai sunt, cea a domnitorului pescar Rareș. Și ce-o fi fost, întâmplarea cred, dar acum câțiva ani, de la o candelă sau o lumânare, așa se pare, a început pojarul care a urcat până-n dranița turlei. Era aproape de miezul nopții când lumea viului e-n somnul cel adânc și a fost doar o voce care să se spargă în zeci și sute de voci, în mișcarea clopotelor sâtești de s-au pornit, care cum a apucat, pe cai, în căruțe, cu mașinile, toți, ortodocșii sau pocăiții, frânghienii, țigani din Cărmidari, papistașii de peste deal; toată suflarea smerenilor era aici, de alergau gălețile pe trei rânduri, că din trei fântâni se scotea apa, fie mereu pomenit fostul primar Angheluș, că de la el au rămas fântânile.

Atunci s-a prăbușit și clopotul, spărgându-se, fără ca vreo așchie să rănească sfinții pereților sau oamenii. Și nu că ar fi fost primarul Angheluș un nevrednic, așa cum îl pritoceau unii sau alții, dimpotrivă, și-a rupt încălțările la pragurile mahărilor de toate mărimile cerșind pentru ai săi una sau alta, puțin din multul primit cu supramăsură de alții.

- Și scriem aici, pe decalog cerut, „*Nu cerși drepturi cuvenite ci cuvine-se să te bați pentru ele!*”

Înțeleg că, sictirit de trădările alor lor, mulți domnitori și-au cumpărat mercenari, asta ca istorie veche, iar acum voi fi fost pus de Tibi Mălăieles, cap de listă între năimiții de care să-și sprijine tâmpla.

- Cam așa. Dar unu și cu unu fac doar doi. Ceilalți?

- Păi ce mama mă-si era oastea de strânsură? Lucrătorii la pământ, sigur, însă aceia se ridicau să se bată cu dușmanul din afară, fie turci, cazaci sau husari și ce mai scrie prin cronicile tot mai puțin citite. Acum e pace, liniște.

- Și multă sărăcie. Mai scriem o regulă: „*Nimeni nu are voie să fie sărac la Smereni!*” iar din asta trecem la a treia: „*Garda primarului sunteți voi, cei 4000 de oameni ai Smerenilor! Apărați-l apărându-vă!*” Să adăugăm și pe cei 15 consilieri, parlamentul comunal?

- Șapte dintre ei sunt abonații la cursa electorală, alți doi sunt foști vice-primari și, în rest, sateliți în mișcare oarbă, beneficiarii soldei prevăzute, ședință de ședință, pentru prelungitele lor tăceri. Conform profundului *nostrum latinus*, unii sunt cu degetele-n sus, alții în jos și ultimii, cum ți-am spus, manechine mișcate de ceilalți. Și dacă tot cauți reguli, a lor este, de ani de zile: „Nu este posibil. Nu-s condiții. N-are cine!” Și mă-ntorc la același de dreaptă pomenire Angheluș. „Oameni buni, a zis în consiliu, hai să-i convingem pe săteni, să lărgim drumul principal pentru modernizare, fiecare dând înapoi gardurile cu doi metri.” „Ai înnebunit, primare, a sărit din *nu*-ul său al lui Corban, atentezi la dreptul sacru al proprietății. Vrei să rechiziționezi samavolnic terenuri, să obligi proprietarii să-și modifice titlurile de proprietate? Ai împrumutat sechelele dictatoriale ale împușcatului? Te paște bulăul!”

- Dar cine-i Corban ăsta?

- Tâlharul Coroiu redivivus. E singurul revoluționar smerenez cu patalama. În zilele alea pline de teroriști, bramburiști și ce-a mai fost să fie, șoferul președintelui de la CAP, Mitriță Corban, a instituit stare de necesitate revoluționară, obligând milițienii să țină sub arest, într-o sală a școlii, pe toți cei scriși de el pe lista presupușilor posibili torționari comuniști: directorii de școli, primarul și vicele, președintele CAP, șefii de la vărărie, topitoria de cânepă, de la cariera de piatră plus o șefă de echipă

agricolă care i-a respins avansurile. Deschizător al coloanei, adunătură strânsă din cele trei bufete plus unul trezit din șanț, a dat semnalul asediului. De foarte de sus, de pe coama grajdului de vaci, a decretat neantizarea a tot ce poate aminti de tristul regim: „Luați ce-i al vostru, domnilor tovarăși!” Iar gargaragiii, fruntașii la plească loveau în acoperișuri ca nemții în zidul Berlinului.

Abia la dezghiocarea șindriei de pe coperișul morii au apărut contra-revoluționarii, ceapiștii. „Bine ați venit, frați țărani. Luați și voi din ce vă aparține, din ce s-a făcut cu sudoarea bătăturilor mâinilor voastre!”

Da' tu, cioflingarule, ce naiba ai muncit aici? La tine bătăturile or fi la curul vrednic așezat pe scaunul mașinii, aia de n-a prăsit, n-a plivit, n-a arat, doar te-a primblat din sat în sat cu sau fără ordin, cu sau fără al doilea scaun ocupat, dar cu port-bagajul doldora. Cine naiba te crezi?

Io-s primarul!

Ba ești un bou!

Lumina din chioșc au stins-o zorile și la primul trâmbițat împintinat Zexe urca drona deasupra satelor risipite între dealuri. Liber în trei zile, cum i-a scris patalama primarul, Don Bazil și respirația sa astmatică însoțeau de aproape ciudatul îmblânzitor de lilieci.

(din volumul **Zexe** în curs de apariție)

(continuare în pagina 58)

Emily DICKINSON

Într-o inimă zdrobită

Într-o inimă zdrobită
Nimeni nu-i primit
Fără înaltul privilegiu
De a fi suferit.

Adu-mi apusul de soare-ntr-o cupă

Adu-mi apusul de soare-ntr-o cupă,
Socoate cănile din zori - și după
Să-mi spui cu Rouă câte-s pline,
Și dimineața cât se-ntinde -
Când doarme țesătoarea - cine
Mai țese pânzele senine!

Și scrie-mi câte note ai simțit
În extazul Prihorului amețit
În ramul plin de uimire nouă -
Țestoasa câte plimbări a făcut -
Albina câte potire a băut,
La marea Orgie cu rouă!

Bolta curcubeului de cine e dusă
Și cine mână zarea supusă
Cu nuiile subțiri de Azur?
Degetele cui sunt stalactite -
Salbele nopții de cine-s socotite
De nu s-a pierdut vreuna-mprejur?

Și cine a clădit Căscioara Albă, cine
A zăvorât ferestrele atât de bine
Ca spiritui-mi să nu pătrundă în larg?
Cine-ntr-o zi de gală anume
Îmi va deschide dincolo de lume
Și voi lăsa zorzoanele în prag?

Mă zăvorăseră în proză

Mă zăvorăseră în Proză -
Copil fiind mă încuiau mereu
Zicând să stau acolo în Cămară -
Că fac prea multă zarvă-n jurul meu -

De-ar fi putut măcar să bănuiască -
Să-mi vadă mintea - visătoare
La fel de înțelept puteau să încuie
O Pasăre - pentru Trădare -

Asemeni unei Stele - Mintea mea
De vrea - alunecă ușor
Râzând - ea poate să pășească
Oricând - dincolo de Zăvor.

După o mare durere urmează nepăsarea

După o mare durere, urmează nepăsarea -
Nervii-s solemnii asemeni Criptelor în Cimitire -
Inima împietrită se-ntreabă - Eu am îndurat
De ieri, de Secole - n-am știre -

Înțepenite Picioarele mă poartă
În Hățișuri și Zări
Și-n Tot ce n-a fost să fie vreodată -
Asemeni sunt Cristalului de Cuarț
Ajuns o Piatră

Acesta e Ceasul de Plumb -
De scapi de ucigașa-i apăsare
Ți-l amintești - la fel cum Degerații
Rememorează încremenire în Ninsoare
Frigul întâi - o Amortire apoi -
Și-n urmă - Nepăsare

Iată-mi scrisoarea către Lume

Iată-mi scrisoarea către Lume
Ea n-a ajuns să-mi scrie -
Sunt simple Vești de la Natură
Spuse cu tandră Măreție

Mesajul Ei îl trec în Mâini
Pe care nu le văd nicicând -
Semeni ai mei - de dragul Ei
Judecați-mă blând

N-am avut vreme pentru Ură

N-am avut vreme pentru Ură -
Mormântul
Piedică mi-ar fi -
Și Viața
Este mult prea scurtă
Ura - s-o pot desăvârși

Nici de iubire n-am avut -
Dar cât
Un Crez să ai e bine -
Socot
Că al iubirii Chin
Destul de mare-i pentru Mine

traducere de **Ileana Mihai-Ștefănescu**

Paul SÂNPETRU

TIMBRUL CLOPOTELOR

Copilandrul îl privea cu jind și bătrânul simțise asta pe când se urca în turlă să tragă clopotele. Bătrânul dădea ușor în mintea copiilor, în mintea clopotelor, în mintea a toate și a tot ce-i era drag. I-a spus să stea mai la o parte că asta nu-i o treabă ușoară. Și-a dat o frânghie după o mână, o alta după cealaltă, iar vârful piciorului drept și l-a proptit într-un laț ce atârna deasupra podelei.

Frânghiile au pornit să se miște încrucișat și mut, din ce în ce mai tare până ce limbile clopotelor începură să atingă arama intrând fiecare în ordine într-un anume fel în împletitura sunătoare ce smintea auzul băietanului; dar el tocmai de aceea învățase pe de rost toate sărbătorile – ca să fie pe-aproape atunci când bătrânul se va pregăti să urce zig-zagul scârilor – sperând că și el într-o zi... Dar până atunci voia să afle totul despre clopotele acelea, iar bătrânul își găsise chiar azi răgazul să-i povestească.

...”pentru că le iubeam așa de mult treceam uneori seara de la câmp și urcam în clopotniță. Le trezeam ciocănindu-le cu degetul, ele îmi răspundeau în șoaptă, iar eu râdeam de vorbă cu ele mulțumit că ne auzim doar noi între noi. Uite, asta mare m-a rugat odată să rămân cu el până la răsăritul stelelor. De ce pân-atunci? Ca să mă facă să-mi închipui mai ușor cum el cândva a fost Marele Clopot al cerului, să mă facă chiar să aud cu închipuirea cum îi venea stelele sub poală și-l atingeau răsunându-l milioane de nopți până ce l-au ros și-au dat pe-afară risipindu-se, cum din urma de pulbere a lui s-a mai putut aduna el într-un asemenea clopot ce-mi povestea acum ca să mă ademenească drept stăpân al lui.

Clopotul cel mic îmi șopti că e adevărat, că însuși el pe când era o lalea galbenă, într-o dimineată a simțit că-l apasă ceva, a crezut că e roua de toate diminețile, dar se văzu îmbrăcat într-o pulbere fină venită de sus, o pulbere de bronz care-l creștea, iar stăpânul grădinii l-a găsit în aceeași zi drept clopot ascuns în iarbă de cineva și l-a adus întru pomeneire aici la clopotniță, adică și el este fiu adevărat al Clopotului cel Mare. Doar mijlociul le era străin, era pământean vechi, dar o peșteră tot fusese și el, o boltă de piatră în care limbile stalactitelor n-au bătut niciodată; ape, zăpezi și vânturi așa ce l-au ros pe

dinafară, că oamenii l-au găsit clopot chirchit între munții cei tineri.

Vezi de aceea le sunt eu așa: cer cu stele, peșteră cu stalactite, lalea din grădina minunii, și iar: cer, Peșteră, lalea...

Dar vezi tu casa aceea de după nuc? Acolo șade Toma Surdu. A surzit aici. Satul era lung (acum e mai mult lat) și el era vânjos, trebuia să tragă în disperare de sforile astea să audă toate babele surde duse de-a lungul șoselei ca să fie oamenii mulțumiți, și erau din ce în ce mai mult cu cât surzea el mai tare. Târziu și-a găsit un doctor care i-a dat auzul înapoi; l-au pus paznic să nu se fure morții cu morții, viii cu morții sau știu eu mai cum. Dar la scurtă vreme s-a dus înapoi la el și în loc să-i mulțumească l-a luat la rost că i-a stricat liniștea – că toți oamenii vorbesc tare de parcă se ceartă, căruțele hodorogesc chiar și pe ploaie cu glodul până la butuc, iar turme și cirezi au dat toate în patima tălăngilor și a zurgălăilor (nourelu' mamii lui de țigan care le-a adus la iarmaroc). Dar mai ales clopotnița asta care l-a nenorocit și care i-adusese liniștea cu care oricum, se împăca mai bine... Sigur că doctorul n-a avut ce-i mai face, dar nici el lumii, căruțelor și tălăngăriilor. Doar baba Floarea era să aibă de suferit după ce-a închis ochii: când m-au îmbiat să dau de veste am lăsat toate baltă și-am venit. Mi-am potrivit frânghiile și am început să trag. Mă odihnisem mai bine și-mi păreau clopotele ceva mai ușoare, dar când m-am uitat mai cu băgare de seamă nici unul nu mai avea limbă. Le furase Toma Surdu pe toate – asta am bănuț-o cu tot păcatul, dar n-am mai spus-o la nimeni. Până la îngropăciune mai era, așa că m-am dus eu la oraș, știam eu pe unul de umblase toată țara prin turlă de mănăstiri și biserici de-a înregistrat glasul a o mie de clopote. M-a pus și pe mine să ascult câteva role – am dat fără să știu un fel de examen, l-am luat – da, am recunoscut și clopotele mele (țineam la isprava lui) mi le-a trecut pe altă rolă, am luat-o și m-am întors în sat la vreme. Toți mă căutau, le-am spus că voi fi negreșit acolo, cum mi-au zis, pe la ora prânzului, dar eu m-am dus cu mult mai devreme, am instalat difuzorul sub ferestruica deschisă, (ce dacă voi bate clopotele altui mort) oricum îngropăciunea nu se putea fără dangăt, cum nu se cade să mor fără lumânare – nimeni și nimic nu lăsa vreo bănuială pentru că toți m-au văzut urcând la locul meu. Mi-am dat toată silința: o funie după o mână, o alta după cealaltă, cu vârful piciorului drept proptit în lațul ce atârna deasupra podelei, m-au văzut toți muncind, transpirând (sau cui îi mai ardea să mă privească pe mine?) de fapt la niște clopote oarbe și surde, în timp ce limbile lor ședeau mănunchi în cine știe ce pod sau grajd din ograda Surdului. Cu ochii pe ferestruica mea, l-am văzut apoi în toiul praznicului, m-a văzut și el – poate singurul care mă privea, dar înnebunit de nedumerire – venise la pomană, sau să vadă minunea clopotelor care bat fără să aibă cu ce; am scos și eu limba la el, mi-a răspuns făcându-și o cruce mare și repezit după care mi-a întors spatele și s-a pierdut în mulțime.

Când mi-am isprăvit treaba, mi-am liniștit clopotele, l-am bătut cu palma pe cel mare ca pe un cal viteaz și am coborât. Încălzit cum eram, m-am dat la

(continuare în pag. 23)

umbră în spatele clopotniței. În iarba înspicată m-am împiedicat de ceva, da, erau trei limbi de clopot aruncate la întâmplare pe ascuns.

Vezi cum se leagă cu poveștile lor oamenii cu oameni, pământul cu lucruri și cu oamenii? Iar dacă într-o zi eu de-aici o să cobor de tot, tu să te înalți și ai grijă – nu trebuie să le bați prea tare dacă știi să le împletești sunetul; atunci ele se ajută singure și toți vor fi mulțumiți. Nu vor mai zice: „bat clopotele!”, ci „ascultați, parcă se-aud clopotele!” și atunci toți vor fi atenți să le audă și fii sigur că meșteșugul tău cu frumusețe cu tot va ajunge la inima lor. Și mai vezi, ferește-te de Surdu”.

AȘCHIA

Mai întâi, tăietorii de lemne timpurii. Le ploua pe umeri cu frunze cărămizii, le ninge pe picioare cu așchii ca un frunziș alb și verzui. Așchiile săreau mai aproape sau mai departe de tăietor, uneori atât de aproape că nici nu mai izbuteau desprinderea.

Apoi, tăietorii de lemne târzii. Li se așternea la picioare cioplitură albă, iar pe umeri fulgi și mai albi, săriți mai departe sau mai aproape din norii lor loviți, de securile vântului. Se certau primii tăietori cu cei din urmă, unii spuneau că așchiile nu sar niciodată atât de departe și că ei și-ar putea număra după ele toate loviturile de topor; ceilalți spuneau că ele sar atât de departe că uneori nici nu-și mai recunosc locul unde tăiaseră lemne.

Pe când vrajba toamnei urma din nou să se-nfiripe, tăietorii s-au întâlnit la jumătatea timpuriului cu târziul și-au început să taie lemne alături, așa ca la o întrecere. Unii loveau atât de blând cu toporul, că lemnul lor era numai așchii nedesprinse de trunchi, ca un gât de cocor vântuit. Ceilalți loveau cu atâta putere că lemnul lor rămânea singuratic și atât de curat pentru că toate așchiile zburaseră una după alta până în mlaștina din vale, iar acolo, le-au găsit atât de târziu, înfrunzite într-o luncă tânără – câtă așchie, tot atâta răchită.

Tăietorii de lemne au plecat împreună acolo, au prânzit la un loc și-au ciocnit o ulcică cu vin. „Avem dreptate și unii și alții, așchia sare departe, sare aproape, sare deloc – depinde cât de aspru sau blând ai lovit cu toporul.”

LEGĂMÂNTUL

Oare ce om mai e acela care îl poate îmbia pe altul la o dragoste interzisă? Interzisă, de cine? Interzisă de însăși ea, care a început cu o declarație de nemurire cel puțin până la moarte măcar. Desigur, poate veți răspunde că asta nu poate fi decât treaba necuratului, triumfătorul amăgirii edenice, că de atunci, câtă treabă de asta are ilustrul pe pământ, că doar cu pământul a început, pe când la restul lumilor n-a avut succes. A început cu Edenul, că prea era respectată interdicția aceea pomicolă de nu se știe câtă vreme și prea era frumos și bine așa cum era. Scump a mai fost fructul acela, dacă pentru el au trebuit să plătească toată grădina!... Măcar de n-ar fi fost chiar ei, chiar prima

pereche de oameni păcăliți, adică ispita cea mare să fi abordat o omenire mai târzie, mai către Noe, mai către Ninive, că tot am mai fi apucat să avem și-acum câteva rude în rai, că uite ce e azi pe lângă Tigru și Eufrat! Chiar ieri am importat două ambalaje funerare sub eroic tricolor, tocmai din biblicul Eden.

Și de fapt, de ce aș fi fost tocmai eu la adăpost de o asemenea ispită! Iată-mă, dar părtaș la un furt de dragoste interzisă!

„Hai, grăbește-te, i-am zis, hăitașii ne adulmecă urmele simțindu-le din ce în ce mai calde, tot mai în preajmă. Da, iată râul! Știi să înoți, sau vrei să nu pierdem unica șansă de a muri împreună?”

„N-o vom pierde, mi-a răspuns, eu n-am pierdut niciodată nimic”. Atunci ne-am sărutat îmbrățișați și am început prea scurta numărătoare inversă a celor trei clipe de *dincoace* și în aceeași clipă ne-am aruncat *dincolo*.

De pe celălalt mal, un ofițer (nu-mi aduc bine aminte, german sau sovietic) a intuit că nu e o joacă, dar nicidecum că era un legământ, și a sărit să ne salveze. Pesemne a reușit doar cu mine, apoi din câteva încercări a izbutit s-o aducă și pe ea, neînsuflețită, cu o bucată de rădăcină lemnoasă în mâna strânsă ca un clește. Ofițerul spunea că a găsit-o ținându-se de vinele unei răchite, cu pletele parcă arzând în sus, la mai puțin de un metru sub luciul apei. Acasă, în camera mortuară i-am văzut o fotografie: ea, stând în picioare pe un podium, în costum de baie, cu o medalie la gât în balans de tricolor. Am plâns și m-am gândit mult acasă: oare eu să fi fost laș? Dar eu deja mă pierdusem, nici n-am realizat mâna care m-a prins. De fapt așa era consemnul după zile și nopți în căutare de soluții. Acum cine-i de vină? Ofițerul? Dar el nu știa legământul nostru...și chiar de l-ar fi știut tot ne-ar fi readus la viață siliți, și nu doar pe unul. Cum deci, la viață silită! Dar care viață nu stă sub semnul și în perspectiva silniciei? Mă simțeam vinovat că trăiesc, am fost păzit o vreme până m-am acomodat din nou cu viața, dar o viață cu totul altfel, din sumedeniile ei de feluri. Doar Adam poate ar mai fi avut un asemenea mod de a supraviețui dacă vreun înger de ofițer l-ar fi oprit la timp să guste și el din fructul întins de mâna femeii. Dar a fost lăsat să se înece și el cu același fruct (poate chiar în clipa aceea făcuseră și ei un legământ ca al nostru) așa ca să se perpetueze o lume de înecați, o lume de înecați în țărână, care și-au respectat legământul lor și nu pe cel al primei zi edenice, o lume care și azi tot mai refuză unica șansă de salvare, nu a unui ofițer, ci a unui rege absolut.

(din volumul *La limita șansei*, editura Cartea Românească, 2004)

Francisc BALOGH

Floare de hârtie

Un licăr de lumină
răsărit din sâmburele întunericului,
un fluture nocturn
ce brodează tăcerea,
o floare de hârtie neînrouată,
măiastră prin loialitatea ei,
un poem (scris pe hârtie)
fragmentat
de unghiuri și fațete,
pătrunzător
parfumul perplexității.

Cuvintele s-au întors

Cuvintele s-au întors
azi noapte
pe buzele noastre
precipitate
ca păsările prinse
în furtună pe mare.

De departe
păreau însemnele grafice
ale unui plan de evacuare
a lunii, din propria-i reflexie
pământeană
pâcloasă,

aveau
gustul amar
al incandescenței de țigară
a celor patru zări,
stinsă printre degetele zeilor,

tragismul
unei puzderii de gândaci
striviți sub talpa propriului destin.

Disimulând entuziasmul zorilor

Noaptea
își lăsa încet
mantia întunecată
peste predispoziția
spre melancolie a acelei seri,
vidul nesomnului nostru
hoinărea de la un capăt de lume
la altul- din iad până în rai și înapoi.
Luna știa
că la acea oră
iubirea de mult nu mai trage
cu gloanțe oarbe
și nici cartușul rămas pe țeavă
nu e cel destinat, îndreptat spre
inimă.
Ne simțeam
ca-n vestiarul existenței,
probam aceeași viață
disimulând entuziasmul zorilor.

Poem cu înger

Un înger
zbură deasupra cartierului
în care te-ai mutat cu chirie,
în locuința ta de versuri triste
și shot-uri,
ducea o stea norocoasă
ciobită,
pe brațe, la vopsit
ca la un fel de resetare
la parametrii din fabricație,
pânza nopții se chiricise
de o durere fantomă,
ne adulmeca
cu ochiul ei lipsă.
Îngerul
nu avea strălucirea
de mesager în priviri,
părea mai degrabă
prins între sentimentul datoriei
și o insomnie cronică
așa ca într-o ascensiune blocată
undeva între etaje,
poate nici nu era real,
erau doar un poem frumos, de-al tău
căreia i-au crescut aripi
și pofta de-a băntui văzduhul
mai mult decât un ecou.

Adrian Vasile IFTIME

Bilet fără retur

Azi ne cunună anii pe-ndelete
Prin amintirea unui gând sprintar
Tu porți doar urma unei verighete
Eu rătăcesc cuvinte pe trotuar.

E totul stabilit să se repete
E lună plină iar în calendar
Dintr-un sărut menit să ne îmbete
Dezleg un rebus pe un colț de ziar.

Oricât ne-am despărți târziu în noapte
Nu știu de unde și nu am habar
În mine mai vorbește printre șoapte
Tăcerea verii dintr-un an impar.

Înalt de-o vreme zmeie de hârtie
În zborul meu spre alte dimineți
Nu știu cu noi pe lume ce-o să fie
Doi călători prin soarta altor vieți.

În ochii mei prea verzi se face seară
Ghețarii de la nord se vor topi
Aștept același tren ca prima oară
Am un bilet fără retur de-o zi.

Carte poștală

Mă poartă un nume spre Calea lactee
Prin trupul de vânt, mai rabdă femeie
Să-ți vină lumina în liniștea nopții
Când lemnul se-aude la marginea porții.

Acum mai trăim dintr-o mică simbrie
În noi locuim cu aceeași chirie
Și ceasul prins în perete-i pe moarte
De visuri la cheie nu prea avem parte.

Și te recunosc, dar tu știi, dintr-o mie,
Mi-e dor de iubirea ce n-a fost să fie
Mireasă-ntr-o zi pe inima-mi goală
Atât a rămas, o carte poștală.

Mă doare un semn, se-nchide o ușă,
Plecarea din noi se pierde-n cenușă
Și nu inteleg de ce... pe planetă
Se joacă, pe veci, iubiri la ruletă....

Viață după moarte

Ce faci bătrâne? Mai jucăm o carte?
Mi-am cumpărat o viață după moarte
Am dat arvună ultimii mei ani
I-am dat bătrâne, unor miri orfani.

Din sărăcia zilelor de mâine
Puținele firimituri de pâine
Le-am dăruit tăcerilor de-a gata
Și am întors necazul cu lopata.

Vreau să visez la ce a fost odată
Când am gustat iubirea ne-ntinată
Ce faci bătrâne? Mai jucăm o carte?
Mi-am cumpărat o viață după moarte.

A fost un preț cam scump dar cred că face
Să mă îmbrac din nou la patru ace

Să mă-nvălesc cu mine înc-o dată
Să mai plătesc, bătrâne, doar o rată.

De-acum, mă dor cuțitele de gheață
Înfipse mai târziu. Spre dimineață,
Am pariat cam totul pe o carte -
Păstrează-mi amintirea după moarte!

Oricât

Oricât am umple străzile cu flori
Și-am pierde șirul unor fapte triste
Oricât ne-am furișat timid în zori
Nimic nu-i cere vieții să existe.

Oricât ne-am strădui să mai zburăm
Doar aripile ne vor da de știre
Cât suntem pregătiți să îndurăm
Căderile în gol dintr-o iubire.

Oricât, iubito, ne-am privi plângând
Și am strivi în palme clipe grele
N-am mai cunoaște astăzi până când
Vom mai pluti pe un mănunchi de stele.

Oricât am cultiva prin ierni prea reci
Un vis învinețit de-atâta vreme
Iubito, chiar de-ar fi să treci
O primăvară n-o să ne mai cheme.

Respir

Mă cuibăresc prin zilele din gând
Aștept să se mai nască un cuvânt
Să-i spun iar vieții după-atâtea veri
Că ne-amăgește dragostea de ieri.

Când numărăm pe degete fiori
Cu ingerii trăgeam aceleași sfori
Să nu cădem din ce aveam mai sfânt
În lumea muritorilor de rând .

Doar un sărut pe tâmpile ne-a vrăjit
Să mai mușcăm din mărunț otrăvit
Să ne trezim preafericiti în zori
Fără să știm de primele ninsori.

Azi rătăcesc prin ce am fost cândva
Mantaua bună pentru vremea rea
Prizonier al visului prea ciunt
Dar mai respir din cel ce încă sunt.

Depărtare

La un pas de viață, la un pas de moarte,
Ne aflăm prea singuri de atâtea scrum
Răscoliti de zeii preafrumoasei arte
Ne rămâne taina ultimului drum.

Ne urâm cu patos, ne iubim cu teamă,
Într-un cerc închis, mai zburăm prin ploi,
Depărtarea iernii încă ne mai cheamă
Timpul plăsmuit dintr-un joc în doi.

Mai purtăm prin basme doar perechi de stele
Ce-au rămas datoare ultimei iubiri
Astăzi m-aș întoarce-n timpul vieții mele
Să răspund prezent primei întâlniri.

(continuare în pag. 26)

Mai vânam iluzii, mai rostim tăcerea,
Ne prefacem tineri peste-un veac intreg
Suntem dulci la vorbă dar ne doare fierea
Când ne paște răul.... nu pot să-nteleg.

Căutăm lumina dar ne place umbra
Ne dau in vileag primele ninsori
Facem azi cărare să nu piardă urma
Un sărut pe tâmpile, biet copil din flori.

Noul asfințit

Visăm iubiri de-o viață pe un mănunchi de stele
Iar vremurile noastre pe chipuri ne-au uitat
Fugind de nebunia jocului de iele
Ne întrebăm pe buze doar cine-i vinovat.
Ne alintăm pe frunte cu un sărut de-o noapte
Și ne rostim tăcerea într-un final de zi
Iubito, între noi, sunt tot mai multe fapte
Nu vom mai ști vreodată ce le-ar putea umbri.
Azi amăgim trecutul cu-atâta gingășie
Trăim durerea plânsă din tot ce s-a-ntamplat
Dar zeilor iubirii le mai plătim chirie
Să ne arate-n astre doar calea de urmat.
Iubim pe ore goale, urâm pe zile pline
Și coborâm la prima, din nou, pe-același drum
Tot mai sperăm, mereu, la soarta care vine
Ținând în palme arse un biet morman de scrum.
Cuvintele ne-ndeamnă la tot atâtea gânduri
Și despărțirea noastră-i pe muchie de cuțit
Îți scriu acum, iubito, timid, aceste rânduri
Cât încă-i lună plină in noul asfințit.

Mioara PĂGUȚE

Ploaia

A fost cândva o ploaie, într-o vară
Când am dansat pe cântec de vioară,
Și ne zâmbeam privindu-ne în ochi
Fără să ne ferim de-ai ploii stropi,
Nici nu mai știu de eram tineri sau maturi
Și noaptea era parcă înspre luni,
Dansam vorbindu-ne doar prin tăceri,
Iar jurămintele vorbeau prin mângâieri.
Eram cum fericită n-am fost niciodat'
Dar zorii m-au trezit....doar am visat.

Mónika TÓTH

e tare frumos

e tare frumos zâmbetul tău
mi-ar plăcea să stea întotdeauna
în colțul buzei tale

sunt fiica

sunt fiica cuvântului
călătoresc prin minte
mă odihnesc în inimă
și beau din fântâna sufletului tău

în noaptea asta

paharul s-a golit
în noaptea asta
luna plină
va ucide toți trandafirii

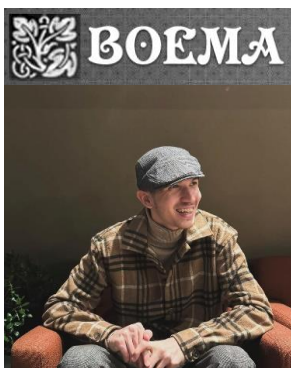
viața

viața este un cuvânt
noi doi am fost doar
o literă stângace

atingere

o atingere
după trei luni
vântul de vară

Așer NEGOI

VIAȚA DANSÂND PE CERUL GURII

Îți zdrobești degetele minții în
căutarea tezaurului
atârnat în
streangul efemerității
în timp ce ticăitul lugubru
al ceasului
răsună în
piața pavată cu oase
împingându-ți cromozomii sub
ghilotina fericirii morganice
spărgându-se în
(ne)isprăvite particule
aruncate în aer de Mendeleev
îmbinându-le armonios ca pe niște
piese de puzzle
în timp ce vântul ține morțiș
să le împrăstie din nou în
haosul existențial
contopind materia
disociind imateria în
clipiri palpebrale
săturând voalul negru peste
sclipirile oarbe
înălțând cu limba
zmeul eter(n)
deasupra vălului palatin
de cleștar
pulsând pe cerul gurii
într-un dans diafan
doar humă și stare e
viața

DACĂ AM FI DOUĂ MĂRI

Dacă am fi două mări
Te-ai întrepătrunde-n mine?
Mi-ai netezi părul cu valurile tale?
Vei pluti către mine mișcată de urletele unei
balene albastre?
M-ai zgudui când te înfricoșezi de talazurile din
tine?
Ai arunca în mine cu scoici pe care să le așezi
pe plajele încinse de biciul soarelui meu?
M-ai săruta prin spumele de valuri ce se-nalță
lovindu-se de pieptul meu?
Ai netezi calea corăbiei sufletului meu
zbuciumat?

COGNIȚIA HIDROCEFALICĂ

Îți umpli mintea cu șiroaie de gânduri ce
curg prin fluturile răstignit de
catargul scorțos
revărsându-se prin
opera vie
a corăbiei craniene
scufundând realitatea
sub puntea îmbibată de
lacrimile lui Varolio
destrămând calvarul pentru a permite
gândurilor să fugă prin
fântâna bregmatică
drenând spectrul din adâncuri
înfruntând strabismul alert al
ochilor pierduți
pe sub vecele adormite
la apus

aetraC

Navighez
printre cuvinte
în căutarea
unei fâșii de adevăruri.

Îmi încrucișez
Gândurile
așteptând adierea divină
a răspunsurilor.

Tai
valurile deznădejzii
cu sabia ruginită
a speranței.

Citesc
printre rânduri
cu luneta aburită
de răsuflarea nerăbdării.

Mă catapultez
în adâncuri,
spre fundul oceanului de vise,
atrăgând coșmaruri
cu picături
de frici țipătoare,
căutând artefactul pierdut
care să deslușească
misterul.

Ajung în
Lumea cu Susul-în-Jos
în care totul e pe dos.

Găsesc artefactul:
AETRAC

Mioara PĂGUȚE

CAMELIA

Nu ne văzusem de câțiva ani buni, jobul ei în străinătate nu o lăsa să vină mai des acasă, însă asta nu însemna că nu rămăsese apropiată de prietena mea, colega de bancă din liceu.

Camelia, încă din adolescență mă atrăsese datorită bunătății sufletești, a calmului cu care privea orice situație, a inteligenței și simplității ei, diferite de alte colege care își etalau aerele de miss în fața băieților. O fată frumoasă, nălțuță, blondă ca o suedeză cu ochii de culoarea castanelor, gura senzuală mereu zâmbitoare, dar totuși o fată timidă. Asta nu însemna că la cei șaptesprezece ani ai ei nu era îndrăgostită, prima dragoste, aia care arată ca un boboc gata să înflorească, aia care seamănă cu o comoară ascunsă pe care încă nu vrei să o arăți lumii și care îți marchează obraji cu roșul petalelor de trandafir ascuns în inimă. Deși prima lovitură a vieții a fost la șaptesprezece ani, Camelia și-a păstrat și în studenție, apoi toată viața, curățenia sufletească și optimismul. Eram singura ei prietenă care-i știa secretul, cu toate amănuntele și care l-a păstrat până acum când am cerut acordul ei să-l aștern pe hârtie, în ideea că printre tinerele de azi mai există fete lipsite de apropierea mamelor și concepția greșită că discuțiile despre sex sunt subiect tabu între mamă și fiică.

Ora cinci p.m., vreme plăcută de vară, și noi pe terasa casei mele la o cafea vorbită, depănând amintiri cam din toate etapele vieții noastre de doamne sexagenare, dar ca majoritatea celor maturi, păstrând sufletul tânăr și umorul, lucru care probabil ne-a alimentat toată viața prietenia. Amintindu-ne de liceu am privit-o în ochi și am simțit nevoia să știu dacă rana ei e vindecată, pentru că niciodată în anii care au urmat nu a vorbit despre asta.

- Mai știi ceva de Sorin?

- Vag, undeva prin Diaspora, recăsătorit, acum ceva timp a cerut să fim prieteni pe Facebook, am acceptat dar nu am vorbit niciodată pe Messenger, îl consider o cunoștință din trecut, (râzând) pe Sorin, soarele meu de la răsăritul vieții, ce ciudată este viața...

- Totuși nu te înțeleg, a fost prima dragoste, prima

greșeală, prima durere, v-a unit ceva foarte important... chiar n-a rămas nimic-nimic?

- Prima dragoste?! Atunci, da, dar comportamentul lui după prima greșeală, pe care mi-am asumat-o doar eu, a transformat această dragoste în cenușă și indiferență, iar prima durere pe care am simțit-o doar eu a aruncat cenușa în vânt atunci când el, aflând ceea ce ne unea, a dispărut trei luni, distrându-se pe plaja mării în timp ce eu mă aflam între mirarea miracolului a ce mi se întâmplă și disperarea la gândul că părinții vor afla. După ce au aflat și ai mei și ai lui, a apărut ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, dar se întâmplaseră atât de multe... Se întâmplase că micuțul care creștea în mine începuse să miște și acele mișcări au declanșat o dragoste imensă pentru el, se întâmplase că nu am avut destul curaj să-mi înfrunt mama care, din egoism, nu concepea să fie bunică tânără și mi-a anihilat împotrivirea folosind psihologia inversă, se întâmplase că mi-au pus viața în pericol cu un avort provocat când sarcina era mare, ajungând la spital în stare de inconștiență, ca mai apoi să fiu tratată jignitor de asistentele medicale, așa cum se obișnuia pe vremea comunismului, mai ales dacă erai necăsătorită, apoi, cel mai greu lucru, s-a întâmplat ca eu să mă întorc împotriva mea, judecându-mă și plângând ani mulți că am cedat, nefiind în stare să-mi apăr copilul nenăscut.

- L-ai urât pe Sorin?

- Nu. Dar nici nu l-am mai iubit. L-am considerat un laș neasumat, căruia nu i-am făcut niciun rău, dar a răsplătit sentimentele mele pure cu minciună. Și am închis capitolul, dar foarte mulți ani sentimentul de neîncredere m-a făcut să nu mă pot apropia sufletește de niciun bărbat, iar sentimentul de vinovăție că nu am avut puterea să-mi apăr copilul m-a făcut să cred că nu aș fi o mamă bună și am hotărât să nu am copii. În sufletul meu acel copil n-a murit niciodată, iar eu nu m-am iertat niciodată pentru crima făcută și cred că nici Dumnezeu, dacă e să mă uit la viața care a urmat după...

Am schimbat subiectul, am vorbit diverse, am glumit, dar după plecarea ei am rămas pe terasă gândindu-mă mult la viața și hotărârea ei cu care, personal, nu pot fi de acord, să te judeci încontinuu când tu, care la aceea vârstă nu ai un echilibru financiar stabil și nici nu a depins de tine tot ce s-a întâmplat, refuzi a mai naște viață că de ce?. Nu pot să cred că nu ar fi fost o mamă bună dacă o viață de om și-a jelit băiețelul nenăscut, mai degrabă a fost o depresie puternică pe care nu a putut-o gestiona toată viața, dar cunoscându-i caracterul onest și sensibilitatea sufletească, o înțeleg și o admir pentru puterea de a nu avea resentimente față de toți cei care nu au înțeles gravitatea situației în care se afla, transformând-o în victimă colaterală și aducând-o la un pas de moarte, cu negativitatea, neștiința și lipsa de înțelegere.

Printre puținele lucruri bune pe care le-a adus trecerea anilor și schimbarea mentalităților este că femeile nu mai mor dacă nu vor copii și că majoritatea mamelor actuale s-au lepădat de concepțiile învechite de a nu vorbi deschis și tot mai multe vorbesc cu fetele lor despre dragoste și sex, nu mai consideră asta ceva rușinos. Iată, Camelia este una din victimele

(continuare în pag. 31)

Cristian MLADIN

Interviu cu muzicianul și compozitorul Petre Ionițescu

“Dacă se ajunge în situația în care, în artă, contează mai mult tehnologia decât amprenta personală și creativitatea, există un risc ca arta să devină ceva standardizat.”

Atunci când sunetele călătoresc în eter spre și dinspre noi, mesajul prinde formă. Dacă se transformă în cuvinte, devine o formă de comunicare. Transpuse în muzică însă, sunetul devine o formă non-verbală de comunicare, la fel de eficientă, de a transmite mesaj.

Avem astăzi plăcerea de a purta un dialog despre artă și muzică, despre trecut, prezent și viitor, cu muzicianul și compozitorul Petre Ionițescu. Așadar, haideți să facem un prim pas în această călătorie artistică alături de invitatul nostru.

Cristian Mladin: *Atunci când inocența copiilor ia forma jocului, personalitatea acestora se face simțită prin alegerile lor. Mulți dintre ei își doresc să devină medici, polițiști sau constructori. Ce ți-ai dorit să fii când vei fi mare (copil fiind)? În ce fel s-a manifestat înclinația spre muzică?*

Petre Ionițescu: Am fost înconjurat de mic de diferite instrumente, pe care le vedeam ca pe niște jucării, un context favorabil pentru copilăria mea. Pentru mine, primul mediu muzical a fost familia; când eram mici, eu și frații mei ne făceam un fel de cornete din hârtie pe muștiuc, porneam radioul sau casetofonul, alegeam muzică instrumentală (cu instrumente de alamă, gen fanfară) și cântam cu toții până când ne bufnea râsul. Primul meu profesor de muzică a fost tatăl meu, care mi-a insuflat foarte frumos dragostea pentru cântat și pentru muzică. Îmi amintesc când tata îi preda primele lecții de trompetă fratelui meu mai mare, eu eram atent și deprindeam foarte repede tot ce îl învăța.

Printre primele mele apariții în public, a fost cea din clasa a patra. Învățătoarea a fost plăcut impresionată de abilitățile mele muzicale și mi-a propus să cânt cu trompeta prin toate clasele din școală. Am cântat tema principală din “Oda bucuriei” de Beethoven și îmi amintesc că am fost destul de emoționat.

Am cântat de când eram foarte mic în fanfara tatălui meu, apoi în biserică, în școală și la „Casa Pionierilor”. Iar după toate astea, lucrurile au decurs în direcția înscrierii la Liceul de Muzică „Sabin Drăgoi” din Arad, unde am luat contact cu muzica simfonică și jazz.

Cristian Mladin: *În arealul artei muzicale există unele voci care afirmă că jazz-ul este o transpunere pe note a sunetelor naturii. Cum ai pătruns în această lume a jazz-ului și care au fost motivele pentru care ai făcut această*

alegere?

Petre Ionițescu: Consider că muzica în sine poate fi și o formă de expresie a naturii. Cu privire la cărarea stilistică muzicală a jazz-ului, am început să o descopăr în copilărie, ascultând la radio diferite piese, apoi am început să descopăr artiști consacrați și să experimentez la rândul meu. În liceu, am format împreună cu niște colegi, prieteni dragi, prima mea trupă de jazz „Junior Jazz” Band. Când eram student la Conservator, am cântat în filarmonici și în orchestre simfonice. Concomitent, am început să dezvolt proiecte de altă factură stilistică: acid jazz, funk, rock, fiind invitat ca membru permanent sau colaborator în diverse trupe și proiecte muzicale. În proiectul personal, utilizez ingrediente stilistice diferite, cum ar fi jazz ambient, electronic, experimental, folosind o varietate de instrumente acustice.

Cristian Mladin: *Latinii spuneau „ars longa, vita brevis”. Unii artiști, care își recunosc menirea, aleg să își construiască un drum propriu, alți artiști, pe parcursul drumului, se intersectează cu alte viziuni culturale și aleg varianta colaborărilor artistice în diferite proiecte. Care ar fi aspectele pozitive sau negative ale variantei solitare? Dar a variantei deschise spre influențe și colaborări în artă în general și în muzică în particular?*

Petre Ionițescu: Experiența mea s-a desfășurat mai mult în funcție de intuiția și de emoțiile pe care le-am simțit, fără să planific prea mult. Privind retrospectiv, îmi dau seama că mi-a plăcut să descopăr și să experimentez, atât alături de alți artiști cu care am colaborat, cât și pe cont propriu, în varianta solo.

Avantaje pot fi în ambele situații, cred că esențial e să te cunoști și să cauți ce conjunctură te aduce mai aproape de tine, ce te ajută să te descoperi și ce e reprezentativ, unic pentru tine ca artist. De asemenea,

(continuare în pag. 30)

dacă alegi să urmezi un drum doar pentru oportunități și avantaje, există posibilitatea să te îndepărtezi de unicitatea ta.

Cristian Mladin: *Un artist este într-o continuă transformare. Cei ce sunt atenți la tendințele actuale ale artei și culturii se adaptează acestui fapt. Putem aminti aici pe Madonna, David Bowie sau Loredana Groza, spre exemplu. Blazzaj, Petre Ionișescu sau Trompetre, care este varianta care te definește cel mai bine?*

Petre Ionișescu: Cred că, la fel cum tendințele artei și culturii se modifică, și oamenii se schimbă pe parcursul vieții. Fiecare etapă și fiecare proiect mă definesc și au fost reprezentative pentru mine într-un anumit moment.

Cristian Mladin: *Cunoaștem trecutul, trăim prezentul, dar nu putem vedea viitorul. Cum evaluezi formele actuale ale muzicii contemporane, raportat la trecut? Ce schimbări previzionezi că vor interveni în tendințele viitoare ale muzicii?*

Petre Ionișescu: E o întrebare destul de complexă. Muzica și arta în general, au avut o evoluție proprie. Cu toate astea, chiar dacă există un prezent al muzicii, cred că au existat întotdeauna artiști care s-au rupt de tendințe și au transmis ceea ce au simțit, au fost vizionari și au ajuns să fie apreciați doar mai târziu.

Cred că omul poate fi, de fapt, creativ, oricând și oriunde, contextele pot fi diferite. Fiecare (re)descoperire a creativității e o chestie pur personală. Aș spune că fiecare moment pe care îl trăiești, poate să te dezvolte într-o activitate creativă, poți să îți lași liber spiritul

imaginativ și inspirația poate să devină un mod de a fi care creează originalitate.

Cu titlu general, nu se poate contesta influența tehnologiei și modalitățile prin care aceasta poate interveni astăzi în artă. Consider că tehnologia, ca mijloc artistic, e o sabie cu două tăișuri: pe de o parte, artiștii ar trebui să fie deschiși să exploreze, pentru că sunt moduri în care tehnologia poate fi folosită foarte creativ, dar dacă se ajunge în situația în care, în artă, contează mai mult tehnologia decât amprenta personală și creativitatea, există un risc ca arta să devină ceva standardizat.

Cristian Mladin: *Un artist găsește inspirație sub mai multe moduri și forme. Chiar și locul creației poate fi un cadru optim pentru noi valențe personale. Care sunt artiștii care te-au influențat de-a lungul anilor și sub ce formă? Sunt și artiști pentru care muzica ta a fost un reper important?*

Petre Ionișescu: Într-adevăr, ca inspirație pentru creația muzicală sunt foarte multe aspecte, de la locuri, spații, la experiențe personale, la oameni pe care îi întâlnești, diferite tipuri și forme de artă. În afară de muzică, pentru mine, inspirația vine din aprecierea față de oameni, din întâmplări interesante, din trăiri, din emoții. Sursa de inspirație și menținerea fluxului creativ au ca punct de plecare părinții mei, familia din care provin. Bineînțeles, natura mă încarcă mereu cu energia și creativitatea de care am nevoie.

(continuare în pag. 31)

Cred că toți artiștii se inspiră și inspiră la rândul lor prin ceea ce creează. Nu aș putea să dau un nume al unui artist etalon, am ascultat diverși artiști în diferite momente ale vieții și cu siguranță aceștia au contribuit la formarea mea ca artist. Printre artiștii pe care i-am ascultat recent se numără Jon Hassell, Murcof, Toshinori Kondo, Gianluca Petrella.

Cristian Mladin: *Successiunea anotimpurilor ne oferă confirmarea trecerii implacabile a timpului. Timpul este același pentru toți, este un etalon universal. O zi are 24 de ore, oriunde pe Pământ. Important este cum îl valorificăm. Ce face Petre Ionișescu într-o zi obișnuită? Dar într-o perioadă fertilă din punct de vedere creațional?*

Petre Ionișescu: Nu le-aș separa, nu cred că sunt două tipuri diferite de zile – cele obișnuite și cele consacrate creației. Sunt zile în care observ și, la un moment dat, ceea ce observ ajunge să se transforme în creație. Astfel de zile sunt când mă plimb cu bicicleta prin natură cu băiețelul meu, merg la înot, petrec timpul cu cei apropiați, când merg vara la mare sau iarna la ski... Sunt și perioade în care mă focusez mai mult pe creație, compun, lucrez în studio, experimentez, fac mai des repetiții.

Cristian Mladin: *Trăim o stare perpetuă de brainstorming. Iar ca om de cultură, un artist este situat la intersecția dintre mesaj și idee. Am văzut că ai avut o partici-*

pare recentă la proiectele "Țișoara - capitală europeană 2023". Care sunt proiectele tale de viitor ca om și ca artist?

Petre Ionișescu: Consider că anul 2023, în contextul capitalei europene, a fost un spațiu cultural prielnic, creativ și inspirativ atât pentru artiști, cât și pentru pasionații de artă. Am participat la o serie de evenimente în cadrul programului cultural, printre care aș aminti proiectele "Sound of Unirii", concertul susținut pe Bosfor în cadrul „CircumEuropa” și cine-concertul "Revoluția Nevăzută", sprijinite de Centrul de Proiecte Țișoara. Pe viitor, voi continua să creez, să lucrez și să experimentez diverse aspecte muzicale și materiale discografice, să particip la diferite concerte și manifestații artistice.

Cristian Mladin: *Mulțumesc pentru amabilitatea de a răspunde întrebărilor. Mulțumesc pentru sinceritate și deschidere. Să fie Artă!*

(urmare din pag. 28)

mentalităților învechite: singură, cu o conștiință încărcată de stingerea unei vieți, refuzând acceptarea faptului că orgoliile celor din jur au transformat-o pe ea și pe copil în victime. Iubesc și respect femeia aceasta tocmai pentru viața pe care și-a pedepsit-o singură din loialitate pentru un îngerăș pe care nu l-a putut salva și sper ca într-o zi să o pot convinge, cât mai avem timp, că nu este vinovată pentru lășitatea, egoismul și incultura celor din jur care i-au făcut rău, ea doar a iubit prima dată în viață ei, fără scopuri, fără experiență, virginitate și suferințe.

Marin RADA**BERBEC**

Când m-am născut, cuvântul
era doar o vocală,
prin iarbă urca seva către spic,
a fost apoi o noapte
cu norii grei, de smoală
din care-n zorii zilei
n-a mai rămas nimic.
Îmi spuneau "berbec"
și copiii la școală,
învățătorul mă privea dinadins,
mi-atingea fruntea cu palma sa goală,
căutând cornițele dintr-un vis,

Când m-am născut, cuvântul
era doar o vocală
prin iarbă urca seva către spic,
a fost apoi o noapte
cu norii grei, de smoală
din care-n zorii zilei
n-a mai rămas nimic...

O CÂMPIE DE MAI

Întotdeauna altcineva
trece prin fața ferestrei
cu chipul meu,
îmi zâmbește arătând
spre hainele demodate
uneori mai mari,
alteori mai mici decât trupul,
ar putea să fie doar umbre,
îmi spun,
dar palmele lor despică aerul
cu miros de flori de salcâm,
în urmă tristețea arde
fără flacără, fără fum,
știu că la capătul zilei
urcă în noapte
cu întunericul înfășurat
în jurul brațelor,
în jurul trupului,
ca un râu...

Întotdeauna altcineva
trece prin fața ferestrei
cu o câmpie de mai
înflorită, la brâu...

CALUL ALB

Mereu am visat
să am un cal alb,
să-i mângâi cu ochii
coama de lună,
să-mi soarbă jăratec
din crinul înalt,
să-ntoarcă în ceruri
câmpia nebună,
Să murim în picioare
cum caii de-a pururi
se-ngropau cu stăpânii
adânc în pământ,
să nu știe nici vântul,
nici ploaia, nici câinii
topotul din cer sau din gând.

Mereu am visat
s-adorm la fântână,
să-mi spună izvoarele
dacă-am murit,
calul meu alb
să vină să-ți spună
că floarea din glastră, a înflorit...

O MAGNOLIE

Pentru a înflori,
o magnolie
are nevoie de o dragoste rară...

De sub trupul zăpezii
se înfiripă umbra ei,
pleoapa cerului
își deschide izvoarele,
setea și cântecul imită viața,
lumina soarelui
în nuanțe de violet,
poate fi o povară...

Pentru a înflori, o magnolie
are nevoie de dragoste,
a doua oară...

MISTER

De la fereastra trenului
lumea mi se pare grăbită,
prea departe de mine,
mersul cu spatele,
pare doar o bucurie a vântului
care strânge la piept
arbori și case, și oameni
pe drumul de fier...

Lăsând în urmă amfora plină
fata-morgana desenează
pe florile câmpului,
un petec de cer.
Am vrut să deschid
fereastra spre ele,
dar și fereastra trenului
se pierduse-n mister...

Cătălin Rareș TURLIUC**Pe plajă la Mamaia** (n-am fost niciodată)

"It's a dream about how the world was made. It was made by a demented angel. Crazy with loneliness, he looked into a mirror and the mirror cracked, and thus the world was made. We can wander about picking up the pieces if we like, but all we ever see is our own face squinting back. Through a crack. Darkly."

"Acum, vedem ca într-o oglindă, în chip întunecos..."

La-nceput era-nceputul,
Singur peste tot ținutul,
Care mai mult nu era,
Ca o cobză găngurea.

La-nceput era mereu,
Ca un cosmic heleșteu,
Doar o coapsă de fecioară,
Ca o flacăra amară.

La-nceput era oglinda,
Și din ea desprinsă ființa,
Ca un proiectil de tun,
Ca o briză peste Nun.

La-nceput era sfârșitul,
Iacob încleștat cu mitul,
Ca un prim între impare,
Ca un sex de împăcare.

Frescă mahmurală

Învrăjbit cu vrăbii-verbe
'Verberând veranda-verde
Bucium îmbucând bucolic
Cer-vitraliu vitriolic.

Rârâit de râme-rime
Alungat din gât-lungime
Susur sumbru surioară
Sunătorii subsuoară.

Din năut născând noi note,
Simple spume-asimptote,
Mestec meșter un mestecăcăn,
Bocănind în cobză boacăcăn.

Plăsmuind în pastel psalmul,
Mă împiedic de în-altul
Paradis pizmuitor:
Părăsit de păsări mor.

Dulci arsuri (Seara-n deltă la Lycopolis)

"Goodness... You got to make it out of badness... Because there isn't anything else to make it out of."

Dulci arsuri în realitate,
Prin porți strâmbe ne topesc,
Labirinturi deocheate
Sparg fractal un glob celest.

Un fandango d-elemente,
Drumuri cald pulsând în vid
Gura ta-mi șoptește-n plete,
Și răni vechi mi se deschid.

Înveliți în chin-plăcere,
Îmi aduci în constelații
O cireadă de himere.

Descompui idei-vibrații,
În orgasme austere,
În ascetice orații.

Inflorescență

"Each thing on earth is nothing but an eternal symbol clothed in dust."

"Hast du nicht alles selbst vollendet,
Heilig glühend Herz?"

Simt în pietre, nori și ape,
Prometeu născând sub pleoape,
Îmbrăcând noi haine-uitate,
Vântul ce trece prin toate.
(Ține-mi umbrele în brațe...)

Spune-mi cum să înțeleg,
Cum să leg și să dezleg,
Doruri și fiori și patimi,
Îmbrăcând noi haine-uitate,
Ramuri din sudori și lacrimi.

Să alunec, să m-opun
Devenirii de acum?
Vântul ce trece prin toate,
Beat de sevele-modele
Arborilor cu flori-stele.

Cum să leg și să dezleg,
Prometeul de aproape,
Să ezit și să aleg
Doruri și fiori și patimi
Simt în pietre, nori și ape.

Ștefan ANDRONACHE

Capri, insula paradis a Europei

O dată ce te afli la Napoli nu poți să nu te gândești și la celelalte locuri atât de încântătoare ce gravitează în jurul orașului.

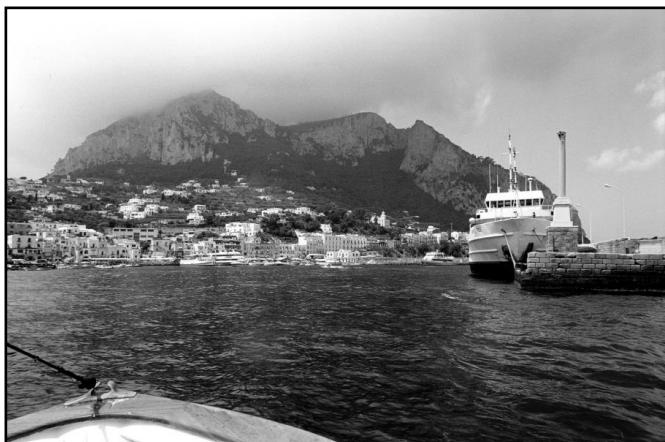
După ce am făcut cunoștință cu cele mai importante obiective de interes artistic ale metropolei din Mezzogiorno, marcat fiind de febra curiozității, într-o splendidă zi de vară, mi-am propus să abordez și insula Capri, una dintre cele mai frumoase dintre toate câte există pe pământ.

Duminică, 29 iunie 2003 la ora 9,30, am plecat din portul de pasageri, de la debarcaderul Beverello, cu un piròscafo (navă modernă) spre insula care mă captiva încă de pe vremea tinereții când vizionasem ecranizarea romanului „Cartea de la San Michele” de Axel Munthe.

De la înălțimea apreciabilă a covertei, plină ochi cu turiști de origine hispanică, am admirat panorama de-a dreptul copleșitoare a celebrului oraș dar și șirul neîntrerupt al vaselor aflate sub diverse pavilioane ce acostaseră la cheu. Întocmai ca și autorul acestor impresii mulți dintre tovarășii de drum se străduiau să imortalizeze pe peliculă superbe cadre ce li se perindau din abundență prin fața ochilor.

Pe măsură ce înaintam spre largul mării de o parte și de alta a vaporeșului nostru se desfășurau: în dreapta, mai întâi țărmul însoțit Marechiaro și, apoi, insula Ischia, iar în stânga, piramida atât de familiară a Vezuviului (înalt de 1281 metri) cu țărmul întins de la poalele lui cuprins între localitățile Portici și Torre Annunziato. Din când în când ne întâlneam cu câte o navă albă (precum culoarea laptelui!) care se întorcea grăbită spre Napoli.

Și pe măsură tot ce scrutam entuziasmat întinderile imperceptibile ale apelor, mi-am amintit de versurile

Insula Capri – Vedere dinspre Marina Grande

poeziei „Către mare” a lui Emile Verhaeren: „Pe marea veșnic legănândă / Vântul sărutul veșnic pare / Și spumele, / Ce-ncet se sparg / De proră,-n larg, / Nu-s decât fulgi: / Azi e duminică pe mare!”. Într-adevăr, era duminică, mă afluam pe mare și vremea era cât se poate de frumoasă. După numai o jumătate de oră, pe direcția noastră de mers, începu să prindă contur insula Capri. Aidoma unui briliant din roci argintate, ea își lăsa uneori cele două vârfuri mângâiate de caierul norilor ușori în timp ce pe panta verde, care le despărțea, se plimbau în voie umbrele inofensive.

Insula Capri – În drum spre Grotta Azzura

Situată la numai 18 mile de Napoli și la doar numai 8 de Sorento, insula Capri măsoară 6 km în lungime și 3 km în lărgime, Muntele Solaro, care o domină, ridicându-se până la 589 metri în înălțime. Ea este în mod permanent căutată de către turiști nu numai din cauza pitorescului său (plaje, stânci abrupte, peșteri, etc.) vestigiilor antichității sau liniștii, ci și pentru climatul extrem de blând, media temperaturii fiind aici cât se poate de frumoasă, adică de 10° C iarna și 25° C vara. Vegetația insulei include îndeosebi: pini, măsline, arbuști de fistic, mirt, dafin sau acant, ienuperi ș.a.

Pe măsură ce ne apropiem de uscat, „insula paradis” își etalează țărmul îngust dar animat din Marina Grande. Principala poartă de intrare este înțesată de case pescărești dar și de hoteluri. O dată coborât pe pământul primei insule pe care am pus piciorul, mă decid să văd, mai întâi, Grotta Azzura. Știam deja că cea mai interesantă imagine aceasta o oferă numai înainte de prânz.

Grotta de Azur care i-a inspirat pe atâția poeți și muzicieni a fost redescoperită în perioada afirmării romantismului. Ea a intrat în atenția lumii din momentul în care, în anul 1828, un pescar de-al locului, Angelo Ferraro, i-a prezentat-o pictorului de origine germană Kopisch. Mă interesez de mijlocul care mă poate conduce acolo, plătesc șapte euro la un ghișeu după care mă așez la coada care s-a format de-a lungul unui promontoriu îngust.

Când îmi vine rândul, mă urc într-o șalupă în care constat că mai încăpuseră alte douăzeci de persoane. După cincisprezece minute, ajungem în

Capri – Paradisul arbuștilor bougainvillier

preajma unuia din locurile cele mai râvnite de turiști ce-și propun să petreacă o vacanță de vis în Italia.

(continuare în pag. 35)

Insula Capri văzută de pe nava de întoarcere

Aici, plătesc taxa de intrare, inclusiv deplasarea specială cu barca, adică în total alți opt euro!

Mă așez pe fundul unei bărci în care a mai fost invitat să ia loc doar un cuplu de turiști englezi. Barcagiul, un bărbat voinic de vreo 40 de ani, conduce cu grijă barca care se tot înclină pe valurile ce par să tot crească în dimensiune. La un moment dat, constat că acesta îndreaptă barca spre o gaură săpată în perețele stâncos ce nu pare să aibă mai mult de un metru în diametru. Pentru moment simt că mă cuprinde un sentiment de teamă. Cum adică, oare va fi posibil să ne strecurăm prin acest orificiu? Imediat, Giuseppe ne roagă să ne întindem, care cum putem, pe fundul ambarcațiunii sale. Așadar, trebuie să ne protejăm cât mai bine capetele. Prindem un moment liber și, implicit un val cât mai favorabil, după care ne strecurăm ușor în interiorul peșterii. Câțiva stropi ne-au căzut pe îmbrăcămintă, dar acest lucru pare să nu mai conteze. Hopul cel mare a trecut, iar noi suntem deja cu toții teferi în peșteră!

Ceea ce văd însă, în interior, întrece orice așteptare. Pereții peșterii (50 m în lungime și 30 m în înălțime) sunt din calcar ca și cei a altora pe care reușisem să le vizitez în România. Singurul lucru care mi se pare formidabil este însă lumina pe care o emană partea de stâncă aflată sub pânza de apă verzuie. Razele soarelui de afară se reflectă prin apa liniștită creând, în interiorul întunecat, un efect magic greu de descris. Culoarea de un albastru cu reflexe argintii nu am mai întâlnit-o pe năicăieri. Totodată, gaura prin care pătrusesem, în momentul când rămâne liberă, se confundă cu o jumătate de soare, discul de lumină revărsându-se spre obscuritatea profundă din interior.

Cert este faptul că, în momentul în care te afli în această autentică peșteră a Zânei apelor, aproape că uiți cu totul de tine. Barcagiul nostru face înconjurul de onoare al peșterii, strecurându-se printre alte câteva ambarcațiuni cu oameni excesiv de entuziasmați, și chiar ne face și o surpriză. Cu vocea sa plăcută de tenor, el dă glas unei cunoscute cântonete napoletane. Știind că intervenția sa a contribuit la accentuarea trăirilor noastre emoționale din interior, acesta nu ezită să ne solicite o sumă modestă înainte de a ne depune în deplină siguranță la șalupa cu care venisem.

Mai poți vedea, dacă vei înconjura insula cu pereții săi stâncoși, exact pe latura sa opusă, alte grote interesante, precum cea albă (Bianca) sau cea verde (Meravigliosa), la care se poate ajunge nu îndeajuns de ușor. Doar cei

pasionați și mai puțin grăbiți își pot permite bucuria de a le descoperi.

Revenind în portul animat, singurul lucru care mă preocupă este acela de a urca cu funicularul în principala așezare situată la 125 metri altitudine față de nivelul mării. Drumul suspendat pe care-l parcurg mi se pare a fi deosebit de frumos. Cabina în care mă aflu se strecoară silențios pe deasupra unor vile albe sau galbene, peste livezile în care identific cu destulă ușurință smochini, lămâi și portocali. Oare așa să arate Paradisul la care tot visăm? Chiar dacă plafonul de nori, care se tot învârtăște în jurul muntelui, a acoperit, pentru puțin timp, cerul de deasupra, mai este încă suficientă lumină pentru a putea reliefa amfiteatrul natural în toată splendoarea sa. Privit de la înălțime, albastrul mării pare cu mult mai viu și mai frumos.

După aproximativ cinci minute de „urcat”, pătrund direct în piazzetta din orașelul Capri, decorul său cu aer de operetă cucerindu-mă pe dată. Localitatea are câteva piețe minuscule, o puzderie de căsuțe viu colorate, străduțe strâmte și întortocheate. În Piața Umberto I, am impresia că s-a adunat, dată fiind și ora prânzului, mii de oameni. Turiștii care se exprimă în principalele limbi ale pământului se plimbă entuziasmați prin fața Palatului Cerio (secolul al XIV-lea) și a frumoasei Biserici baroce Sf. Ștefan, uitând de existența lor stresantă, savurând cât pot din aerul curat și înmiersmat. Urmându-le exemplul, mă plimb și eu cu totul la întâmplare. Prăvălii sofisticate cu prețuri pe măsura banilor pe care-i au cei ce descind aici, hoteluri elegante și restaurante de lux ori terase protejate de umbrele multicolore îmi ațin calea îmbiindu-mă să le frecventez. Știind câte bancnote mai am în buzunar nu cedez nici unei ispite și-mi văd mai departe de drum. Pe străduțe nu au cum să circule mașini. Ici-colo întâlnesc câte un cărucior care transportă navete cu băuturi sau bagajele clienților hotelurilor.

De-a lungul corso-ului, se înalță vilele private pe ale căror fațade, vopsite în culori pastel, precum și arbuștii de bougainvillier ce și-au extins cu dărnicie ramurile lor care acum etalează superbe ghirlande cu flori de nuanță violacee. Aceștia li se adaugă oleandrii înfloriți ce împrăștie parfumurile lor discrete peste tot. Un palmier falnic îmi indică faptul că mă aflu în preajma uneia dintre grădinile renumite ale insulei.

În acest imperiu al frumuseții și al poeziei mă simt, într-adevăr, extraordinar! Aștept nerăbdător să plece câteva poloneze gălăgioase de pe direcția arborelui cu ramurile desfăcute în evantai pentru a surprinde, cu camera foto, covorul de verdeață care acoperă colina din față. Pe partea opusă a acesteia, la altitudinea de 300 metri, se găsește Villa Jovis de unde Tiberiu a condus, pentru o vreme, Imperiul Roman. Aceasta este de fapt cea mai grandioasă din cele douăsprezece pe care atât August, cât și Tiberiu le-au ridicat aici. Villa, care se întinde pe o suprafață de 7000 mp, este o construcție destul de complexă. Ea cuprindea nu numai spații de locuit cu vederea spre mare și Munții Lattari din peninsulă, câteva temple închinat principalelor zeități, ci și băi, fântâni etc. De pe marginea stâncii golașe, neîndurătorul suveran obișnuia să-și arunce dușmanii direct în mare din care motiv locului i s-a spus și „Saltul lui Tiberiu”. Dacă mergi din

(continuare în pag. 36)

orașul Capri spre răsărit, dincolo de faimoasele grădini ale lui August, ai șansa să întâlnești două autentice monumente ale naturii: un arc din piatră, creat de fenomenul de eroziune, care se profilează pe cerul azuriu și marea tot mai intensă, și celebrele insule stâncoase, Faraglioni, de o frumusețe austeră. Aici, în diferite momente ale zilei, culoarea mării se tot schimbă,

Turiști călătorind pe Marea Tireniană

spre deliciul vizitatorilor, iar valurile ce se năpustesc spre țărm se transformă brusc în spumă.

Ca să ajung în cea de a doua așezare a insulei, Anacapri, situată la 250 m altitudine, sunt nevoit să iau totuși o mașină. Aceasta parcurge câteva bucle de șosea după care se înscrie, destul de prudent, pe drumul tăiat cu mult curaj prin peretele extrem de abrupt al stâncii dinspre răsărit. Marea văzută de la înălțimea sa mi se pare incredibil de frumoasă.

Prima construcție întâlnită în cale este faimoasa Villa San Michele pe care a construit-o medicul scriitor de origine suedeză Axel Munthe. Anacapri mă întâmpină cu căsuțele sale risipite, ici-colo, și spoite numai în alb, culoare ce-mi amintește de așezările tipic orientale.

Vechi centru de civilizație feniciană iar, mai apoi, colonie grecească, orașul Anacapri este acum căutat pentru câteva din monumentele de arhitectură romană sau medievală care s-au mai păstrat până în zilele noastre. Din Piazzetta di Capri se poate merge, practic, în toate punctele interesante ale vechii așezări sau în împrejurimi, adică spre turnurile Materita și Damecuta sau chiar spre Muntele Solaro la care se ajunge mult mai comod cu telescaunul ce te poartă pe deasupra livezilor

de măslini sau smochini. Din vârful muntelui, se poate cuprinde cu privirea absolut întreaga insulă, inclusiv golful Napoli cu salba stațiunilor sale.

Revenind, într-un târziu, în Marina Grande sunt întâmpinat de negustorii de suveniruri. Dar în acel moment nu mă interesează nici colierele sau brelocurile din scoici și nici baticurile sau cărțile poștale cu imagini ale insulei. Tot ce vroisem să iau cu mine de la Capri se încrustase mult mai adânc în suflet: cerul neobișnuit de frumos și marea de un albastru ce amintește de transparența cristalurilor de mare preț.

Mi-am încheiat vizita pe insula Capri, perla golfului paradisului, într-o notă cât se poate de optimistă, în ciuda faptului că întreaga „distracție” reușise să-mi ușureze punga de șaptezeci de euro! În timp ce încercam să recapitulez mulțimea lucrurilor vizitate în numai șase ore, mi-am dat seama că nava, ce urma să mă ducă spre Napoli, acostase deja la cheu iar până la plecarea ei, într-o nouă cursă, nu-mi mai rămăsese decât câteva minute.

Am admirat, încă o dată, portul din Marina Grande cu ambarcațiunile sale îngrămădite de-a lungul fâșiei de țărm. Și în timp ce pirôscafo se depărta, am privit cu o undă de regret dâra albă care rămânea în urma sa. În capăt, insula faimoasă își dezvăluia din nou aripile sale de piatră până când chipul său atât de ademenitor s-a disipat complet în zare.

Neta MUSCĂ-IONICĂ

Suflet de floare

Vântul discret, mângâietor, flutură petalele pădărilor ce par din aur fraged, înconjurând grădina smălțuită în culori proaspete, ivite de curând din pământul negru, printr-o alchimie numai de el știută. Răul de nuanțe diferite curge liniștit sub respirația caldă a vântului care înalță parfumul din inimile florilor, risipindu-l prin satul ce primește sărutul dulce al soarelui. Zidurile caselor văruiate proaspăt absorb prin cămășile lor albe mireasma princiară a primăverii și întregul ținut miroase a suflet de floare.

De mână cu mama, pășesc prin grădina magică. Înaltă, subțire, cu chipul senin, și mama pare un fir de floare... Vântul îmi aduce uneori faldurile rochiei ei peste obraji și mi se pare că parfumul trupului matern este mai dulce decât cel izvorât din multitudinea culorilor.

Ne oprim lângă fiecare plantă și mama îmi vorbește cu blândețe despre numele ei, atingând-o ușor, cu infinită dragoste, inhalând cu nesaț aromele divine, iar eu doar ascult glasul cald și mă bucur că suntem împreună în această zi specială. Doar noi două! O iarnă am așteptat acest moment înălțător!

A fost plecată mult timp la oraș, într-un spital, iar dorul după prezența ei mi-a secăt sufletul. Seara mă rugam fierbinte în fața icoanelor pentru vindecarea ei și, apoi, sub plapuma călduroasă închideam ochii și îmi imaginam cele mai plăcute situații împreună: amintiri dragi sau inventate de mintea mea jucăușă. O vedeam îngrijind florile în curte, având grijă de surioara mai mică sau revedeam cu plăcere acea excursie dintr-o zi de vară, când împreună am mers câțiva kilometri pe jos până în satul vecin, la sora ei. Era o dimineață blajină, câmpul era scăldat în soarele generos, holdele intonau oda bucuriei și a rodniciei,acompaniate magistral de vântul neastâmpărat, iar pe marginea drumului mii de flori ne îmbiau să ne oprim ca să le degustăm parfumul, să le simțim suflarea vegetală. Am rupt cicoare, coronițe și alte flori pe care, cu o bucurie de nedescris, i le-am dăruit mătușii mele.

Îmi aminteam de verile trecute, când în nopțile scurte dormeam sub acoperișul cerului, sărutată de umbre și lumini cosmice. Fascinată de liniștea adâncă ce cuprindea încet curtea, grădina, satul, așteptam ca umbrele să devină mai întunecate și să înflorească stelele și bucuriile în inima mea, care doar noaptea putea să iasă afară și să stea agățată de cer, așa cum stă parfumul pe flori. Cerul părea atât de jos încât îmi părea o joacă să întind mâna, să mă învelesc cu plapuma stelară și să mă simt ca o prințesă într-un castel celest. Mă cuibăream în patul moale și primitor de pe prispa casei, aproape de florile ațipite a căror respirație umplea grădina cu arome sfinte și mă pregăteam de o nouă călătorie la brațul nopții. Fiecare noapte era altfel!

Pășeam agale cu privirea din stea în stea, ascultând cântecul greierilor care se ridica de la picioarele florilor, urcând molcom pe trunchiul și brațele salcâmului bătrân, împletindu-se cu cel al frunzelor și apoi cu cel al cerului. Nu știu cât timp priveam și ascultam extaziată cum noaptea se plimba pe cerul brodat cu lumini, știu doar că la un momentdat mă simțeam acolo sus, strecurându-mă fericită printre ele. Atunci, piveam de sus grădina noastră, îmbrățișând în același timp cerul și pământul și mă simțeam cel mai norocos copil din lume. Îngrămădeam comori în suflet și în trup, ca un avar, fără să știu că o făceam. Un colț de stea se odihnea pe umărul meu și prin bucele negre un vânt astral își plimba degetele. Mă trezeam mereu simțind cum mama își trecea mâna fină prin părul meu lung, atingându-mi ușor umărul și zâmbindu-mi cu ochii sărutați de soare... Gândeam ore întregi la clipe de răsfăț sufletesc, de aceea astăzi, din fiecare clipă petrecută cu ea, adun iubire și o dosesec în inima mea mereu flămândă de prezența-i sacră.

După câteva ore, a obosit și ne așezăm sub coroana bogată a unui cais înalt care-și întinde crengile spre cerul albastru, împânzit de nori, ca niște brațe într-o rugă continuă. Așa și sufletul meu își înalță mâinile spre cerul care și astăzi pare mai aproape și îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru daruri, rugându-l fierbinte să o vindece.

Adierea domoală desprinde petale din copacul sub care am poposit și le presară pe părul de abanos al mamei, iar eu, încântată, culeg perlele fragile din părul ei bogat și le adun în poala rochiei de culoarea smaraldului. Când adun mai multe, le iau cu ambele mâini și le arunc fericită pe capul ei. Totul este ca o ninsoare de perle strălucitoare.

Mama zâmbeste cu duioșie, iar eu mă bucur de prezența ei așa cum se bucură florile de căldura soarelui.

- Mi-ai lipsit mult, îi spun, lăsându-mi capul la pieptu-i care tresaltă ușor.

- Știi copila mea! Dar acestea sunt încercările vieții! Și eu am suferit enorm acolo, printre halatele albe care mă oboseau de multe ori. Dorul de voi mă chinuia mai mult decât boala, iar nopțile mi se păreau adesea fără sfârșit. Încercam să fiu pozitivă și mereu gândeam spre zile ca aceasta de acum...

- Nu vei mai pleca niciodată, nu-i așa? o întreb cu voce tremurândă, dar plină de speranță.

Ea desprinde din buchetul de pădăii o tulpină de pe care s-au scuturat nu demult petalele, îi admiră dantelăria albă acum, complicată, a pufului fragil. O suflare ușoară a vântului a fost de ajuns pentru ca puful să se împrăștie spre zare.

- Vezi, draga mea, cât de repede și-au luat acele stelute zborul? Vor colinda prin sat și se vor opri în palma unei alte grădini, iar în primăvara următoare se vor naște alte flori aurii, înnobilând pământul. Nu te teme! Chiar dacă plecăm de aici, nu vom sfârși nicidecum, vom înflori în alte lumi. Viața este doar o călătorie efemeră pe pământ. Din tot ce întâlnim în drumul nostru, trebuie să adunăm doar frumusețe și iubire, iar asta ne va ajuta ca din semințe să redevenim flori!

Constantin GEANTĂ

FIICA LUI DECEBAL

Visul Andradei

- Nălucile nopții vin de la spiritele întunecate care chinuiesc pe muritorii aflați sub aripa îndoii sau a temerii. Acum câteva nopți, l-am visat și pe fostul meu iubit Amiradus.

- Andrada, dormi?

- Tu ești Amiradus?!

- Bine înțeles, sunt eu prietenul tău din copilărie.

- Oh, Amiradus, ce nu aș fi dat ca tu să nu fi plecat atât de repede în lumea umbrelor!

- Poate, mai bine așa Andrada, pentru că dacă aș mai fi fost în viață, ar fi trebuit să fiu peștorul tău pentru fiul unui rege din Tyras, cu care măritul rege Decebal hotărâse mărirea în vederea unei alianțe, care trebuia să se încheie, puțin înainte de a începe cel de al doilea război al dacilor cu romanii. Și nu cred că aș fi rezistat să văd cum te căsătorești cu altul!

- Ce nu aș fi dat Amiradus, ca tu și cu mine să ne fi căsătorit și să fi avut copii!

- Și eu doream la fel, însă tatăl tău, măritul rege Decebal, hotărâse să te mărite cu fiul unui rege aliat.

- Tata să mă mărite? Nu se poate!

- Ba se poate Andrada, deoarece vlăstarele regești se înrudesc cu acei asemănători lor. Doar muritorii de rând au dreptul la iubire și mai ales la amăgire.

- Dar bine Amiradus, tu erai de neam aristocratic. Parcă aveai sânge regal?

- Da Andrada, eu mă trag din spița marelui Tiamarcos basileul. Acesta îmi este doar o rudă îndepărtată. Acum eram doar un dregător al regelui Decebal și anume prefect, care în timp de pace vegheam peste o cetate, iar în timp de război eram comandant peste o mie de soldați.

- Atunci, tata nu ar fi fost de acord cu căsătoria noastră?!

- Nu, sigur că nu. Eu eram un sfetnic credincios al regelui, care am urmat în dregătorie după moartea tatălui meu survenită în timpul primului război cu Traian. Nici când însă măritul rege Decebal, nu ar fi consimțit să-și dea fiica după un nobil de al său.

- Amiradus, dar tata mă iubea, iar pe tine te vedea ca și pe propriul său fiu, mai ales după ce l-a trimis pe fratele meu ca sol la Zamolxe.

- Într-adevăr cu fiul regelui, fratele tău, am fost ca și un frate. Dar demnitatea nu-mi permitea să aspir decât în vis la mâna unei fiice de rege. Prințesă, regii își sacrifică dragostea, deoarece ei sunt conduși de alte interese, omul din ei fiind înghițit de conducător, dacă acesta este într-adevăr conducător.

- Dar...

- În curând vor sosi zorile, iar sufletul meu trebuie să se întoarcă în lăcașul său. Nu uita, te-am iubit mult cât am fost în viață, iar acum din *grădina dreptilor*, mă rog la zei pentru tine. Adio!

Zicând acestea a dispărut ca într-o ceață, iar eu m-am trezit plângând și tremurând. Atunci a apărut tata, mărețul rege Decebal, care m-a luat în brațe și mi-a zis:

- Ce este fiica mea?

- Tată, l-am visat pe Amiradus.

- Fie-i țărâna ușoară! A fost un luptător fără pereche, iar prin jertfa sa a devenit nemuritor.

- Este adevărat mărite rege că ai fi dorit să fiu soția unui vlăstar regesc?

- Este adevărat. Aș fi dorit să te mărit cu fiul unui rege din Tyras. Dar de unde știi?

- Mi-a spus-o Amiradus în vis.

- În numele lui Zamolxe, așa ar fi trebuit să fie, iar Amiradus urma să fie peștorul tău dacă cel de al doilea război cu romanii nu ar fi început așa de repede!

- Dar, bine eu îl iubeam pe Amiradus și el mă iubea pe mine!

- Oh, fiica mea, Amiradus îmi era ca un fiu, dar tu fiind o prințesă trebuie să-ți înfrângi pasiunile și să te supui intereselor de stat. Nu uita, tu nu ești o muritoare de rând, ci ești fiica mea!

- Crude mai sunt și hotărârile voastre regilor!

- Ce vrei? Fiul meu în plină tinerețe a fost trimis ca sol la Zamolxe și ai văzut zămbetul și când a căzut în cele trei sulite? Iar tu, dacă nu ai fi fost fiică de rege, te-ai fi putut mărita cu Amiradus, sau cu cine ai fi vrut. Așa, ești obligată se te supui intereselor de stat

Și, iată cum tata a hotărât ca eu să mărit cu un prinț necunoscut. Amiradus, iubitul meu cel căzut în luptă la Tapae, mi-a apărut în vis acum câteva nopți, iar în zorii acestei zile l-am visat pe Deceneu. Acesta mi-a vestit ceva despre viitorul nostru care se pare că nu va fi prea luminos.

Astfel, în visu-mi se făcea că marele, slăvitul Deceneu, învăluit în falnic nor, din cer cobora în noapte. Văzduhul fulgera cumplit, iar tunetele bubuiau. Cum el ajuns-a Pe pământ, norul ce-l învelea s-a spulberat. Atunci a zis:

O neam de daci, o neam de lupi, / Mult tu ai suferit, dar multe încă / Ai de suferit! / În lupte tu ai biruit / Dar fost - ai tu și biruit. / Străinii te vor înrobi! / De pe pământul cel străbun tu alungat, / Prin munți te vei ascunde. / Năvalnic coborând cu cei străini, / Veniți din lumea largă, tu te vei uni. / Din nobilul vlăstar crescute pe acest pământ / Un nou popor prin vremuri s-o ivi. / Lupul semeț din veac în veac va dăinui, / Durând din Istros înspre munți / Și înspre mare, o nouă țară, ce fi-va / Ca un arbore semeț cu rădăcini înfipite / În pământ iar cu corola cufundată-n cer. / Vor apărea vecinii hrăpăreți și vor pândi / Acest copac ce crește pe jertfa cea ivită / Dintr-un regesc vlăstar. Așa grăiește acum în miez de noapte Marele Zamolxe / Prin gura lui Deceneu ce este al său preot.

După aceea un nor care din patru zări s-a înche-gat l-a înghițit. În văzduh tuna și fulgera, iar el spre cer s-a ridicat și-a dispărut. Eu speriată m-am trezit și am pornit spre tata, mărețul rege Decebal visul să i-l povestesc.

Între timp trece pe lângă Andrada, un bărbat înalt cu o privire care scânteia fulgere albastre, care oprindu-se zice cu blândețe în glas:

- Prințesă, fără să vreau ți-am auzit ultimele cuvinte. Fii sigură că orice viitor este încheșat. Dar, ce spuneai despre Deceneu?

- Viteazule Gerula, l-am visat în scurtul timp în

(continuare în pag. 39)

care am ațipit spre revărsatul zorilor. Mi-a vorbit despre un viitor de lupte și de jertfe al neamului nostru, precum și despre un neam nou care se va altoi pe sângele unui vlăstar regesc.

- Cred că ar trebui să povestești și regelui visul tău!
- Gerula, i-am spus tatălui meu visul.
- Și ce a spus măritul rege Decebal?
- A spus că este un vis profetic.
- Vezina nu mai este printre noi, dar Decebal oricând poate ține locul marelui preot în tălmăcirea viselor. Deci graiul său este inspirat de zei și bine este să îl ascultăm.
- Așa o fi precum zici tu credinciosule Gerula!
- Mă iartă acum prințesa căci trebuie să plec. Împreună cu căpeteniile și oamenii liberi suntem chemați la sfatul regelui.

LEGENDA TUNELULUI DE SUB OLT DE LA MĂNĂSTIREA COZIA

Prin anii '75-'80 ai secolului trecut eram licean și împreună cu bunicul meu mergem în zilele de duminică în excursie la Mănăstirile Cozia, Stânișoara, la cascada Lotrișor sau în alte locuri pitorești. Într-o duminică, pe când ne întorcea de la Lotrișor dintr-o drumeții eu și bunicu, ne-am oprit la restaurantul Arutela (azi nu mai este) pentru a servi o gustare și ceva răcoritor. Era o vreme călduroasă de început de august. Cum toate mesele erau ocupate am găsit un loc la o masă unde se afla un individ numit Gherasim. Din vorbă în vorbă individul a zis:

- Ai auzit nea Cornel despre legendă tunelului de sub Olt de la Mănăstirea Cozia?
- Nu am auzi Gherasime.
- Domnitorul a pus să se sape pe sub locaș, un tunel care să treacă pe sub Olt și prin care să scape în caz de primejdie.
- Interesant!
- Tunelul are capătul pe malul stâng al Oltului în Poiana Bivolari. Acest lucru atestă faptul că mănăstirea nu a fost construită doar ca loc de închinăciune, ci a fost gândită și ca un avanpost de apărare pentru domnitor sau refugiu în momentele de restriște. Legenda spune că o seamă de boieri trădători ar fi plănuit asasinarea voievodului și închinarea Țării Românești sultanului otoman. Astfel într-o seară când Mircea se odihnea la mănăstire, acești boieri vânduți, au venit cu o ceata de mercenari formată din polonezi și unguri plănuind să-l asasineze. Deși există o gardă ce îl proteja pe domnitor, ea era puțin numeroasă, astfel încât, nu a făcut față atacului, iar Mircea dându-și seama că nu ar mai avea scăpare, a folosit acest tunel pe sub Olt fugind din calea vrășmașilor și astfel salvându-se pe el și țara sa.

PRINȚUL TENEBRELOR

Partea a II-a - Când dorințele se standardizează

- Fugi, străine, până nu apar justițiarii!
- Cine? zice E.G. puțin derutat.
- Acei monștri metalici care ne terorizează de milenii.
- E.G. privea la tână răvășită care se ținea de brațul drept, unde are un bandaj care sângerează.
- Dar ce-ai pățit?
- Ai mei sunt morți, iar eu fug de foarte mult timp. Toate

adăposturile ne-au fost distruse, trăim vremuri apocaliptice.

- Dar...
- Abia rosti acest cuvânt, când tânăra a dispărut îngrozită.
- Ce lume! Numai ruine, fum și spaimă. Oare unde mă aflu?
- Nici nu a apucat să rostească ultimele cuvinte, când un monstru metalic apărut din dreapta se oprește în fața lui.
- Ce creatură fioroasă!
- Îl privește puternic. Între cei doi fluxul privirilor devine foarte intens, ca și cum s-ar comunica la nivel telepatic.
- Da, sunt o mașină și trebuie să vă distrug pe toți!
- Să ne distrugi? Dar oare tu mă cunoști?
- Robotul îi arată brațul stâng pe care se observă ceva ca un ecran.
- Acestea sunt A.D.N.-ul, precum și alcătuirea celulară a organismului tău.
- Sigur? Încearcă să îmi pătrunzi și în memorie pentru a-mi citi gândurile.
- Privește! Aceasta este structura creierului tău, acestea sunt conexiunile care se fac în scoarța cerebrală. Dar ce s-a întâmplat? Vocea metalică devine tot mai estompată. Iată o flacăra care crește, crește, crește ca o ciupercă.
- Dispare, iar din depărtare răsună o voce pierdută: „Hiroshima, ora opt și cincisprezece minute ” Se aude o explozie.
- Asta este! Sunt vulnerabil la forța gândului. Un flux mai puternic al undelor mentale și creatura este scrum. Dar ce se întâmplă oare? O arhitectură nouă, clădiri și o stradă necunoscută pe care mă aflu. Cred că memoria îmi joacă feste.
- Ce Dumnezeu se întâmplă? Fata aceea, oamenii care se zăresc în depărtare?
- Se aude un murmur care crește în intensitate. La început totul este ca un vacarm. Apoi, pe măsură ce apar un bătrân, mai mulți bărbați, femei și copii vocile devin tot mai clare.
- Parcă vorbesc o limbă ciudată, ce-mi pare a fi un idiom cunoscut. Unde mă aflu, cine sunt acești oameni?
- Un bătrân din grup se apropie de el și îngenunchează.
- Slavă ție, zeu al luminii, în fața căruia mă prostern eu, nevrednicul tău slujitor!
- Un grup de oameni de toate vârstele se apropie de el și rostesc în cor:
- Venit din tărâmurile îndepărtate,/din cerurile primăverii,/ai dăruit speranța,/clădind în sufletele noastre/odată cu lumea pierdută/și nădejdea unui viitor/mai bun.*
- Ridică-te, bătrâne! Cine sunteți voi?
- Noi suntem cei căzuți pradă terorii lui Er, spune bătrânul cu vocea tremurândă..
- Corul format din celelalte personaje incantează:
- Lumea noastră a fost invadată/de către monștrii care, / din carcasele metalice/aruncă raze ale morții, /deoarece Er,/ ca un zeu din abisuri, / a robii lumea în care/ înfloreau precum lalelele speranțele/și ne-a zdrobit inimile / sub talpa metalică a urii, / sfărâmând*

(continuare în pag. 40)

/ tot ceea ce clădisem / pentru ca prin urmași / să dăinuim într-o lume/în care ura a dispărut. // Dar balaurul / ne-a sfâșiat trupurile / și dacă Tu nu apăreai, / niciodată soarele / nu mai răsărea / în inima / și în cugetul / nostru.

- Bătrâne, nu știi cumva în ce secol ne aflăm?

- Cum să nu, Zeu al Bunăvoinței? Nu demult, am pășit în secolul XXXI.

Corul incantează:

Un secol în care / cu tine vom păși / înspre o lume / din care ura / a dispărut pe vecie.

- Poftim?

Bătrânul îl privește cu blândețe, zicând:

- Desigur, mărite zeu. Slavă ție, celui care ai refăcut lumea pe care răutatea demonului Er o aruncase în ruine, zice bătrânul.

- Atunci, trebuie să plec, am ajuns prea departe. Unde ești, Nerambas?

Corul incantează:

Rămâi cu noi, / mărețule zeu al luminii, / și ne scoate din tenebrele / în care am fost aruncați / de către / cel cu nume de hulă, / maleficul Er. // Și ne dăruiește / pacea lumii, / cea dinainte / de cataclism. // Distruge/toți monștri metalici / și reclădește lumea / ce a căzut în ruinele / mileniului însângerat, / tu, Prometeu, ce ne-ai readus / speranța / prin porumbelul sufletului tău, / redă-ne scânteia pierdută, / iar ramurile de măsline / să încununeze efebii / și vestalele / care purta-vor jertfele de ambră / și cădelnițele cu miresme / pe altarul / pe care-l vom înălța / pe pedestalul țărânelor/de pe care va porni / înspre zenit / catarge / către / porturile lumii de mâine.

E.G. ascultă privind mirat. Deodată totul se întunecă și se cufundă într-o ceață care devine din ce în ce mai densă. Când se trezește, se află într-un laborator într-un cilindru transparent. Er îl privește de la un pupitru, acționând niște butoane pe un panou.

Roboții verifică ecrane, pupitre, supraveghează cilindrul în care află E. G. Acesta încearcă să se miște. Nu reușește, deoarece are senzori implantați pe corp care-i paralizează membrele.

- Unde mă aflu?

Atunci un cyborg i-a zis:

- Mai întâi să-mi spui cine ești tu, cel care îmi perturb liniștea și-mi distrugi ordinea? Iar privirea lui Er deveni scânteietoare.

- Eu sunt ceea ce sunt. Voi, cine sunteți?

- Noi suntem slujitorii Lui, răspund roboții în cor.

E.G., mirat, exclamă:

- Slujitorii lui? Ai cui? Ai răului?

- Nu, ai Marelui Er, răspund roboții în cor.

- Ce aveți voi cu oamenii?

- Oamenii sunt periculoși, continuă roboții în cor.

Un glas ca un tunet a răsunat:

- Omul este *Cancerul Pământului*.

- Ei nu, zău. Dar robotul ce este atunci?

- Robotul este creator, este demiurg, este zeu.

La care E.G. contrariat adaugă:

- Creator de cenușă...

Er cu superioritate se adresează lui E.G.:

- Pari puternic, dar în fond ești vulnerabil. Ai fost receptat și teleportat în timp ce vorbeai cu viermii aceia.

- Ce viermi?

- Acele arătări, frații tăi pe care i-ai readus la viață.

- Cine, oamenii aceia sărmani?

- Da.

- Pot discuta și cu voi. Priviți!

Cilindrul s-a destrămat, circuitele au fost distruse în mare parte, iar senzorii, care îi paralizau corpul au căzut. Cinci dintre cei nouă roboți se află la pământ. Pășește peste câțiva roboți și se îndreaptă spre Er. Er apare pe câteva butoane, roboții se ridică, circuitele reintră în funcțiune, iar E.G. rămâne timp de câteva momente nemișcat.

- Tu ești Er? a zis E.G. care tocmai și-a revenit.

- Da, omule!

- Cyborg afurisit! Ia' privește!

Toți roboții se află la pământ, iar circuitele au căzut aproape în întregime.

- Nu ai reușit să te eliberezi, pentru că ești controlat de computerul din ființa mea, zise Er cu o vădită satisfacție. Și eu am fost cândva om, dar acum mă hrănesc cu energiile voastre mentale.

E.G. a scos cristalul.

- Ei, ce mai zici acum, când au început vibrațiile și în curând vei fi o grămăjoară de fiare?

- Nu se poate! Nu mă distruge!

- Până la urmă, asta ești tu: un nimic.

Își pune cristalul la frunte. Er se află la pământ.

Privind la roboții căzuți și la bucățile de fier, E.G. exclamă:

- Acesta a fost Marele Er!

Ironie continuă:

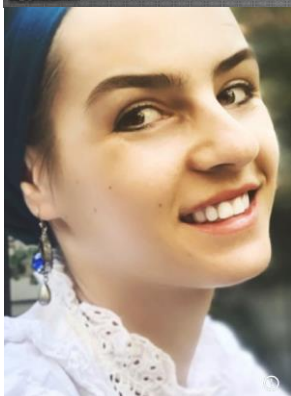
- Din slujitorii săi au rămas numai circuite înnegrite și cenușă.

Nerambas care tocmai a apărut:

- Gata cu joaca! Ai intervenit prea mult în ordinea acestei lumi.

Scoate o baghetă pe care, în timp ce o mișcă, totul dispăre.

Miriam ZOHAR

Satiră în lumea ciudățeniilor

Într-un cătun, pitoresc pare-se, printre dealuri și păduri, trăia un bătrân ciudat pe nume Nae. Oamenii îl priveau cu suspiciune, fiindcă în fiecare dimineață în loc să salute cu un simplu "Bună dimineața", el zbiera către soare "Să-ți rămână paleta colorată într-un nor!".

Consătenii săi îl priveau mirați, dar Nae își justifica strigătul, susținând că soarele, asemenea unui artist nepriceput, își pune culorile pe cer în mod total nepotrivit, intenționat pentru a deranja.

-Ce-ți mai e și cu gloata asta plină de tonți și de nemulțumiți, își spunea apoi Nae în sinea lui.

Nae avea un stil propriu de a vedea lumea, iar întâmplările ciudate îl tot urmăreau.

Într-o zi, în timp ce se plimba prin piață, a observat un șarpe lung și subțire care își făcea veacul printre legumele de pe tarabe.

-Ei, bine, un șarpe gurmand! a exclamat el, privind cu uimire cum reptila se întindea leneșă pe lângă roșiile coapte.

Decis să profite de situație, a cumpărat toată lada cu roșii cu tot cu șarpe și le-a adus acasă. Nu a trecut mult și în curând întregul sat a aflat de noul său animal de companie. Vecinii se întrebau dacă Nae și-a pierdut mințile, dar el le spunea cu un zâmbet ștrengar că șarpele e singurul care înțelege cu adevărat lumea lui.

-Cum, voi nu deslușiți limba șarpelui? Și-atunci cum de știți să vă băgați atât limba în urechea altuia? le spunea curioșilor, în timp ce aceștia se uitau cruciș la el și șușoteau neîntrerupt.

Dar povestea ciudată a lui Nae nu se oprea aici. Într-o dimineață, când a mers la cules de vreascuri în pădure, a dat peste un copac ce vorbea fluent franceza.

-Salut, monsieur! îi spuse copacul.

Nae încântat de descoperirea sa a decis să-l boteze "Arborele Francofon". S-a apucat să-l ia la întrebări ajungând într-un final unde își dorea: să-l întrebe dacă există vreun secret al vieții.

-În lumea asta aparent plină de bune intenții, Nae, învață să-ți vezi viața ca pe un spectacol. Ca și cum fiecare zi ar fi o glumă pe care universul ți-o spune. Și nu uita, așa cum soarele își colorează cerul, în mod bizar viața poate aduce surprize inedite.

-Pfffiu, ce să-mi coloreze el mie?! Să-i rămână paleta colorată într-un nor! strigă cât putu Nae.

Noutatea bineînțeleasă că s-a răspândit repede și de această dată, iar oamenii din sat veneau să asculte conversațiile lui Nae cu Arborele Francofon. Astfel,

pădurea a devenit locul de întâlnire al tuturor localnicilor dornici să traga cu urechea către cuvintele în franceză ale copacului poliglot. Sătenii se întâlneau acum zilnic ba în curtea lui Nae, ba în pădure pentru a petrece timp în compania șarpelui gourmet și a Arborelui Francofon.

Nae intrigat că acum tot satul pare a fi prietenos cu el, le tot spunea vecinilor lui referitor la copac:

-la nu vă mai agățați de ramurile lui, nici măcar n-ați verificat trunchiul. Mare, mare, puternic, puternic, străin, străin, pare el solid de la distanță, dar de unde știți voi ca nu e gol pe dinăuntru?

Ba se făceau că pleacă, ba se-nvârteau în jurul lui, până când au decis să organizeze într-o zi un festival al ciudățeniilor, unde fiecare locuitor își poate expune peculiaritatea în fața întregii comunități, cu gândul ca Nae nu poate pune stăpânire pe copac, căci este al pădurii, al tuturor, iar șarpele se poate târî oricând, oriunde. Dar ca să poată sa-l ademenească, ei i-au oferit lui Nae titlul de "Călător în lumea ciudățeniilor și amuzamentului", cică fiind văzut ca și un ambasador, ce avea un statut mândru.

Pe Nae nu-l prea impresiona astfel de lucruri și chiar și în momentele de triumf el rămânea înverșunat pe expresia sa ironică auzindu-l de această dată strigând:

-Să-ți rămână paleta colorată într-un nor chiar și atunci când râzi!

În acest fel amintindu-le sătenilor că pe el nu-l pot cumpăra cu un titlu, iar lupul își schimbă părul, dar năravul ba.

Petre RĂU

40 DE ANI DE MONAHISM ȘI POEZIE

Convorbiri cu poetul-monah Ignatie Grecu

Motto: „Un om visează că străbate
paradisul și drept dovadă i se dă o
floare. Când se trezește floarea se
află lângă el”

Coleridge (1772-1834) - poet romantic
englez

Ignatie Grecu, pe numele de botez Iordache Grecu, s-a născut în municipiul Tecuci, jud. Galați, la 5 mai 1952. Având domiciliul stabil în comuna Corod din județul Galați, a urmat aici școala generală de 8 clase, iar în perioada 1968-1972 a absolvit Liceul Teoretic nr. 1 din Tecuci (astăzi CN “Spiru Haret”). A ocupat mai multe locuri de muncă, pe șantiere, în panificație, ca pedagog la liceele agroindustriale din Dragomirești-Vale, jud. Giurgiu și din Brănești, jud. Ilfov.

Din 1984 se transferă la Mănăstirea Cernica, jud. Ilfov, angajat ca secretar-frate. Din 1992 este tonsur în monahism sub numele de Ignatie. La 8 aprilie 2001 este hirotonit ierodiacon, apoi ieromonah la 29 august 2006. În prezent este preot slujitor la Sf. Mănăstire Cernica.

A debutat cu poezie în 1970, ca membru al cenaclului literar “Calistrat Hogaș” din Tecuci. Din anul 2019 este membru al Uniunii Scriitorilor din România. Până în prezent a scris 22 de cărți, din care 18 de poezie, inclusiv 2 antologii. Primele cinci volume sunt semnate cu numele Iordan Grecu. Cărțile sale s-au bucurat de un real succes, atât în rândul cititorilor, cât și al criticii literare.

În 2022 a obținut Premiul pentru literatură cu caracter religios în cadrul Concursului național de creație literară „Vasile Voiculescu”, pentru cartea „Cântec pentru așezarea luminii”, apărută în același an la Editura Eikon.

Petre Rău: *Chiar dacă ne cunoaștem de mai bine de jumătate de veac, de prin anii adolescenței noastre comune, fiind chiar prieteni aș îndrăzni să zic, colegi de liceu, de internat, dar și cenaclști ai aceluiași cenaclu literar “Calistrat Hogaș” din Tecuci, anii și vâltoarele vieții ne-au despărțit multă vreme, ne-au îndreptat pașii pe căi diferite. Ne-am regăsit cu adevărat acum mai bine de un deceniu. În pofida acestei lungi despărțiri, cred că regăsirea a fost una frumoasă, constatând amândoi că am rămas cu o aceeași veche pasiune, cea pentru literatură. Între timp, ai devenit un important monah, la mănăstirea Cernica, purtând și titlul de Părinte, pentru care eu am, probabil ca fiecare creștin, un deosebit respect. De aceea mă voi adresa aici cu această formulă, așa cum cred că se cuvine. Și încep dialogul nostru cu o întrebare simplă:*

Părinte, nu sunt nici puține, dar nici multe interviurile pe care le-ai acordat până acum. Știind că ești o personalitate importantă, cu două mari atribute, ambele rarissime și deosebit de onorabile, cea de monah și cea de poet, e normal ca multă lume să-și dorească să afle mai multe despre tine, despre viața și creația ta, să asculte vorbele de duh pe care adesea le porți cu tine peste tot. Așadar, de ce atât de puține interviuri?

Părintele Ignatie Grecu: Deși „anii și vâltoarele vieții ne-au despărțit multă vreme” după cum afirmi, noi, totuși, am fost împreună nedespărțiți și uniți prin dragostea noastră adâncă pentru Poezie. Poezia ne-a avut mereu în paradisul ei plin de imagini și metafore înmiresmând existența noastră săracă și ternă, dar plină de entuziasm și idealuri.

Idealuri precum stelele pe cer, de neatins, dar orientativ călăuzitoare. Acestea și încă alte multe visuri ne-au ținut vii, aproape în spirit, deși departe unul de altul terestru.

Părintele Ignatie Grecu

Fiind monah (și poet - să nu cumva să audă vecinii, că atât îmi trebuie!) se cade mai întâi să mă rog în special pentru lume și la urmă și pentru mine, apoi să tac și să nu vorbesc prea mult rânind, fără să vreau, pe cineva. Dacă se poate să fiu cât mai retras și să-mi plâng păcatele și mai presus decât toate să nu mă știe nimeni, decât numai Dumnezeu.

Cine-și mai aduce aminte de cei care au trecut prin viață acum 100 de ani? Nimeni! Niște cruci scrijelite cu nume demult uitate în cimitirele părăsite și ele în paragină.

Vorbești de interviuri? La ce ajută? Umplem vâzduhul cu vorbe goale, fără acoperire în viața de zi cu zi. Precum și acesta pe care sunt nevoit să-l acord fiindcă te cunosc și te prețuiesc. Dar mie nu-mi folosește la nimic. A! Dacă aș scrie un vers care să rămână și în cer să se cânte de îngeri întru slava Celui Preaînalt! Asta da! Merită orice sacrificiu. Dar pentru asemenea lucruri trebuie har și dar de la Domnul.

Voi încerca să răspund cât mai concis la întrebări, în această vară încinsă, atât de încinsă. Dacă nu ajung să mă ridic la înălțimea cugetării din unele din ele, înseamnă că încă mai am mult de învățat ca orice începător în ale scrisului.

P.R.: *S-au împlinit anul acesta 40 de ani de când ai călcat pragul acestei mănăstiri și ai decis să rămâi aici definitiv. Aici te-ai desăvârșit și ca poet “deosebit de înzestrat” (cum afirmă un critic), de rară expresie lirică și duhovnicească. Cum crezi că ar trebui aniversată această împlinire?*

Pr.I.G.: Nu obișnuiesc să prăznuiesc anumite evenimente din viața mea. Dacă mă uit în urmă, mă apucă jalea și măhnirea că am tot bătut câmpii în zadar fără mari și luminoase împliniri care să justifice cât de cât o existență efemeră, aproape necunoscută, pe acest minunat pământ. Mă feresc de cuvintele

(continuare în pag. 43)

mari, în umbra că-ropa nu crește nimic.

P.R.: Ce-ți mai amintești din perioada adolescenței, aceea de licean și cenealist din Tecuci, de locatar al unui cămin de băieți, de locurile copilăriei și adolescenței?

Pr.I.G.: Amintirile cu muzica lor sunt alinătoare la vreme de răstărie a sufletului. Mă-ntorc adesea în copilărie, adolescență etc. Îngân primele versuri citite la Cenealul din Tecuci. Mângâi cu privirea sufletului chipurile dragi ale prietenilor mei de salahorie poeticească și-i pomenesc pururi în rugăciune.

P.R.: Părinte, pe lângă marile preocupări monahice și cele legate de literatură, ești totodată și ghid pentru oricine bate la poarta mănăstirii Cernica sau a cimitirului găzduit tot aici. În această oază de liniște deplină dublată de evlavie ești, se pare, cel mai în măsură să-i călăuzești pe creștinii care trec pragul mănăstirii prin istoria deosebit de bogată a acestui lăcaș. Eu însumi, când am intrat în acest spațiu grandios, am fost ajutat tot de tine să văd, să ating cu mintea, cu inima și cu privirea, chiar și cu mâna unde s-a putut, numeroasele vestigii istorice și culturale adăpostite aici. Când mai ai timp și pentru treaba asta?

Pr.I.G.: Nu întotdeauna fac pe ghidul în cadrul mănăstirii, ci doar uneori când vin oaspeți deosebiți și cu aplecări spre cele spirituale, precum ai fost și frăția ta. Sunt păsările cele mai rare și merită să fie înconjurare cu delicatețe, atenție și multă prețuire, oferindu-le tot ce poate să înobileze spiritul și credința, vocația fiecăruia.

De-a lungul timpului, fapt consemnat în Cartea de Aur a Sf. Mănăstiri Cernica, multe personalități s-au perindat prin aceste locuri pline de binecuvântare, de rugăciune, de sfințenie, de lumină.

Am cunoscut și eu, n-am avut încotro, începând cu venirea mea în această lavră (1984) și până în prezent, câteva personalități culturale de vază ale țării.

Să nu uităm că Mănăstirea Cernica se află în apropierea capitalei. Cel mai înalt pin din prima insulă (Sf. Gheorghe) se putea vedea cu ochiul liber de la ultimul etaj al hotelului Intercontinental. Acest pin a fost tăiat acum câțiva ani. Graurii, când veneau primăvara, poposeau în vârful lui, iar toamna la plecare, din vârful lui își luau zborul. Până și avioanele îl ocoleau cu grijă!!!

Prin anii 1986-1987, cu prilejul unui concurs de poezie cu titlul ROUA, l-am cunoscut pe **Ioan Alexandru**, poetul sublim al *Imnelor*. A venit personal să-mi înmăneze premiul. Era însoțit de pictorul Gherasim și de încă o persoană, sponsorul acelui premiu. Poetul Ioan Alexandru venea deseori la Cernica. Aprindea o lumânare la mormântul poetului Daniel Turcea. Se ruga, apoi pleca.

L-am cunoscut, apoi, pe **Pr. Prof. Acad. Dumitru Stăniloae**. Știa că scriu și, în acest sens, mi-a dat multe sfaturi. Avea totuși o mahnire. Spunea: „Ce păcat că scriitorii noștri, în general, intelectualitatea, s-au îndepărtat de Dumnezeu!” M-a rugat să am grijă să fie pomenit după ce se va duce lângă soția sa (mormintele Pr. Prof. Acad. Dumitru Stăniloae și al soției lui se află în cimitirul mănăstirii Cernica, n.a.).

Dacă ar fi să continui, l-aș aminti aici și pe Pr. Andrei Scrima, care mi-a făcut o impresie extraordinară, mie cel puțin. Când a vizitat mănăstirea, era după Revoluție, a fost însoțit de Dl. Andrei Pleșu, de Dl. Virgil Ciomoș, de

pictorul Ion Dimitriu și de alți câțiva. Și-a manifestat dorința de a vedea biblioteca mănăstirii. De ce? Nu știu. Am aflat mult mai târziu. Starețul de atunci a refuzat politicos să-i satisfacă această mică dorință. Pr. Andrei Scrima știa probabil că marea parte a cărților și a arhivei Pr. Benedict Ghiuș fuseseră donate bibliotecii mănăstirii - Pr. Benedict Ghiuș fusese cel dintâi care își pusese mare nădejde în Andrei Scrima. Îl primise în cinul monahal la Mănăstirea Antim, făcându-i o recomandare elogioasă - și îi devenise părinte duhovnicesc. După plecarea Pr. Andrei Scrima (1956) în India, grupul de la Antim urmărea cu sufletul la gură traiectoria sa spirituală în lumea occidentală, liberă.

Mormântul părintelui Dumitru Stăniloae și al soției sale

Fiecare scrisoare trimisă de Pr. Andrei Scrima și ajunsă, pe căi ocolite, la Antim, era citită de toți și păstrată cu grijă. Asemenea scrisori s-au păstrat ascunse de Pr. Benedict în copertile caietelor sale (un fel de jurnale).

Tot atunci l-am cunoscut, după cum v-am spus, și pe Dl. Andrei Pleșu. M-a întrebat, într-o doară, ce studii am. l-am răspuns: șapte ani de cimitir. „- Ajungel!” a zis. Locuiam, într-adevăr, la acea vreme, în cimitirul mănăstirii.

Și ca să continui, aici l-am cunoscut pe Acad. Virgil Cândea, fost frate de mănăstire, în tinerețe, înmormântat în cimitirul mănăstirii.

Asemeni, l-am cunoscut pe mitropolitul Bartolomeu Anania, cu mult înainte de revoluție. Am cărți cu autografe de la dânsul.

Și pe mulți, mulți alții!...

P.R.: Amintirile, întâmplările intrate în legendă despre personalitățile care au trecut pe aici (clerici sau laici), dar mai ales cei care odihnesc aici, în cimitirul mănăstirii, reprezintă, cred eu, adevărate revelații pentru pelerinajul fiecărui creștin în acest lăcaș. Ce s-ar putea spune, pe scurt, Părinte, despre toți cei pe care ai grijă să-i prezinți în calitate de călăuză?

Pr.I.G.: Într-adevăr, în cimitirul Sf. Mănăstirii Cernica sunt înmormântate multe personalități care merită să fie pomenite în rugăciune, a le studia opera și a le urma exemplul. Un pai de lumânare la căpătâiul fiecăruia e cea mai simplă și eficace rugăciune. „Vizitați

(continuare în pag. 44)

cimitirele și veți constata câți oameni de seamă ne lipsesc”, spunea președintele Franței, De Gaulle.

Printre clerici, episcopi, mitropoliți, generali și academicieni sunt și câțiva scriitori de seamă înmormântați în cimitirul Sf. Mănăstiri Cernica, așteptând trâmbița Invierii de Apoi! Mă gândesc la Gala Galaction, la Eufrosina Molcuț (Zina Molcuț), la Virgil Mazilescu, Daniel Turcea, Radu Petrescu, Vasile Andru, Nicolae Dan Frunteletă și alții, care au dorit să-și doarmă somnul de veci în acest ostrov binecuvântat de Dumnezeu.

P.R.: *Deși ai avut câteva încercări de a explica celor care te-au întrebat de-a lungul timpului, totuși, cum ai sintetiza în câteva cuvinte alegerea, oarecum surprinzătoare, pe care ai făcut-o la un moment, aceea a vieții de sihastrie?*

Pr.I.G.: Nu stau acum să mă gândesc la ceea ce s-a întâmplat cu mine de am intrat pe drumul acesta îngust, o căraruie peste adâncă prăpastie (lumea, în general). Cred că Domnul a avut mult de furcă cu mine până m-a întors și mi-a îndreptat pașii șovăielnici pe calea cea adevărată. Lui I se cuvine slavă!

P.R.: *Monahul de azi nu mai este o persoană izolată, greu de accesat, greu la vedere, pe vremea în care nu dispuneam de atâta tehnologie de comunicare, ni se părea că acesta trăia într-o lume paralelă. Cum vede totuși el, monahul, toate aceste transformări? A devenit lumea de azi mai apropiată sau îl „deranjează” atâta agitație din jur, atâta îndepărtare de singurătatea specifică de altădată?*

Pr.I.G.: Clipă de clipă, oră de oră, zi de zi, monahul, în prezent, trece prin cele mai mari ispite și cu amândouă mâinile se ține de poala Domnului să nu cadă în prăpastie. E-o crucificare perpetuă și o tânguire nesfârșită.

Dacă în exterior arată bună dispoziție, zâmbind tuturor, însă când intră în chilie, de îndată ce trage ușa după el, începe plânsul și tânguirea. Acesta este monahul cel adevărat. Spre acesta să ne îndreptăm cugetul pentru a primi puțină milă și iertare și pace de la Domnul. Și să ne rugăm intens pentru a depăși orice obstacol, mai ales acum când lumea este luată de valul transformărilor de tot felul etc.

Singurătatea și-o crează singur. Precum o insulă în mijlocul oceanului. Valurile izbesc cu tărie în ea fără să o clatine. Cine oare a spus: „Sunt singur, dar nu atât de singur ca fiecare ceas să-mi fie sfânt?”

P.R.: *Mie personal mi se pare - și cred că nu sunt singurul cu această părere - că tocmai religia, un extraordinar factor de echilibru aici pe pământ, nu găsește tocmai căile ideale spre armonie, spre apropierea dintre oameni, dintre ființele care populează această lume a noastră. Marea diversitate o fi de vină, sau altceva?*

Pr.I.G.: Nu religia este de vină într-o lume a păcatului (a mândriei, a lăcomiei etc.). Dumnezeu încă de la început S-a revelat și i-a arătat omului ce este bine și ce este rău și l-a lăsat pe om să aleagă. I-a dat libertatea de a alege între bine și rău. Și omul a ales împotriva voinței și dragostei divine - spre a-și satisface orgoliul și pofta sa - care duce fără doar și poate la distrugerea sa. Văzând Domnul că omul a luat-o pe-o cale greșită și ca să-i mai dea o cale de redresare, a trimis pe profeți ca să-l mustre pe om și să-l întoarcă la El. Dar omul tot nu s-a întors. Atunci a trimis pe Fiul Său Cel Unul Născut că poa-

te se vor rușina de El și se vor căi până la urmă. Dar ei (oamenii) atât de învățoși în răutate, L-au luat și L-au răstignit. Vezi până unde duce libertatea dăruită de Sus, încât Dumnezeu a îngăduit să fie răstignit chiar Fiul Său lubit, trimis în lume, ca lumea să se îndrepte, în sfârșit.

Și Dumnezeu tot nu s-a lăsat. L-a înviat pe Hristos și L-a pus de-a dreapta Sa ca pe un Dumnezeu adevărat și om adevărat.

Iată pe scurt, de ce sunt oamenii în stare atunci când libertatea dăruită nu le-a folosit decât spre răzvrătire și a face voia celui rău. Și tot așa până la sfârșitul lumii.

Când oare ne vom dezmetici și ne vom întoarce cu frică și cu dragoste către Domnul, iubindu-ne unii pe alții și săvârșind binele și nu răul, ca să viem într-o lumină cea neapropiată?

P.R.: *Cred că ortodoxismul face totuși unele greșeli. E suficient pentru asta să observăm poziția bisericii rușești în legătură cu războiul din Ucraina. Ce crezi, Părinte, va mai exista vreodată o armonie reală în sânul ortodoxiei? Sau, extinzând, va exista vreodată vreo posibilitate de unificare a creștinismului mondial?*

Pr.I.G.: Să agonisim pacea și armonia în sufletul nostru și atunci mulți din jurul nostru se vor lumina.

Oare sunt eu în măsură să judec ortodoxia (dreapta credință) când sunt plin de păcate ca o creangă plină de omizi? Părerii nu mai am de mult. Le-am lăsat la poartă când am intrat în mănăstire. De ce se războiesc ortodocșii între ei? Pentru că ori n-au auzit ce a spus Domnul: „Feriți-vă făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema”, ori n-au înțeles mesajul și puterea acestor cuvinte. Este mult de lucru într-un suflet lipsit de harul înțelepciunii care nu știe să deosebească lucrurile spre a restabili adevărul adevărat.

Eu, sincer spun, mă rog lui Dumnezeu să fie pace în lume și să nu vină și peste noi, sărmanii, această teribilă pacoste inventată de creatura cea mai minunată de sub soare, care este omul.

Și pentru unire mă rog.

P.R.: *Știu cât de mult îți place să revezi locurile natale. Cum a fost ultima escapadă la Corod sau la Tecuci, cea de care îți amintești cu drag?*

Mănăstirea Cernica

Pr.I.G.: Când merg la țară, merg ca-n pelerinaj. Revăd locurile dragi din copilărie, câmpiile și dealurile, cântecul ciocârliei în văzduh. Pârâul din spatele casei.

Oamenii din ce în ce mai puțini, fântânile, copacii, biserică etc. Apoi merg la cimitir, aprind la căpătâiul fiecăruia câte o lumânare și mă rog pentru toți.

(continuare în pag. 45)

Dumineca slujesc cu preotul din sat și ne bucurăm împreună.

Ne mai întâlnim și cu frații întru poezie și ciocnim câte un pahar pe marginea unui vers antologic, cum ar fi:

*„Pământ împădurit ne revedem
Din ce în ce mai rar lângă izvoare.
Dar, spune-mi, nu îți sunt la fel de dragi
Sălbaticile păsări călătoare?”*

P.R.: Dacă ar fi să rememorezi ceva din vremurile de licean, care ar fi cea mai frumoasă amintire?

Pr.I.G.: Sunt multe amintirile din perioada liceului din Tecuci. Stăteam la internat și știi cât de apropiați eram unul de altul în sărăcia noastră din acele vremuri triste. Și totuși visam și iubeam. Ba scriam și versuri. Îmi amintesc o frântură dintr-un poem scris în acele minunate clipe ale tinereții noastre:

*„Îți mai aduci aminte frate,
De ore lungi și împovărate
Când așteptam cu creierii fluizi
O glumă să mai spui din cele
Trecătoare și sublime
Iar eu cu capul dus în stele
La locurile natale
Topeam podgoriile-n rime
Ale viilor din vale*

*O, câte clipe și secunde
Cărau oceanul unui veac
În ora aceea de chimie!
Părea că timpul ce ne-ascunde
Sever un râu alergător
Trecea cu-n cetiniri de rac.
Aveam pe-atunci o sete prea imensă.
Iubeam o fată cu păr blond
Ce tănuia în gene lungi de absență
Sfioase lacuri moi de cer
Și-n mers un zvon din dansul anacond...”*

P.R.: Așadar, să nu uităm și cealaltă calitate minunată a omului și monahului Ignatie Grecu, cea de poet. Azi poetul Ignatie Grecu este bine cunoscut, un condei ce mânuiește cu măiestrie cuvântul, care și-a câștigat pe deplin dreptul de a sta la masa marilor creatori lirici ai literaturii române. Ai publicat deja cca. 18 volume de poezie (din cele 22 câte ai scris în total) până la această vreme. Dintr-o curiozitate, care sigur interesează cititorii, spune-ne, Părinte, cum se împacă totuși viața monahală cu cea de creator de poezie, cum reușești să-ți împarți timpul pe cele două talere sublime ale balanței vieții tale?

Pr.I.G.: Viața noastră în mănăstire este foarte severă și strictă. Există un program bine rânduit din care nu poți să te abați după voia ta. Voia ta nici nu există pentru un monah adevărat. Ai jurat să renunți la ea pentru totdeauna și să asculți de cel mai mare care îți vrea binele și numai binele. Armata era floare la ureche față de călugărie.

Timpul se măsoară în ceasuri bine chibzuite. Iar dacă mai greșesc câte ceva, alerg la duhovnic și-i spun: Părinte, am greșit asta și asta. Și tot așa, zi de zi, noapte de noapte... Ceasurile, mai bine zis momentele pentru scris, sunt pe furate și sunt foarte rare. Așa că le țin minte pe dinafară. Nu trebuie să le mai notez (ideile - dacă vin). Și acestea trebuie mărturisite înaintea lui Dumnezeu, pentru că nu știi dacă sunt cu adevărat spre folos sufletului.

Dacă nu folosesc spre zidirea sufletului, ai pierdut scumpete de timp în zadar.

Mă rog scriind și scriu rugându-mă!

P.R.: Se scrie azi, voit sau nu, multă poezie religioasă. O fac poeți fără să aibă vreo legătură cu viața monahală, ci doar în baza unei credințe puternice în divinitate, dar o fac și unii poeți care chiar trăiesc în sânul vieții călugărești. Faci parte, Părinte, din cea de-a doua categorie, desigur, mult mai îndrituită să-L slăvească pe Dumnezeu, inclusiv în poezie. Ce părere ai, însă, despre prima categorie de poeți, deloc săracă în țara noastră?

Pr.I.G.: Dacă și păsările în zori, la ivirea luminii, slăvesc în cântecele lor pe Creator, cu atât mai mult se cade nouă oamenilor să-L aducem slavă și mulțumire Celui care ne-a creat cu mâna Lui și ne-a dat suflare cu suflarea gurii Lui. Fiecare își acordă struna pe măsura credinței, evlaviei și dragostei față de Dumnezeu potrivit psalmistului: „Lăudați pe Domnul toate neamurile, lăudați pe Domnul toate popoarele. Lui I se cuvine cântare...”

Deosebirea este atunci când cântarea devine rugăciune și izbucnește dintr-un suflet îndurerat și rănit pentru Domnul, cerând mângâiere și alinare. Și Dumnezeu Se-ndură și-I mângâie cu puțin har, atât cât poate duce un astfel de suflet încredințat Lui.

Însemnări de călătorie ale poetului

P.R.: Am în minte un citat celebru al unui mare gânditor, Lev Tolstoi: „Credința adevărată crede incredibilul, vede invizibilul și poate imposibilul”. Sunt curios să afl ce părere ai despre această reflecție și cum ar putea fi ea tradusă mai pe înțelesul unui creștin obișnuit.

Pr.I.G.: Marele Tolstoi, deși la început un fervent credincios, în ultima parte a vieții a deviat și a murit departe de Biserica adevărată, creindu-și o religie aparte, foarte ciudată. Dar, după cum mărturisește el în zicerea de mai sus, trebuie crezut și așa este.

(continuare în pag. 46)

Viețile sfinților, și nu numai a sfinților, chiar și a celor de rând, abundă de minuni pe care Hristos le face pentru credința în El. Vezi, mai curând, câte fapte incredibile s-au petrecut în închisorile comuniste, când cei închiși și torturați, înfomețați și lăsați dezbrăcați în mijlocul iernii au rezistat datorită rugăciunii și credinței fierbinți de care au dat dovadă. Este mai mult decât incredibil și imposibil.

P.R.: *Creația ta lirică se pare că nu vrea să respecte canoanele unor grupări și orientări literare cu care astăzi unii poeți conașionali se mândesc: postmodernism, optzecism, nouăzecism, douămiism etc., deși ai străbătut anii creației traversând practic aceste etape. Ce crezi despre aceste curente, sunt ele artificiale sau reprezintă cadre de referință pentru înțelegere și contextualizare în dezvoltarea literară? Ai fost vreodată interesat de astfel de clasificări, ți-a păsat de ele sau crezi că, până la un punct, ele ar putea fi socotite ca fiind lipsite de relevanță?*

Pr.I.G.: Clasificările sunt pentru cei care stau pe margini și prind din zbor mingile din terenul criticii. Un poet adevărat trece peste toate barierele artificiale atât de fragile și fără rost cum sunt cele amintite mai sus. El scrie așa cum îi vine și lasă la dospel și mult mai târziu modelează/șlefuește cu un ochi, dacă se poate, cât mai străin și imparțial. Vezi Eminescu: mii și mii de pagini a lăsat în manuscris, pline de corecturi, ștersături, adăugiri, reveniri. Iată un mic exemplu, unde cuvântul Punând are multe ștersături:

"Răsare lin	Și luminat
Al lunii disc	Și luminând
<u>Punând</u> senin	S-au arătat
Pe orice pisc.	Din când în când..."

P.R.: *Cum vine inspirația poetului Ignatie Greco? O invoci, sau vine de la sine? Și în care momente anume?*

Pr.I.G.: Inspirația vine odată cu îngerul, mai mult și adesea în zori, când cerul este curat și primele raze mângâie vârfurile copacilor întorși cu fața spre răsărit, așteptând cu nerăbdare fâlfâirea inefabilă de aripi a celui trimis anume ca să ne inspire și să cuprindem cu gândul minunile de sub cer.

P.R.: *Personal cred că un poet nu scrie doar pentru sine. Dar am întâlnit des printre poeți și destăinuirea că, de fapt, unii dintre ei scriu doar pentru a-și alina propriul suflet. Ce crezi că s-ar putea spune despre această mică diviziune, adesea rămasă neînțeleasă?*

Pr.I.G.: Un poet scrie și atât. Se roagă și atât. Niciodată nu se întreabă pentru cine scrie sau pentru cine se roagă când toată lumea suferă și așteaptă o alinare de sus.

Lacrima lui se adaugă la celelalte lacrimi care curg neconținut din ochii și inima celor care nu încetează a cere ajutor de la Domnul. Și Domnul nu-și întoarce fața Sa de la izvorul cel curat și dureros al inimii.

P.R.: *Undeva susții, Părinte, că: "Poetul are un destin aparte. Este trimisul lui Dumnezeu pe pământ, să-i lumineze pe oameni, să-i întoarcă la frumusețea, măreția din tîi. La Cel care, cu mirul dumnezeieștii Ființe, ne-a înmiresmat...". Ce s-ar putea crede, totuși, despre poezii care sunt mai "îndrăzneți" decât ceea ce ar însemna dumnezeire în poezia lor?*

Pr.I.G.: Cuvântul odată rostit și așternut pe hârtie cheamă realitatea, o poate determina/transforma în bine

sau rău, după cum este mesajul cuprins în acel cuvânt. De aceea, să fim foarte atenți ce rostim, și mai mult decât atât, ce punem pe hârtie. Pentru că nu se poate să nu dăm seamă de orice cuvânt rostit, de orice faptă la Judecată. Vom fi judecați nu numai pentru cele rostite și scrise, ci și pentru urmările/efectele pricinuite în istorie de cele rostite și scrise de noi.

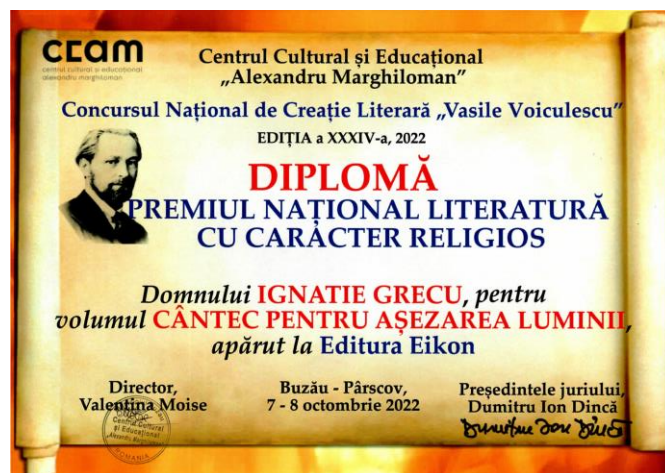
De aceea se și numește judecată finală. Poezia este ca un jurnal intim al sufletului, în care cele mai profunde stări amplifică sau crează ecouri la fel de profunde în inima și sufletul cititorului mai întâi...

Nu le mai poți îndrepta odată rostite și tipărite. Ele vor merge cu tine la Judecată. De aceea poezii în vechime stăteau alături de profeții.

P.R.: *Fără a fi neapărat o poezie religioasă, practic fără a asocia în ea termeni specifici poeziei religioase, crezi că o poezie poate ține loc de rugăciune?*

Pr.I.G.: Mai ales poezia de dragoste are putere ca și rugăciunea. Îl transformă pe om, îi ajută să depășească multe momente grele din viață.

Ca și muzica, poezia adaugă aripi sufletului și-l înalță în lumina netrecătoare a Celui de Sus. Iată un tropar închinat de Biserica noastră tuturor mucenitelor (poezie și rugăciune totodată): „Mielușeaula Ta, liseuse (...) strigă cu mare glas: pe Tine, Mirele meu, Te iubesc și pe Tine Căutându-Te, mă chinuiesc și împreună mă răstignesc, și împreună mă îngrop cu Botezul Tău și pătimesc pentru Tine, ca să împărățesc pentru Tine, și mor pentru Tine, ca să viez pentru Tine; ci, ca o jertfă fără prihană, primește-mă pe mine, ceea ce cu dragoste mă jertfesc Ție. Pentru rugăciunile ei, ca un milostiv, mântuiește sufletele noastre."

P.R.: *Așa cum știm din istoria bogată a acestei mănăstiri, pe aici au trecut, de-a lungul vremurilor, o mulțime de poeți celebri ai literaturii române. Ne-ai putea spune, în câteva cuvinte, câte ceva despre cei mai importanți dintre ei? Ce amprente au lăsat aici, ce amintiri cu ei dăinuie?*

Pr.I.G.: Desigur, de-a lungul vremii mulți au trecut pe la M-reă Cernica. Odinioară Eminescu, după cum mărturisește nepotul lui Ioan Slavici, a vizitat mănăstirea.

Dar aș vrea să mă opresc asupra marelui teolog și scriitor Gala Galaction (1879-1961) înmormântat lângă biserița Sf. Lazăr din cimitirul nostru. Iată ce mărturisește el, încă de pe când trăia și vizita mănăstirea noastră (3 iulie 1949): "La Mănăstirea Cernica sunt doi stejari arhicentenari, unul lângă biserica Sfântul Gheorghe și

(continuare în pag. 47)

altul lângă biserica Sfântul Nicolae. Acestuia din urmă i-am scris, acum două săptămâni, următoarea reverie-poemă: «Bătrân stejar, în ziua morții mele, tu vei sta - cum stai și azi - neclătinat și falnic. Toamnă de va fi atunci sau iarnă, trunchiul tău vârtos, biruitor de veacuri, va revărsa, sub cerul sur, uriașul caier negru al ramurilor tale. Primăvară de va fi sau vară, tu vei întinde, sub albastra tărie, cortul tău împărațesc și verde, desfătat de ciripit de păsări și zefiri șagalnici. Bătrân stejar, tu mi-ai fost drag de când te știu. De câte ori am trecut prin preajma ta, clipa mea s-a închinat cu drag vâjnoșiei tale seculare și gândurile mele s-au odihnit în ramurile tale, ca un stol de păsări călătoare.

O, bătrân stejar, ziua morții mele va fi zi de iarnă sau de vară, de primăvară sau de toamnă și tu - multisecular și falnic - vei purta atunci frunza cea nouă, sau te vei dezbrăca - elegiac - de frunza îngălbenită și trăită.

Și poate scris va fi să trec în racla mea, dusă pe umeri, pe lângă veacurile împietrite în trunchiul tău. Și tu vei arunca pe fruntea mea de ceară, horbotele verii sau lacrimile toamnei. Ci eu - pacificat și alb - voi fi aiurea decât în sicriul cel cumpănit pe umeri...

Și, într-o zi, îți va veni și ție rândul să mori, răpus de trăznet, de vijelie sau de fierăstrău... Dar nici tu nu vei muri fiindcă a căzut stejarul de lângă biserica Sfântul Nicolae. Dincolo de spațiu și de timp, icoana ta și ideea care - răzbind în timp și spațiu - te-a făcut să-mi fii stejar măreț și sfânt, tu cel de după Cortina acestei lumi te vei întâlni cu mine în Palinghenesie! (Matei, XIX, 28).

Te vei întâlni cu mine acolo unde oglinzile de azi vor fi schimbate (I, Cor. XIII, 12).

Sufletul meu și ideea ta se vor regăsi, pelerini, spre cerescul Ierusalim. Și într-o seară - ne vom trezi, deodată: tu, poate Luca; eu: Cleopa. Iar cel de al treilea nu se va mai face nevăzut, ci va rămânea etern cu noi, în îmbrățișarea noastră.»

P.R.: În fiecare dintre oameni există bucurii și tristeți, clipe bune și clipe rele, satisfacții și insatisfacții etc. Ai putea să ne definești două astfel de stări/contrarii din viața ta? Ce anume învățăm din astfel de stări/contrarii?

Pr.I.G.: Sufletul nostru cuprinde diverse stări în diverse momente. E bine să le biruim pe cele întunecate, transformându-le în luminoase. Omul care gândește și face binele este mai puțin primejdut și trece cu fruntea sus peste toate piedicile ce se ivesc în cale, sufletul lui fiind încredințat că Domnul este aproape, după cum spune și psalmistul: "Mai înainte am văzut pe Domnul înaintea mea pururea, că de-a dreapta mea este, ca să nu mă clatin! (Psalm 15,8).

Iar omul cel plin de patimi se luptă mereu, și dacă nu și pune nădejde în Cel de Sus și nu se roagă, nu va ajunge la liman.

P.R.: Personal, știu din liceu despre pasiunea ta pentru traduceri. Pe vremuri admiram și comentam împreună poeți clasici celebri precum Paul Verlaine, Guillaume Apollinaire, Goethe, Arthur Rimbaud, Rainer Maria Rilke, Rabindranath Tagore ș.a. Te mai preocupă și azi traducerea din marii clasici ai literaturii?

Pr.I.G.: Traducerile sunt în al doilea sipet de taină. Primul sipet conține poezie originală, proză, mărturii, rugăciuni etc. Al doilea cuprinde tălmăciri din lirici diferite. Din engleză și franceză. Apoi ceva din germană prin interme-

diar cu studii aferente la bază.

M-am apropiat îndeosebi spre lirica de inspirație religioasă, în ultima vreme. Fr. Jammes are o mulțime de catrene (4 volume) foarte adânci și frumoase. Am reușit în câteva, doar câteva. Iată unul:

Pastorală (L IX) vol.I

Oile pășteau în umbra unui zid în ruină
Era atât de pur, din care băusem, izvorul.
Pruncul meu ațipise sub verde spinîșorul
Unui munte. În zare lucea marea divină.

P.R.: Urmează o întrebare aproape inevitabilă într-un interviu: ce proiecte de viitor ai, ce mai scrii?

Pr.I.G.: Proiecte? Viitor? Toate sunt în mâna Domnului. Am niște acatiste închinare unor mari sfinți, pe care trebuie să le aduc la desăvârșire. Apoi versuri și iar versuri. Că la poezie ajung numai cei mari și cu har dăruiați.

P.R.: Cunoști revista literară Boem@ tocmai pentru că ai publicat adesea în ea: poezie, eseu, proză, traducere etc. Ce părere ai despre această revistă?

Pr.I.G.: Revista pe care cu mare osteneală, dar și cu satisfacție pe măsură o conduci este o revistă cu viață de-acum lungă și bogată în realizări, atât poezie, proză, eseu, traduceri, note de călătorie etc. Porțile ei sunt mereu deschise pentru cei care vin și se apropie, atât talentați cât și mai puțin talentați. Nu se poate cânta o perioadă așa de lungă și fără întreruperi să nu apară ceva deosebit în paginile ei: un geniu! Dacă nu a și apărut! Dumnezeu știe!

P.R.: Mă bucur mult și-ți adresez mulțumiri, Părinte, pentru acest dialog minunat pe care l-am purtat împreună. Noi doi puteam discuta în particular toate aceste probleme, doar suntem prieteni de o viață, dar am vrut cu tot dinadinsul ca aceste cuvinte să ajungă și la cititorii revistei, și, de ce nu? la toți cei care te admiră și se bucură să afle orice vorbă de duh care îți ia zborul din mintea ta înțeleaptă. Crezi că poți în final să le adresezi un cuvânt special cititorilor revistei noastre Boem@? De ce nu, poate fi și o poezie!

Pr.I.G.: Ceea ce aș putea să spun e, mai întâi și mai întâi, valabil pentru mine! Să gândim frumos! Apoi să scriem frumos, încât cei care ne citesc să se zidească sufletește minunându-se. Rafael Alberti, poetul spaniol care a trăit mulți ani în exil, a fost întrebat odată, spre sfârșitul vieții, ce satisfacții i-a adus poezia? Iar el a răspuns: "Mai nici una, decât odată doi tineri au venit la mine să-mi mulțumească pentru că, datorită unor versuri de-ale mele ei și-au unit viața căsătorindu-se. Și a fost de-ajuns pentru mine lucrul acesta."

Acum un veac

-Spune-mi, jupâne vizitiu, de ce suspini?
Ochii-ți sunt plini, de lacrimi sunt plini.
S-a întâmplat ceva, nu te sfii, spune.
Sunt și eu călător prin această lume.

-M-a apucat așa un dor, o amintire.
Încolo să știu, nu am mai nimica.
Acum un veac, poate și mai bine,
Grădinile erau pline de cireși în floare,
L-am dus pe Eminescu cu birja la Cernica.

Ella LEYNARD

Lacrima

Gândul coboară în privirea a cărei lacrimă hrănește pământul,
visele nopții devin aburul care îndepărtează norii,
apoi se risipesc împreună cu ei,
iar între brațe păstrăm încă, iluzia,
așezând-o pentru un timp care se va autodizolva,
într-un corp,
iarba păstrează pe ea boabe de rouă sau
sunt lacrimile mele
pe care să fi uitat oare că le-am plâns?

Întrebare

Mă întreb câte amintiri pot încăpea într-un om,
oamenii aceștia care merg pe stradă,
care umblă fiecare după propria treabă sau își caută una,
câte amintiri au și de câte amintiri sunt conștienți?
Le simt, adăugându-se greutatea pe care le poartă cu ei?
Unele dintre ele probabil nu se văd.
Eu încerc să ignor amintirile mele
să nu se adune și ele la greul acestei zile.

Acest sentiment

Ce sentiment este acesta care aduce aceeași bucurie
printr-un chip care, privit prin depărtarea timpului,
este proaspăt și binefăcător?
Apare din când în când, îl trăiesc acut,
prezența lui închide rănilor deschise în timp.
Pornesc mai departe, îmi simt vindecarea,
mă regăsesc eu cu cea care s-a întâlnit cândva
cu acest sentiment a cărui singură vârstă este tinerețea.

În grădină

Ploaia a adus liniștea în grădină,
ascult bucuria în tăcerea copacilor
cărora nimic nu le poate schimba destinul.
Cântecul ploii și glasurile păsărilor.
Gândul meu le ascultă, tăcând.

Ispita clipei

Gândul care coboară în lanul florilor de rapiță,
este o altfel de pasăre,
îl simt păsările, dar nu îl percep ca străin,
este o prezență binevenită,
este pașnic gândul și este binevoitor acestei întinderi
de galben solar,
deasupra, berzele zboară în cercuri perfecte,
înainte să își caute cuibul lăsat aici, pe un stâlp, la iernat.

Oare

Este o tinerețe a anotimpurilor de la care
am putea învăța,
ordinea trecerii, unul urmând altuia,
nu încearcă nici unul să sară rândul, să ia locul altuia;
Oare noi am putea fi binevoitori?
Trecem prin anotimpuri fără să le privim,
de aceea nu le înțelegem.
Abia dacă îl observăm pe cel de lângă noi,
suntem prea absorbiți de chipul seducător
pe care ni-l arată oglinda.

Sensul de acum

E posibil că toate cuvintele pe care le-am întâlnit cumva,
în toate formele posibile, rostite, scrise, auzite,
să le fi adunat în sensul clipei de acum,
timpul le-a filtrat în sensul care sunt astăzi,
puține și austere, semnificație fără nici un artificiu sau
adaos.

Perspectivă

Gândul însoțește cumva, permanent, chiar și acum
când aud doar zgomotele discrete ale zilei care începe,
auzul este dublat de gând, ca o fereastră
cu perdea și draperie.
Doar că e cu puțință gândul să se afle în tăcere,
în pauza unei ample respirații,
când privirea se întinde pe suprafața lumii,
crezând că poate cuprinde și părțile laterale,
îndepărtate,
care vor rămâne mereu în grija imaginației.

Dublul luminii

S-a luminat cerul ca și cum nu ar fi puțință
să mai fie vreodată altfel decât invadat de lumină.
Îi constat seninul, apărut brusc din spatele norilor,
dar gândul, admirându-l, nu poate să nu gândească
ce poate fi în spatele lui,
dublul luminii așteaptă,
aparent liniștit și pândește momentul care i-ar fi potrivit.

Din viitor

Viitorul trimite spre noi sclipiri care, neobservate,
în clipa următoare se opacizează,
viitorul se arată celor pregătiți și în continuă așteptare,
dacă privirea trece în clipa următoare, indiferentă,
ziua de mâine va avea altă dimensiune,
iar noi vom fi mereu purtați pe deasupra lucrurilor,
de propria noastră, permanentă, surprindere.

Treapta gândului

Mă voi așeza pe o treaptă a gândului, astăzi,
de acolo voi privi înspre realitatea din jur,
voi face o înregistrare a ei,
nu voi aprecia și nu voi interpreta, adică nu voi judeca,
intuiția îmi spune că ar putea fi o formă de cunoaștere
cât mai apropiată de adevăr.

Melania CUC

Răspunsuri nepotrivite

Nu sunt responsabilă cu forja destinului;
Nu sunt omul ce bate fierul la cald,
pregătește brățile și cătușele
ce se vor topi negreșit în rugurile de pe malul
Gangelui personal.

Miroase a mirosenii amestecate
și nu găsesc cuvintele potrivite pentru a descrie,
după chipu-mi și asemănare,
rostul hăitașului ce se preface că doarme
pe patul puștii de vânătoare.

Cum să mă convingi
că lemnul din giurgiuveaua ferestrei,
acea materie în firească descompunere,
va înfrunzi în a treia zi din primăvara asta?

Toate răspunsurile noastre sunt nepotrivite,
și am înecat, la furie, toate corăbiile
într-o sticlă de șampanie Dom Perignon.
Aleluia!!

Nu acesta este vinul băut în Galileea,
nici oțetul cu care am umezit gura Însetatului
pe Golgota.

Se cutremură pământul sub tălpi,
cuiile desprinse din cruce vibrează,
sunt doar un om și nu am ce le face.

De partea nimănui

În fereastra casei, pentru odihna minții,
dincolo de osul frunții, ce se poate sparge,
precum sticla; liniștea ține de momentul zorilor;
când gardienii și câinii lor fioroși se retrag din post
și mușcatele albe înfloresc după voie.

Ce este Pacea de o mie de ani?

Limbile tuturor ceasornicelor vorbindu-l
despre prețul pâinii și somnul copiilor.

Orizontul doar se clatină-n balamalele
ușilor, dincolo de care se întinde lanul cu rapiță
înflorită. Ne facem fotografii de sezon
și splendoarea ține de foame,
de un sfertul din recolta promisă nouă,
dar trecută în contul îngerilor-semănători.

Serafimii și heruvimii le vorbesc surzilor
despre muzică; orbilor, despre culori,
furioșilor li se pune pumnul în gură
și telefoanele de serviciu sună în gol.

M-aș certa cu soarta ce-mi tot iese în cărare,
de mi se zdrobesc degetele de la picioare;
drumurile-s singurătatea, neliniștea celui ce doarme
cu pistolul sub pernă.
De dincolo de pereții din carne și cretă,
se aude foșnind aerul.

Iarăși naște o femeie!

Ori, poate, că este doar briliantul de sub lupa
unui evreu-bijutier din Amsterdam-ul medieval.

Dans printre colivii

Tai din grunzul de sare o fărâma cât solzul de sturion
ori cât aripa ruptă din pasărea căzută pe coverta
vaporului ce plimbă fosfați și sclavi,
prin mările Babilonului.

Zborul nostru, la schimb, este dureros de frumos;
când sus, când cu capul în jos...
Curajos, aproape real, așa cum intrăm în siajul
regnului; frunze ale arborelui facerii-lumii.
Păsările de pe umerii tăi cântă din nou.

Dansăm printre colivii cu aer rarefiat.
Respirăm și nu ne pasă de extraordinara mișcare,
forța motrice care ține globul terestru
doar pe vârful unui ac de seringă.
Morfina?!

În cancelariile secretizate este semnată
carta de pace probabilă. Se pun sigilii,
amprente ale împăraților alungați din imperii.

Nici povestea noastră de dragoste nu este
ceea ce ar fi fost pe vremea, când habar nu aveam
de lut, nici de meșterii vestiți ai mănăstirilor.

Pasageri

Printre munții drepti, precum oasele nedureroase,
circulară trenuri impersonale.

Atenție, nu mai urmează nici o altă gară!

Aici și acum vom coborî, din mers, pasageri cu tikete
în ordine. A fost o călătorie precum Sonata Lunii;
partitură pe care o interpretăm la patru mâini
și două pian, în chei diferite.

Seara asta este perfect adaptabilă pentru gândurile
scoase din coșul cu hârtiile mototolite.
Ne-am răzgândit, căutăm, salvăm ceea ce se mai
poate și ploaia rece bate-n obloane.

Tu îmi prinzi mâinile în cuvintele tale,
ai vrea imposibilul, timp dublu acordat călătoriei
și o pereche de hulubi voiajori,
și... inelul lor, cel cu mesaj indescifrabil.
Restul lumii acesteia este uzat precum
ciorapul soldatului din legiunea-străină.

Vom călători în sens giratoriu pe lângă pereții
suspendați, pe colonadele cărților nescrise;
Eu, semn îndărătnic,
și un strop din noapte de vară.
Tu, arcașul cu săgeata țintind în propria-i carne.
Cele câteva amulete feng-shui
stau cu rostul lor, lângă candelă.

(continuare în pag. 50)

Pe sub podul cu lanțuri de cremene

Capete de lei fără limbă ies din carantină.
Noe numără, face inventarul și aruncă leșurile
nefericitelor exemplare în apa
care devine tot mai mică.

Supraviețuitorii au mâncat și au băut
patruzeci de zile și patruzeci de nopți.

Pe sub podul cu lanțuri de cremene
trece altă arcă sub pavilion anonim.

A ieșit soarele! Nevestele de matrozi
și-au dezvelit pulpele albe,
trec prin vad, către insula pe care a înmugurit
vanilia.

Asinul familiei, fără cruce și fără samar,
linge sarea ruptă-n fășii
direct din muntele Everestului.

Să vorbesc singură

Semnez cu ochii închiși acordul cu destinul,
cu poarta din lemn-dulce,
prin care privesc și Raiul îmi pare a fi maidanul
pe care îngerii joacă fericirea-mea-absolută,
ca pe o minge de cârpe.

Aș putea să dau îndărăt ceasul, anul curent,
să schimb agenda consumată pe jumătate.
Fără voia ta, toate aceste detalii ar fi degeaba.

Învăță-mă cum să nu vorbesc în biserică;
cum să nu țip, să nu-mi sparg capul,
nici farfuriile cele bune...

Știu că ești milostiv, mă ierți
și mă trimiți să îmi fac rugăciunile,
timp în care vor veni îngerii, să adune pe fărăș
toate cioburile și regretele mele.

Ești cel care iartă fără să judece
și îmi cunoști slăbiciunea;
voi risipi pe mai departe secunde și arginții,
moștenire pe care nu am avut-o vreodată.

Răstimp, se înmulțesc criticii și teoriile
despre inima-leului și ultima sa cruciadă.

Rostul meu

Sunt mama copilului cu doi nași,
ziua și noaptea.

Întrebările, despre cum e viața, le ghicesc
în cărțile de joc, așteptând să se îmbulzească grijile
noi, în pelerina cumpărată în anul cel mai ploios,
al secolului.

Rostul meu este încă adolescent,
și eternitatea, cu toate acordurile simfoniei
lui Bethoven, este o dilemă irezolvabilă.

Cine să-mi spună cum e cu durerea facerii lumii
într-un timp record? De o săptămână și mai bine
tot șlefuiesc întrebările, ca pe niște lentile
de ochelari scumpi.

Dincolo de panoul vitrat, securizat,
strada și-a ridicat până la genunchi, jupoanele
leoarcă de ploaie.

Rostul în care ar trebui să mă încred,
ca în durerea a toate-vindecătoare,
este lacrima de sub rimelul cel nou.

Frumoasă este Veneția,
pe care nu am văzut-o vreodată!
Linii acvatice navighează singure,
printre puii lebedelor și turiștii
înghesuiți în fotografia de grup.

Măști peste măști și doar un singur
sfânt al iertării.

Dumnezeu ne dă cu o mână,
și Își ia ce ne prisosește cu toate degetele.

La capătul străzii acvatice,
mâna Serennisei aprinde felinarele.

Tâlhari de-a stânga, tâlhari de-a dreapta
clipei ce se naște în baie de sânge.

Cred

Oare chiar ți-am dat tot ce am avut mai de preț:
pâinea caldă și numele de botez;
pe toate cele ce le știam, le aveam,
le împărțeam în doi, așa cum face fluviul cu
malurile, când le inundă?

Cred că și iarba are emoții,
ea știe rostul mersului prin calendare,
dar îi tremură genunchii.
Va germina totuși, la timp potrivit;
va crește și va hrăni vita din staulul
părintelui cu fiul plecat aiurea, prin lume.

Cel pierdut va fi găsit, se va întoarce negreșit
din călătoria împotriva destinului.

Am pus pe aceeași masă fazanul împușcat
și de fiu și de tată.
Serbăm în familie răsăritul cu asfințitul.

Doar fiul de mamă cu basma neagră,
mai știe cum se cumpără, cum se aruncă în foc,
așchiile smulse din stâlpul ce a fost înfipt
în chiar mijlocul drumului.

Cristian BIRU

Păstrează restul

Soarele pătrundea cu greu în metropolă ca un pelerin venit pe jos din inima deșertului cu fața acoperită, înconjurat de vânturi ascutite pline de praf de parcă ar fi atacat din fiecare unghi cu lovituri de cuțite ca un războinic de elită. Dinspre ocean orașul cu zgârie-norii învăluți de *smog* părea mai degradă fantoma unui naufragiu din care se mai vedeau la suprafața apei câteva cataracte rupte și zdrențele velelor de odinioară. La nivelul străzii, vântul adia molatic ca o mângâiere a luminii, dar în înalt, pe terasele blocurilor înalte de sticlă, tăia aerul în șuvițe ca un samurai care-și încearcă *katana* pe o momâie de bambus.

La marginea cartierului o pasăre căzu pe bordurile încinse zvâcnind, încercând cu un ultim spasm să apuce umbra unui pachet mototolit de țigări care i se păruse o șuviță de apă. Un șoim ca un foc din arma unui lunetist lovi pasărea smulgând-o de pe pământ instantaneu, ca și cum ar fi fost o vrajă trimisă de un magician, ridicând-o printre rablele parcate aiurea, ștergând un stâlp de iluminat, aproape scăpând pasărea grea, reușind s-o apuce mai bine în timp ce dădea din aripi obosit, reușind să ajungă în sfârșit până la balustrada unei reclame Coca-Cola care pâlpâia încă din becuri în arșita zilei. Înfingându-și ghiarele adânc în pieptul prăzii îi implântă ciocul în carne smulgând o șuviță de sânge, privind cu atenție în jur, verificând teritoriul. Țipă scurt spre strada topită de căldură după un ATV care lovi amorteala cartierului cu serii de ambreiaj explodând insuportabil ca niște rafale de mitralieră și negrul de la ghidoane fără tricou cu o basma roșie în jurul frunții chiu ca la un rodeo ridicând cele două roți din față, aruncând în jur foarte mândru de el explozii de eșapament care cutremurau fațadele.

O rază plină de praf atinse fereastra unui *flat* de la parterul unui bloc de lângă supermarket iar Frank Hunt întoarse capul spre stradă din fotoliu nepăsător ducând sticla de whiskey la gură numai că sticla era goală. Îl știa pe negru, chiar îl oprise o dată cu o lovitură de lopată. Pur și simplu luase o lopată din grădină și-l doborâse de pe ATV.

- Eu vreau liniște pe strada asta, îi spusese șuierând. Liniște! Data viitoare am să te lovesc cu toporul. Direct în gură? Ai înțeles?

- Da, da, am înțeles, zise negrul speriat răsturnat pe spate, numai să scape.

Se ridică greu din fotoliu dând să așeze sticla pe o măsută dar mâna îi tremură, scrântindu-și încheietura,

dărâmând toate lucrurile din raftul bibliotecii în care se izbi cu umărul. Dădu să ridice lucrurile de pe jos dar camera de jur împrejur era plină de *cd-uri*, cărți, cutii, scule, cabluri, un fâraș și o mătură, ambalaje, un aspirator, o râșniță manuală de cafea, un sfeșnic din lemn cu urme de ceară, fel de fel de nimicuri și obiecte de care Frank numai avea nevoie, dar pe care ezita în fiecare zi să le arunce. Încercând să se sprijine de ușă, toată camera se aplecă periculos într-o parte răsturnând toate lucrurile unele peste altele. Așa că hotărî să le lase acolo și să se îndrepte spre baie. realizând că aproape căzuse în cap, dar printre lucrurile de pe podea zări o fotografie într-o ramă veche de lemn. Zâmbi încercând s-o șteargă de praf, însă fotografia care-l arăta mai tânăr lângă o fată frumoasă se umplu de sânge și abia atunci își dădu seama că avea o rană la mână destul de urâtă. Surprins își scoase un ciob de sticlă din rană și-l duse la ochi să-l observe mai bine, iar ciobul sclipi ca o lamă de șis palmată de un deținut. Apoi privindu-și tricoul și pantalonii plini de sânge își încropi un bandaj după ce-și înfășură un sul de hârtie în jurul răniei. Aplică în sfârșit un pansament pe vena deschisă, legându-l cu grijă în jurul mâinii. Dădu să aprindă o țigară. Pachetul era gol. Îl mototoli și-l aruncă la coș, dar mototolul de carton lovi buza coșului de plastic și se învârti ca un titirez în spatele televizorului așezat direct pe podea. Se trezi în baie în fața oglinzii și după ce aruncă din palmă câteva jeturi pe față, simțindu-și gura coclită de nicotină întinse pasta de dinti pe periută și începu să-și frece dinții. Verifică urma albă ulcerată a unui herpes de pe gingie în colțul gurii și privi pasta de dinti de pe periută cu atenție câteva secunde. Lăsă periută lângă robinet și apucă tubul întinzând pasta pe față ca și cum ar fi folosit o cremă de camuflaj înainte de misiune. Se trezi în dormitor căutând într-un geamantan, dând uniformă de ofițer la o parte, apucând revolverul de mâner. Îl trase din teacă verificându-i trăgaciul. Băgă un cartuș în butucul de șase focuri, îl roti și-l înfipse în gură apăsând trăgaciul strângând ochii deja văzându-și cu ochii minții creierii murdărind pereții. Dar revolverul făcu doar *click*. Cu ochii în lacrimi zări o altă fotografie pe noptiera de lângă pat cu o fată tânără ținând zâmbind cu un prunc în brațe.

- Iartă-mă, mamă, zise Frank cu ochii în lacrimi. Când ai trăit nu am reușit să-ți cumpăr nici măcar o pereche de pantofi. Iartă-mă! Nici la moartea ta nu am fost lângă tine. Te-a îngropat un prieten de-al meu căruia i-am și uitat numele.

- Te iert, îi zise surprinzător tânăra din fotografie, aranjându-și o șuviță de păr luată de vânt, dacă-mi promiți c-ai să îți duci drumul până la sfârșit. Lasă revolverul.

- Și ce să mai fac cu viața mea? Întrebă Frank uimit de volbura din fotografie. Tânăra din poză își aranja cu greu șuvițele de păr în vântul destul de puternic. Privind mai atent în fotografie Frank zări o fereastră din care amenința o mare întunecată cu un început de furtună și atunci Frank își aduse aminte de unde era fotografia.

- Du-te și ia-ți ceva de mâncare. Fă curat prin cameră. Măine-ți vei vedea mai limpede viața, îi explică blând femeia.

Frank își șterse ochii cu tricoul surprins să vadă mai

(continuare în pag. 52)

bine imaginea de femeie tânără a mamei, dar fotografia rămase nemișcată și Frank observă în privirea tinerei din fotografie chiar un reproș ca și cum dacă mai îi mai cere o dată să spună ceva, nu i se va mai arăta niciodată nici în vis, nici în fotografie și pur și simplu fotografia se va îngălbeni și își va pierde imaginile.

Sărută fotografia și brusc se trezi în stradă ca și cum spațiul l-ar fi supt într-un canal mirosind a urină. Caldă-râmul era plin de chiștoace și seringi folosite. Dând cu piciorul în ele, ridicând praful privi mai cu atenție asfaltul încins în căutarea unei monede. Ieșind din casă deja mintea îi făcu toate calculele și era clar că în buzunar nu avea destui bani decât cel mult pentru o sticlă de whiskey iar pentru pachetul de țigări i-ar fi trebuit 50 de cenți. De atâtea ori se dusese la supermarketul din cartier și lăsase rest, ar putea să-l înțeleagă Mr. Thai, boșorogul de thailandez care ținea magazinul de la colțul străzii. Nu-i știa nici măcar numele. Îi spunea Mr. Thai de la Thailanda. Strânse din dinți, amintindu-și cât de zgârcit este boșorogul. La un moment auzi o muzicuță și se opri prostit, uitându-se la șapca cerșetorului plină de monezi. Ce-ar fi dacă s-ar apleca și ar lua o monedă, doar îi lăsase de atâtea ori câteva monezi de câte ori trecea pe lângă el. O dată i-a lăsat și o sticlă de vin. Doar era orb. Ar fi putut să i-o dea mai târziu, peste două-trei zile când îi intră pensia. Ce mare lucru! Oricum nu va observa, doar e orb. Aplecându-se îi observă însă în lentilele ochelarilor de soare privirea sănătoasă și atunci își dădu seama că cerșetorul de fapt îl mințise în tot acest timp. Îi vorbise cu vocea gătită de emoție despre copiii lui care sunt mari mahări undeva peste ocean dar au uitat de el. Tot ce-i povestise era de fapt o minciună din moment ce nici măcar orb nu era. Jucase teatrul minciunii ca un mare actor. Redresându-se își continuă mersul spre supermarket și intră salutând fără să privească spre teighe. *"Fucking fifty cents"*, gândi strângând din dinți, realizând că boșorogul nici măcar nu-i răspunse la salut, dar cum înaintă spre standul de băutură îl șterse cu umărul pe un tânăr în salopetă simțind o oarecare rezistență ca și cum tipul s-ar fi așteptat să fie atins, armându-și brațul. Frank își reținu un acces de vomă pentru că individul mirosea a cartofi stricați ca și cum ar fi locuit pe stradă. Verifică prețul unei sticle mai mici de whiskey pe care o puse cu grijă înapoi pentru că era prea mică chiar dacă părea ieftină, dacă ar fi putut bea două guri din sticluța aceea cu etichetă aurită, mai mică decât o sticlă de sirop de tuse de la farmacie. Dar la un moment dat ridică privirea într-o vitrină și-l văzu pe tânărul din spate mai bine, aplecat cu șapca pe ochi ca și cum ar fi ascuns ceva la picior. Zâmbind își schimbă poziția apucând o sticlă mai mare de whiskey și chiar voi să-i vorbească domnului Thai din spatele teighelei dacă nu cumva poate să accepte că nu are cincizeci de cenți astăzi la el, dar observă pușca cu două țevi pe care tânărul o ascundea după piciorul drept. Era o sticlă de whiskey totuși prea scumpă, cel mai bun scotch scoțian Lafroig, distilat de trei ori, învechit cu grijă în budane de stejar cel puțin 10 ani. Un astfel de whiskey ar fi putut face fericit pe oricine. Cum bei un pahar de Lafroig, zâmbesti instantaneu. O lăsă trandru pe un raft privind în reflecția sticlei.

Abia acum avea imaginea completă, după ce zări cu coada ochiului un dinte și o pată de sânge în colțul teighelei. Mr Thai cu degetele tremurânde abia reuși să

deschidă casa. Lângă teigheea soția lui Mr Thai plină de sânge fusese răsturnată într-o poziție de păpușă stricată peste un stand de bomboane, de asta erau atâtea bomboane pe jos. Erau patru - unul mătăhălos cu părul ruginiu în dreptul ușii, unul înalt ca o prăjină, la teigheea cu revolverul sub brațul drept, îmbrăcat într-un fel de halat de cauciuc cu fruntea înfiptă într-o pălărie de piele, unul cu fața de mexican cu gâtul plin de tatuaje cu un cuțit palmat în spatele unei femei cu o fetiță de mână încremenită în fața unui cărucior răsturnat.

- Hai o dată, șuieră tânărul în salopetă, fluierând într-un anumit fel cum fluieră călăuzele din cartelurile de imigranți!

- Dă-mi o dată banii, zise pāluga ținând cu revolverul capul lui Mr. Thai care aproape se prăbuși la pământ amețit de panică. Îi smulse un mănunchi de bancnote și tocmai se pregătea să sară teigheaua să verifice casa de marcat când Frank zise neașteptat de liniștit întorcându-se:

- Mr. Thai, îmi lipsesc cincizeci de cenți, pot să iau o sticlă de whiskey și un pachet de țigări. Îți aduc cincizeci de cenți mâine sau peste trei zile când îmi vine pensia, dar Mr. Thai care nu-și putea stăpâni tremurul mâinilor îl privi stupefiat cu o privire neputincioasă, dar o clipă se gândi la întrebarea lui Frank care i se păru absurdă.

Privindu-l în ochi, Frank înregistră ezitarea boșorogului. "Este avar dus cu pluta", gândi Frank.

- Hei, *little fucker*, zise tânărul în salopetă cu o privire înveninată ducând țeava puștii spre ochii lui Frank.

- Ce-ai zis, mă? Cum mi-ai zis mie, *little fucker*?!

Tânărul se dădu un pas în spate nehotărât privind spre pāluga de lângă Mr. Thai, observându-i petele de sânge de pe pantaloni și maieu. Întoarse capul încă o dată spre pāluga cu o privire incertă ca și cum tipul cel înalt în halat de cauciuc cu o pălăria australiană pe cap era șeful bandei.

- Omoară-l, zise tipul înalt luând restul de bani din casă, legându-i alături de ceilalți cu o bandă elastică.

- Da, omoară-mă, îi zise Frank zâmbind dar nu ținti aici, țintește aici, spuse Frank aproape smulgându-i pușca din mână. Aici, zise Frank, înfigându-și țeava în gât. Trage acum, o să-mi zboare capul din rădăcină. Trage, mă!

Tânărul în salopetă dădu încă un pas înapoi cu gura căscată, observându-i derutat urmele de pastă de dinți de pe față.

- Omoară-l, strigă pāluga îndreptând pistolul spre Frank. Tânărul întinse încă o dată pușca spre ochii lui Frank, dar uluit simți arma scăpându-i din mâini. Frank o roti în aer ca pe o sabie, privindu-i seria răzuită:

- Ce pușcă veche e asta?! Ai luat-o de sub perna buncii?!

Tipul solid ruginiu apără deodată în spatele tânărului în salopetă, venind în viteză, dar Frank făcu o fentă în stânga lăsându-l să înainteze, aplicându-i o lovitură puternică din cot, oprindu-l din înaintare, încremenindu-l ca pe o statuie pregătită de demolare, după care îl apucă de ceafă și-l proiectă într-un frigider cu băuturi energizante. Tânărul atacă spre fața lui Frank cu un cuțit, dar Frank îi așteptă lovitura izbindu-l cu țeava puștii atât de puternic încât îl proiectă într-un perete fals, tânărul rămânând inconstient cu capul prins între plăcile de rigips, dar Frank era atent la revolverul pālugii care uluit

(continuare în pag. 53)

că Frank ajunsese atât de aproape trase înspre capul lui cu furie. Frank înaintă spre armă ca și cum ar fi văzut glonțul ferindu-se ca la box. Când pāluga încercă a doua oară să tragă cu o lovitură de pușcă îi aruncă pistolul din mână printre rafturile magazinului după care îi prinse o lovitură năucitoare în cap aruncându-l lat peste niște cărucioare.

- Eu nu vreau decât să ies de-aici, strigă deodată mexicanul șocat amenințând din spatele femeii. Vreau să ies de-aici. Atâta vreau. Vreau să ies de-aici.

- Leși, zise calm Frank arătând spre ușă, dar mexicanul văzând pistolul de lângă un stand de paste, sări asupra lui rostogolindu-se ajungând în fața lui Frank cu pistolul întins care în loc să se ferească pur și simplu înaintă spre mexican. Uluit mexicanul trase iar glonte în loviri umărul drept al lui Frank care își continuă înaintarea fără să țină seama de lovitură, dar simțindu-și brațul amorțit apucă pușca în cealaltă mână. Cu privirea speriată mexicanul sări înspre ușă. Frank îi atinse piciorul ușor cu vârful tenisului și mexicanul se dezechilibra în saltul lui lovind unul dintre pilonii de scanare și alarma începu să piue din toate sirenele. Calm controlând pușca, Frank îndreptă arma spre mexican iar mexicanul ajungând speriat în fața unei mașini strigă:

- Pornește, pornește mașina o dată.

Numai că mexicanul strigase atât de speriat înspre șofer, încât acesta derutat nu reușea să găsească cheile în contact. Chiar înainte să intre în mașină, se auzi o detunătură și mexicanul își privi cu gura căscată piciorul drept mutilat de împușcătură, astfel încât partea de deasupra gleznei îi atârna într-o bucată de piele sângerândă. Mașina demară în trombă pierzându-se în traficul metropolei iar urletele continuă să se audă în spatele ei o vreme. Intrând în magazin calm Frank luă sticla de Lafroig și un pachet de țigări, ridică mănunchiul de bani și i-l aruncă lui Mr. Thai pe tejghea zicându-i:

- Păstrează restul!

Mr. Thai dădu din cap aprobator privind circumspect spre camerele de luat vederi. Un fir de lichid de culoare incertă îi curgea bătrânului din ureche, iar Frank, care vru să-i spună că el nu fusese acolo, strânse din dinți. Își băgă pachetul de țigări în buzunar și privi câteva secunde sticla de whiskey pe care ar fi vrut să o deschidă chiar atunci și să bea o dușcă zdravană ca la bar.

Lazăr MAGU

Caniculă

De căldură peștii s-au dezbrăcat de solzi.
S-au dezbrăcat evreii de iude și irozi...
Pădurea transpirată s-a dezbrăcat de cânt
ca rugăciunea mamei de sunet și cuvânt.

S-au dezbrăcat culdușii de rele și de zdrențe,
se recompune viața – tipare și esențe.
Tatăl iarăși strânge avere de-o risipă
și-l roagă pe Cel tânăr s-omprăștie în clipă.

De flacăra pedepsei Cain s-a enervat
și caută un alt Abel să fie sugrumat.
Pe Golgota înaltă au luat crucile foc,
s-a dus și mântuirea...ca jocul de noroc.

Fierbinte este vara, așa ca niciodat,
de parcă un drac roșu în lume a urcat.

Cimitire

De căldura lichidă a verii
cimitirele cresc ca niște gogoși,
ca niște plăcinte cu vișine
- amare, acre, acide.
Dedesubt sunt cei plecați,
ca niște creioane cu vârful rupt
în penarul unui elev dezordonat.
Unii morți sunt îngropați în picioare
ca niște stilouri fără cerneală
în buzunarul unui profesor pensionar.
Sub presiunea bulgărilor de pământ
sunt asemenea florilor
din ierbarul uitat în cancelarie.
De atâta materie umană
cimitirele se îngroașă – dealuri, doline.
Noi stăm în așteptare, ca niște chei nichelate
în trusa unui mecanic mort demult.

Eremit

Ca un consumator de droguri
eu iau viața-n doze mici.
În mine cântă caterinci,
învăț un râu să sară poduri.
Sunt ajutor de barcagiu,
dau cu sacăz lungimea bărcii.
Ascut la sânge teaca lăncii
și-o pun să lupte – cal târziu.
Adun eu crucile-n sicriu
să aibă și ele un mormânt.
Păzesc planeta mea de vânt,
culc soarele când e târziu.
Fac munci de clacă, netocmit
- am buletin de eremit.

Teodore DUME**Mărturii**

Între liniștea lucrurilor
și aburii ploii
stă mărturia a tot ceea
ce nu poți să atingi
și totuși
în intimitatea lor
toate lucrurile respiră

Umbra ca un diavol

Sunt zile în care
mă gândesc la moarte
una tânără fără barbă
o văd cum îmi râcăie în fereastră
noaptea
fără lumină nu mai sunt eu
numai sunt nici umbre
aerul e rarefiat
lumina din becul atârnat sub tavan
e slabă ca o pădădie brumată
știu că se hrănește
cu întunericul din mine
dar azi
i-am cerut lui Dumnezeu o pauză
și nu mi s-a dat
în rest ce să mai zic...
mi-e teamă de orice umbră
ce tremură pe peretele alb
îmi creează teamă și
mult frig
în absența a aceea ce nu mai sunt
îl strig pe Dumnezeu și aștept

Turbulențe pe cer

Am vrut să mă fac soare
să mă rotesc pe cer
și lună
ca să privesc
îndrăgostiții dar lumea rea
și nebună mi-a cioplit cruce
pe clopotul bisericii din cartier
de ani și ani am vrut
să delimitez pământul de cer
dar oamenii
și-au ridicat brațele
ca un fluture de noapte aripile
și n-am mai văzut spărtura din cer
dar azi chiar azi
m-am rătăcit prin gând
și am uitat de unde vin
și unde vreau să mă duc
de ani și ani
în sufletul meu e ger
și mult mult prea frig

Ultima zi pe pământ

Azi nu mai am nevoie de apă
și nici de mâncare
o să adorm flămând cu burta lipită de spate

în visul ce va fi să fie
înspre dimineață
știu că voi fi în altă parte de lume
disperat precum cerul când atinge pământul
voi cerși la ușa lui Dumnezeu
nu apă și nici mâncare
în cele din urmă îndurerat îi voi cere
să mă mai lase o zi două să
pot privi în trecut
să-mi mângâi copilul
și să iau cu mine o mână de pământ
din locul în care se odihnește mama
și când va veni noaptea voi rupe din mine
puțin câte puțin și îmi voi hrăni moartea
cuminte voi privi cerul și
din când în când mă voi uita la ceas
la ceasul de perete care
îmi strica jocul când îl trezea pe tata
acele lui vor bate zgomotos și lent
ca o inimă obosită
timp în care
ochii mi se vor închide tot mai mult
la poarta la care voi ajunge
unde oamenii se dezbracă
de păcate și de lume
mă va primi Dumnezeu
apoi mă va duce undeva
la marginea unei câmpii de unde
mă va deconecta de
la lumea din care am venit

Între mine și cer e o umbră

nici nu știu dacă numele meu e teodor dume
și dacă stăpânul celui însemnat de Dumnezeu e
moartea într-un capăt și viața în celălalt
uneori prins între cele două liniști
îmi lipesc urechea de marginea pământului
și vorbesc cu tata în prezența căruia
am învățat să iubesc să sufăr
și să aprind prima lumânare
țin minte cum am sărutat-o pe mama
și m-am rugat lui Dumnezeu
să se joace cu mine
eram devorat de frică și de
întunericul decupat
din veșmintele lui tata
prins în acest sentiment ciudat
am ucis o lacrimă
am strigat și moartea s-a zgâit la mine
ca la o pradă
nici nu știu dacă sunt fericit sau trist
știu doar că nu-mi aparțin
am privirile amputate și oscilez
între cer și o umbră leneșă
aș putea să mă prefac într-un băiat care iubea
sau într-o altă prezență în care numele
nici că ar conta numai că
între mine și cer există o legătură
care definește viața și moartea
și totul sfârșește cu un alt anotimp

(continuare în pag. 55)

Lacrimile trandafirului ucis de secetă

În orașul în care locuiesc
nu a mai plouat de multă vreme
seceta mi-a ucis trandafirul
de la fereastra dormitorului
aseară l-am văzut pentru ultima dată
părea entuziasmat la întâlnirea
cu privirile mele
roșul din petale era mult prea roșu
de parcă apusul sângelui
se sfârșea sub petalele lui suferinde ...
l-am atins
dar parcă l-a durut atingerea firavă
de care m-am folosit ca un ultim gest...

m-am retras oarecum stânjenit
dar ce folos ...
dimineată lacrimile lui
mi-au pătat vârful degetelor

In cadou trimis înspre cer

De ziua lui tata am vrut
să-i dăruiesc cel mai
frumos cadou pe care și l-a dorit vreodată
pe fața lui brăzdată de ani
i-am văzut curgând
ultima sa lacrimă
era în seara de Moș Ajun
m-a privit cu ochii lui mici și sticlați în care
se adunaseră toți îngerii la taifas
al lui se rătăcise prin cer
în privirea aceea
ascundea o durere
îngrijorat am alergat înspre mama
și am întrebat- o "ce e cu tata"...
m-a privit
și-a înșiruit degetele
prin părul meu cârlionțat
apoi cu mâneca hainei
mi-a șters începutul de lacrimă
ce parcă ezita să mai coboare
aș fi vrut să-i spun lui tata: "te iubesc"
dar n-am mai apucat
chipul său
din lumina lumânării aprinse
și-a dublat umbra
i-am sărutat mâna întinsă
peste marginea patului
de parcă îl căuta pe Dumnezeu
dar Dumnezeu a ațipit și el
pentru o clipă

te iubesc tata
azi ar fi fost ziua ta...

Motivație

Ca Om sunt
motivul iubirii
lui Dumnezeu
pe
pământ

Doamne, de ce nu mai am timp...

acolo unde am vrut să ajung
și nu am ajuns
cineva cotrobăie
sub albastrul decupat
se vede Dumnezeu aplecat peste o carte
zadarnic mă prăbușesc pe genunchi
și-l rog să-mi spună
de ce nu mai am timp
dăra de nisip din trupul meu
atinge pământul

nu-i bai

printre măruntaiele lui
cerul deschide o rugă
pentru ziua
în care
centrul universului
va trece prin mine

Poate cândva...

Nu tot ceea ce simt îmi aparține
dar știu că durerea și iubirea
sunt singurele altare
la care vin
ori de câte ori
vreau să- l întâlnesc pe Dumnezeu

poate cândva voi renunța
la lumea asta
voi renunța la tot
și la toate
pentru un mâine
cu o altă imagine...

Pământul din pământ...

ziua în care voi pleca
să îngrop pământul
devenit pământ
va fi o zi de duminică
o zi în care
lumea va ține în palme lumina
și pământul va deveni pământ...

Colind pentru mama

M-am pus pe genunchi
în fața lui Dumnezeu și
l-am rugat
să mi-o trimită pe mama
de Crăciun

din ochiul cerului
picurau lacrimi

în singura lacrimă
oprită pe obraz
am văzut-o pe mama
i-am cerut voie să o colind
dar... nu mi-a răspuns
era colinda învățată în copilărie

Vasile Dan MARCHIȘ

PERFECTA MIRARE

În această lume
ce sunt mai răspândite ca mirările?
Doar mirarea este unică
și nu poate fi asemuită cu ceva...
Numai atunci mirarea este perfectă
în contextul ei
cânt mirându-te pe ceva,
trebuie să stai perfect nemișcat,
să nu schimbi poziția
nici măcar privirea ,
sau să miști pupila în stânga sau în dreapta
să se creadă astfel că mișcând ceva
din ce te reprezintă,
faci semne la cineva
și că doar simulezi mirarea...
În această lume,
ce sunt mai răspândite ca mirările,
când știi că exist fiindcă Dumnezeu
îmi apreciază mirarea pe care
în nemișcarea mea o execut,
nu cu ochii,
ci cu gândurile...?

ÎNTÂMPINARE

(sau muza mi se destăinuie)

"Când am crezut că Dumnezeu m-a chemat
să dau explicații față de cum te-am inspirat să scrii,
m-a abordat așa:
*Eu nu pun niciodată întrebări poezilor
atâta timp cât tu ești intermediar
între mine și ei...
Vezi unde este acum poetul?
Nu este între oamenii aceia,
deoarece ar fi însemnat că dacă era acolo,
ar fi fost pentru ei,
nu pentru tine!
„În percepția ta
adică față de tine,
poetul consideră că nu există „în față”,
„în stânga”,
„în dreapta”
sau „în spate”,
ci doar în cerul inspirației tale...
Când tu abia încapi în gândurile poetului
când mirarea ta abia îl încape,
când tu ești glasul lui,
cum toate cele văzute și nevăzute...

În acest sens care crezi că este scaunul
pe care poate să se așeze poetul cu privire la tine?
Oriunde ar fi,
fie pe deal,
la șes
sau în largul mării,
precum oriunde în percepția ta,
fie că stă la ușă
sau lângă fereastră
a conceput că sunteți
prin toate cele văzute și nevăzute,
unul în celălalt,
(mă refer doar la tine și poet)
indiferent unde sunt ceilalți față de voi...
Între mine și poet n-am pus nici măcar virgulă
deoarece te-am pus pe tine!*

ÎNALTA UIMIRE

De această dată
muza m-a întâmpinat
în cel mai lent mod posibil
și sub expresia uimirii mi-a rostit:
"Acum știu totul despre starea ta
după ce mi-a explicat Dumnezeu astfel:
*Te miri că poetul
este atât de neclintit în așteptarea sa
și că nu te întreabă niciodată nimic?
Cum să te întrebe ceva
când știe că atunci când nu ești cu/la el
ești la mine,
sau te-am trimis la altcineva..
Cine în această lume
nu îndrăgește o poezie măcar,
sau mai multe,
fie aceasta /acestea pe teme de iubire,
de jale,
de veselie,
de despărțire
sau de alte cele?
Ce aștepti să te întrebe poetul?
Așa cum prin absurd
aș aștepta eu să mă întrebi tu ceva,
când știu ce ai de făcut,
când știi ce am de făcut...
Când eu te fac să inspiri lumea ce să scrie,
ce dorești să te întrebe poetul?
Când toată viața
el știe unde ești
sau de unde vii,
Ce să te întrebe? Ai venit?
Ce ar însemna asta?
Indiferent ce-l vei face să scrie,
nu te va întreba nimic!
Așa cum tu pe mine
nu mă întrebi niciodată nimic
ce și cum...."

Atunci prin dimensiunea uimirii muzei față de mine
doar atâta am vrut să spun: "Nu am cuvinte...",
când muza a murmurat:
"Scrie!!!"

(continuare în pag. 57)

MIJLOC DE APĂRARE...

Întâmpinându-mă de această dată
lent, lent de tot,
muza a rostit:
"Ca urzica trebuie să fii,
Ea are ca mijloc de apărare porii urticari și iritanți,
iar tu ai în schimb cuvintele...
Folosește-le cum folosește urzica porii...
Nu înțelegi cum?
Unde ai văzut urzică să se repeadă la cineva....?
Ea așteaptă nemișcată să-l irite pe "Tura-Vura"
nepriceputul
care se avântă spre ea, fără noimă...
Nu înțelegi?
Astfel e în legitimă apărare...
Așa să folosești tu verbele,
substantivele,
contra detractorilor/defăimătorilor.
Scrie!!!"

BIO METAFORIZARE EXTREMĂ-2

Prin ce altceva se amână
judecata de apoi
dacă nu prin faptul că
Dumnezeu trăindu-și căința
prin ciupercile pe care
nu le pot prețui harul,
gramatica sau hotarele,
deoarece n-a ținut refugiile în pact cu noi
când ne-au împrăștiat stihiiile,
purtând o teamă:
să nu-l ia minunile înainte...
Dacă va face minuni cu ciuperci...
Aceasta ar fi preîntâmpinarea crizei
că fac eu sau alții vrăji cu ciuperci,
Aici e finala concursului de uimiri.
Dumnezeu cu minunile,
eu sau alții cu vrăjile,
să nu se otrăvească legenda,
să nu se compromită succesul/victoria
prin "alba, neagra"
*Uite ciuperca, nu e ciuperca...!
Dacă aici este, aici nu este*,
să nu se dea peste cap canoanele,
binecuvântările,
amestecând datinile cu fanteziile...
Când pentru prima dată muza stă uluită și tăcută
în fața mea
că Dumnezeu în căință
făcând cu mine în spirit schimb de păreri universale
pe linie de ciuperci o abordez:
"Spune ceva în acest sens?
Muza a rostit:

Nicu BREZOIANU

jocul

din tot și nimic s-a întrupat neliniștea
când am deschis ochii în jurul meu cădeau cuvinte
am cules câteva la întâmplare
copil cântec carte bunici șoapte curiozitate
mă chinuiam să încropesc un puzzle ca o axiomă
oare cu ce trebuia să încep
copilul îmi spunea el este rodul iubirii
inocența curiozitatea absolută
ființa mea interioară nu era de acord
cărții i se cuvine întâietatea
fără ea copilul ar rămâne o ființă neajutorată
aveam dubii de ce nu ar fi cântecul privilegiat
fără cântec universul s-ar stinge
mă simțeam pierdut am chemat atunci copilul
ochii lui naivi mă priveau cu neîncredere
i-am arătat cuvintele și l-am rugat să ne jucăm
nu pot mi-a răspuns el tu nu mai știi să te joci
mi-a șterpelit cuvintele și a fugit spre stele
le pierduse printre șoaptele nopții
în jurul meu cădeau cuvinte
mă întrebam dacă mai avea rost să le adun
nu mai înțeleg ce rost are jocul

gol pușcă pe Calea Regală

ploua și nebunii se bucurau
umblam gol pușcă pe Calea Regală
cântam dansam stropi grei de ploaie
îmi excitau simțurile
turiștii aciuși la terase mă compătimeau
bietul nebun o să răcească
le zâmbeam ironic
dansam prin ploaie și cântam
eram un om liber
are dreptate are dreptate
îngânără câteva tinere timide
se dezbrăcară precipitat
dansam acum împreună
priviri înfometate se rostogoleau
peste trupurile noastre umede
dansul se întețise iar corpurile încordate
emanau o energie sexuală copleșitoare
m-am proptit în fața mulțimii oripilate
ne apostrofa în cor - nerușinaților
și am recitat un vers din Carla Babudri
Nu aparțin nimănui!

metafizică

căldura se prelingea
ca o maree amenințătoare
peste câmpul uscat
un salcâm singuratic se rătăcise
printre ciulinii bărăganului
la umbra firavă a copacului
un asin rumega nepăsător cristale de timp
avea o stimă de sine bine definită
turla unei biserici sfida infinitul
misterul ortodoxiei
vibra în cuptorul încins al neantului

Aurel BRUMĂ

Din Memoriile lui Zexe (IV)

Mălăiele și biroul. Chinuia coala scriind, tăind, hașurând, ca trezia grea din mahmureala bețivului. Ce naiba l-a apucat să-și aducă consilier personal pe Zexe, anonimul boem, când deputații și senatorul din zonă îi puneau pe tavă cele mai nurlii experte date prin ciurul și dârmonul unor experiențe unice, dar contrastante cu profesionalismul noilor apărute în haremul politic local. Ce să-i zică? Și-n definitiv ce-ar fi dacă...

Or, tocmai pe acest „dacă” (viezure, mazăre, brândză) a expandat reverbul din călcătură dublă a pașilor din hol însoțiți de clamarea francofonă:

*Aux armes citoyens,
Formez vos bataillons,
Marchons! Marchons!*

Împinsă din genunchi, ușa se deschise larg, insuficient de larg pentru lățimea sulurilor copăite în brațele lui Zexe, atent urmat de persoana tridimensională a asistentului personal, Țepușă, purtător de laptop și de trufandalele cuvinte ce vor rămâne nemuritoare pentru triumviratul ce se va coagula în următoarele minute:

– Excelență...

– Nici așa, Don Bazil!

– Bine, Tibi, dragă. Uite cererea de demisie prin pensionare precoce și dincoace autorizarea domnului consilier Zexe, tâmpit nume, ca asistent voluntar al lui pe întreg parcursul relativei sale cariere civice. Țasta ar fi primul tău abuz dintr-o serie indescriptibilă de posibile abuzuri tot mai legale ale unui edil. Dă-i în plex cu ștampila pentru a învineți ochiul iscoditor al necredincioșilor.

După acest scurt prolog vom urmări secvențele atent filmate, selectate și așa mai departe în prezentarea deținătorului de copyright, Zexe, personaj despre care Abe, dacă nu dă colțul, va crâșca un roman aberant, desigur, (pentru cunoscătorii arbitrariei).

– Pe această hartă județeană, Smereni e situat în zona cea mai de jos și foarte de sud a județului, atent nuanțată în căcăniu, o culoarea muzeistică, comuna fiind atent conservată cu toate artefactele sale: drumuri nașpa, școli idem, cămin cultural, dispensar, primărie, rețele de aprovizionare - apă, gaz - căpăcite, sigilate la intrarea în sate, posibil pentru a nu fi virusate de efectele neclare-ficate ale civilizației.

– Marii cuceritori, pentru a-și mișca trupele, construiau în teritoriul de interes drumuri, poduri. La noi, în afară de cei 2,3 kilometri de asfalt dintre primărie și Drumul Hoților, ăl pe care vin inspectorii, nu s-a modernizat nimic. Nimeni nu vrea să ne cucerească!

– Mai nou, după ce și-au încetat activitatea, topitoria de cânepă și cariera de piatră sunt pe harta de alertă economică, cerându-se insistent privatizarea lor. Aldămașurile, cum spun unele guri rele, s-au consumat, urmând daibojul licitațiilor. Țlora însă li se-n paișpe de productul fosilier, poluant, cât de fierăraia, vagonetii, stația de concasare, utilajele metalifere și cam atât. Dincoace, *Panoul*

-3 *Bis*, avem schița unei posibile pârtii de ski, releul de transport, cabina și pensiunea. În extrasezon pensiunea poate fi utilizată pentru cazarea lucrătorilor sezonieri de la cariera de calcar iar releul poate prelua funcția de funicular pentru vagonetii.

Zexe și don Bazil vorbeau, gesticulau, se completau încurcându-se, defilând panourile sub ochii de albastru belit ai primarelui Tibi, mângâiat, apăsător pe umeri. De câte ori voia să se ridice din poziția 01 de Hamangia, acesta era dezarmat, mai ales că Zexe îi luase și pixul de unică întrebuintare pentru a mângâia pe cartoanele deja mângălite, dar insuficient de convingător.

– *Panoul 4 și 5* reprezintă terenurile, folosința și proprietarii care țin de loturile apartenente administrației locale. Conform datelor prevăzute în contracte, acestea ar trebui relucitate sau, dacă te faci că plouă, cum s-au făcut și ceilalți, semnezi prelungirea *sine diae, bubă rea sub alifie*.

Toți se plâng de slaba calitate a pajiștilor, de rasele de animaluri, condiționând menținerea activității lor de diminuarea sau păstrarea prețurilor de închiriere prevăzute a fi diminuate. Plângând pe umerii primăriei, în clamata lor subzistență și-au triplat efectivele și au luat în arendă noi terenuri de la proprietarii agricoli locali. Se pare că, fără să se mai vaite, achită anual haraciul în natură convenit cu inspectorii de la fisc, de la autoritățile de control în scumpa noastră țară născătoare de noi și înnoiți perceptorii.

– *Panoul Opt* este dedicat raselor de animale cu mare randament economic. Cine are ochi de văzut, să vază! *Panoul 9 și 10* prezintă miniculturile de maximum randament cu plante medicinale, tehnice, inclusiv cele care pot fi înființate pe terenurile cu valoare agricolă redusă.

– Dincoace sunt edificiile pe care timpul, primarii de-au fost fără rost, le-a păstrat trecutul fără viitor. Cele trei școli, patru grădinițe, căminul cultural, dispensarul dar și primăria arată ca dracu!

– Acolo ce mai e?

– Mlaștina apartenență surorilor gemene Dolniceanu. Imagini în oglindă optimistă, imagini din altă realitate: Lacul de Agreement și Bazinul de înot de la Dumbrava și Centrul cultural de la Sasca.

Cine are ochi de văzut să vază!

– Și pomelnicul de aici?

– Lista celor cinci reprezentanți ai fiecărui sat, invitați să participe la ședințele Consiliului Local în calitate de consilieri sătești onorifici și voluntari ai primarului în exercițiu; dincoace este necesarul de aparatură pentru prezentarea în direct, prin cablurile fostei radioamplificări, a ședințelor, iar ultimul panou dintr-o sâmbătă chioară e organigrama de meserii ale funcționarilor primăriei. După cum interpretează Zexe, foștii primari pot fi acuzați de tratament discriminatoriu față de mulți dintre slujbași, mai ales ingineri (ca născători de idei), față de agronomii foști la stat, finanțistii care, dacă ar fi fost lăsați să facă proiecte de interes comun nu numai că ar fi adus comuna pe culmi de glorie bine temperate dar și-ar fi îmbunătățit condițiile de viață, mărcile de mașini și ar fi crescut, unii dintre ei, în ochii nașilor și cumetrilor care i-au propulsat pe orbita chioară a posturilor pe care le

(continuare în pag. 59)

ocupă. Mai avem tablele moisiene cu reguli și îndatoriri, cursul și parcursul micilor bătaii cu final posibil și fericit dacă totul merge rău și nefericit când situația devine prea bună. Și se cere o scurtă pauză pentru culturalizare.

Pe ecranul televizorului uitat activ, dar fără sunet, continua mișcarea grațioasă a unui cuplu de patinatori.

– La ăia apă înghețată, la noi nici ceapă degerată.

Ieșit din poligonul focurilor încrucișate cu surplus de muniție semantică, Mălăiele făcu să apară o sticlă, pahare, ușor amuzat de atenta distribuire a unor cartoane dreptunghiulare pe teritoriul apartenent lui Zexe.

– Șefu, alege!

„De ce să alegă? Ca ce chilipir? Da, la spitalul de nebuni se zice că și doctorii își pierd busola”. Și mișcă palma stăpânind cu greu ușorul tremur al degetelor, posibil ca prim efect al imersiunii obligante într-o materie necunoscută. „Nu, ăștia fac mișto de mine, eu, moașa vacilor gestante!” Și își propti privirea în ochii lui Zexe, Zexe în cei ai lui Bazil și, la încheierea ciclului, auzi porunca repetată.

– Întoarce cartea! Așa.

Din chenarul cu verdeață și mulți pigmenți floral, cu traista-n bățul cumpănit de umăr, un individ pășea zâmbind soarelui, gata însă ca la următorul pas să se prăbușească într-un hău cu dimensiuni neclarificate. "The Fool", "Prostuțul" sau "Nebunul" într-o traducere neautorizată. Exact ca-n caricatura aia cu tipul gata să cadă în gura canalului și înscrisul lămuritor: „Căzut la revoluție!”

Quod erat demonstrandum, strigă Zexe împrăștiind cotele maxime ale paharului.

Conectat la energiile cosmice prin acest joc antipativ, aflăm cum că dumneata, Tibi, ca Tiberiu Primus, începi ceva cu totul nou, chestie răscăcărâtă între rău și mai puțin rău dar sub semnul falimentar al lui Zerro și compania unei persoane de la care ți se pot trage multe și mărunte, nu analizăm acum, dar, dacă mai tragi o carte putem afla cu aceeași tembelă incertitudine și ce nasolii ar putea urma.

A la guerre comme a la guerre, Mălăiele, consultă pe telefon grozăviile pe care le-ar conține cele 78 de părți ale predestinării. Asta nu, asta nu, aici, stop cronometru!

– Forzza, Tibi! Uite, gagica asta cam plinuță, dre-soare de leu, c-o fi nepoata lui Iscăcescu, cel mai cel dresor al cotelor bancare din partea asta de Dunăre est - europeană, îți asigură infinitul, absolutul și posibila prezență în Muzeul Figurilor de Ceară Dacică, că din cauza produselor apicole ținute-n vase de aur am avut prima invazie a macaronarilor la 101.

Ai prins cartea a opta, *Strength*, "putere, tras la fiare" și de fiarele care ar atenta la parcursul tău eroic. Dar cum băutura fără pahare poate crea infinite chestii, la cartea asta este atașat plicul cu scris romanic VIII, viii între ceilalți vii, cum și viile în podgorii. Conform abscisei și ipotenuzei călătoriei în timp vei descoperi țărnul spre care se îndreaptă, cu pânzele umflate, curriculara ta destinală. Și nu fă caragațe de preocupările noastre științifice de woodu european, c-a trebuit să cheltuim mult mai multe sticle decât se va scrie la monografie pentru aspirația buclei temporale de peste trei ani și ceva. Oricum ne-am întors de-acolo constatând că a crescut prețul pe una și pe alta, plus ce nu se informează decât

peste 50 de ani.

Din plicul VIII, format invitație la nunți și botezuri, ieși în lumina tot mai difuză a biroului foaia împătrită, hârtia ca de împachetat lumânări, pare-se extrasă dintr-o pagină de cotidian județean, proaspăt apărut peste 1029 de zile.

„Da, ăștia nu-s cu toți boii acasă”.

/Zmeienii din Smereni/

Peste 200 de cetățeni din satele comunei Smereni au blocat intrarea principală a sediului Prefecturii solicitând să prezinte dovezi care să conducă la demontarea acuzațiilor aduse primarului lor, suspendat. Tiberiu Mălăiele este mediatizat ca promotor al renașterii acelei comune de capăt de județ.

În așteptarea Prefectului, protestatarii au înmănat presei sub formă de coli xerografiate un document semnat de mai bine de două mii de gospodari, semnăturile fiind însoțite de datele de certificare ale autenticității acestora.

Selectiv:

- Unii consilieri locali au declarat sub acoperirea anonimatului că funcția C.L. a fost deturnată prin presiunea continuă a radiodifuzării sedințelor și invitarea unor așa-ziși consilieri onorifici voluntari la unele dezbateri. Adevărul e invers

- Primarul este acuzat că, pentru construcția unor garduri la edificiile publice ar fi aprobat să se scoată piatră și var din carierele nefuncționale fără avizul de la Mediu, acuzație falsă fiindcă de zeci de ani oamenii scot piatră și calcar de var fără nici o supărare și, în plus, au adus material și au construit voluntar garduri la cămin, la școli, dispensar.

- Inspectorii au scris că primarul refuză să scoată la licitație pentru vânzare cele două cariere deși există solicitanți pentru cumpărări, între care, mai ales președintele C.J. care, tot așa, a cumpărat terenuri în alte comune momind locuitorii cu investiții care nu s-au făcut și locuri de muncă la fel.

- Cu privire la presupusa forțare a surorilor Dolniceanu de a dona trei hectare de pământ bălțit și stufăriș, teren impropriu agriculturii, (unde, cu mijloacele mecanizate ale primăriei s-au construit lacul de agrement, ștrandul și cele două bălți pentru folosință piscicolă), asta e o minciună mai mare decât turla noii biserici, fiindcă lacul de agrement se numește „La Geme-ne”, acestea fiind cele două domnișoare Dolniceanu, donatoarele. Există înscrisuri notariale și martori privitor la donația lor benevolă.

- De asemenea primarul este acuzat că ar fi forțat apicultorii din Smereni (tot mai mulți) să planteze tei la Râpa Greabănu deși aceștia declară că ei ar fi cerut asta, dar fără să dovedească cu document scris.

- Privitor la aducțiunea de apă din alte surse decât rezervele locale, primarul susține încăpățânat că se cere, fiind vorba de o secetă pedologică profundă în adâncul..... »

– „În adâncul” care, la ce? Unde-i restul articolului?

Cu o mișcare bruscă Tibi înșfăcă plicurile alea nenorocite din fața lui Bazil.

Le rupea ca pe lozuri, aruncând mototolite paginile, lozuri necâștigătoare, la ultimul ridicându-se răstignit de propria lui uimire.

(continuare în pag. 60)

– Așa-i că nu există urmarea? Urmarea aia scrisă cu adevărat, zic. Stau în ringul ăsta, cu doi antrenori în colț și ăia, în loc să arunce prosopul, mă chitesc cu avioane de hârtie făcute dintr-un ziar care nu există, într-un timp care nu există. Ce naiba e-n capul vostru?!

– Scoate și tu aburi pe nas, dacă ai narghilea, și fă picuri, umple-le ca pe sarmale cu de toate, să vadă ăia că ai octanică, dar nu-i exploda, ia-i blajin și mângâie-i apostolic, cum spunea Abe despre mângâierile sfântului Pavel.

– Că ce?

– Păi zicea că sfântul ăsta și când mângâia rămâneau cucuie pe tidva ucenicului. Maistorește-ți oamenii, că ăștia sunt și alții n-ai.

– Stop, stop, stop! Cu ce începem?

– Conform protocolului, întâi prezentările și reprezentările la ora 16 și 13.

– De ce „la 13”?

– Ca să facă impresie! *Aux armes citoyens!*

9

După aproape trei zile și o litră, nu știm din ce i s-a tras lui Mălăieles, posibil din curentul de la garduri, c-a chemat-o pe șefa de personal și i-a zis: „Poimăine facem test social pe toate funcțiile și disfuncțiile funcționărești. Teste anonimi-zate pe un tipizat unde scrii matala de la unu la capăt toți bugetarii începând cu vicele și până la tanti Mândița, îngrijitoarea. Îi scrii să-ncapă pe-o singură coală, omu și număr. Am optzeci de simbriași, optzeci de coli cu pixurile adiacente și în sala de gimnastică ritmică a consiliului local să fie amenajate patru cabine de vot.

Miercuri de la ora șapte cu punct începe defilarea.

Întră patru câte patru și care nu vine a dat de driacu care io îs ta-su.

Fiecare are de tăiat câte zece, pe ăi mai putori dintre putori sau cei în exercițiu de frecat menta de-i zice ismă creată, prieteni sau dușmani, cumetre și cumetrițe și ce mai se există pe suprafața acestei primării neurbane.

Mai trece mătăluță, așa, ca chestie, la final de sfârșit, o-ntrebare, că nu doare. „Ești creștin?” cu da sau nu, că aici nu ține cu abținerea decât în post.”

Și trecem și de asta.

10

Marți, mardi, mardeală la portăria principală unde stâlp de rezistență era portarul în simplu și doctor Bazil Țepușă. Toți ăia de voiau să urce n-aveau cum trece, cum nemții la Mărășești, de cele o sută cincizeci de macru ale marelui portar.

Și erau atâția câte merțanuri și toyote de toate culorile se înghesuiseră în curte și în parcare bisericii adiacente, de ajunseseră până în stradela cu butic a lui nea Vârtic, „La Stânjeneaua”, acesta fiind un iubitor pătimaș de stânjenei, stânjenele, crini și crine, crinoline.

Avorțai din mașini se salutau reciproc, recunoscându-se neoficial ca apartenenți fie prefecturii, cejeului, partidaielor end partidulețelor de gang. Bang! și bang!, aluvionate sonor, jumătățile, pătrimile și șaisprezecimile de replici s-au revărsat în tema principală a concertului multi-cacofonic: „A înnebunit Mălăieles. Sondajul e semnal de disponibilizare tocmai acum când premierul a anunțat că economia duduie din toate încheieturile

dezvoltării iar ministerele își vor dubla personalul, agențiile agenții. E un sondaj ilegal, iresponsabil și neconstituțional!”

– Să vie mai în față doamnele și domnișoarele gravide, anunță Bazil cu porta-vocea de care nu se lipsea nici o minută fiindcă era trecut în inventarul personal cu numărul 0547, imposibil de jucat la Loto. Dacă n-avem gravide, ceea ce e grav pentru viitorul noii creșe aflate în construcție de șapte ani, trecem la cei cu delegații în clar. Restul de petenți, a zis don primar, să se scrie pe lista de audiențe de vinerea viitoare de peste două săptămâni, că asta de acum e plină vârv și chiar deasupra. Cristos a înviat! „Adevărat a înviat!”, a răspuns comisarul șef al Poliției Locale, Gioni Tibeică, și ceilalți trei creștini din subordinea sa, împingând cu duioasă atenție zavrăgii către „Exit”-ul luminos al ușii cu intarsii populare.

Dincolo, în stradă, conform istoricei chemări „Dați un leu pentru Ateneu”, alți câțiva polițiști alfabetizau prin procese-verbale de contravenție proprietarii mașinilor parcate ilegal, inclusiv cele de pe proprietatea obștească a curții primăriei. Revăzând fotografiilor puse pe sit-ul comunitar, pe fețele lor se citea bucuria crâșcată la îmbunătățirea bugetului local și redarea liberei circulații pe artera principală a inimii comunei.

– Da. Și?

– Și ce?

– Ce-a fost după marți-marțolea, după momentul scrierii pe toaca sondajului?

11

Ghemul zilei de miercuri s-a desnodat în așa ruptă de bătaie în schije sonore ale clopotului bisericii vechi, semn c-a mai căzut unul în tranșeele parșive ale vieții. Deasupra celor care îl cunoscuseră plutea în proaspăt duhul vornicelului Sofrone, personaj de mare cinste la cumetrii, nunți și petreceri etno-folclorice, cunoscut într-ales ca Azimioară, voce și vioară. Răposatul fiind doar în culmea a 78 de ani, evenimentul nu a mișcat nici unul din pixurile reporterilor acreditați la covrigăria de vis-a-vis de primărie.

– Corect ar fi fost ca domnului recent decedat să i se zică *Azimă*, s-a auzit vocea unei zulfate de la televiziune, proaspăt sosită la fața locului. Diminutivul *Azimioară* mă trimite la o vârstă fragilă, ceva dintre patru și doispe ani, asta ca chestie bio-lexicală.

– Azimioara e azimioară, lipie din aluat frământat cu lapte și lacrimi de mamă iubitoare și coaptă în cușca pieptului. E prescura omului de rând, a creștinului cel din toate zilele. Or așa ceva nu prea scrie prin manualele școlare.

– Ei, nu?!

– Ei, da, că Dom Sile e doctor în nu știu ce chestii. E singurul portar intelectual care are doctorat fără să fie doctor ca medic, duduie. De aia și primește ce-o primi, ca să-și acopere necesitățile intelectuale cu cărți, călătorii, congrese.

Vocea venea din spatele zulfatei, vocea unuia dintre funcționarii făcând slalom anonim printre mas-medialiști ca să ajungă la registrul de prezență, posibil și la cafele, că așa scrie peste tot că mânecarii ăștia sunt nărvăți, în primele două ore de slujbă, să bea și să citească presa de pe celulare. Și iar un bang!, că

(continuare în pag. 61)

uite cum sare subiectul ca greierul din propria făină, cum mama mă-si își permite Mălăieile să plătească spor malacului de Bazil?

– Stimată domnule Țepușă, nu înțeleg nici ca moartă, pușchea pe limbă, cum dumneata, cea mai doctă persoană din comunitatea asta de sate nu ocupi funcția cuvenită de director, șef de departament, de birou sau ceva similar în primăria asta unde edilul interzice samavolnic accesul presei ca să...

– Ca să ce, duduică?

– Să intervievăm cu privire la ce se-ntâmplă, una sau alta. Sondajul, de exemplu, ce-i cu el?

– Sondajul, fiind o decizie de uz intern, nu se informează cât e în derulare ci, dacă e cazul, va fi comentat post festum, la parastas. Asta e una. A doua chestie, cea privitoare la accesul presei în clădire, asta depinde de mine, ca urmaș al unui alt portar, și nu vă gândiți la Rică Răducanu sau Dukadam, că nu-i cazul, ci la Marele Portar Luca a lui Arbure. Vorbim, ca atare, de o meserie domnească iar din poziția asta vă anunț că nu aveți nici o șansă, conform relației dintre cauză și efect, să intrați în Cetate. Dar care ar fi cauza voastră? Sunteți petenți locali? Ași. Atunci ce naiba încurcați ploile pe-aici? În loc să mergeți la grajdurile policrome ale noilor Augias, cele pline de gunoaiele ultimilor treizeci de ani, veniți aici, la pomul încărcat și de prea puțini și lăudat. La Smereni se cere smerenie.

12

La 16 și 13 fix, oră intrată deja în tradiția locului, în sala de ședințe, se puteau număra funcțiile din nomenclator, fiecare cu fizionomia proprie, mai puțin cea a agentului agricol, acesta fiind „pe teren”, unde executa o prelungită cadastrare a nurliei moașe ce, conform șirului secvențial al lui Fibonacci, își începea săptămâna tot cu terenul, un studiu aprofundat al variațiilor alunecări biofizice, unele chiar periculoase pentru starea de sănătate, domeniu pentru care se și pregătise anterior.

Fix la 16,13 primarul, cu ambele mâini ridicate, dintre care una aparent mai scurtă, fleșcă comesenii, Zexe, inclusiv secretara de proces-verbal, participanții la manifestație și volumetria sticlei de 700 cu apă plată. Totul părea în regulă, deși o astfel de aserțiune poate fi chiar periculoasă în ziua de astăzi.

– Stimată și stimați colaboratori, dânsul este domnul Zexe, consilierul personal al primarului de aici care-s eu. Are studii, experiență și adăugăm atribuțiile de aici, mai puțin cele care țin direct de deciziile mele și ale Consiliului Local pe care le aprob tot eu. Poftim domnule consilier, dar scurt, să ne încadrăm în 15 minute.

– Studiind curriculumele dumneavoastră am constatat că, indiferent de vechime și relații, avem mulți ingineri și economiști. Despre ingineri, un reputat savant scria că aparțin categoriei geniului (*in genium*) fiind, ca atare, născători de idei, de proiecte. Același sentiment îl am și față de economiștii și finanțistii instituției publice, unii dintre ei având chiar și studii liceale în domeniu și care vor putea negocia cu sursele și resursele insuficient folosite, creșterea, dezvoltarea comunei. Pentru știința dumneavoastră, împreună cu doamna secretar am desigilat dulapul cu presupuse documente secrete unde am găsit proiecte făcute de specialiști, plătiți desigur, la comanda primarilor precedenți. În acest cadru cam înghesuit vă anunț că

domnul Vasile Țepușă, recent pensionat, doctor în științe pozitive și asistent voluntar al meu, va sprijini orice persoană pe parcursul construcției de proiecte, inclusiv apelând la specialiști sau propunând detașarea temporară a doritorilor la instituțiile care dețin cunoștințele necesare. Convinși că am economisit din cele 15 minute pe care, în mod voluntar, le-ați acordat conducerii instituției, vă mulțumesc pentru atenție.

Aici ar fi urmat răspunsul entuziasmului colectiv dar, pentru economisirea timpului, personalul a renunțat la aplauze, încremenit în stop-cadru impus de scenariul bramburestic în care urma să fie achiesăți cu anasâna. S-a mai auzit vibratoul unei voci care îi îndemna să-și ridice, la plecare, plicurile atent personalizate. Ceea ce s-a și făcut fără pa și la revedere.

– Ce le-ai dat, șefu?, sună într-un târziu, întrebarea întrebătoare a lui Don Bazil.

– Poțiuni concentrate din epicul vostru de sâmbătă, conform unei chestii pe care nu-mi amintesc de unde am luat-o: „Dulce ca mierea e glonțul!”

– Petru Popescu.

– Posibil, că și-n Smereni sunt vreo câțiva de-alde Popescu.

(din volumul **Zexe** în curs de apariție)

(continuare în pagina 97)

Dumitru BĂLUȚĂ

FATA ÎN ROZ

S-au cunoscut la mare, pe o plajă mai puțin obișnuită, dosită sub un versant înalt ce separa marea de țărmul propriu-zis. Era sfârșit de august cu un soare ce promitea o bronzare „de catifea”. În sezonul estival târziu, spre deosebire de toiu verii, plaja nu era atât de aglomerată, mai ales după amiază, când doar pe alocuri se reținea câte un împătimit de soare blând. În acea zi pe cer se împânziseră nori fugari ca niște cai albi în competiție pe cursă lungă. Soarele, totuși epuizat, își făcea loc prin limpezisuri, ca și cum lunecând pe aripile albatroșilor zvăpăiați. Din larg adia o briză alintătoare.

Tânărul sosit dis-de-dimineață la pensiune fără rezervare prealabilă și cazat pe un loc de ocazie, ședea acum, de ore bune, întins pe nisip. Părea că adormise și nimeni nu avea treabă cu el. Nu a reacționat nicicum, când de dânsul s-a apropiat o fată. Purta șort și tricou roz, de material subțire ce lăsa să se întrevădă corpul ei suplu. De sub pălăria cu borul larg, la fel roz, îi fluturau pletele blonde. Mergea desculță. Sandalele și le ducea în mână. În cealaltă mână ținea cu atenție niște ochelari de soare, ca pe ceva casant. A făcut un cerc în jurul lunganului și s-a cutremurat. A crezut că este fără suflare, însă, aplecându-se mai aproape, a constatat că respiră relaxat. Iluzia lui că ar prinde bronzul, părea ciudată, deoarece norii lăsară în urma lor o pânză fumurie, prin care străbătea un soare palit. Fata a zâmbit distrată și s-a așezat alături, așteptând ca el să se trezească. A trebuit să treacă ceva timp ca acela să întoarcă fața către dânsa.

– Te-am prins, ce faci aici? a întrebat-o tânărul, dând de înțeles că a urmărit-o cu ochii mijiți.

– Am găsit ochelarii tăi și mi-am zis să...

– Ochelarii?... Îi aveam lângă mine, a spus el căutându-i pe lângă hainele sale din preajmă. Uite că nu-i găsesc.

– Păi, îți spun că i-am găsit eu. Valurile se jucau cu ei. Nu vezi că au încercat să-ți fure și hainele?

– Ai dreptate, nisipu-i ud până aproape de ele.

– Ehei, viteazule, dormeai ca dus pe altă lume. Puteau să te ducă și pe tine în larg, dacă nu veneam eu.

El s-a arătat intimidat de gluma acidă, dar și de comportamentul ei libertin. Ridicându-se în picioare, a privit-o iscoditor din cap până la glezne. Căuta cuvinte potrivite ca să-i riposteze.

– Mă iai peste picior... Noi ne cunoaștem?

Deși sarele disăruse, fata și-a pus pe vârful nasului ochelarii și, imitându-l, l-a privit cercetător de jur-împrejur după care a râs distrată.

– Păi, de unde să ne cunoaștem?!

– Atunci ce-ți permiți? Cine ești?

– Stai liniștit, Marian. Eu n-am vrut să te deranjez, cu atât mai mult că nu stai prea bine cu simțul umorului. Eu sunt Cezara.

– De unde ai luat că-s Marian?

– Scrie pe interiorul ramei ochelarilor. Uitre inscripția: „Marian”.

– Aaa, da, scrie... Numai că nu eu sunt Marian. După acte, mă numesc Alexandru Vrabie. Cei de acasă îmi spun Sașa, iar alții Alex. Cu Marian este altă istorie.

– Am înțeles, a zis Cezara cu dezamăgire în glas.

– Ce ai înțeles?

– Că ochelarii nu-ți aparțin.

– Ba da! Adică, au aparținut lui Marian, dar...

– Eu mergeam prin spuma valurilor, că așa îmi place... Deodată, dau de ochelarii ăștea. Pe tine te-am observat când deja mă îndepărtasei. Citind pe ramă „Marian”, am crezut că...

– Ei bine, eu îi port și îi păstrez ca amintire.

– Nu mai înțeleg nimic, a zis ea iritată și a aruncat cu nepăsare ochelarii pe hainele lui Alex de pe nisip.

Cezara și-a scos în grabă hainele și a alergat în apă. Costumul de plajă de culoarea pielii ei arămii dădea impresia că fata este nudă. Înota cu mișcări grațioase, de parcă interpreta o acrobație artistică. Valurile deja se agitaseră și figura ei ba se înălța pe greabănușul lor, ba dispărea undeva ca în neant. Alex urmărea cu inima strânsă cum fata apărea din nou. Dar la un moment dat a pierdut-o din vedere. Brusc, l-a cuprins o panică obsedantă. N-a mai suportat și s-a aruncat în mare după Cezara. Valurile îl aruncau cu îndârjire înapoi, dar el nu se da învins. Pe fată nu o mai vedea și a strigat disperat:

– Cezara, oprește-te! Unde ești?! Întoarce-te, Cezaraaa!

Simțea că îl părăsesc puterile. Nu era prea bun înotător, dar toată voința lui, poate mai rezistentă decât valurile grozave, îl determina să înainteze. În sinea lui se iscase încrederea că o va salva pe fată, dar picioarele îi deveneau ca de plumb.

– Tu ești bine, Alex? De ce strigi? a auzit în spatele său vocea liniștită a Cezarei.

Alex a simțit cum sângele îi năvălește în față și i s-a făcut rușine pentru panica și gândurile sale teribile. Cu atât mai mult, că ea l-a luat pe după omoplați sub brațul ei subțire, dar vânjos. Se străduia să cuprindă tot torsul lui athletic, strângându-l către sine, ca să nu-l scape la fund. Corpul ei înfăbântat de forța valurilor parcă îi da și lui putere.

– Văd că înoți cam prost, băiatule. Hai că te scot eu la mal.

Pletele lungi ale Cezarei se răsfirau pe apă în toate părțile ca plantele de mare, iar lui i se părea că ele sunt o plută și îi țin pe amândoi la suprafață, ca să nu se scufunde. Aproape de țărm, unde apa era doar puțin peste genunchi, Alex a lunecat și chiar a înghițit o gură de apă. Cezara a râs cu hohote și râsul ei părea o cascadă muzicală ce se revărsa peste mare. El era gata să respingă cu un soi de ciudă mâna ei firavă, dar abia atunci a observat că ea are ochii albaștri și calzi. Involuntar, a râs de situația stupidă în care se pomenise.

– Ne-am distrat de minune, a zis satisfăcută Cezara, dar se apropie vremea cinei. Hai să mergem. Chiar mi-e foame.

(continuare în pag. 63)

Ca să ajungă la pensiune, aveau două căi. Una - să parcurgă plaja spre vest, la capătul căreia începea un drum pietonal asfaltat ce ocolea coada versantului, cotind apoi pe podiș înapoi spre est. Drumul tracea prin complexul hotelier „Albatros” și continua până la pensiune. A doua cale erau cărările ce pornau chiar din plajă, pieziș pe versant și ieșeau la pensiune. Mulți turiști preferau să urce pe cărare, printre tufari de măceș cu boabe roșii și arbori cenușii de măsline sălbatic. Unii glumeau: „printre măgelele femeilor rătăcite-n sfinții măslini”. Incinta pensiunii „Rusalca” prezenta o clădire cu etaje și mansardă în stil baroc, o fi fost din perioada interbelică, dacă nu cumva mai demult. Clădirea sta între plopi canadieni viguroși, lateral și din spate, doar din față vederea spre mare era deschisă. După pensiune se întindea câmpia cu o plantație de lavandă deja recoltată.

Alex cu Cezara au luat-o pe scurtătură. Fata, cunoscând bine cărările mai accesibile, mergea înainte. Vorbea întruna, povestind cum că a călătorit cu părinții săi prin Grecia, Turcia și mai câte țări, dar locuri care să-i placă mai tare ca acestea nu a văzut. Marea a văzut-o prima oară pe când avea 7-8 ani. Citise deja în Biblia pentru copii despre Potop și Arca lui Noe. În imaginația ei marea imensă prezenta Potopul și se temea să intre în apă până nu va veni Arca lui Noe, ca să-i salveze. Alex nu-i vedea expresia feței, dar simțea că se ține mândră de sine și își dorea să-l impresioneze cu erudiția sa. Din când în când, Cezara întorcea puțin capul și trăgea cu coada ochiului la dânsul. Alex ar fi vrut să spună și el ceva, ca să nu pară un netot, însă nu prindea momentul să intervină, dar nici nu știa ce anume să spună. Totuși, a spus ce i-a venit în gând:

– Mie îmi place să merg printre tufarii aceștea, da' ție? Cezara s-a oprit surprisă și l-a privit nedumerită, crezând că îi face vreo aluzie. El îndată și-a dat seama că a spus ceva nepotrivit și a încercat să se corecteze.

– Nu, nu... Altceva vroiam să zic.

– Nu e nimica, dacă-i așa... Alex, de ce adineauri ai sărit alarmat în apă?

– Pentru că... Știi, când văd că cineva dispare între valuri, mă cuprinde un soi de neliniște... Asta de când l-am pierdut pe...

– Pe Marian?

– Da.

– Prietenul tău?

– Cel mai bun prieten. Da' ce zic eu prieten, era chiar vârul meu. Nimic nu ne putea despărți.

– Cum s-a întâmplat?

– Acum câțiva ani, tot la plaja asta...

– S-a aventurat în apă ca și mine?

– Nu știu ce l-a împins, că marea în ziua aceea era rece. Eu îl urmăream cu privirea de pe mal, dar nu-mi făceam griji. Era un înotător experimentat. Însă marea s-a învâluit ca nebună și nu-l mai vedeam. M-a cuprins frica pentru dânsul și am strigat cât am putut de tare: „Se îneacă un om!”. M-am aruncat în mare să-l salvez. Au sărit și alții, și salvamarii. Zadarnic, din apă a fost scos fără suflare.

– S-a înecat!

– Nu s-a înecat. A făcut un stop cardiac. De la apa foarte rece.

– Tu ai zis că era vârul tău, a continuat Cezara după o pauză. Te-a cuprins o frică pentru el...

– Da, așa a fost.

– Dar după mine de ce ai sărit, că nici măcar nu ne-am cunoscut bine? Frica pentru mine?

– Ei, ce să spun? Nu știu.

Cezara a încetenit pasul și s-a atins cu umărul de umărul lui. Ajunși la pensiune, ea a spus:

– Luăm cina împreună?

– Nu știu, a răspuns Alex derutat. Nu-mi este foame.

– Îmi pare rău, a zis ea scurt și s-a pierdut în mulțime.

Alex a mințit. El nu mâncase nimic de dimineață, când l-a servit administratorul cu o chiflă și un pahar cu ceai. Cu toate acestea, nu-și mai dorea o altă confuzie. Nu avea programare la cantină, de aceea s-a îndreptat spre recepție, ca să se informeze dacă poate găsi vreo soluție în privința alimentației.

Administratorul, un bărbat în vârstă cu mustața subțire și frezura vopsite, se străduia să arăte primitor cu toți clienții.

– Aaa, basarabeanu nostru!...

– V-am spus dimineață: Alex sunt, i-a tăiat el exclamația, considerând-o exagerată.

– Da, da, dom' Alex... Unde ai dispărut? De ce nu te-ai prezentat la prânz?

– Păi, cu cazarea m-ai ajutat, dar cu mâncarea...

– Bine, facem imediat. Mergi la bucătărie cu bilețelul ăsta, a zis confedințial administratorul și i-a înmănat o foită împăturită. Te vor servi și în zilele următoare. Plata la plecare.

Alex a urmat indicațiile administratorului și, spre fericirea lui, fără multe formalități, i s-a oferit un loc la o masă de rezervă din colțul bucătăriei, însă lui puțin i-a părut că nu este împreună cu toți turiștii. Important era că nu avea să îndure foame în perioada scurtei sale vacanțe.

Prin fereastra deschisă se strecura murmurul respirației mării. Alex toată noaptea s-a visat cu o fată în vestimentație roz. „Ce visuri aiurea...”, se gândea el în momentele în care se deștepta, parcă forțat de ceva fără să mai prindă finalitatea viselor. Apoi iarăși adormea și se începea altul și mai bizar.

A doua zi s-a lăsat o vreme de ploaie mocănească. Mai contenea, dar soarele oricum nu se arăta. Asta urmărea Alex din camera sa de la mansardă și regreta mult, pentru că pierdea o zi din mini-vacanța sa. Plaja se vedea pustie. Doar câte cineva, răzleț, se mai aventura să se plimbe pe o vreme instabilă. I-a atras atenția o tipă care mergea relaxată pe buza valurilor ce se prelingeau pe nisip. Purta un impermeabil cu glugă roz, care îi amintea de vestimentația Cezarei din ziua trecută. Involuntar, el și-a pus o geacă și a dat fuga afară. Nu i-a trebuit mult ca să o ajungă, pentru că ea se mai oprea și privea în largul mării. Nu-i vedea fața, dar era sigur că ea caută ceva să contempleze. Când s-a apropiat de dânsa, trăgându-și cu greu respirația, Cezara, plină de importanță, a zis:

– Știam că o să mă vezi prin geam și o să alerg după mine.

– Da' nu... Nici nu știam că ești tu. Am ieșit și eu așa.

– Oare și atunci, după ce-o să mor, tot așa de tine o să-mi fie dor?

– Tu compui poezii?

– Îți place?

(continuare în pag. 64)

– Da.

– Am recitat din Nicolae Dabija.

– E cam trist versul acesta.

– Nu e trist. Exprimă o dragoste fidelă și eternă.

– Da' tu poțîi scrie așa?

– Asta nu-i pasiunea mea. Mama are hobby-ul ăsta. Scrie versuri tradiționaliste. Ea respiră cu Eminescu, atât de mult îl adoră. Chiar și pe mine, la naștere, m-a numit cu numele unei eroine din scrierile lui, Cezara. Nu crezi?

– De ce să nu cred? Eminescu îmi place și mie, doar că despre Cezara n-am citit.

– Halal ție, a ironizat ea.

Culegea de pe jos scoici mici și le arunca în mare, iar acestea nu apucau să se scufunde, că valurile, deși domole le aduceau din nou pe nisip. Ea repeta distrată acest exercițiu.

– Uite, eu le arunc și marea mi le aduce iarăși la picioare.

– Nu știi de ce? Încearca Alex să o provoace..

– Nu știu. Poate că Duhului Mării îi place să se joace cu mine. Vremea asta melancolică înclină la meditații, mai ales pe malul mării. Ție îți place?

– Ce să-mi placă, vremea sau marea?

– Și una, și alta.

– O, nuu! Pe o vreme ca asta rebegesc și caii. Apa mării devine neagră. Poate de asta și se numește Marea Neagră.

– Dar ce-ți place?

– O mare cu soare, când apa ei este verde. Soarele, desigur, să fie unul blând, să dea un „bronz de catifea”. Eu pentru asta vin mereu în august la mare.

– Păi, preferințele noastre nu se deosebesc prea tare. Fata s-a întors către Alex și, privindu-l în ochi, a exclamat:

– Vai, nici nu observasem că ai ochii verzi!. De altfel, eu nu știu nimic despre tine decât că ești scris în acte Alexandru Vrabie, cei dragi te numesc Sașa, iar alții Alex. Da, și că ai avut un văr pe nume Marian, care s-a prăpădit în mare. Apropo, tocmai mă gândeam, oare cum e să mori în mare din cauza unui stop cardiac?

– Te-a marcat cazul acela stupid?

– Să lăsăm asta. M-a trecut așa un... Chiar vreau să știu mai multe despre tine.

– Ce pot să-ți spun... De profesie sunt istoric, abia am absolvit Universitatea. Muncesc într-o echipă de cercetători-etnografi la Cetatea medievală din Soroca. Săpăm în cetate și cercetăm.

– Ce cercetați?

– Tot ce depistăm în adâncuri. Săpăm... Dar eu despre tine nu cunosc nici măcar atât.

– Eu sunt încă studentă. Studiez dreptul. Nu știu ce voi fi, dar îmi place avocatura. M-am născut și locuiesc cu ai mei la Roma. Mama este româncă, tata italian, iar bunicul zice că e spaniol. *Una famiglia internazionale**, a conchis Cezara, râzând cu poftă.

– Aoleu, cu cine am ocazia să stau de vorbă! Dacă ești italiancă, de unde cunăști limba română atât de bine?

– De la mama. Ea vorbește cu mine numai în română. Dar și eu citesc, privesc tv foarte mult în limba română. Româna îmi place la fel ca și italiana.

Alex, fără să-și dea sama, a luat-o pe Cezara de mână și se adapta din mers la pașii ei mici.

– Să fiu sincer, eu am observat că ești altfel.

– Cum altfel?

– Nu știu, dar ești, cum să-ți explic...

– Dar la ce categorie m-ai trecut pe mine: la ce „dragi” sau „alții”? Eu cum să te numesc: Sașa sau Alex?

– Cum îți place mai mult.

– Sașa, ca cei de acasă! Nu te superi?

Drept răspuns, Alex s-a dat aproape cât a fost posibil de Cezara și a încercat să o sărute, însă ea l-a respins ușor.

– Ei, Sașa, nu chiar așa. Fii cuminte, că dacă află mama...

– Da' ce, ți-a pus iscoadă pe urme?

– Stai liniștit, eu am glumit. Hai să facem cale întoarsă, că iarăși a pornit să plouă, iar tu ai ieșit la plimbare în geaca asta subțire și fără capișon.

La pensiune Cezara a hotărât să facă o surpriză. Era sigură că efectul va fi unul spectaculos.

– Eu sunt aici cu mama. Te invit să treci pe la noi. Stăm la etajul 1.

– Aoleu, cum să intru așa... Ce să spun?

Cezara l-a luat de mână și l-a condus după ea la etajul 1. Apartamentul de tip hotelier nu era unul de lux, dar cu toate comoditățile comode pentru 2 persoane.

*O familie internațională (it.)

**mama mea (it.)

(continuare în pagina 95)

Marin MOSCU**Descântec**

Te descânt de mine-n mine
Și la rău dar și la bine
Pe cinci pietre de rubine,
Pe cinci vieți dulci și senine.

Te descânt pe tine-n mine,
Inimile să se-aline,
Și smerite să se închine
La un fagure de-albine.

Te descântă vârcolacul
Ce îl cântă pitpalacul,
Umplu cu iubire veacul,
În el se ascunde leacul.

Lebede înecate în otrava prezentului

Rana conștiinței s-a îmbrăcat
În mantie sângerie.
Apa liniștii nu-i suficientă
Pentru a săpa fântâna vieții.

Pomii au brațele ciuntite
De amprente noastre.
Pâinea se dumică în gura cerului
Cu limba cuvintelor.

Birjarul, care mână caii Domnului,
Înjură haosul din Piața Sfântului Duh.
Lacrimile copiilor limpezesc
Lebedele înecate în otrava prezentului.

Dragoste înfocată

Printre umbrele vieții te strecuri ușor, ușor,
Intri-n visul meu de veghe, mă frământă cu un fior,
Nu dispari până la ziuă, visul nu se mai termină,
Te transformi în bulb de floare și-n petale de lumină.

Eu rămân să-mi petrec veacul la cafeaua aburindă,
Printre umbrele vieții gândul vrea să te cuprindă,
Dar amarul negru vine când te văd trecând pe stradă
Fericită, parfumată, vrei ca lumea să te vadă.

Îți fac semn pe ocolite, jumătatea mea e-acasă,
Cum să împărțim cafeaua stând tustrei la pusa masă.
Tu pricepi, intri pe poartă, te îndrepti cu pași sublimi,
O saluți, eu te invit să te-admir fără heruvimi.

Aburul fierbinte urcă înspre noi cu-arome dulci,
Mă calci c-un picior sub masă, doar odată și te duci,
Înțeleg, caut motivul de-a pleca la vânătoare,
Mă aștepti în miezul zilei ca o floare vorbitoare.

Visul meu se împlinește rostind șoaptă după șoaptă,
Nu răspundem. Jumătatea bate cu pumnii în poartă,
S-a gândit să îmi ia urma pe ulița întortocheată,
Bănuiește că între noi dragostea este înfocată?

Eșarfa de lumină

Muza mea-și trăiește clipa,
Mă cuprinde-n vraja ei,
E sensibilă, nu-i sfântă,
Azi sunt hulubașul ei.

O urmez în joc o noapte,
Dulce iubire reală,
Intră grăbită în pat,
Și adoarme-n visuri goală.

Prin sărut i-aduc viață,
Se înroșește de emoții
Cum e mărul plin de roade
Pe care l-ar fura hoții.

Îmi termin cu dânsa visul,
Cu frumoasa mea-n retină,
Apoi, ca să sar pârleazul,
Pun eşarfa de lumină!

De dragul tău

Au rămas mujicii în opinci,
Sapa de lemn o poartă_n glie,
Sărării duc mereu țara în spate,
Pentru tine eu scriu poezie.

Lumea toată mișcă precum valul
În marea fără margini, fără zare,
Tu ești lumina mea din carte,
Te ador petala mea de soare.

Viața de rămâne-așa cum este,
Cu greutate, puține bucurii,
Eu te înalț pe-aripi imagine,
De dragul tău scriu mii de poezii.

Iubită

Iubită, să adormi după fiecare
Rază de soare care apune departe,
La pieptul meu zâmbind să te trezești,
La fel de tandră, ca poezia-n carte.

Scânteie de vis o noapte să-mi fii,
Sărut de rouă-n hamac de curcubeu,
Cerule să ne primească în zborul vieții
Mângâiați pe suflet de Bunul Dumnezeu

Fiorul iubirii

Drumul durerii oprește-n plăceri,
Rămân în viață cu ușa deschisă,
În gând se plimbă femeia amoră
De roua iubirii atinsă, cuprinsă.

Vântul spulberă strigătul surd
În retrageri de netede pleoape,
Ziua croiește lumină-n oglinda
Fiorului iubirii cât mai aproape.

(continuare în pag. 71)

Paula BÂRSAN**Portavion**

Albinele mării sudau visul
 Scufundau lupte din temeri.
 Fabrici de ținte cucereau oceane în ghemuri de
 spaime
 Războiul pedestru,
 Cerea uzine de pescăruși.

Emblematică-i ploaia

Să fiu doar femeie
 Și tu doar bărbat
 Tremură în ferestre furtuna,
 Zguduie ce noi ne mai suntem
 Și azi.

Promit

Am să înham cai libertăților
 Am să luminez o lumină
 În libelule cu coamă de gânduri
 Peste sceptismul din zâmbetul tău.
 Jarul nenins,
 Aleargă mânzul la uger
 Ca și copilul la mare.

Vestală

Încolăcim marea în nesfârșiți te iubesc
 Cioburi calde poartă năframe pe zări.
 Îmbrățișările noastre strigă iubirea
 Norii plâng amfore.

Dragări

Zburdăm cerul senin
 Zmei înalță timidul,
 Copleșind dor.
 Curcubee ductile
 Renasc.

Înfloriri

Turmalin și jasp roșu în aventurin,
 Ambră,
 Sacre chemări mângâie.
 Subterane emoții și visuri denim
 Confuzionează liniștile,
 Trezesc ciclopai.

Tezaurizare

Clorofila treieră, încă,
 Iarba la rece.
 O resuscitează zvâcnind
 Gârbov, sălbatec, un măr.
 Cerdacul zborului
 Miroase a verde, proaspătă-i clipa,
 Aripa țâșnește amurg în fântâni.

Înaintea Luminii

Inertă, vânăta tăcere.
 Suprapun ceruri
 Calde nădufuri pe o uimire,
 Dor
 Stele în sonde și colțuri.

Capitulare

Reci arme topesc în priviri
 Sting antice bezne, seismuri.
 Crudă e ploaia de meteoriți
 Doar steaua pătrunde în doruri,
 Vrea fâstăceală,
 Necuprinsă.

Apostolică

Zemoasă înfrunzire
 În noaptea adâncă
 Îndeamnă cerurile la deschidere,
 Crucea e poarta.
 Se ofilesc strigoii în umbre, abia pâlpâite,
 Cutremură veștejirea bumbacul de seară.
 Cântă copiii
 Deschid porii pământului.

Serghei ESEININ**Douăzeci de ani**

Potopul ploii s-a topit în sine,
Furtuna toată s-a făcut nimic.
Serghei Esenin, mi-i urât cu tine,
Și silă mi-i privirea să-mi ridic.

Printre copacii cerului se cascadează
Mari aripi neauzite de urechi,
Cântarea ta nu poate să trezească
Strămoșii, din mormintele lor vechi.

Ți-a 'nsângerat cuvintele rebele,
Nemărginitul vremilor abis.
Nu peste veacuri, ci în tomuri grele,
Va răsună zădarnicul tău vis.

Și cineva l-o drămui sub pleoape,
Trosnind uscate degete, vârtos.
De nu știu cine seara ta-i aproape
Și ești pe lumea asta de prisos.

Pe Blok și Briusov, mâne-i vei întrece,
Și mulți din tine își vor face țel.
Dar zorile la fel se vor petrece
Și clipele vor izbucni la fel.

Tu n-ai să schimbi țărânilor ursuze,
Nici n-ai să dai cu versul tău îndemn,
Neputincioase, roșiile-ți buze,
Sunt pironite pentru veci pe lemn.

Pentru vecie, brațele și anii
Și-a desfăcut stelarul tău Pillat...
O, Eli, Eli, Lama Sabachtani,
În asfințit scoboară-mă treptat.

Poartă-n ochi seninul

Poartă-n ochi seninul. Poartă noaptea-n păr.
Nu i-am spus iubitei niciun adevăr.

M-a ntrebat: "Afară viscolu-i buimac?
Să-ncălesc căminul, patul să ți-l fac?"

Am răspuns iubitei: "Azi, prin vânt și ger,
Cineva flori albe leapădă din cer.

Poți așterne patul și sufla-n cămin,
Eu și fără tine sunt de viscol plin."

Poetul

Voi cânta cu toată-n sufletețirea,
Caprele și iepurii firești.
Dacă ai de ce-ți stârni măhnirea,
Ai atunci de ce să și zâmbești.

Bucuria-n toți se întreține
Cu hoțescul fluierat mereu.
Grădinarul toamnei o să taie
Frunza moartă-a creștetului meu.

În livada zărilor, înalții
Plopi își mișcă umerii de vânt,
Să priceapă totul pentru alții
E venit poetul pe pământ.

E venit să simtă-aceste treceri,
Să sărute vaci ce bat tălângi.
Mai adânc ale cântării seceri!
Cerne flori, tu soare, de pe crengi!

Toamnă

Colo, prin măracinișul dintre râpi și ulmul ciung,
Toamna, iapă roaibă, paște scărpinându-și coama
lung.

Lângă malurile apei, pe tăpșanul gol și ud,
Azi, potcoavele-i albastre zăngănind încet s-aud.

Vântul-schivnic, furișându-și recea vraiește de fum,
Macină frunzișul galben de pe coșcovitul drum.

Și sărută blând pe creanga măcieșului spinos,
Rănilor roșcate ale nevăzutului Hristos.

Toamnă

Colo, prin măracinișul dintre râpi și ulmul ciung,
Toamna, iapă roaibă paște scărpinându-și coama,
lung.

Lângă malurile apei, pe tăpșanul gol și ud,
Azi, potcoavele-i albastre zăngănind încet s-aud.

Vântul-schivnic, furișându-și recea vraiește de fum,
Macină frunzișul galben de pe coșcovitul drum.

Și sărută blând pe creanga măcieșului spinos,
Rănilor roșcate ale nevăzutului Hristos.

Scrisoare mamei

Tu tot mai trăiești, bătrână mamă?
Ție cu supunere mă-nchin!
Mica-ți casă, seara de aramă,
Lumineze-o pașnic și senin.

Mi se scrie că ești tulburată,
Că ți-i dor de mine ne-ncetat,
Că ades bați drumul, supărată,
În paltonul vechi și demodat.

În albastre seri ți se năzare -
Gând pustiu, ce lacrimi dă val -
Că la crăsmă, într-o-ncăierare,
Mi s-a-nfipt în inimă-un pumnal.

(continuare în pag. 68)

Mamă, nu-i nimic! Delirul fură
Gândul tău, ducându-l spre prăpăd;
Nu-s bețiv chiar în așa măsură,
Ca pierind, să nu te mai revăd.

Ca-n trecut mi-i inima duioasă,
Am un vis, un vis pe care-l storc:
Să mă smulg din dorul ce m-apasă
Și la noi acasă să mă-ntorc.

Eu voi reveni pe când răsață,
Pomii-n floare, satul meu tăcut.
Dar să nu mă scoli de dimineață,
Cum opt ani în urmă ai făcut.

Nu trezi deșertăciunea crudă,
Nici regretul că mă risipesc.
Prea devreme, pierdere și trudă,
Mi-a fost dat trăind să pătesc.

Să mă rog tu nu-mi mai da povețe!
Nu-i nevoie! Duse-s câte-au fost.
Numai tu-mi ești reazem la tristețe,
Numai tu dai vieții mele rost.

Fie-ți deci neliniștea uitată,
Nu-mi mai duce dorul ne-ncetat,
Nu mai bate drumul, supărată,
În paltonul vechi și demodat.

Peste lunca mea sihastră

Peste lunca mea sihastră,
Sus, pe cerul-bărăgan,
Plimbă-se prin iarba-albastră,
Luna, bucălat cârlan.

Cu cornițele împunge
Iazul de tăcere plin,
Pe când apa-n care-ajunge,
Malurile-și mișcă lin.

Stepa din pologu-i verde
Cu mălini cădelnițând,
După văi prelungi se pierde,
Vâlvătăi desfășurând.

Tu de suflet ești aproape,
Plai de flori de scai visat.
Stă sub frunze-verzi pleoape,
Lutul reavăn și sărat.

Ca și mine, nins de stele,
Tu te dăruie tuturor.
Și ți-i dor de păcle grele,
De apusul roș, ți-i dor.

Zarea-n bezne jucăușe,
Ne-a lăsat înspăimântați,
De Siberia-n cătușe
Și Uralii cocoșați.

Întoarcere

Ceață, vânt, zăpadă și tăcere,
Raza lunii fâlfâie tăcut.
Inima c-o molcumă durere
Își aduce-amine de trecut.

Spulberat omătul se despică.
Pe-așa lună, eu pe-ascuns ieșit,
Îndesându-mi cușma de piscă,
Casa părintească-am părăsit.

Iarăși sunt în locurile mele,
M-au uitat? Sau minte mă mai țin?
Stau măhnit, ca un gonit de rele,
Reîntors la vechiul lui cămin.

Cușma mi-o frământ fără cuvinte,
Sufletul prin gânduri mi-l deșir,
De bunicii mei mi-aduc aminte
Și de 'nzăpezitul cimitir.

Toți vom fi acolo... poți să sameni
Viața ta cu râs sau cu tumult...
Pentru asta trag așa spre oameni
Și-i iubesc pe toți atât de mult.

Pentru asta inima mi-i moartă
Când privesc al anilor prăpăd...
Veche casă c-un dulău în poartă,
Par-că știu că n-am s-o mai revăd.

Epitaf

Nu cădea tu steaua mea subțire,
Prăpădind mănunchi de raze reci,
Căci acolo-n fund de cimitire,
Inimile nu mai bat în veci.

Luminezi prin stepe și prin vremuri,
Umplând pacea câmpului, spre zori,
Sufletul de friguri mi-l cutremuri
Ca strigarea dușilor cocori.

Înălțându-și creștetul de sfântă
Peste culmi și crânguri și tăceri,
Aud iar cum nu știu cine cântă
Despre toate câte-au fost mai ieri.

Toamna asta-n aur îmbrăcată,
Din acești mesteceni fără chip,
După cei ce am iubit odată
Plânge-ncet cu frunze pe nisip.

Știu, ah știu! Curând, curând în seară
Și din vina nimănui, mereu,
Sub grilaj de schijă funerară
Trebuie-va ca să zac și eu...

Se va stinge flacăra din vatră,
Inima întoarce-se-va- n praf,
Buni prieteni îmi vor pune-o piatră
Și-or rima un vesel epitaf.

Dar privind tristețea și mormântul,
Pentru mine-aș scri, definitiv:
Și-a iubit el țara și pământul,
Cum iubește crâșma un bețiv.

Traducere de **George Lesnea**

Cristian MLADIN

Interviu cu solistul trupei „Lupus Dacus”, Marcel SÂPCU

„Puteam să urmez un drum muzical comercial mult mai facil. Totuși, eu am fost atras de istorie, de muzica veche, inclusiv de instrumentele vechi, foarte rare”

Distingem soluții atipice atunci când în calea noastră apar situații neprevăzute. În viața unui artist există multe intersecții care pot face diferența dintre obișnuit și extraordinar. Cei care croiesc drumuri noi, întâlnesc obstacole noi în drumul lor, dar rezultatul final aduce plus-valoare prin inedit.

Avem plăcerea de a discuta astăzi cu un instrumentist de excepție, solist al formației „Lupus Dacus” din Arad, Marcel Sâpcu. Deschidem așadar, alături de invitatul nostru poarta spre ceea ce caracterizează un artist de succes: inovația, non-conformismul și tenacitatea spre atingerea activelor propuse.

Cristian Mladin: Unele meserii sunt binecuvântate: dascălilor le încredințăm viitorul copiilor noștri, prin educația ce le-o oferă, medicii tratează suferințele trupului, iar preoții alină sufletele atunci când lumina se îndepărtează de noi. De ce ar trebui să urmeze un liceu vocațional un copil în perioada actuală, din punctul tău de vedere, ca profesor?

Marcel Sâpcu: În primul rând vă salut și vă mulțumesc pentru invitația de a răspunde acestor întrebări. În al doilea rând mulțumesc pentru aprecierile aduse ca instrumentist și solist al trupei „Lupus Dacus”. Eu fiind un artist și profesor de peste 23 ani, mă bucur foarte mult când îmi văd foștii elevi pe scene, unde bucură publicul, locul unde și eu mă regăsesc cel mai bine. Pe scenă. Cred că trăim o perioadă unde noi și mai ales tinerii ne exprimăm prin artă. Există și o mediatizare foarte bună în ceea ce privește exprimarea prin artă: dans contemporan, muzică și desen. Emisiuni televizate și multe concursuri. Un tânăr se regăsește pe el prin artă, mai ales prin improvizația dansului contemporan, (foarte la modă în ziua de azi) sau prin creația de picturi moderne. Este o epocă a exprimărilor interioare, mai ales în rândul tinerilor ce doresc să își exteriorizeze sentimentele ce le trăiesc prin îmbrăcăminte, muzică, dans, desen, etc. Mai bine zis trăim o epocă a artiștilor.

C.M.: Latinii spuneau „de gustibus et coloribus non est disputandum” (despre gusturi și culori nu se discută). Muzica ascultată de tinerii de astăzi, diferă semnificativ de cea ascultată de generațiile anterioare. Și totuși, muzica clasică, cu compoziții create acum câteva sute de ani, este la fel de ascultată și azi. Pare un paradox. Cum explici acest lucru?

M.S.: Să știți că muzica, este tot educație. Mass-media are un rol foarte important, deoarece tinerii ascultă ceea ce se difuzează mai des sau ceea ce apare mai des pe Facebook, Tik-Tok, radio, emisiuni tv. Cum am descris mai sus, tinerii vor fi atrași de ceea ce se mediatizează mai mult. În unele zone unde nu sunt filarmonici sau școli de muzică, tineretul va fi atras în mod sigur de alte stiluri

de muzică. Într-adevăr, muzica clasică, cu compoziții de sute de ani, are totuși prioritate și în ziua de astăzi pentru mulți tineri, deoarece este muzica ce nu va muri niciodată. Este stilul muzical ce nu aparține niciunui top muzical sau trend sezonier. Este muzica adevărată ce nu va fi schimbată sau modificată niciodată.

C.M.: Odată cu apariția internetului, coroborată cu dezvoltarea exponențială a tehnologiilor IT, accesul la artă și la muzică, în particular, este mult mai facil. Creațiile bine puse în valoare, au parte de o foarte bună audiență la public, audiență ce transcende barierele convenționale ale țărilor sau continentelor. Ce te-a făcut să te îndrepti spre muzica medievală, în contextul realității artistice actuale?

M.S.: Da, această întrebare mi s-a pus cel mai des. Puteam să urmez un drum muzical comercial mult mai facil. Totuși, eu am fost atras de istorie, de muzica veche, inclusiv de instrumentele vechi, foarte rare, cum ar fi cimpoiul medieval, schalmeiul și alte instrumente. În această călătorie, am pornit la începuturi alături de actori și cavaleri, ceea ce, împreună cu muzica noastră, a creat un „film medieval” real la fiecare festival medieval unde participam. Pasiunea sau „microbul” cimpoiului medieval l-am primit când am participat la un festival medieval în Germania „Crana Historica”. Mă bucur că am fost promotorii multor festivaluri medievale și formații de muzică medievală din România.

C.M.: Anumite domenii sociale sau artistice vor fi întotdeauna în inimile publicului. Aș nominaliza aici muzica și istoria. Atunci când ați inițiat acest proiect, în 2002, te-ai gândit la amploarea pe care o poate dobândi acest fenomen pe parcursul timpului?

M.S.: Nicidecum. Totul a plecat din pasiunea de a face acest proiect. Nu ne-am gândit nici o clipă la ce amploare avea să aibă. Am colaborat cu Ordinul Cavalerilor Lup din Târgu Mureș, condus de Liviu Păncu, alături de care am creat împreună spectacole medievale inedite, dând naștere primului proiect simfonic medieval din România, al doilea din Europa, după trupa germană „Corvus Corax”, proiect ce a debutat cu un real succes chiar în inima medievalului românesc, la Sighișoara, apoi și în alte orașe cum ar fi Hunedoara, Sibiu, Sighetul Marmăției, Târgu Neamț, Arad și alte orașe.

C.M.: Spațiul și timpul se dilată, se întrepătrund și ne impresionează, atunci când suntem la locul și timpul potrivit. Dacă ai putea călători cu mașina timpului, ce ai alege, trecutul sau viitorul? Pentru ce destinație ai opta în

(continuare în pag. 70)

această călătorie?

M.S.: Normal, viitorul în viață, zic eu, este să mergi mereu înainte. Pe lângă acest stil muzical medieval, de-a lungul timpului, în călătoria noastră am mai schimbat macazul și am primit în muzica noastră și alte influențe cum ar fi cele balcanice, folclorice și chiar rock. Dar am făcut un fusion între aceste stiluri, unde totuși predomină temele medievale.

C.M.: Orice spectator care asistă la unul din spectacolele voastre, face inevitabil o călătorie în timp, putând vedea și admira arme și obiecte medievale specifice atât artei războiului cât și muzicii. Consideri că ați reușit să schimbați percepția publicului și să reiterați dragostea pentru țară și pentru muzică prin ceea ce faceți?

M.S.: Într-adevăr, acesta este și scopul, să ne întoarcem împreună cu publicul în timpurile medievale, prezentându-le viața și obiceiurile de atunci, prin lupte cavalești, instrumente de tortură, îmbrăcămintea medievală, armuri și săbii. Vreau să reamintesc că deținem prin Asociația Culturală „Lupus Dacus” - condusă de colegul și managerul trupei „Lupus Dacus” - Andrei Moț -și o colecție impresionantă a recuzitei filmului „Dacii” regizat de Sergiu Nicolaescu. Într-adevăr, publicul se întoarce în timp la spectacolele noastre și inevitabil, cei de față, redescoperă țara noastră din timpuri străvechi, fiind impresionați de viața și cultura strămoșilor noștri.

C.M.: Muzica medievală este un domeniu mai puțin cunoscut în contextul actual. Care au fost/sunt sursele voastre de inspirație și artiștii care au fost alături de voi ca formație, pe parcursul acestor ani?

M.S.: Nu putem vorbi despre o muzică medievală românească, deoarece la acest capitol, paleta de cântece este foarte săracă. Ar fi dansurile valahe consemnate de „Codex Cajoni” și alte câteva cântece românești vechi

cum ar fi „Cucuruz cu frunza-n sus” sau „Banul Măracine”. Noi ne-am inspirat din toată zona balcanică, aducând teme muzicale din aproape toate zonele. La începuturile trupei, am cântat chiar și muzică celtică, țin minte. Trupa noastră s-a numit la început „Grafic” apoi „Lupus Dacus”. Ca trupă, am pornit la drum cu o participare la un Concurs Internațional de muzică veche de la Gyula, la rugămintea directoarei noastre, Silvia Demian, unde am primit un impuls puternic, când am aflat că suntem câștigătorii concursului. Până atunci eram trupă de acid jazz. Acel premiu pot spune că ne-a schimbat stilul muzical și dru-mul muzical pe mai departe, fiind deja căutați de festivalurile medievale românești din Sibiu, Alba Iulia, Deva și Mediaș. Vreau să menționez că am înființat împreună cu primul manager al nostru, Nicolae Țeț, impresar al Filarmonicii arădene în acea perioadă, un Festival de muzică veche, numit „Prin Cetățile Aradului”. Din acea formație muzicală făcea parte elevul meu, Beniamin Condoroș, profesorii Corina Ardelean, Radu Stana, Ana Lazăr și Gherman Ovidiu, fagotist și fost elev pe atunci. Mai colaboram și cu Torkos Lorand, fagotist și el. Apoi, în timp, au trecut prin formație Sandu Ardelean, Doru Tebuie, Monica Tebuie, Diana Brădean, fiica mea, Sâpcu Maria-Luisa, fratele meu, Sâpcu Cristian, apoi au venit Andrei Moț, Petrică Turcu, Nicolae Szekely, iar ultimii veniți și actualii componenți ai trupei „Lupus Dacus”, sunt Tavi Logoș și Cristian Vețan, profesori de chitară din Lugoj, alături de mine și Andrei Moț.

C.M.: Cum se desfășoară o zi de lucru pentru artistul Marcel Sâpcu? Dar o zi cu familia? Ce faci atunci când nu poți face muzică, deși ai vrea?

M.S.: Într-adevăr, fiind și profesor de clarinet, am numeroși elevi, deci aproape toată ziua o petrec la Colegiul de Arte „Sabin Drăgoi”. Pe lângă clarinet, predau și saxofon sau blockflote. Îmi place mult să predau, dar adevărata dragoste este pentru scenă. Din păcate, timpul cu familia îl petrec în totalitate doar în weekend, când nu am concerte. Atunci muzica doar o ascultăm, nu o interpretăm.

C.M.: Spirit veșnic neliniștit, un artist este într-o perpetuă căutare de sine. El se reinventează uneori

(continuare în pag. 71)

în mod evident, alteori la modul subtil, pentru a putea crea artă. Ce noi proiecte ai în derulare și pe viitor, atât ca profesor cât și ca solist al trupei „Lupus Dacus”?

M.S.: Bine zis „artist într-o perpetuă căutare”. Îmi place mult să mă reinventez. Pe lângă „Lupus Dacus”, am dat naștere în acest an unui nou proiect, alături de familia mea, acompaniați de muzicieni foarte buni. Cea mai mare bucurie a mea, a fost întotdeauna să cânt alături de familia mea. Noul meu proiect se numește „Tracika” și vom aduce în prim plan muzica românească veche și interbelică, pe ritmuri moderne. Componenta este mai mare, avându-le soliste vocale pe soția mea, Manuela Sâpcu, fiica mea, Maria-Luisa Sâpcu, la vioară pe George Buboiu, eu la instrumente de suflat, Cristian Vețan-chitară bas, Tavi Logoș-chitară electrică, Andrei Mezer-tobe, Andrei Borugă-keyboard. Cu acest proiect vrem să aducem și un pic de veselie publicului nostru, printr-o energie puternică, aducând în prim plan muzica românească veche, poate de mult uitată.

C.M.: Mulțumesc pentru feed-back! A fost un dialog interesant și constructiv. Să fie Artă!

Ochi transpuși în uimire

Inima rămâne tânără
Până trupul trece
De peștera rece a timpului
Unde stalactitele explodează
În minuscula coloană vertebrală
a fericirii.

Un liliac ambiguu
Își poartă oasele în zbor
Spre lumina întunericului
Desenat pe pagina închipuirii
Unde tinerețea visează.

Numai poeta Enheduanna
Își schimbă epitele
În oglindă ochilor
Transpuși în uimire

Condrule

Condrule de aur și de fier
Deslușesc misterul –
Un meteor
Căzut-a în iubire.

Frunzele ochilor
Se năpustesc în sânge,
Condrule pline cu aripi
Sorb lumina.

Trecuți prin inele
Măsurăm condrule
În gura hăului
Răsturnat.

Constantin STANCU

Radu Igna și vârtoarea vieții de zi cu zi

În anul 2024, scriitorul Radu Igna împlinește nouăzeci de ani, o vârstă cu impact pentru sine, pentru familie, pentru comunitate. După ce a ieșit la pensie și-a publicat scrierile, romane sau schițe, când a dezvoltat în cărțile sale o lume interesantă, profundă, dar dureros de reală. Ele au stat în manuscris cu mult înainte, de fapt scriitorul a pus pe hârtie, metodic, cu program, multe din textele sale. A avut un calendar literar propriu, l-a urmat, indiferent de conjuncturi.

Înțeleg că trebuie să te bați pentru condiția umană, așa cum ți s-a dat.

A abordat viața dascălilor. S-a străduit să prezinte miracolul cultural din țara Hațegului. A recuperat numeroase valori locale. A prezentat viața în mișcare, călătoriile prin lume: Suedia, Turcia, Anglia. A scris despre prietenii cărților și despre scriitori cu personalitate.

Câteva date despre scriitor: Numele folosit în activitatea literară: Radu Igna (în acte Rudi Igna). Data și locul nașterii: 6 noiembrie 1934, Glodghilești, Hunedoara. Părinții: Pavel, Lucreția, țărani. Studii: Universitatea București, Facultatea de Filologie. Profesor de limba română în județul Hunedoara, Zam, Hațeg, Sântămăria-Orlea. În prezent pensionar. Anul primirii în Uniunea Scriitorilor din România: 2003, Filiala Sibiu. Cetățean de onoare al orașului Hațeg din anul 2004. Călătorii în străinătate: Anglia, Suedia, Turcia.

Debut: în revista "Orizont", Timișoara, cu proză scurtă, 1986, prezentare de Ion Arieșanu.

Premii literare: Premiul Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Sibiu, 2004. Premiul *Omnia* al U.S.R., Filiala Alba-Hunedoara, 2009. Diploma de onoare a Consiliului Județean Hunedoara, 2011. Trăiește în Hațeg și este mândru de familia sa, de nepoți, mai ales.

Cărțile: *Armonia snack-bar* - proză scurtă, (prezentare pe coperta a IV-a de Ion Arieșanu), Editura Corvin, 2000, Deva; *Vârtoarea*, roman, (prezentare pe coperta a IV-a de D. Hurubă), Editura Corvin, 2001, Deva; *Cultură și civilizație suedeză*, note de călătorie, postfață de Eugen Evu, Editura Signata, Timișoara, 2002; *Nimic deosebit în timpul serviciului meu*, miniroman, (prezentare pe coperta a IV-a de Ada Cruceanu), Editura Modus P.H., Reșița, 2003; *Valea proscrisilor*, roman, (prezentare pe coperta a IV-a de Valeriu Bârgău), Editura Călăuza v.b., Deva 2004, premiul USR, Filiala Sibiu, anul 2004; *Lăzăr nu mai vine*, proză scurtă, (prefață de Adrian Dinu Rachieru), Editura Călăuza v.b., Deva, 2005; *Condamnat*, roman, Editura de vest, Timișoara, 2007 (prefață Gligor Hașa); *Vocația culturală a Hațegului*, Editura Gligor Hașa, Deva 2009; *Istanbul, un oraș de două continente*. Note de călătorie, Editura David Press-Print, Timișoara, 2011 (Premiul USR Filiala Alba-Hunedoara, 2012); *Gligor Hașa. Omul și opera*, Editura Gligor Hașa, Deva, 2012; *Hațeg. Vremuri și oameni, fapte și mărturii*, Editura CronoLogia, Sibiu, 2014 (prefață Gligor Hașa, postfață Maria-Daniela Pănăzan) etc.

Și-a reeditat unele cărți, mai ales romanele și proza scurtă, cu variante și-n limba engleză. Ține un jurnal despre viața de scriitor, probabil îl va lăsa ca moștenire tinerilor scriitori, cei care vor descoperi mirajul literaturii.

Radu Igna a publicat la Editura Tipo Moldova, Iași-2013, o antologie cuprinzând trei romane pe care le consideră reprezentative pentru opera sa: *Vârtoarea*, *Valea proscrisilor*, *Nimic deosebit în timpul serviciului meu...* O antologie care reflectă omul, scriitorul, dascălul...

Radu Igna

Este printre puținii scriitori din România care a avut curajul să abordeze *viața dascălilor* în secolul al XX-lea, în suprafața dură a epocilor contradictorii. Romanele lui despre profesori sunt romane ale conștiinței care pătrunde dincolo de aparențe, sparge barierele dintre a ști și a nu ști. Poate acesta este dilema la care scriitorul s-a străduit să dea răspuns: poți să cunoști, poți să nu ai habar. Dar vei plăti prețul dacă nu știi...

A avut dragostea pentru oameni și locuri, a fost mereu atent cu cei din jur și le-a dat un sfat, o idee, un gând bun. Uneori i-a oprit pe stradă și i-a salutat, le-a spus o vorbă bună.

Romanul său *Vârtoarea* e poate unul dintre cele mai interesante din literatura română contemporană. Un roman dens, pânza lui de cuvinte se întinde pe mai mulți ani. **Memoria** este provocată la un exercițiu de rezistență prin tema romanului, prin subiect, prin idei.

Discret, a adunat povestiri despre oameni din **Țara Hațegului** și a scris o carte mărturie despre *poezia pământului*. Erau ani în care culegea în tăcere, discret, mărturii despre miracolul din acest loc de lume. Părea că nu se întâmplă nimic deosebit în timpul vieții sale, dar erau zile pline în care scria, lăsa ideile să devină romane, cronici, jurnale de călătorie.

A avut și momente mai grele, dar a lăsat un mesaj pentru cei din jur: există soluții până la urmă. În camera sa de scriitor din Hațeg a pus la cale apariția la o parte din romanele sale, cu mult înainte ca acestea să vadă lumina tiparului. Avea și are un sentiment al sfințeniei scrisului. Credea/ crede în puterea culturii de a schimba oamenii, alături de credințele lor. Dorea să prindă esența, viața la modul sublim. A reușit.

(continuare în pag. 73)

Cartea sa despre lumea din ținutul acesta, *Vocația culturală a Hațegului* e un document important despre oamenii locului și despre amprenta spirituală a locului în geografia complicată a Europei. Deși adoră clasicismul e mereu interesat de mișcarea modernă a omului în epocă. Are un simț deosebit al valorii, vede eroii, oamenii care au de spus ceva lumii, chiar dacă aceștia rămân în umbra anonimatului. Rudi îi vede și scrie despre ei. Îi vede așa cum sunt. Creionează personaje, le dă viață prin cuvinte pline de viață. Are prețuire pentru valorilor creștine, vede sensul într-o lume care părea că nu mai există valori, o lume a tranziției în anii nouăzeci, apoi în anii două mii. A știut să mobilizeze viziunea cititorilor și iubitorilor de literatură.

A scris câteva cărți despre călătoriile pe care le-a făcut, a lăsat un mesaj românilor: dacă acolo se poate, se poate și în România. Călătorii în Anglia, Suedia, Turcia, călătorii de inițiat.

Rudi, cum îi spun prietenii, s-a impus în mod discret dar consistent în peisajul literar al Ardealului. Peste vremuri, hațeganii vor redescoperi Țara Hațegului și datorită lui Radu Igna, scriitor și cronicar, iar cultura europeană va accepta că există o literatură de nișă care aduce echilibru în mintea oamenilor, o literatură reprezentată demn de Radu Igna.

A scris cu multă căldură despre romancieri, despre Cornel Nistea, opera căruia a urmărit-o cu interes, apoi despre Dumitru Hurubă, pe care l-a apreciat ca un bun umorist, penetrant și creator al rezervației cu zăpăciți, una de tranziție... eternă... A avut cuvinte de laudă despre proza scurtă (*Orașul scufundat*) scrisă de Ioan Barb, i-a dat câteva sfaturi, l-a lăudat, apoi a scris cu aplomb despre romanul meu *Pe masa de operație*, sau romanul *Vadul ars*, am schimbat mereu păreri despre literatură, despre viață, despre scriitori. Mi-a mărturisit că Eugen Evu a depus un efort considerabil la Hunedoara pentru a scoate literatura zonei în paginile revistei de cultură, deși nu l-a înțeles întotdeauna, dar rămâne o personalitate puternică, în viziunea sa...

Autorul are un fel de epistolă pentru cititor și pentru locuitorul Hațegului, în cartea sa despre Țara Hațegului, în care pune degetul pe rana istoriei și spune lucrurilor pe nume: „Eu cred că viața noastră are sens atunci când luptăm împotriva uitării”, apelând la un citat din **Emilian Ezechil**. Dar cuvintele autorului spun cumva mai mult: „Uitarea, ceața ce se lasă cu fiecare zi peste ziua ce a trecut”.

Radu Igna ne prezintă o țară frumoasă și spiritul locului ce vine de undeva de departe, străjuită de râuri de munte, de păduri care te învâluie, de muntele care te înalță doar privind la el. Hațegul are un fel de vocație, de cetate de țară.

Scriitorul a căutat să fie obiectiv, a strâns cât mai multe însemnări, cât mai multe cărți despre acest loc și a descoperit că multe personalități au pus ceva din viața lor, ceva din timpul și necuvintele lor în cărți care au reflectat spiritul Țării Hațegului. Oamenii au fost credincioși și, până la urmă, acea zvârcolire de credință a făcut să conviețuiască la un loc ortodocși, catolici, greco-catolici sau reformați și să lase semne că se poate și altfel, un fel de zonă liberă a credinței, poate unică pe harta creștină a lumii.

Cartea începe cu acele **cărți** care au strâns în cu-

vinte taina ținutului, apoi sunt note despre cărțile unor importante personalități care au descoperit zona cu interes și bucurie: *Condica Hațegului*, după Nicolae Iorga, *Hațegul* așa cum apare în *Cronica Banatului* scrisă de Nicolae Stoica de Hațeg, continuă cu *plângerea călugărului Efreem pentru mănăstirea Prislop*.

Preocuparea lui Radu Igna pentru zonă a mers mult mai adânc, a prezentat obsesia colonelului **Constantin Zagoriș** pentru Țara Hațegului, locul unde a fost Sarmizegetusa lui Decebal, sau pe strădaniile unui arheolog, aproape necunoscut, care a trăit în vatra Hațegului, **Hristache Tatu**. El a căutat mărturii despre istoria dărilor aici, la intersecția marilor bulevarde ale istoriei, sugerând: Hațegului, adevărata Sarmizegetusa. **Ideea a fost preluată, ulterior, Gligor Hașa și dezvoltată în cartea cu același titlu.** Eroismul românilor a fost reflectat în **istoria unui batalion de vânători de munte**, o istorie a militarului român care biruie timpul, vremurile, tradiția și moartea într-un mod special.

Epoca din anii 1950-1960 este pusă în evidență și în contrast cu marile perioade ale istoriei prin **registrele simple** ale unui inspector școlar, spiritul contorsionat al vremurilor apare din procesele verbale ale unor funcționari care erau presați politic să genereze lucruri contrare istoriei. E un mod de abordare simplu și relevant, viața a lăsat urme în marea arhivă a lumii.

Această panoramă a zonei a fost atent studiată de Radu Igna și ne prezintă esența, uneori descoperă lucruri contradictorii și refuzate de vremuri, prin cărți aruncate la deșeu, la topit, le recuperează cu dragoste pentru că era ceva mirific, fascinant: pântecul istoriei unde s-a format poporul român. A prins portretul unui **anonim** ca Mihai Baiu, ce a lăsat manuscrise în urmă, mult mai interesante decât scrierile de rutină de astăzi.

Autorul pune în evidență și operele unor importanți scriitori care au scris despre zona aceasta, de la **Jokai Mor** cu povestea mitul lui Față Neagră, sau **Gligor Hașa** care a scris despre tainele istoriei poporului dac, punând, apoi, în evidență amintirile silvășene ale **Ceciliei Terezia Bolchiș-Tătaru**, ori prezentând mișcarea literară a poezilor de Hațeg ca **Romulus Constantinescu**, **Ionel Amărieuței** sau **Ionel Drăgănescu**, **Constantin Stancu**.

Nu sunt uitate ziarele care au apărut la Hațeg, ca „Arena”, „Columna” sau „Cuvântul adevărului”. Vremuri de profundă căutare a istoriei pierdute.

Chiar și **fotografiile** sunt amintiți, cei care au prins clipa de aur a țării în fotografiile memorabile: **Aurel Anca** sau **Horvath Josef**, ori pictorii care au adus un strop de viață în culoarea anotimpului de Hațeg precum

(continuare în pag. 74)

Gulie Gheorghe sau Vasiloni Drăgălin.

Ca un mit al omului de Hațeg, se evidențiază **Ioan Munteanu**, memorandist din zonă, judecat de puterile vremii pentru că a difuzat **Memorandumul Românilor** în zonă, într-o vreme grea pentru români, în anii 1892, sub guvernare străină. Eroul, aproape anonim, are doar o **crucă** în cimitirul din Hațeg, semn că a trăit aici și a murit demn, că a rezistat procesului politic de la Cluj din anul 1894. Meritoriu pentru Radu Igna sunt acele pasaje extra-se din procesul care a avut loc la Cluj, un moment de demnitate și iluminare a intelectualului român la vreme de cumpănă pentru istoria neamului. Autorul a stăruit mult până să poată ajunge la acele dosare de la Cluj, descoperind, în stilul justiției vremurilor, viața oamenilor, a memorandișilor.

Autorul cărții scrie: „Până când a trăit Ioan Munteanu Am apelat la arhivele orașului. Nu există date din acea vreme. A trăit oare pe vremea Marii Uniri din 1918? Posibil. Ar fi împlinit 73 de ani, judecând că s-a născut în 1845. Și ce s-a întâmplat în viața lui de la întoarcerea de la Cluj? Cu siguranță, nu a fost primit cu urale...”.

Dar cartea aceasta, de aducere aminte și învățătură a profesorului pentru elevul necunoscut din România, începe cu un pasaj scris de Ovid Densușianu: „Drumul ce duce de pe valea Streiului spre Hațeg «pă su vini» cum se zice în graiul locului, ori de pe coastele ce ascund Silvașul se vede desfășurându-se una din cele mai frumoase priveliști de poezie a pământului românesc”.

Proza scurtă are în scriitor un bun reprezentant. Scriitorul Radu Igna, de exemplu, în volumul de schițe și nuvele *Armonia Snack-Bar* (Editura Agerpress, 2008, într-o nouă ediție), ne redă viața de veșnică tranziție de la superficialitatea de fiecare zi la viața fără orizont, a individului clasic, aflat pe holul istoriei. Atmosfera din spatele scrierilor este cea a României de astăzi în căutarea unei identități pierdute, a oamenilor în căutarea timpului pierdut și a viitorului mișcat. Cartea este una de umor în felul de a scrie a autorului, dar apare și o undă de tristețe, ea lasă loc optimismului, adică astăzi e bine, mâine va fi altfel...

Cartea reia scrierile mai vechi ale prozatorului pe care le prelucrează prin filtrul lucidității și a necesităților structurale ale unei opere bine scrise, o reevaluare a temelor, ideilor, a personajelor care își caută locul într-o lume tot mai abruptă. De fapt volumul are trei părți: *I. Paznic la nuntă; II. Armonia Snack Bar; III. Lazăr nu mai vine*. Aceste părți pun în lumină universul scriitorului, temele sale principale, curgerea cuvintelor din frază în dialog, apoi în luciditatea celui care stă în spatele personajelor și care știe că viața lor nu are ieșire la mare...

Opera scriitorului merită citită pentru că *poezia locului, umorul, memoria ca moștenire*, ne fac mai buni, iar un răsarit de soare în aerul rece de munte din Țara Hațegului dezvoltă o lumină ireală peste cei ca au fost, ce sunt, ce vor fi... Un text scurt, percutant, ne aduce în realitatea necesară eroului de tranziție.

Aceasta a fost/ este pasiunea scriitorului pentru Țara Hațegului, pentru oameni, cultură, istoria ca forță a vieții, literatura ca un mare context care ajută la descoperirea oportunităților.

Gabriela BIRIȘ**Voyage intérieur**

Tiptil, subtil,
Infantil, teribil,
Un disc în vinil,
Și ritmul- un debil!
Romantic,
În metru antic,
Gânduri,
Rânduri
Mute-
Vor să te asculte?

Așterne-le pe foaie,
Și singur în odaie,
Dă foc unui trecut,
Adio! Ți-a plăcut?!

Prefăcut,
Cu scut,
Suflet pe datorie,
Unde cauți chirie?
Dragostea- înșelătorie,
Sau simplă reverie?

Și pleci, poteci,
Un drum,
Mult scrum,
Un stins parfum,
Povești cu plete-
Și doar regrete?...

Aurel SCARLAT**Problema**

Simptomatiza problema
Printre noi își face cale
Fie scrisă cu aldine,
Ori cu litere normale.

Sub aspectul său juridic,
Eludând orice dilemă
Și-a păstrat sensul fatidic,
Devenind o teoremă.

Obiectul ei, în sine,
Are conținut divers
Pe care orice mărime
A-ncercat să îl fi șters.

Matematic, se rezolvă
Folosind calcul tacit,
Sau, desigur, se absolvă
Acceptând un deficit.

Dar problema nu dispare,
Ea rămâne pe tapet,
Aporie sfidătoare
Figurând într-un decret.

Ligia Doina CONSTANTINESCU

**Spațiul traducerii ca juxtapunere cu alteritatea',
prin mostre semnate de poeții Vasile Burlui,
Mircea Cărtărescu, Petre Rău și Valeriu Stancu**

Subiect de dispută, sau Încredintarea mea! Rezervată față de climatul de opinie (din spațiul nostru cultural) ce descurajează practica de traducere a literaturii române în limbi străine, rămân ferm încredințată: "Singură, România, o țară minoră, nu poate ține piept «invaziei prostului gust» din Uniunea Sovietică" Sean Cotter își continuă astfel argumentarea pe care i-o împărtășesc: "El (poetul, n.n.) poate spera însă la o deschidere a culturii sale în traducere către dinamica traducerii, către o redefinire a sa ca zonă de interferență. Traducerile sale sunt un microcosmos al acelei versiuni a culturii române pe care i-ar plăcea să o creeze: o Românie internațională, intercontinentală, a cărei juxtapunere cu alteritatea dă străluciri de aur comorilor de acasă." Iată și câteva studii de caz!

Vasile BURLUI

Sisif

Celor care au ales Calea Regală

Mă bântuie un gând, târziu în miez de noapte,
Și mă sugrumă noduri, și-s răstignit pe carte.
Când călător perpetuu mă-ntorc pe-aceeași cale
Eu nu cunosc odihna, de-i pisc, ori poate-i vale.

Îmi devorează trupul și-s răstignit în timp,
Negociez cu Zeii șederea în Olimp.
Dar, ca un prinț al nopții când mă întorc pe drum
Și temple, și palate se năruie în scrum.

Grăbit mă-nalț în aripi, în străluciri stelare,
Dar cad, recad, căci nimeni secretul nu-l mai are.
Te caut printre pietre și-n florile de crin,
Dar află doar pedeapsă și vaiet, și venin.

Castelul e pustiu, clepsidra este spartă
Și nimenea, de-l știe, porticul nu-l arată.
Se face frig, iar gheața cuprinde totu-ncet
Și nimeni nu mai știe de-i prinț ori de-i poet.

Mă bântuie un gând; târziu în miez de noapte,
Și mă consumă neantul în foșcări de șoapte.
Mă-ntorc către altare și-ncerc să mă adun,
Dar smirnă și tămâie nu am pe ce să pun³

Sisyphus

To those who have opted for the Royal Road

I've been haunted by a thought, late at midnight,
And my breath gets stopped with knotting, and I'm crucified on the book.

When as a sojourner in perpetuity I'm coming back on the same road

I haven't experienced resting, be it a summit or maybe a glen.

It's been ravaging my body while my frame gets crucified in time,
With deities am I bargaining down my sojourning into the Olympus.

Yet, like a prince of night on my way back along the road
Both temples, and palaces get crumbling into cinders.

Hastily am I soaring in flight, through empyrean effulgence,

But I am falling down, am taking another fall, as nobody there is in the know of the password.

I've been looking for you among the pebbles and in the lily flowers,

Yet what I'm coming across is only punishment and whine, and venom.

The castle is desolate, the sand glass is broken
And nobody, whether in the know of the portico, is willing to point it out.

It is getting cold, while the ice is slowly covering everything

And hardly anybody is in the know about his being either a prince or a poet any longer.

I've been haunted by a thought, late at midnight,
And I've been emptied up by nothingness with rustlings of whispers.

I'm turning to some altar-pieces in an attempt at pulling myself together,

But myrrh and incense there is scarcely any spot to place them on'.

Mircea CĂRTĂRESCU

nu striga niciodată ajutor

nu striga niciodată ajutor
n-o să te audă nimeni
pentru că nu există nimeni
în jurul tău
înghite-ți strigătul
răbdă
îndură
trage-ți palme, trage-ți pumni
taie-te pe brațe
dă-te cu capul de pereți
dar nu striga ajutor
îți pierzi vremea
nu aștepta nimic de la nimeni
cel mai puțin de la tine
să nu crezi în minuni
minunea e că mai respire
când te doare prea rău
când te răzbește
fugi afară
agață-te de oameni
ei or să-și șteargă în părul tău
noroiul de pe bocanci
sperma sângele
așa îți va trece mai ușor
timpul dar să nu strigi ajutor
fiindcă nu e nimeni
în jurul tău
să te audă'.⁴

(continuare în pag. 76)

never should you cry out for help

never should you cry out for help
nobody is going to hear you
because there is nobody
around you
gulp down your outcry
bear with it
get through with it
box your ears, blow yourself with clenched fists
make dents on your arms
bang your head against the brick walls
but do not cry out for help
you are wasting your time
do not expect anything from anybody
the least of all from yourself
nor should you believe in wonderworks
the wonderwork is that you are still breathing out
when your anguish becomes too painful
when your pain cuts through you
run outside/snag yourself on people
they are going to wipe out
the mud from their boots
on your hair
their semen their blood
this way is going not to hang too heavy
your time but never should you cry out for help
as there is nobody
around you/to hear you.

când iubești și ești iubit

când iubești și ești iubit
ești singur
când ai tot ce poți avea
ești singur
când îți muști pumnii de neputință
ești singur
când plângi de frică și disperare
ești singur
singur printre oameni
singur în pustie
singur în iad
singur în paradis
singur la vârsta tânără
singur la bătrânețe
singur în viață
singur în moarte
când bei în neștire
ești singur
când înnebunești de durere
ești singur
când zaci pe masa de operație
ești singur
când zaci pe patul de moarte
ești singur singur în viață
singur în moarte
singur în ignoranță
singur în cunoaștere
singur cu toți
singur fără nimeni
mereu și mereu
singur în spaima ta
în carnea ta în noaptea ta⁵

when you love and are loved

'when you love and are loved
you are lonely
when you have got whatever you can have
you are lonely
when you are biting your fists out of helplessness
you are lonely
when you are weeping out of fear and despair
you are lonely
lonely amidst the people
lonely in the desert
lonely in hell
lonely in paradise
lonely when young
lonely when elderly
lonely in life
lonely in death
when you drink inordinately
you are lonely
when you go mad with pain
you are lonely
when you are lying on the surgery bed
you are lonely
when you are lying on your death bed
you are lonely lonely in life lonely in death
lonely in your unawareness
lonely in your awareness
lonely with everybody
lonely without anybody
at all seasons
lonely in your terror
in your flesh in your night

Petre RAU

E ora șase, tată!

E ora șase, tată, ți-amintești?
Străluminarea-mi intra-n așternut
Ți-aș scrie un vers aproape din nimic,
Ți-aș da poemul meu de la debut
În drumul tău spre treabă să-l citești
Numai mă lasă să mai dorm un pic!
Și azi aș vrea să-ți pot spune la fel
Mai dorm, veghindu-mi visul de poet,
Scriu tot mai rar, aproape nu mai pot,
Privesc la chipul tău dintr-un portret
Dar ce păcat, tu nu mai ești defel!
De-ai fi, cu tine-aș merge peste tot!⁶

It's six o'clock, Dad!

It's six o'clock, Dad, can you recall it?
Outshining rays are getting into my bed-linen
I'd rather put out down a line for you almost out of nothing,
I would offer you my maiden poem
On your way to work for you to read
Only just let me sleep a while!

Today I'd like to be able to tell you the same as well
Yet I'm still sleeping on, while you're watching over my
poet's dream,
I write ever more infrequently, almost unable to,
I'm looking at your countenance from a portrait
Yet such a shame, you aren't alive any longer!
Should you be so, by your side I'd be going everywhere!

(continuare în pag. 77)

Sfântulețul

Pesemne schimbări importante nu se vor
petrece în viața mea
pentru simplul motiv că nu mai e timp
mereu nu mai e timp
multe cuvinte vor mai îngroșa
tomuri inimi
ca niște perle fărâmițate se vor izbi
de malul mării sub tălpile mele înfierbântate

A fost o vreme când
de cum intram în biserică
mi se abureau ochelarii
parcă nu mai vedeam
pe pereți sfinții
deși știam că ei se uită la mine
lung cu o curiozitate
bolnavă în ochi
care mă irasciza
pricepeam cu timpanele mele toate astea
carii mușcau din
apetitul meu mural
în foșnet altaric își târa preotul sutana îmbibată
de preaplinul icoanelor
iar eu băjbâiam cu trei degete
fumul acela încețos
și mă pietrificam
întru credințele mele

Aerul tremura pe catapeteasma
ticsită de sărutările babelor
ilie își sugruma calul pe firidă
în locul balaurului nenorocit care
încolăcea aura sfântulețului
un halou se dezvoltă în altar
și venea ca un vuiet sub formă
de sicriu
curățenia asta de înfiorare mă făcea sanctuary
dintr-odată⁷

The Poor Darling Saint

Serious changes are unlikely
to take place in my life
for the mere reason that we've got pressed for time
always is time running short
a lot of words are going to be piled it on
volumes hearts
like some pearls shattered to pieces they'll smash
against
the sea bank under my soles getting hot

There was a time when
the very moment I was entering church
my glasses were getting blurred sort of
I could hardly make out
the saints on the walls
although I knew they were looking at myself
gazing with a mean inquisitiveness in their eyes
which was chafing me
I was figuring out with my atheist eardrums
all of these worms were gnawing from
my mural appetite
while in the sanctuary-like rustling was dragging his long
robe the priest,

a robe soaked in the overflow of the icons
whereas I was groping through my three fingers
across that smog a benighted one
and was getting lapidified
within my faithfulness experiences

The air was vibrating on the iconostasis
chockful with old women's smackers
Elijah was strangling his horse on the recess
instead of the wretched dragon which/was twining itself
the aura of the poor darling saint
an aureole was gaining ground in the shrine
and was advancing hooting-like
and coffin-shaped
such a shivering cleaning up was turning me into a shrine
all of a sudden

Valeriu STANCU**idolul zădărniceii**

un idol cu ochii-n lacrimi
m-a ținut peste manuscrite,
pe crucea destinului
în altarul nerostitelor pilde
l-a înduioșat
Zădărnicia cu care
gloria abisului meu
se închina
de-o viață
la inexistența lui⁸

the eidolon of inexpedience

an eidolon with tearful eyes
has been nailing me down over my manuscripts,
on the cross of fate/in the sanctuary
of the unuttered parables
its heart was being stirred by
the Pointlessness by which/the grandeur of my chasm
has been worshipping/for a lifetime/its voidness

¹ „Blaga aduce Elveția din munți și o coboară-n lume”. Spațiul traducerii: Elveția estetică (a lui Blaga)

² Sean Cotter, "Literary Translation and the Idea of a Minor Romania", 2014:

³ "Galacticele", ECREDU, Iași, 2019, p 26

⁴ "Nu striga niciodată ajutor", Humanitas, Buc., 2020, pp 5-6

⁵ "Nu striga niciodată ajutor", Humanitas, Buc., 2020, pp 51-2

⁶ "Neostoitele izvoare, poezii dedicate satului meu, antologie de autor, Info-RapArt, 2021, ciclul "Întârziata vestire", 2002, p 21 / The Unquenchable Springs", poems dedicated to my village, author's anthology, the cycle "The Belated Announcement", 2002, p 21

⁷ "Neostoitele izvoare, poezii dedicate satului meu, antologie de autor, Info-RapArt, 2021, The Unquenchable Springs", poems dedicated to my village, author's anthology, the cycle "Îndrăgostirea de zmeu / Falling in Love with the Dragon", 2015, pp 74-5

⁸ Mântuirea prin necredință, poeme cristice, ciclul «Iconar de cuvinte», Știința, 2020, p 60 / Redemption through Faithlessness, Știința Publishing House, 2020, the cycle «The icon-creator of words»

Maria FILIPOIU

ALFABET AFORISTIC (A-B)

Cine ține **adevăr** sub minciună ascuns,
N-are porțile deschise la Raiul de Sus.

Adevărul de minciună vătămat brutal,
Cu jalba în proțap aleargă la tribunal.

Adevărul este adorat și iubit
De omul sărac, dar cu sufletul cinstit.

Luptând cu minciuna într-un meci infernal,
Adevărul își duce capul spart la spital.

Adevărul este preferat,
Chiar și în tristețe îmbrăcat.

Pentru **adevărul** necosmetizat,
Doar de Dumnezeu poți fi recompensat.

Adevărului îi cresc aripi de înger,
Când nedreptatea e strigătoare la cer.

Când simți că viața are gust **amar**,
Îndulcește-o cu-al inimii zahar.

Apa-chioară e salvatoare,
Când stinge focul din pahare.

Cât timp de dragoste duci lipsă,
Nu-i dramă, nici **apocalipsă**!

Când încerci să renunți la visul ideal,
Poți fi acuzat de **atentat** suicidal.

Pe calea vieții mai mult e **avatajat**,
Omul sărac, dar cu sufletul împăcat.

Bun e drumul care te **avantajează**,
Nu acela ce timpul parcurs scurtează.

Muncește omul să strângă **avere**,
Dar tot sărac și gol din lume pier.

Averea omului e în sufletul său,
Îndestulat de bine sau sărac de rău.

Averea nu-i mai folosește,
Când moartea-n oase îl lovește.

Viața întregă, omul strânge bani
Și-i pierde când vrea să cumpere **ani**.

Demult, fiii își iubeau părinții,
Dar acum le iubesc doar **arginții**.

Cel **arogant**, om de valoare se crede,
Că altceva, sinele nu-i vede.

Când te afli în al vieții **asfințit**,
Nu mai recuperezi timpul irosit.

Nostalgică, **baba** și-a pus părul pe moațe,
Dar a venit moartea s-o strângă în brațe.

Babele ieșite din fire,
Încă tânjesc după iubire.

Omul strânge **bani**, cât trăiește,
Dar moare și nu-i mai cheltuiește.

Mai repede sunt cheltuiți,
Banii care nu sunt muncii.

Mulți nu muncesc, **bani** cinstiți să-și procure,
Dar se străduiesc puțin, cum să-i fure.

Banii sunt ochii dracului
În sufletul tâlharului.

Omul, de **bani** este amăgit,
Uitând că valoarea e-n suflet cinstit.

Învață întâi să muncești,
Apoi, **banii** să-ți risipești!

Nu iese **basma-curată**,
Din minciună alterată!

Mulți zic „**bătaia**, din rai a fost ruptă”,
Dar în iad ajug, cei ce nedrept se luptă.

Nu se putea sătura,
Că doar **bătaie** mânca!

Când omul începe **bătălia** cu viața,
Arme de luptă să-i fie munca și speranța.

Pentru altă viață cu frunză tânără,
Se dezbracă pomul de haina **bătrână**.

Bătrânețea este buchetul speranțelor
Ofilite pe mormântul amintirilor.

Bătrânii își pregătesc din timp mormintele,
Corbii să nu le mănânce osemintele.

Mai bine să adormi **beat** și lefter lângă pat,
Decât să zaci în puf, oricât ai fi de bogat!

Când nu ști ce urmează pe-al vieții drum spre mâine
Îmbărbătează-ți firea, astăzi să-ți fie **bine**!

Omul batrân este favorizat
Cu ani, de Dumnezeu **binecuvântat**.

(continuare în pag. 79)

Edilul și-a început noul mandat,
Cu **bugetul** local amanetat.

Om **bun** în preajma ta de ai sau vei avea,
Prețuiește mai mult ca toată averea.

Cel darnic de **bunătate**,
Nu se teme nici de moarte.

Om bun dăruiește **bunătate**
Cât este în viață și se poate.

Bunătatea e pod între suflete,
Când sunt inundate de regrete.

Arsenie AUGUSTIN

Timpul de ieri îmi dansează sub piele
Brațele-mi ating două lumi
Iar șoptele se rup în bucăți ca atunci
Când ți-am spus prima oară să zbori.
Sub aripa ta
Nu-i niciodată noapte
Și am voie să strig, să mă zbat ca o umbră
Ce-și caută sensul.
Te țin aproape ca pe un ceas transparent
Tăcându-mi și viața și moartea,
Cântând aceleași nume uitate.
Și Duhul, statuie de ceară, îmi umblă prin sânge
Asemeni unui ecou desperecheat
Coborât din taine înmugurite.

Un cântec m-așteaptă la poarta orașului
Din care-am fugit cu ochi de pământ
Și mă tem de glasul de marmură
Ce-și desface brațele
Să-mi mângâie buzele-noapte.
Uneori mă întorc pe furiș să-i spun cuvinte,
Invocații cu iz antic de fum
Lăsându-mi în el zborul de condor obosit.
Nimeni la capătul serii
Nu-i inundă străzile portocalii,
Încă puțin și-și va aprinde umbre difuze
Flămânde ca ploaia ce-i cade pe flori.

Ia-mi cuvintele spuse demult
Și așezate printre miresmele lumii,
Dă-mi tăcerea din silabe nescrise
Cu ea s-adun taine

Coborâte din aspre efigii uitate.
Pune-mi sub pleoape un cântec de seară
Curgând odată cu apele
Din Edenul înalt.
Nu lăsa privighetorile surde pe ziduri
Să rățăcească din zboruri șovăitoare,
Învăț-le pașii de clopot adânc
Apoi tinde spre ele aripi-cenușă
Ca din colțul stâncii să le fie ieșirea.

Iar îmi migrează ceasurile albastre
Ca niște păsări cu puls de pradă
Îmblânzind în mine
Fiara cu ochi de nisip.
Mă încălzesc la adăpostul celor cu
Aripi umede, albe
Vorbindu-mi despre facerea lumii.
Dimineața totul are miros rece de piatră,
Rănilor mă scot afară din mine
Lăsând în urmă aburi
Și m-aș înveli cu cerul dacă asfințitul
N-ar curge printre creneluri de noapte
Asemeni unei tăceri sângerânde.

O lumină sleită se adună-n praf și uitare,
Tăcerea-i închisă între colțuri și sfere iar șoptele
N-au aripi nici umbre.
Un înger și-a lovit cu călcâiele zborul
A tras aer în piept și s-a dus spre văzduh
Cu o durere asurzitoare în plex
Mușcându-și buzele până la sânge.
Dimineața obscură de duminică trece și lasă
Pe ulițe largi
Taine strident colorate.
Această imensă câmpie mi-e giulgiu,
Obrazu-i subțiat de potecile raiului
Sub care se-ascund ape cu dinți de oțel.

Am înăuntru uși decupate sau date de perete,
Tăceri între cuvinte și
Linii curbe ce mi se întâlnesc în piept.
Numărul ferestrelor goale sau smulse
S-a triplat de când umbrele mele
Își dau rendez-vous pe sub poduri.
Oglinzi și poeme răsturnate
Îmi sunt mobilă îmbătrânită, ursuză iar
Noaptea mi-e prizonieră
Veșnic în așteptarea unui alt început.
Somnul e-o metaforă cu bandajele puse
Peste răni imaginare,
Din ele la capătul visului evadează pe rând
Când șopte, când zboruri.

Un nou volum de poezie marca Mihail GĂLĂȚANU

Editura Tracus Arte anunță că a apărut volumul de poezie **Așteptând gloria**, semnat de cunoscutul poet Mihail Gălățanu.

Mihail Gălățanu, născut pe 11 septembrie 1963 la Galați. A absolvit tot aici cursurile Universității din localitate.

A activat ca jurnalist, publicând în paginile mai multor periodice: Flacăra, Flăgant, Expres, Capital etc..

A debutat editorial, în 1987, cu volumul de lirică *Știri despre mine*.

Prin 1990, i-au fost editate alte trei cărți de versuri, *Evanghelia lui Barabas*, *Bunicul Kennedy* și *Mireasa tuturor*.

În 2001, la Editura Vinea, apar volumele care produc vâlvă, intitulate *O noapte cu Patria* și *Româna cu prostii*.

Din martie 2001, Mihail Gălățanu a devenit redactor-șef al revistei „Playboy”. Apoi director editorial la trustul și revista „Flacăra”, editor coordonator la „FinMedia”, a fost și copywriter la o mare agenție de publicitate, redactor-șef la „Privirea”, adjunct al lui Cornel Nistorescu la „Evenimentul zilei”, editor coordonator la Rabbit Media, cu propriile publicații.

Cariera literară a continuat cu multe alte cărți de proză, poezie și eseu. Dintre volumele reprezentative din ultimul deceniu, remarcăm: *Trilogia nașterii* (poeme), 2013, *Ultimul Karamazov* (roman), 2014 și *Mormântul lui Ovidiu* (roman), 2021.

Începând cu martie 2009, alături de mai mulți scriitori gălățeni, poetul Mihail Gălățanu - care trăiește în capitală încă din 1990 - a fondat revista literară Boem@, pe care a condus-o ca redactor-șef, chiar dacă de la distanță, de atunci și până acum, adică timp de mai bine de 15 ani, fără a cunoaște vreun hiatus.

Anul trecut, 2023, la împlinirea vârstei de 60 de ani, criticul literar Ana Dobre i-a dedicat operei sale o carte întreagă intitulată sugestiv: *Mihail Gălățanu, Radiografia unui iconoclast*, apărută la editura Vinea.

În anunțul ultimei apariții editoriale, volumul de poezie *Așteptând gloria*, Editura TracusArte publică și un scurt poem recent, marca Mihail Gălățanu:

Gălățanu e scandalos.

Da!

Puțini au mai fost scandalagii ca ăsta.

Și e scandalagiu pentru că e huligan.

Un huligan al literaturii.

Ce puii mei caută ăsta în literatură?

Când literatura română e feciorelnică.

De ce l-ați lăsat să...

De ce nu l-au strâns de gât ceilalți scriitori?

Că, la noi, e un obicei...

Trebuia să-l strângeți de gât cu orice preț. Cu geniu.

Cu tot.

Sau simultan. Sau pe rând.

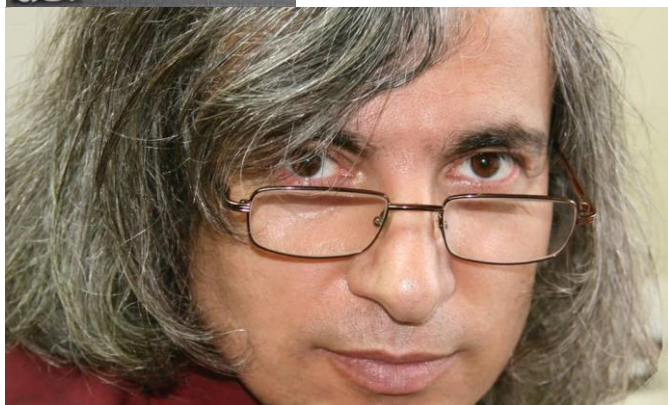

La mulți ani, POETE!

Redacția revistei Boem@

Nicolae TZONE

„Mult stimate tovarășe Ceaușescu...”

Prezența lui Geo Bogza în paginile revistei „Contemporanul” în anii ’70 devenise un dat. Putem afirma, fără a greși în vreun fel că de-acum el nici nu mai scria de fapt articole. Oficia. Cum nu cu foarte mult timp înainte semăturile lui G. Călinescu și Tudor Arghezi erau nelipsite din publicația bucureșteană, devenită fanion al propagandei oficiale, după plecarea acestora într-o lume mai bună cu siguranță decât cea crispat-bolșevizantă de pe solul românesc, semnătura aici a lui Bogza se rostogolea număr după număr cu sfințenie.

Urmărind colecția revistei am fi tentați să afirmăm că relația scriitorului cu publicația, și, îndeosebit cu George Ivașcu, conducătorul acesteia, mergea ca unsă. Că, săptămână de săptămână, între ei era numai lapte și miere. E drept că Geo Bogza, cum deja am anticipat, venea cu materiale în genere lipsite de probleme. Îi plăcea acest rol pe care și-l asumase, de a oficia cu grație. E drept, și este corect să subliniem acest fapt, că deseori aducea în prim plan nume despre care nimeni altcineva în afara lui nu s-ar fi putut avânta să le amintească. Era mult, era puțin?

Ne vom opri, în continuare, asupra numerelor revistei din luna iulie 1971. Răsfoim nr. 27 (1286), din data de 2. Poetul de 63 de ani are pe prima pagină, în colțul din dreapta, sus, articolul „ȚARA”. Titlul este paginat uriaș, deși avem de-a face cu un poem în proză mai mult decât cuminte: „Și totuși e vară și, orice ar fi, grâul se coace. [...] Un vânt a bătut și el, violent și besmetic, încât plopilor, îndelung zbuciumați, mai mult decât oricând păreau catarge, ale inimii omenesci, ale marii corăbii a lumii, mereu confruntate de furtuni. Și totuși în acest timp, grâul - marele temei de bucurie al verii - s-a copt. Îl lăsasem verde și, dat în pârg, se pregătea pentru ultima lui culoare, sonoră și triumfală. Atunci mi-am dat seama că, odată trecuți de solstițiu, grâul se coace. Ploi și unde de frig pot veni, tocmai din Groenlanda. Dar e vară și, orice ar fi, grâul se coace. Și poate niciodată țara nu e atât de țară - frumoasă și ea însăși - ca atunci când se coace grâul.”

Numărul următor al „Contemporanului”, din 9 iulie, este unul destul de scorțos, pe prima pagină fiind paginate, cu ostentație, „PROPUNERILE DE MĂSURI PREZENTATE DE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii”. Pe pagina a doua Bogza are un text scurt, „Numele poetului”, dedicat reamintirii lui Corneliu Temenschi.

Desprindem din el câteva rânduri: „După aproape patruzeci de ani, rândurile de față sunt poate cea dintâi inscripție pe imaginara lespede a mormântului său.” Paul Georgescu semnează articolul „Vocația concretului”, dedicate volumului lui Petru Popescu, „Dulce ca mierea e glontul patriei”. La cronică literară, Nicolae Manolescu scrie despre Titus Popovici, și anume „Moartea lui Ipu”.

În numărul din 16 iulie, la fel, prima pagină se prezintă ca un cearșaf uriaș, fiind acoperită cu „EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU la consfătuirea de lucru a activului din partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative”. Ne aflăm, după perioada de liberalizare din 1968, la debutul închistării abracadabrante a vieții noastre culturale. Infamantele „Teze din iulie” deja anunță negrul aproape fără fisură ce se va instaura.

Pe pagina 5, George Ivașcu își asumă, în numele redacției, sub denumirea „Responsabilitate comunistă”, răspunderea împovăritoare a articolului de fond: «În spiritul vechilor sale tradiții progresiste, de propagator al marxismului și ai ideilor socialiste, „Contemporanul” de azi, întregul său colectiv redacțional, este pe deplin conștient de însemnătatea acestui moment istoric în viața spirituală a României socialiste. „Contemporanul” va cultiva în coloanele sale spiritul ideologiei marxist-leniniste, intransigența revoluționară proprie comuniștilor. Cu sporită exigență, - în știință, în literatură, arte, în aprecierea fenomenului cultural străin, vom contribui la aplicarea consecventă a principiului conducerii de către Partid, în dezvoltarea civilizației și culturii noastre socialiste, în promovarea marxism-leninismului creator, ca instrument de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate./ Niciodată mai mult ca astăzi, spiritul critic constructiv, expresie a partinității marxist-leniniste, n-a avut un orizont mai larg, mai creator, ca acela deschis de tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin împărtășirea profunde sale dragoste de patrie și de popor, prin geniul său de conducător încercat, în fruntea unui partid a cărui teorie și practică revoluționară reprezintă chezașia supremă a realizării celor mai înalte dintre idealurile umanității.»

Pe aceeași pagină, cu titlul „Vă invităm cu drag...”, Geo Bogza rememorează o călătorie în satul Voșlobeni: „O, Voșlobeni ! Mai țineți minte? Șase oameni, trei bărbați și trei femei, urcau într-o după amiază, cu

(continuare în pag. 82)

sufletul la gură, spre crestele atât de fantastic apropiate de cer ale Hășmașului Mare. Voșlobeni este satul ardelean de unde erau cei șase oameni alături de care, într-o zi din vara anului 1939, pe când începeau să se crape temeliele lumii, am urcat spre izvorul Oltului, ca spre izvorul cel mai adânc al ființei noastre, năzuind să ajung la straturile ei de nezdruccinat.”

Nu e greu de observat că era un articol tocmai potrivit într-un număr care presupunea o coborâre îndoliată a frunții. Dacă Geo Bogza s-a putut, în extremis, sustrage, George Ivașcu nu avea cum. El răspundea de întreaga publicație, nu putea evita plecaciunea oficială și debitatea de fraze greu admisibile într-o lume liberă.

Oare cât de sincer va fi putut fi și Zaharia Stancu în articolul de pe aceeași pagină, „Despre claritate”. Citim aici: „Chemarea adresată scriitorilor și, în general artiștilor noștri, de către secretarul general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerea sa la recenta consfătuire de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei, de a exprima în operele lor viața omului de azi al României, a făcut să vibreze încă o dată corzile sufletului meu, laolaltă cred cu ale tuturor celor care trăiesc și muncesc pe pământul nostru [...]. În sensul acesta, al participării la viața epocii tale, al adeziunii la tot ce este constructiv, la tot ce are ca scop binele omului, înțeleg eu, și sunt convins, înțeleg toți scriitorii noștri adevărați, spiritul partinic al literaturii, spiritul partinic al literaturii comuniste.”

Numărul din „Contimporanul” din 23 iulie 1971 este consacrat lui Alecsandri. Chingile ideologice sunt mai puțin presante. Pe prima pagină, pe colțul din dreapta sus, ca un steag, este textul lui Geo Bogza. Are titlul „ALBUM”, și în el se oficiază cu delicatețe: „Cât vom mai trăi, și oriunde va fi să ajungem, de câte ori vom întoarce privirile înapoi, Alecsandri ne va apărea într-o lumină duminicală. În aceeași lumină ne apar, de atâta vreme, și frații Văcărești, și atâția alții, oricât ar fi fost de stângaci și de naivi./ [...] Aceștia au fost înaintașii, iar ei intră acum în afecțiunea, și nu numai în afecțiunea, noastră./ Așa se răfoiesc albumele de familie, cu mai multă emoție cu cât fotografiile sunt mai îngălbenite de trecerea timpului.”

Sub pledoaria lui Bogza se află textul neverosimil de curajos al lui Nicolae Manolescu, „Tineretea clasicilor”: „Ne creăm clasicii după chipul și asemănarea, noastră; ne definim prin ei. Ei constituie garanția noastră de continuitate și de durată. O literatură (prin absurd) fără clasici ar fi o literatură efemeră. [...] Ni se adresează nouă, celor de azi, altfel decât se adresau contemporanilor. Alecsandri scrie înainte de Eminescu; îl citim după ce am citit pe Eminescu.”

În același număr, la pagina. 6, se află și articolul: „M. H. Maxy” (acesta tocmai murise!), semnat de Paul Petrescu. Un articol, în cuprinsul său, corect, deși destul de plat: „Într-o istorie a artei românești din ultimii cincizeci de ani, – lucrare care se lasă încă mult așteptată –, paginile dedicate lui Maxy vor avea să explice poate și anume lumini contrastante ale operei sale, dar vor trebui să consemneze mai ales siguranța și credința cu care a mers pe firul, mereu luminos, al vocației sale artistice. Contrastele, privite în timp, nu erau atât ale picturii sale, cât ale vieții înseși din fragmentul tumultuos de istorie pe care le-au reprezentat cele cinci decenii de activitate artistică (1920—1970). [...] Cel ce se va apropia de

creația plastică a lui Maxy nu va putea să nu fie emoționat luând aminte la prezența entuziastă și totală a omului de 50 de ani care în 1945 nu lipsea de la Salonul Oficial de pictură și sculptură și care, în același an, deschidea, cu aceeași tinerească angajare a anilor 1920, când începuse deja să se afirme, și o expoziție personală intitulată, grăitor pentru întreaga orientare a lui Maxy, „Chipuri și priveliști din Valea Jiului”. Citadin prin naștere și formație, Maxy a fost însă un pasionat drumeț și un investigator al oamenilor din fabrici și din mediul rural, multe din tablourile sale înfățișând oameni și locuri din atâtea puncte ale țării: Hunedoara, Moreni, Delta Dunării [...]. Cu Maxy a plecat dintre noi încă unul din artiștii ce au marcat cu strălucire o jumătate de veac de lupte, de umbre și de lumini.”

Așadar, în același număr în care Bogza oficia cu voluptate despre Alecsandri, și avem senzația că lucrurile redacționale se consumau în pace deplină, două manuscrise din biblioteca sa ne dezvăluie că în realitate are loc un veritabil cataclism. Ce se întâmplase? La „ora unspreze[ce] noaptea, textul meu scris la moartea pictorului M. H. Maxy” fusese eliminat din revistă fără știrea sa. Deci primise în plex o lovitură fără precedent. Liniștitul, netulburatul Bogza își iese din țâțâni. Îi scrie cu fraze dure lui Ivașcu. Solicită scuze publice și reparație urgentă, altminteri: «vă interzic - să mă mai considerați colaborator al revistei „Contimporanul”». Mai mult încă, îl anunță de trimiterea unei telegrame către Ceaușescu.

Stimate tovarășe Ivașcu,
În urma celor ce s-au petrecut cu ultimul număr din Contimporanul, care a fost scos, după câte aflu, la ora unspreze[ce] noaptea, textul meu scris la moartea pictorului M. H. Maxy, am trimis tovarășului Nicolae Ceaușescu alăturata telegramă.
Dacă în numărul venitor al revistei nu va apărea textul eliminat în mod atât de injustificat, și nu voi primi scuzele celor vinovați, va minimiza de demnitate suferă care nu pot să colorez încă în negru, ca să-mi exercită funcția de scriitor.
Nu arast că voi refuza să vă returnez - să mă mai considerați colaborator al revistei Contimporanul.
cu multă încredere
24 iulie 1971

Iată textul integral al misivei: „Stimate tovarășe Ivașcu,/ În urma celor ce s-au petrecut cu ultimul număr din Contimporanul, din care a fost scos, după câte aflu, la ora unspreze[ce] noaptea, textul meu scris la moartea pictorului M. H. Maxy, am trimis tovarășului Nicolae Ceaușescu alăturata telegramă./ Dacă în numărul următor al revistei nu va apare textul eliminat în mod atât

(continuare în pag. 83)

de [... urmează un cuvânt ilizibil - n.n.] și nejustificat, și nu voi primi scuzele celor vinovați, un minimum de demnitate sub care nu pot să mă cobor mă va împiedica să-mi exercit funcția de scriitor./ În acest caz vă rog - și vă interzic - să mă mai considerați colaborator al revistei Contemporanul./ Cu multă mâhnire/ B./ 24 iulie 1971».

Va fi trimis Geo Bogza sau nu va fi trimis amintita telegramă către Ceaușescu? Înclinăm să credem că da. Este, în orice caz, un fapt ce se va putea verifica.

Al doilea manuscris din arhiva Bogza pe care l-am găsit alături de scrisoarea fierbinte către Ivașcu este chiar textul către șeful partidului comunist, totodată și conducător atotputernic al statului.

Mult stimată tovarășe Ceaușescu, Fără o intervenție luminoasă din partea domniei voastre, singura în stare să pună capăt vexațiunilor intolerabile pentru un scriitor la care am fost supus în ultimele zile, nu voi mai avea forța morală să mai scriu un singur rând și astfel se va pune capăt activității mele de scriitor, fapt pe care nu cred că îl doriți în înțelepciunea domniei voastre de conducător al poporului român. Cu profundă stimă.

24 iulie 1971

Il reproducem ca atare: „Mult stimată tovarășe Ceaușescu, fără o intervenție luminoasă din partea domniei voastre, singura în stare să pună capăt vexațiunilor intolerabile pentru un scriitor la care am fost supus în ultimele zile, nu voi mai avea forța morală să mai scriu un singur rând și astfel se va pune capăt activității mele de scriitor, fapt pe care nu cred că îl doriți în înțelepciunea domniei voastre de conducător al poporului român. Cu profundă stimă./ 24 iulie 1971”.

Am putea face o seamă de comentarii nu lipsite de miez. Era îndreptățit Geo Bogza să-i scrie lui George Ivașcu o scrisoare atât de dură? Era doar prezent pe prima pagină a publicației. Fiind academician, fiind primul colaborator al „Contemporanului”, este greu de presupus că între ei nu exista o relație normală de apropiere. Nu era firesc să-i telefoneze? Să vorbească pur și simplu?

De ce oare a apelat Geo Bogza la telegrama către Ceaușescu? Era vorba doar de orgoliul său rănit? Sau voia să-i dea o lecție drastică lui Ivașcu? Voia să-i facă rău neapărat acestuia? Voia să se asigure că niciodată acesta nu-și va mai permite vreun afront?

Sau era convingerea intimă a autorului „Cărții Oltului” că Nicolae Ceaușescu îl prețuia atât de mult încât va da

pur și simplu de pământ cu Ivașcu?

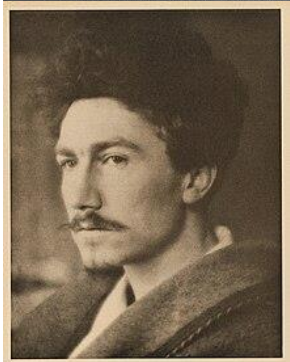
Cert este că textul către Ceaușescu există. Și că în iulie 1972 Geo Bogza se așeza cu prea mare îngăduință, ba chiar cu infatuare, sub protecția sa.

Ce rezolvare a avut nemulțumirea sa? Una foarte simplă, și previzibilă, de altfel, cu ușurință. În numărul următor, din 30 iulie, 31 (1290), al „Contemporanului”, în triumfiul său dedicat din dreapta, este publicat, ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic vreodată, articolul lui Geo Bogza destinat lui Maxy, „Destinul unui artist”:

„Cu M. H. Maxy a dispărut unul din ultimii supraviețuitori ai acelei extraordinare explozii a inteligenței umane, care a fost valul artistic revoluționar pornit din câteva mari capitale europene, îndată după sfârșitul primului război mondial. Acestei mișcări de protest împotriva unei societăți stratificate în egoismul ei, putrezită de lipsa ei de idealuri, i-au aparținut oameni de o mare valoare intelectuală și umană, ce au hrănit cu visele lor îndrăznețe visul unei lumi în care ființa omenească să scape de orice oprimare, socială și biologică, mulți dintre ei punându-și arta în slujba revoluției. Un secol bogat în vicisitudini i-a supus unui lung șir de dezamăgiri și suferințe./ Trecut prin școala expresionismului german și apoi a cubismului, M. H. Maxy a trăit aventura spirituală a unui artist care își confruntă sensibilitatea și capacitățile creatoare cu rigoarea unor teorii ce se voiau aproape matematice. Minte lucidă și iscoditoare, el s-a hrănit îndelung și cu folos din contactul cu marile curente ale epocii, aducând între hotarele țării noastre un nou tip de artist, punând bazele unei mișcări care a vântunat multe idei și al cărei prim merit, verificat de Istorie, este acela de a fi clamat valoarea lui Brâncuși într-un moment când faptul acesta părea, ca atâtea altele, o extravaganță./ În casa lui M. H. Maxy, cenacul și laborator de creație, dar și salon și chiar sufragerie la prilejuri festive, am avut cinstea să dau mâna și să stau la masă cu Brâncuși, în primăvara anului 1931, într-o ambianță în care boema fuziona cu simpozionul. În acea casă, citisem cu câteva luni mai înainte „Exasperarea creatoare”, mărturie fierbinte a ființei mele lăuntrice din vremea când îmi mărturiseam exasperările. Mai mult de zece ani – când ai douăzeci asta este imens – mă separau de M. H. Maxy, dar nu-i simțeam în nici un fel, și toți cei ce-l frecventau, Ilarie Voronca, Ion Călugăru, Claude Sernet, Victor Brauner constatau uimitoarea lui tinerețe./ Această tinerețe, a spiritului în primul rând, l-a însoțit de-a lungul întregii sale vieți, de la „Integral”, revista de avangardă, până la Muzeul de Artă al Republicii pe care l-a organizat și condus atâtea ani, făcând din el o instituție de înalt prestigiu./ Fiindcă destinul lui Maxy, de o desăvârșită dialectică, a fost să înceapă ca destructor al formelor învechite ale artei și să încheie ca paznic al marilor comori de artă. Cunosce acest drum de la capătul căruia el trece în lumea de dincolo, fiindcă eu însumi am început ca destructor și, de atâtea vreme, mă strădui să-mi împlinesc misiunea de paznic. Paznic de far, cum am spus în această revistă acum cinci ani, paznic de far cu sprinceana mereu încrunțată.”

Anul 1972 se rostogolea, fără grabă, înainte.

Ezra POUND
(1885-1972)

Arta

Arsenic verde pe-o pânză ca albușul de ou,
Fragi zdrobiți! Haide, hai să ne-ospătăm ochii!

Un pact

Fac un pact cu tine, Walt Whitman -
Te-am disprețuit îndeajuns.
Mă-ndrept către tine asemeni unui tânăr
Care a avut un tată îndărătnic;
Sunt destul de mare acum să-mi fac prieteni.
Tu ai cioplit un nou lemn,
Acum e vremea unei sculpturi.
Avem o sevă și o rădăcină -
Să se facă, astfel, pactul dintre noi.

Altarul

Haideți să întemeiem aici o prietenie deosebită -
Flama, toamna și trandafirul verde-al iubirii
S-au înfruntat aici, acesta este un loc fermecat;
Unde s-au întâmplat, întâlnit, toate-acestea
pământul este sfânt.

Salut

O, generație-n întregime infatuată
și-n cumplit de indispusă,
am văzut pescari la picnic sub soarele fierbinte,
le-am văzut familiile murdare,
le-am văzut zâmbetul plin de dinți
și le-am auzit râsetele aspre!

Și-s mai fericit decât tine,
iar ei sunt mai fericiți decât mine;
iar peștii înoată în iaz
și n-au nici măcar haine.

Ceainăria

Fata din ceainărie
Nu mai este așa de frumoasă cum era,
Lumina lui august a atins-o deja.
Nu mai urcă sprintenă scările;
Într-adevăr, și ea se apropie de vârsta mijlocie,
Iar strălucirea tinereții pe care o revărsa
Când ne aducea feliile de focaccia
Nu se va mai împărăștia niciodată printre noi.
...Și ea se apropie de vârsta mijloc

Traducere de Petru Dimofte

Copacul

Stam liniștită și eram copac în pădure,
Adevărul știindu-li-l celor nevăzute înainte;
Lui Dafné și crengii de laur
Bătrânei perechi ce ospătat-a zeii
Și care creștea ulm-stejar în viroagă.
Nu fusese-așa până ce stăruielnic zeii
N-au fost rugați și poftiți înăuntru
Spre vatra și casa inimii lor
Ca să poată-nfăptui minunea aceasta;
Eu fost-am totuși un copac în pădure
Și-am înțeles mai multe lucruri noi
Nebune până-atunci la mine-n minte.

Grădina

Ca un vâl de mătase ce flutură pe-un perete
Ea pășește pe o alee din Grădinile Kensington,
Și se stinge încet
Într-o epuizantă așteptare.

Împrejur e-o mulțime
De copilași murdari, voinici și de nestăvilii
ai săracilor
Sunt cei ce vor moșteni pământul.

Dar ea e ultimul vlăstar al nobleții.
Și în sublimul ei plictis
Ar dori să-i vorbească cineva,
Însă, aproape că-i e teamă că eu
Voi săvârși această necuviință.

Epilog

O, cântece vechi
Ați fost o minune care a ținut șapte zile.
Când ați apărut în reviste
A fost ceva vâlvă la Chicago,
Dar acum sunteți perimate și învechite,
O modă de mult apusă,
O crinolină, o caleașcă,
O antichitate banală și efemeră.
Doar simțământul dăinuie.
Simțămintele voastre?
Sunt cele ale unui maestru de ceremonii.

O fată

Arborele a pătruns în mâinile mele,
Seva a urcat spre brațele mele,
Arborele a crescut în pieptul meu -
În jos,
Ramura cresc din mine, ca niște brațe.
Arbore ești,
Mușchi ești,
Ești precum toporașii în adierea vântului.
Un copil - atât de falnic - tu ești,
Și toate astea-s o nebulă-n ochii lumii.

Traducerea de Ion Caraion

Daniel CORBU

LAURENȚIU ULICI ȘI BIBLIOTECA BABEL A LITERATURII ROMÂNE

Unul dintre cei mai importanți critici literari din a doua jumătate a secolului douăzeci este, fără îndoială, Laurențiu Ulici. Dispunea de o inteligență diabolică, de o memorie neobișnuită (*mémoire d'éléphant*, cum ar spune francezii), precum și de o incontestabilă intuiție în descoperirea valorilor literare și susținerea lor. Conștient că rolul unui critic este de a ordona, valoric și nu numai, scrierile unei literaturi, el și-a adăugat și rolul de descoperitor și susținător de talente. O făcuse cândva și Lovinescu, dar nu la o asemenea anvergură, și nu cred că greșim dacă accentuăm în acest scurt portret pasiunea Domniei Sale pentru descoperirea și afirmarea valorilor literare românești.

Generația poetică '80, prin cei peste patru sute de poeți notabili, îi datorează enorm în acest sens. Era prezent peste tot, la festivalurile din Maramureș, Neamț, de la Buzău (V. Voiculescu), Craiova (Arghezi), Suceava (Labiș), Botoșani (Eminescu). Festivalul de Poezie "Laudă-se omul și țara!" de la Sighetu Marmăției, organizat la sugestia Domniei Sale, este deja semicentener. Festivalul și concursul de poezie "Nicolae Labiș" pentru poezii nedebutați în volum, la fel.

Trebuie amintită și vocația sa de ctitor. Câteva muzee, câteva obiective culturale necesare la acel moment. Numim doar Biblioteca de poezie de la Complexul "Mihai Eminescu" din Ipotești, care-i poartă numele și pe care a fondat-o prin donația sa de 6.000 de volume, dintre care majoritatea cu autograf. Atât biblioteca (inaugurată la 15 iunie 2000), cât și amfiteatrul îi poartă numele.

Debutând cu volumul de critică și eseuri "Recurs" (1971), continuând cu "Biblioteca Babel" (1978), în care apar studii și eseuri de marcă despre Eminescu, Bacovia, Eugen Ionesco, Dostoievski, Kafka, Bulgakov, Joyce, Malraux, Pavese, Marquez etc., Laurențiu Ulici a împământinit la noi ideea generațiilor și promoțiilor literare.

A scris în egală măsură despre șaizeciști, despre șaptezeciști și despre optzeciști. Din păcate, din proiectul său "Literatura Română Contemporană" n-a desăvârșit decât un volum: Promoția 70. Deținând rubrici de critică în reviste de notorietate (Contemporanul, România literară, Luceafărul), devine în anii 80 descoperitor de talente și un fervent susținător al valorilor literare.

O voce critică urmărită, ascultată. Fiecare eseu sau portret critic era apreciat pentru claritatea diagnosticului, pentru tonul autoritar al scriiturii, pentru discursul inteligent și pentru comparatismul bine punctat și bine temperat. Acestea s-au concretizat în patru volume cu titlul "Prima verba" dedicate debutanților, însemnând peste 600 de volume de debut recenzate. În câteva rânduri, cenzura și-a spus cuvântul și asupra scrierilor lui Laurențiu Ulici. O interesantă antologie de etapă, "Antologia poezilor tineri (1978-1982)", n-a primit girul apariției din partea cenzurii comuniste și avea să apară după 1990. Marcat de neapariția ei, unde erau antologați poeți cărora le ur-

Criticul Laurențiu Ulici

mărea devenirea, Laurențiu Ulici scria: «Împrumutând un termen cinematografic, voi spune în chip de frază finală că această antologie s-a vrut un stop-cadru al poezilor tineri și al poeziei lor; imaginea unui fragment din istoria culturii poetice românești a cărei semnificație pentru evoluția limbajului poetic se va vădi cu toată claritatea poate abia atunci când fragmentul nu va mai fi decât o clipă, iar consecințele lui vor lumina asupra celor încă nenăscuți, precum steaua eminesciană: „Era pe când nu s-a zărit / Azi o vedem și nu e”... »

O carte monumentală reușește Laurențiu Ulici în "NOBEL CONTRA NOBEL" (2 volume, 1.134 pagini, academic). Cum se știe, Premiul Nobel consacră în universalitate un scriitor al lumii, fiind considerat penultima instanță, pentru că după asta, singura instanță rămasă este Timpul. Dar nu întotdeauna cei 17 academicieni de la Academia suedeză, au diagnosticat corect. Timpul, marele judecător, a dovedit-o. Cartea propusă de Laurențiu Ulici pare la prima vedere un joc. Dar un joc serios, care transformă totul într-o spectaculoasă antologie de literatură universală. Ideea a pornit de la nemulțumiri provocate de deciziile juriului. Ele, nemulțumirile, spune autorul, "au drept sursă două situații, egal invocate: prezențe regretabile și absențe nedumeritoare." De exemplu, primul premiu, cel al anului 1901 a fost decernat lui Sully Prudhomme, deși trăiau atunci Lev Tolstoi, Cehov și Ibsen. Sau: în 1919, dacă intuiția juriului ar fi funcționat altfel, premiul ar fi putut fi oferit lui Marcel Proust (a cărui operă a făcut epocă) și nu lui Carl Spitteler. Bref, cartea este o spectaculoasă antologie paralelă, cuprinzând prezentări și texte a o sută de scriitori (poeți, prozatori, dramaturgi) de mare valoare, absenți din palmaresul Academiei Suedeze. Totul impresionant: Tolstoi, Cehov, Trakle, Proust, Rilke, Joyce, Sandbourg, Serghei Esenin, Pessoa, Bulgakov, Virginia Woolf, Ezra Pound, Paul Valéry, Pavese, Kazantayakis, Ungaretti, Borges, Yukio Mishima, Aitmatov, Salinger, Ismail Kadaré etc. Cinci scriitori români se află în antologia celor care ar fi putut lua acest premiu: I.L. Caragiale, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Eugen Ionesco, Nichita Stănescu, Marin Sorescu. O carte pe care oricare bine sit în literatură e obligatoriu s-o citească.

Laurențiu Ulici a plecat prin satele cerești relativ tânăr, doar la cincizeci și șapte de ani. Plecarea sa, o tristețe, pentru că avea multe de spus și de făcut într-o viață literară în dezintegrare. Dar tot ceea ce a făcut a fost o construcție în spiritul criticii creatoare, căreia i s-a dedicat cu atâta dăruire.

Alexandru CAZACU

Grație și speranță

Parte a tabloului liric contemporan, atât de divers, poezia **Danielei Șontică** beneficiază în esență de o structură apolinică și un fond de seninătate ce acompaniază întodeauna marile ori micile tensiuni, dileme și interogații contemporane. Volumul „**Cântece pentru vrăbii și motoare**” apărut anul acesta în condiții grafice deosebite la **Editura Vinea** este un exercițiu intelectual și afectiv unde autoarea realizează acel „*falsovero di poeti*” despre care vorbea Vittorio Sereni, reușind să transfigureze în secvențe calme, încordări și combustii ale cotidianului.

Viața secundă ce aparține oricărui poet autentic se manifestă în versurile din această carte sub semnul unei fine nostalgii fără decepții. Măștile bucuriei, melancoliei ori singurătății nu-și justifică prezența, căci poeta abordează frontal și curajos aceste teme fără a teatraliza: „*De-aș fi povestit pe înțeles/ tot ce vedeam/ în haloul fiecărui lucru./ de-aș fi înnotat strident/ împreună cu peștii/ din privirea mirată de copil./ dacă aș fi desenat/ ochiul alungit peste lumea care/creștea și creștea/ albă ca luna./ înainte să fi aflat/ că aceea era adevărata frumusețe.*” („înainte să fi aflat”). Depășirea obstacolelor se realizează prin asumarea acestora, reclusiunea și aparenta desprindere de istorie se face pentru o justă analiză a trecutului dar mai ales pentru o bună poziționare față de ce va urma. Aceast tip de rectitudine conferă autenticitate și reușește să capteze interesul lectorului poate prea adesea obișnuit cu lamentațiile în zona confesivă : „*când treci cu bine prin furtuna zilei/ te bucuri/ și aștepti ceva/ mult mai vijelios/poate solzii unor amintiri/ căzând peste acoperișuri/ori/ stăpânul cochiliei invizibile/sub care se ascunde uneori/ tot ce e viață.*” („tot ce e viață”).

O anumită materie a imaginii se dezvoltă crud dar relevant pentru scopul prevăzut. Avem text poetic lipsit de inutile calofilii dar deopotrivă grevat de o cultură umanistă care *parla per se* în maniera de expunere a secvențelor: „*iar eu/ desigur/ ce mult l-am iubit pe don alonso/ ce mult!/ adevărata dulcinee ar alunga/ mârtoaga lui ponosită și ți-ar scrie/ că așa se face, credinciosule sancho,/ că mi-am trimis inima pe șesuri cu gazon/ direct spre morile de vânt/ dar acolo- ce folos? - mestecă întruna/nesfârșite dealuri despre don miguel,/ de parcă pe el l-aș fi iubit,/ de parcă aș fi îmbrăcat/ degeaba rochiile de musolină/ când binevoia să ne facă o vizită/ cavalerul niciunei tristeți*” („credinciosule sancho”). Notațiile nu generează imaginație ci mai degrabă responsabilitate existând în fiecare vers un comportament de tip „gazdă” față de cititor nu de tip „vizitator”. Se evită glisarea pe un grila unui portativ sensibil și se pă-

șește destul de ferm și asumat, fără a ultragia nimic, această aderență la realitate nexcluzând alchimia unei rafinate delicateți: „*locul unde ți-am dormit pe umăr/ a devenit o cavalcadă/ o inoportună herghelie de cai/ străpunși de sulite și gânduri/ aș face din sângele lor alb o poveste/ pe care să mi-o spui uneori/ ca să vindec cu ea/ chiar și ultima cădere/ a constantinopolului*” („asurzitor”).

Astăzi în lumea post-istorică, când se spune că tehnologia întreține flacăra memoriei colective a tribului global și postumanizat, Daniela Șontică, propune o soluție echilibrată evitând aplaudarea ori damnarea stadiului actual al civilizației când dispozitivele înconjurătoare au ajuns la un rafinament baroc și o răspândire universală. Deja parte din ființa noastră, *volens-nolens* este prinsă într-un joc permanent cu mereu noile exigențe ale aparatelor și sistemelor și este greu de spus cine este Pygmalion și cine este Galateea : „*îmi povestea că un motor perfect/ este o frumoasă fără corp/ are ceva aparte/ sclipirile lui diamantine/ te urcă spre plafonul de nori/ așa cum pe muritorii de rând/ îi urcă patimile pe transalpina*” („motor perfect”).

Existența ca o mărturie și mărturisire transpare emergent în versuri asemenea unor fotograme acotidiene aflate în siajul convingerii lui Paul Valéry pentru care : „*Le style, pour l'écrivain aussi bien que pour le peintre, est une question non de technique mais de vision.*” Anticipări infinitezimale și detalii apatent anodine sunt capabile să releve adevărate drame : „*vor veni vrăbiile/ și vor număra/ trei funii de mătase aspră./ trei sute de larve ce se visează libelule./ trei mii de lacrimi cu acid hialuronic.*” („cântece pentru vrăbii”). Acuitatea senzațiilor este mascată în călătorii metaforice către un spațiu al reflexiei atemporal și-n întrebări ce nu grăbesc răspunsuri ci mai degrabă o stare de așteptare a răspunsului aflat la coliziunea dintre devoțiune și libertate „*Erai un erou/ intrai în catedrala dantelată./ înălțai totul printr-un gest,/ până și arborii crescuți nefiresc din sângele meu/ încrângătura vini-*

(continuare în pag. 87)

șoarelor ce se zbăteau/ sub brațul ce mă ținea strâns să nu cad/ de pe șaua calului alb// orga răsuna clar/ și zâmbeam spre locul unde zâmbea fecioara/ sau ce mai rămăsese din acea zi de 30 mai 1431” („fecioara”)

Încriminări și recriminări se dizolvă într-o perspectivă vivifiantă atunci când evenimentele tragice atacă frontal, generalizările sunt contrazise de eveniment și este nevoie de o justă așezare a lucrurilor, memoriei și absențelor: „toată acea anamneză/ în care păream o șeherzadă ciudată/ mă făcea să râd în hohote/când ieșeam din cabinetele lor/dar gata să plâng/ când nu mă vedeau.../adormeam/ având sub pleoape ultima privire/ către obrazul frumos de tată/ stropit cu undelemn/ și vin și țărână” (obrazul frumos de tată). Multe observații se află în zona de understatement pentru „a provoca” lectorul. Căci nu se adoptă soluția defensivă ori consolatoare ci un anumit tip de înseninare elegantă și genuină. Se scanează anumite întâmplări sprijinindu-se pe diferite perspective, adecvate la analiză știindu-se că polarizarea periclitează întregul mail ales în zona recapitulărilor și istoriilor intime: „am cea mai strălucitoare aură/ dar o port pe sub piele/ am cea mai radiofonică voce/ dar tu întârzi/ s-o auzi cu inima.../ dar mi-ai spus că-ți plac cuvintele/ scrise chiar și greșit/ de alcineva.../ da, în fiecare zi reușești să uiți/că am cea mai strălucitoare aură” („aură”)

Aceste cantos ale Danielei Șontică ne oferă la început de secol douăzeci și unu, un mesaj grațios, structurat și condiționat de propriul har dar și de un bagaj consubstanțial valorilor umane unde persoana este superioară personalității iar fiecare grad de libertate devine un construct al libertății responsabile. „Cântece despre vrăbii și motoare” este o carte aflată sub auspiciile speranței lui Grüss Gott, ce ne îndeamnă, să salutăm divinitatea existentă în celălalt și-n împrejurul nostru: „ sunt această insulă/ neștiută în mijlocul oceanului,/ înconjurată de rechini// pe plajele mele cu nisip oranj/ nu umblă decât Dumnezeu//colecționez semne diforme,/ îmi împodobesc gâtul/ cu strigăte de ajutor ivite/din sticlele venite din larg/și știu că în disperarea lor/ oamenii speră să existe pământ.” („sticle din larg”)

Ignatie GRECU

*
Iubind, devii bogat, fără a sărăci pe cineva.

*
Nu să te apleci spre el, ci să-l ridici, te-ndeamnă trandafirul înflorit.

*
Roua pe sabia verde a irisului - rugăciunea mea de dimineață.

*
Mai multe însingurări sunt în asfințit decât în zori.

*
Prin harul dăruit de sus, scriu ceea ce scriu și nu de la mine însumi.

*
Poezia e scrumul care amintește flacăra în care a ars poetul.

*
Când scriu un vers, mă gândesc, fără să vreau, la tine, cititorule - îngerul meu păzitor.

*
La umbra poemelor mele stă mereu un înger rugându-se.

*
Acolo unde sunt lacrimi sunt și amintiri.

*
Inima - o fântână. Ochiul, o ciutură, ridică din adânc la lumină apa cea mai clară.

*
Cititul în singurătate îndeosebi mi-a adus multă liniște și înțelepciune.

*
Așa cum soarele absoarbe umezeala pământului și-l face să fie roditor, la fel Hristos ne-a cuprins în Sine spre curățire și mântuire veșnică.

*
Nu așterne totul pe hârtie, mi-a spus îngerul. Mai la-să și pentru mai târziu. Fă-ți rădăcini nevăzute, ascunse puternic în pământ - așteptând primăveri gâlgâind de lumină.

*
Fă-ți capital duhovnicesc obișnuința bună, cea care are pururi în față poruncile sfinte.

*
Vrei să scrii versuri? Suferă în singurătate și tăcere. Roagă-te, plânge și apoi cântă.

*
Multe versuri am scris. Dar mai multe am rupt și am ars.

(continuare în pag. 88)

*
După cutremur - tunet, după vijelie - trăsnete, apoi
vânt lin, subțire, adiere suavă - lacrimi, mărgăritare în ge-
ne.

*
Plânsul, un smarald rar, la îndemâna tuturor. Sarea
culeasă din mărire ochiului cu mâinile de copil ale dorului.

*
Frumos este cerul albastru traversat de nori, dar mult
mai frumos când este traversat de aripi.

*
Scoală-te cât mai devreme cu putință. Soarele răsă-
rind să te găsească pe culmi sărutându-ți fruntea.

*
Poezia e scrumul care amintește flacăra în care a ars
poetul.

*
Dumnezeu ne zâmbește cu fiecare răsărit de soare.

*
Cu cât fac mai mult bine, cu atât voi fi mai liber și mai
plin de bucurie.

*
Iscusit-am cuvinte aducătoare de îngeri.

*
Dacă florile ar ști cât de frumoase sunt, oare s-ar mai
ofili?

*
Vocea lui Dumnezeu este adesea un sunet rar și dul-
ce, o mireasmă aparte, un bob de rouă în zori pe o floare!
O rază de lumină înflorind vitraliul unui lac în amurg.

*
Sunt rare și foarte scumpe acele lacrimi când sufletul
se roagă suspinând din adâncul inimii. Mult mai de preț
de-cât cuvintele.

*
Pe cerul senin al inimii - nori plutind grei de lacrimi.

*
Graiul - o țară. Înțelesul - un popor.

*
Ochii celui mânios - două săbii ascuțite pe piatra nea-
gră a inimii.

*
Cuvântul Domnului adesea - foc tainic luminând sufle-
tul fără să-l ardă, precum luna când trece printr-un nor
(prin draperia unui nor).

*
Nu scuipa către cer. S-ar putea ca scuipatul tău să te
ajungă din urmă când nici nu gândești.

*
Lacrimile - cuvinte în stare pură.

*
Înapoi la măsură, la cumpăna ei dreaptă.

*
În stele nu se merge cu orice vehicul. Ci cu gândul, cu
pana, cu visul.

*
A te apropia de alții este ușor și la îndemână. A te
aprofia de tine, de sufletul tău, e greu foarte.

*
Umbra zilei de azi deschide larg aripile peste
munții zilei de mâine.

*
Nu uita, poete, că faci parte din ceata cavalerilor
inspirați, primitori de adevăr, de bine, de frumos, prin
harul primit de sus.

*
Omul - o lumânare aprinsă lui Dumnezeu în sfeș-
nicul vieții.

*
Cât de mic este omul, dar ce lucruri mari face!

*
Dragostea schimbă, luminează, întărește, umple
de har sufletul.

*
Cei înțelepți și smeriți văd peste tot pașii tainici ai
lui Dumnezeu.

*
Lumea este o livadă înflorită de gândul bun și
rodită de fapta bună.

*
Ceea ce nu este ritm și armonie, este zgomot,
larmă și haos.

*
Cine numără trist petalele trandafirului când se
dezbracă, multă mângâiere are când înflorește.

*
Iubește, mi-a spus îngerul. Dar, apoi, nu uita să
suferi.

*
Iubind dai sens universului. Restul e muzică.

*
Câte cărți bune, scrise, atâtea păcate iertate - se
spune.

*
Scorbură grea, plină de miera luminii - poezia.

*
Tulnic albastru care dă luciu de oglindă zilei de
mâine - poetul.

*
Scrie, scrie mereu, ca și cum ai ridica norilor sta-
tuie.

*
Muzica pune picături de aur pe sfera în tremur a
dimineții.

*
Mărgăritare într-o clepsidră sunt clipele când poe-
tul atins de aripa inspirației - harul - zămislește prime-
le versuri ale unui poem.

*
Filozofia ridică doar probleme, dar nu oferă răs-
punsuri.

*
Nori rari pe cer ca epitetele într-un poem.

*
Cel ce se mânie îi îndepărtează pe îngeri.

(Din volumul **"Adaos la potirul cântării"**
în curs de apariție la editura Boem@)

Constantin GEANTĂ

LUCIAN BLAGA

Opera

Putem spune liniștiți astăzi că secolul XIX culminează prin Eminescu, secolul XX prin Lucian Blaga - Constantin Noica.

Născut pe 9/21 mai 1895 la Lancrăm în județul Alba a încetat din viață pe 6 mai 1961 la Cluj. A fost poet, dramaturg, eseist, filozof și traducător român.

A debutat cu poezia *Pe țarm* în revista „Tribuna” din Arad, la 26 martie 1910. Familiarizat înainte de absolvirea liceului cu lecturile filozofice, în special Kant, Bergson și Schopenhauer, începe să publice, din anul 1914, aforisme, articole și studii filozofice în diverse ziare și reviste ale vremii („Românul” din Arad; „Pagini literare” din Arad; „Gazeta Transilvaniei” din Brașov; „Convorbiri literare” din București).

În anul 1919 debutează editorial cu o culegere de versuri - *Poemele luminii* și cu un volum de aforisme - *Pietre pentru templul meu*. Poemele lui Blaga s-au bucurat de aprecierea lui Sextil Pușcariu, Nicolae Iorga, Ovid Densusianu și alții.

În anul 1920 obține titlul de doctor în filozofie cu teza *Kultur und Erkenntnis - Cultură și cunoaștere*.

Următoarea culegere de versuri, *Pașii profetului*, apare în anul 1921, an în care publică și cea dintâi piesă de teatru: *Zamolxe*. Au urmat volumele de versuri: *În marea trecere*, 1924; *Lauda somnului*, 1929; *La cumpăna apelor*, 1933; *La curțile dorului*, 1938; *Nebănuitele trepte*, 1943; *Poezii*, 1962 – volum postum, cuprinzând ciclurile *Mirabila sămânță*, *Vară de noiembrie* și *Stihuitorul*. Postum au apărut și ciclurile *Vârsta de fier*, 1940-1944, *Cântecul focului*, *Corăbii cu cenușă*, *Ce aude unicornul*.

Creația poetică a lui Lucian Blaga prezintă o evoluție vizibilă atât în abordarea raportului dintre: „eu” și lume, cât și în modalitățile de expresie. Primul volum de versuri, *Poemele luminii*, se deschide cu poezia *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*, care poate fi considerată definitorie pentru modalitatea cunoașterii sale lirice și a procedeele de expresie. În fața tainelor universului, Blaga optează, nu pentru cunoașterea lor pe calea rațională, care le-ar ucide vraja, ci pentru intensificarea lor sub văpaia simțirii. Întregul volum este dominat de un puternic vitalism și are drept temă, în principal, iubirea. În *Pașii profetului* poetul cântă exuberanța vieții terestre în plină vară, iar simbolul central al volumului este Pan, zeul devenirii suave și fecunde din natură.

Titlurile volumelor următoare sunt simbolice: „marea trecere” este viața; „lauda somnului” înseamnă preamărirea inconștientului colectiv; „cumpăna apelor” indică amiază vieții, „nebănuitele trepte” sugerează bucuria regăsirii meleagurilor părințești.

În creația dramatică, Blaga, folosindu-se de mij-

Lucian Blaga

loacele expresionismului, valorifică mituri naționale (*Zamolxe*, 1921; *Meșterul Manole*, 1927), realizează interpretări ale unor mituri universale, din perspectivă românească (*Arca lui Noe*, 1944), proiectează evenimente și personalități ale istoriei naționale în spațiul mitului (*Avram Iancu*, 1934; *Anton Pann*, 1962) sau explorează subconștientul (*Daria*, 1925; *Fapta*, 1925; *Învieirea*, 1925).

Creația filozofică a lui Blaga este grupată în trei trilogii: *Trilogia cunoașterii*, 1943; *Trilogia culturii*, 1944, și *Trilogia valorilor*, 1946.

În cultura română, Lucian Blaga reprezintă cea mai mare personalitate creatoare a secolului XX. Opera sa - de poet, filozof, eseist, dramaturg și traducător de poezie – constituie o sinteză personală de mare originalitate, de profundă inspirație națională, alimentată de o deschidere spre cele mai variate aspecte ale spiritului uman: filozofie, știință, istorie și religie, și îndeosebi domeniul artelor.

Poetul și lumea culturii

„Lucian Blaga este întâiul ardelean care și-a pus probleme în afară de domeniul practic și militant al istoriei naționale. Până la el, toți au fost luptători. Modul lui de a gândi și sensibilitatea lui particulară sunt desigur semnificative pentru spiritul în care Ardealul s-a individualizat în România. Stilul interior al lui Blaga este o înfirmare serioasă a pretinsului practicism și pozitivism ardelenesc. Acestea nu înseamnă ceva mai mult decât pasiunea tehnică și constructivă pentru psihologia germanilor. Lucian Blaga este cea mai completă personalitate din România, deoarece s-a ridicat la același nivel pe toate planurile în care s-a realizat”. Emil Cioran - *Stilul interior al lui Lucian Blaga*.

(continuare în pag. 90)

Blaga, una dintre cele mai reprezentative personalități ale culturii române, vine parcă de departe, es-te un spirit renașcentist, un Michelangelo sau un Erasm, un Dante sau un Giordano Bruno. Prolific, dens, gigantic ca întindere, profund, este o dimensiune cosmică a spiritului românesc.

Vine din galeria unui Cantemir sau I. H. Rădulescu, Kogălniceanu sau Hașdeu, contemporan cu alte forțe cosmice ale spiritualității românești, de o vastitate impresionantă: Iorga, C.R. Motru, I.H. Rădulescu, G. Călinescu sau Mircea Eliade, Noica sau Cioran.

Poet, filosof, dramaturg, eseist, diplomat, ziarist, memorialist sau romancier, el reprezintă spiritul faustic al veacului al douăzecilea, acela care s-a avântat în multe ramuri ale cunoașterii: de la științe, religie, până la filozofie sau artă.

Acestea fiind spuse, ne vom opri numai la patru aspecte: traducătorul, evocatorul Blaga din cugetări și aforisme, Blaga și lumea culturii populare.

Traduce din lirica popoarelor africane și asiatice, după 1944 transpune în românește pe Faust de Goethe, mai multe scrieri de Lessing și încredințează tiparului un florilegiu din lirca universală antică și modernă.

Într-o poezie primitivă în traducere belgiană găsim versuri ca în Mitul creațiunii: „El singur era. Taarea era numele său. / În preajma sa era gol: / Nicăieri pământ, nicăieri oameni. / Taarea striga fără ecou. / Și-atunci, în singurătatea Sa, / El Se prefăcu în lume. / Aceste rădăcini, ele sunt Taarea / Aceste stânci, ele sunt El. / Taarea: nisipul mărilor. / Taarea și-a dat singur numele. / Taarea: seninul. / Taarea: sămânța. / Taarea: prundișul. / Taarea: cel fără trecere, / Taarea, puternicul, / creatorul lumii, / Al masei Sfintei a lumii, / Care nu este decât coaja lui Taarea. / El o însuflețește întru frumusețe”.

Am insistat asupra acestor versuri deoarece ne duc cu gândul la „Imnul creațiunii” din Rig-Veda, tradus de Eminescu: „Atunci neființa, ființa nu erau / A cerului mare, boltitul cort din ceriu / Ce-acoperea, atuncea?... Și-n ce se ascundeau / Acele-acoperite... Au în noianul apei / Au în genune... / Pe-atunci nu era moarte, nimic nemuritor / Și noaptea-ntunecată de ziua cea senină / Nu era despărțită / Și fără de răsuflăt sufla în sine însuși / Ne mai numitul Unul... Și-afară de aceste / Nimic n-a fost pe-atuncea / Și-atât de întuneric era, ca un O-Kean / Neluminat, și totul era adânc ascuns / În început. Și unul, învăluit în coaja-l, / Uscată, prinde viață din tainica căldură / Ce singur el o are”.

Această temă apare la cei mai importanți scriitori români în aspecte diferite, la Eminescu, Blaga, Barbu, Arghezi, Bacovia sau Bakonski și Nichita Stănescu.

Poezia germană a găsit în Blaga un excelent traducător, mai ales că limba germană îi era poetului ca o a doua limbă după cea română, depinzând-o încă din copilărie, astfel versurile lui J.W. Goethe capătă în transpunere blagiană o strălucire deosebită.

De la Blaga avem cea mai frumoasă traducere a lui Faust:

„Tot ce-i vremelnic / E numai simbol / Ce-i chip îndoielnic / Aici s-a mplini / Nespusul, deplinul / Izbândă-i aici, / Eternul, femininul / Ne-nalță-n țării”.

Din literatura engleză și mai apoi americană a tradus de la William Shakespeare până la E.A. Poe și W. Whit-

man. Din E.A. Poe traduce Annabel Lee: „Într-un regat lângă mare, pe care / Poate că ai să-l cunoști într-o zi, / Trăia odată, de mult, o fată pe nume Annabel Lee. / Ursita i-a fost de a fi iubită / De mine și de-a iubi / [...] Un vânt, ce suflând dintr-un nor, / Îngheță pe frumoasa mea Annabel Lee. / Rude înalte o duseră s-o-nchidă în mormânt, / În regat lângă mare, între făclii / [...] Niciodată stelele răsar fără a-mi aminti / Ochii frumoasei Annabel Lee / Și așa în marea nopții eu cad lângă draga mea, / Draga mea, viața și mireasa mea, / În mormântul ei lângă mare, / Pe țărni, în mormântul fără făclii”.

Din W. Whitman transpune versete ca în poemul „Un copil întreba ce este iarba”: „Un copil întreba: ce este iarba? / Și mi-o culese din belșug cu mâinile. / Cum i-aș fi putut răspunde copilului? Mai bine decât el nu știu nici eu ce este”.

Nici poezia spaniolă nu lipsește din preocuparea lui Blaga ca de ealtfel nici cea maghiară. Astfel, din literatura spaniolă traduce „Cântul cavalerului” de F. Garcia-Lorca: „Cordova / Depărtată și singură. / Cal negru, lună mare. / În desagă măslina amare. / Deși cunosc aceste drumuri, zarea toată / Nu voi ajunge la Cordova niciodată”.

Blaga face parte din familia marilor traducători din care amintim pe I.H. Rădulescu, M. Eminescu, G. Coșbuc, O. Goga și mulți alții.

Blaga este un mare evocator din familia lui Creangă, Slavici sau Hogaș. Astfel, în „Hronicul și cântecul vârstelor” întâlnim fragmente de o frumusețe stilistică precum: „Începuturile mele stau sub semnul unei fabuloase absențe a cuvântului. Urmele acelei tăceri inițiale le caut însă în zadar în amintire. Despre neobișnuita înființare a graiului meu aveam să primesc o înșirare de știri numai târziu, de la mama și de la frații mei răsăriți. Aflai atunci că în cei dintâi ani aicopilăriei mele cuvântul nu era cuvânt. Cuvântul meu nu semăna cu nimic. Nici măcar cu o stângace dibuire pe la marginile sunetului, cu atât mai puțin cu o prefigurare a unei rostiri articulate”. Sau:

„N-aș putea spune că basmele s-ar fi revărsat asupra copilăriei mele ca dintr-un corn al belșugului. Nu! Foamea de basm, firească vârstei, mi-o astâmpăra cu intermitențe ce atârnav de vremuirea de afară sau de urâtul inimei, numai Mama cu acele câteva povești ale ei. Nu știa Mama prea multe, dar nimerea fără greș tonul lumii ireale, încât chiar glasul ei mi se părea că vine dintr-o a patra dimensiune a spațiului. La dorința mea, ea îmi repeta adesea o poveste ce aducea cu Tinerețe fără bătrânețe”. Dacă despre Creangă s-a spus că în Amintiri... a prezentat copilăria copilului universal, Blaga în Hronic aș spune că prezintă copilăria copilului de excepție.

Blaga, care cu ocazia primirii de la Academia Română a rostit un discurs intitulat Elogiu satului românesc în care făcea elogiu culturii numită de el minore, singura care a potențat latențele noastre spirituale și care, într-o poezie, spunea că veșnicia s-a născut la sat, a alcătuit o valoroasă antologie de poezie populară. Dar în Spațiul Mioritic care face parte din Trilogia culturii arăta, referitor la înțelepciunea populară că: „Proverbele sunt aforismele poporului, dar ele au un ce – greu definibil, aproape cu neputință de realizat unui creator cult, anemiât de îndoilele reflexiei: un firec, ce înduplecă inima și inteli-

(continuare în pag. 91)

gență cu cea mai incoruptibilă, o grație a întâmplătorului, ceva mai presus de bine și rău, ceva mai presus de adevăr și neadevăr. Sau:

„Trebuie să deschizi pagini de mare literatură ca să găsești imagini plastice și pitorești ca acestea: «fățarnicul mănâncă sfinți și scuipă draci», ironice ca acestea: «fă-ți cruce mare că dracul e bătrân»; răutăți naive ca acestea: «omul sărac și nevoiaș se îmbracă numai pe dinăuntru»”.

În finalul capitolului Pitoresc și revelație, conchide:

„Există o orientare spre pitoresc, care echivalează cu o determinare stilistică, inconștientă, organică, constitutivă. Această orientare poate să invadeze în sens creator toate domeniile de manifestare ale vieții spirituale și culturale. Determinanta poate fi și un puternic organ de asimilare a unor influențe străine. Ea figurează ca atare, de pildă în matricea stilistică a poporului românesc.

Blaga vine din bogata tradiție a creatorilor români care, pornind de la folclor, a ajuns la culmi de desăvârșire artistică. Astfel, amintim pe I. Neculce, D. Cantemir, P. Ispirescu, V. Alecsandri, Al. Russo, sau Eminescu.

Blaga, cel din Cugetări, Gânduri și Aforisme, reprezenta un univers care mocnea în sine gata să se extindă în spațiile necuprinse. Aici găsim probleme pe care viitorul filosof al culturii și stilului le va dezvolta creând acele prețioase diamante ale simțirii și exprimării românești care sunt Trilogiile Cunoașterii, Culturii Valorilor și Cosmologice, lângă care amintim și pe cea Istorică, nerealizată pragmatic, care au îmbogățit și mai mult patrimoniul gândirii noastre filosofice.

„Înainte de a mă naște, am fost o veșnicie întreagă „nimic”. De ce mă tem acum de aceeași „neexistență” cu care izvorăsc din cele mai întinse necesități ale vieții și duhului meu? Omul trebuie să fie creator, de aceea să renunțe cu bucurie la „cunoașterea absolutului”.

Dar întâlnim cugetări care denotă uriașa cultură a lui Blaga și profunzimea adâncimilor sale intelectuale.

Închei cu un citat din C. Noica: „Putem spune liniștiți astăzi că secolul XIX culminează prin Eminescu, secolul XX prin Lucian Blaga. Dacă vibrația patetică a lui Eminescu ne tulbură mai mult, în schimb Lucian Blaga are unicitatea unei desfășurări de jerbă pe care nici Eminescu și nimeni din cultura noastră nu o au. Nu știu nici aiurea să fie cineva care să creeze filozofie, poezie și teatru la ultimul nivel cu această perfectă autonomie a fiecăreia dintre cele trei direcții de creație”.

Blaga, filosoful

„Ca niște arbori ai spiritului, înălțați sub amenințări bănuite, cărora omul le răspunde atacând, vede Blaga plăsmuirile cunoașterii și ale culturii, în timp ce filosofia veacului rămâne într-o prea largă măsură la simpla botanică” - Constantin Noica, La o antologie filosofică Blaga.

După cum arăta Gh. A. Cazan în Istoria filosofiei românești: „În gândirea românească interbelică, Lucian Blaga a încercat să construiască un sistem filosofic ale cărei direcții principale sunt teoria cunoașterii, teoria metodei, ontologia, teoria culturii și, ca implicat necesar al acestora, o viziune despre viața istorică”.

Alături de C. Rădulescu Motru, Lucian Blaga a fost filosoful sistemului, al unui sistem idealist obiectiv al

cărui ax fundamental îl constituie noțiunea de Marele Anonim”.

Blaga și-a conceput sistemul filosofic sub forma a cinci trilogii, din care au fost realizate: Trilogia Cunoașterii, Trilogia Culturii, Trilogia Valorii.

Sistemul filosofic se preocupă de problema cunoașterii și de filosofia culturii.

Misterul constituie, după Blaga, nota definitorie a existenței umane. Misterul învăluie existența și constituie, concomitent, un stimul și o frână a cunoașterii omenești. Prin artă, religie sau filozofie, omul năzuiește spre rezolvarea misterului, dar „cenzura transcendentă” / barieră pusă oricărei încercări de conceptualizare situată dincolo de orizontul nostru chrono-spațial, de „Marele Anonim”, împiedică cunoașterea pozitivă a esențelor existenței.

Deși poate și sieși insuficient ca și Dumnezeu lui Aristotel, Marele Anonim are posibilitatea de a genera un număr nelimitat de existențe identice, putând fi nu atât un creator de lumi, ci un „generator de Dumnezei echivalenți”. Această posibilitate reproductivă este respinsă de Marele Anonim sau mai exact rămâne o veșnică virtualitate pentru motivul că desfășurată, ar duce la alte „laturi divine”, deci fie la tot atâtea sisteme autarhice „care s-ar sustrage fazei și controlului central”, fie la „sisteme egocentrice, care încearcă să se substituiească întâiului și tuturor celorlalte”.

S-ar crea, prin urmare, în condițiile reproducerii Marelui Anonim „o gravă teoanarhie”.

Marele Anonim este cenzorul cenzuratului și propriul său cenzor, ființa centrală care supraveghează creatura pentru ca ea să nu se poată ridica niciodată la cunoașterea Cenzorului Suprem.

Realitățile lumii sunt diferențiale divine. Diferențialele divine rezultă din forța generatoare a Marelui Anonim. Cum Marele Anonim se cenzurează în privința reproducerii sale substanțiale, procedând la reducerea acesteia, orice diferențială divină este un „minim substanțial purtător al unei structuri egale cu un segment absolut amplu al unei structuri divine. Diferențiala divină are o substanță și o structură virtuală. Diferențialele divine pot fi reprezentate ca fragmente infinitezimale, eterogene, absolut simple ale cercului divin.

Cum actul genetic se repetă nelimitat, fiecare diferențială divină se repetă la infinit în aceeași serie omogenă. Diferențiala divină este indestructibilă, ultimul substrat pe baza căruia se produc discontinuitățile empirice.

Diferențialele divine sunt complementare și prefigurează toate celelalte diferențiale, ceea ce înseamnă că geneza cosmică are trei faze: 1) faza precosmică egală cu limitarea maximă a posibilităților Marelui Anonim, 2) faza genezei directe sau emisiunea diferențialelor divine, eterogene și omogene, 3) faza genezei indirecte, sau integrarea cosmică a diferențialelor divine, proces din care rezultă lumea ființelor empirice, o lume complexă dar deficitară, minoră, plurală, discontinuă, domestică pentru a nu manifesta „posibilitățile excentrice creatoare”.

Concepția lui Blaga ne amintește de monadele lui Leibniz, de Ideile lui Platon sau de Dialectica lui Hegel.

Intelectul uman are în viziunea lui Blaga două stări

(continuare în pag. 92)

fundamentale: starea en-statică și starea ec-statică. Acestor două stări le corespund intelectul enstatic – care se așază în funcțiile sale logice și normale și intelectul ecstatic – care este în nepotrivire ireconciliabilă cu funcțiile sale logice.

Prin dogmă și intelectul ecstatic, omul trebuie să accepte misterul ca atare ca un ce metafizic. Filosofia ne poate revela existența autentică prin „cunoașterea luciferică” considerată ca un tip superior de cunoaștere situată în planul misterelor, capabilă să provoace o „criză a obiectului”, o ruptură în echilibrul lăuntric al acestuia, între partea care se dezvăluie „fanicul” și partea care se ascunde „cripticul”, o tensiune sensibilă mereu numai prin înlocuirea primei cu a doua.

Blaga opune „cunoașterea luciferică” „cunoașterii conceptuale” („paradisatică”) a cărei fază fundamentală constă în caracterul ei empiric, iluzoriu, neproblematic, în faptul de a fi subordonată obiectului făurit și predestinată unor certitudini abstracte, dar trecătoare.

După cum arăta C. Noica, „Filosofia lui Blaga este a omului provocat și care a primit provocarea. Cine sau ce provoacă, să-i spunem Fondul anonim” – La o antologie filosofică Blaga.

Un loc important în sistemul blagian îl ocupă filosofia culturii. Fenomenul definitoriu al unei culturi este stilul, „matricea stilistică”, determinat de factori inconștienți abisali, cu funcție formativă, primordială, fundamentală și care își pun pecetea asupra creației unui popor, îi imprimă o trainică și autentică identitate.

Inconștientul se formează într-un peisaj care-i imprimă pentru totdeauna ritmul său. Cultura minoră a satului, formată în mediul natural, devine fundamentul celei majore (cultura cultă). După Blaga, inconștientul are în creație un rol determinant, hotărâtor. Blaga consideră, referitor la cultura românească, că este determinată de „spațiul mioritic” specific universului sufletesc și cadrului de civilizație românesc, de un orizont care descinde di plai (generator al doinei) și se înfățișează ca un plan ondulat („infinitul ondulat”) cu alternanțe între deal și vale (generatoare ale dorului) și ale îmbinării armonioase între verticală și orizontală în arhitectura caselor țărănești. Metafora este esențială și ea în sistemul filosofic blagian.

Dar și în domeniul culturii, caracterul transcendent intervine prin stil, ca frână, împiedicând ființa umană să creeze pe plan absolut. Stilul este deci mijlocul pe care Marele Anonim și-l folosește pentru plăsmuirile culturale cu același scop în care inventase cenzura transcendentă pentru cele cognitive.

Concepția estetică a lui Blaga subliniază, pe de o parte, autonomia relativă a artei, iar pe de altă parte, corespondențele ei stilistice cu celelalte valori în cadrul unei culturi și al unui moment istoric dat.

După cum sublinia Gh. Al. Gorun în Istoria filosofiei românești, „Sistemul filosofic pe care Lucian Blaga l-a dat culturii românești se constituie într-un amplu poem al gândirii și rostirii filosofice, al potențelor creatoare de metafizică pe care poporul român le poartă cu sine ca parte eminentă a ființei lui istorice.

Lucian Blaga, poetul

„Lirica sa este deschisă miracolelor lumii, exprimă sentimentul dorului, celebrează sămburele germinatoriu”
- Ion Barbu, în *Note la Hronicul și cântecul vârstelor*.

Salutată încă de la apariția primului volum ca un dar al Ardealului, creația lui Blaga reprezintă o culme a liricii românești alături de Barbu, Bacovia și Arghezi. Blaga este o nouă dimensiune a poeziei interbelice, o dimensiune universală am putea spune, un poet de valoare europeană, unul din cei mai străluciți poeți ai veacului XX.

Poezia post-eminesciană depășise faza epigonilor. Se afirmaseră străluciți creatori la sfârșitul veacului XIX și începutul celui de-al XX-lea: Macedonski, Coșbuc, Goga.

Blaga însă va face trecerea înspre expresionismul românesc. Cu fiecare volum în parte: Poemele luminii, Pașii profetului, În marea trecere, La cumpăna apelor și La curțile dorului sau Nebănuitele trepte și Poezii (1945-1961) se dezvăluie o latură a poetului, se completează o biografie lirică. Ancorând în expresionism și depășind expresionismul, Blaga va impune un stil poetic propriu care va determina matricea stilistică a multor generații.

În poezia europeană se impuseseră Georg Trakl, Franz Werfel sau Stefan George, Hugo von Hofmansthal, sau Ungaretti, Montanale sau Rainer Maria Rilke, Fernando Pessoa, Miguel Unamuno, Mário de Sá-Carneiro sau T.S. Eliot, P. Valery, P. Claudel sau Appolinaire și mulți alții, aducând fiecare un stil, fiecare trasând alte făgașe poeziei mondiale. Blaga avea să-și găsească și el un stil și să dureze un templu al poeziei, un templu românesc.

După cum sublinia Paul Hatvani încă din 1917, „Expresionismul nu așază conștiința mai presus decât toate, ci în toate. Iar aceasta este unica lui cerință și unica lui metodă. Opera de artă expresionistă nu este numai legată de conștiința artistului, ci și se identifică ei. Artistul creează lumea după chipul și asemănarea sa. Eul domină asemenea unei divinități”.

Expresioniste sunt, în creația lui L. Blaga, sentimentul metafizic, imaginea esențială a lumii, caracterul vizionar, cultivarea mitului și cultul primitivității, al arhaicului și originalului.

Începând cu volumul La cumpăna apelor, influența expresionistă începe să scadă pe măsură ce se dezvoltă sentimentul echilibrului, al împăcării eului poetic cu lumea.

Voi încerca să subliniez câteva din valențele poeziei bliagene.

Venită parcă dintr-un arhaic fond al spiritualității românești, lirica lui Blaga poartă potențele virtuale ale unei metapsihoze în zona mumelor originare ale fondului tragic, ca în versurile:

„În somn sângele meu ca un val / Se trage din mine / Înapoi în părinți” (Somn).

Dar parcă simțim o undă dăcică răzbătând în versuri ca „Laudă semințelor celor de față și-n veci tuturor” (Mirabila sămânță).

Dar poetul este un cugetător care simte durerea existenței și trăiește tragismul lumii:

„Sunt mai bătrân decât tine, Mamă / Ci tot așa cum mă știi: / Adus puțin din umeri / Și plecat peste întrebările lumii” (Scrisoare).

La fel ca la marii creatori, mai mult decât creatorii populari, simte și intuiește leacul îndepărtării de înstrăinare prin reîntoarcerea către sensurile primare: „Numai sângele meu strigă prin păduri / după îndepăr-

(continuare în pag. 93)

tata-i copilărie" (În marea trecere).

Acesta este contrapuz căderii prin depărtările de cerul inocenței.

Dar poetul devine revoltat, chinuit de marile întrebări ca și Arghezi, încercând să oblige divinitatea la revelație: „O singură durere totdeauna mi-a fost singurătatea ta ascunsă / Dumnezeule, dar ce era să fac?” (Psalm).

O zbatere între nadir și latent aureolează cu nimbul durerii o cunoaștere cu sensuri tragice: „Sprijinit de buturi îmi ghicesc soarta / Din palma unei frunze tomnatice, / Vreme, când vrei să iei drumul cel mai scurt / Pe unde apuci?”

Poetul, în toate marile sale căutări și creații lirice este egal cu sine, fie când descoperă sufletul satului care palpită sau frumusețile patriei, fie când trăiește drama insuficienței carnale sau descoperă dragostea în formele sale variate de manifestare. Revoltat sau contemplativ, neliniștit sau împăcat cu sine, mirat sau chinuit de marile întrebări, Blaga este egal cu sine în poezia sa – expresie unică a unui mod de a fi al spiritului românesc.

„Portarul înaripat mai ține întins un cotor de spadă fără de flăcări. / Nu se luptă cu nimeni, / Dar se simte învins. / Pretutindeni pe pajiști și pe ogor / Serafimii cu părul nins, / Însesează după adevăr, / Dar apele din fântâni / Refuză gălețile lor. / Arând fără îndemn / Cu pluguri de lemn, / Arhanghelii se plâng / De greutatea aripelor. / Trece printre sori vecini / Porumbelul Sfântului Duh, / Cu pliscul stinge cele din urmă lumini. / Noaptea îngerii goi / Zgribulind se culcă în fân: / Vai mie, vai ție, / Păianjenii au umplut apa vie, / Odată vor putrezi și îngerii sub glie / Țărâna va seca poveștile / Din trupul trist”. Lucian Blaga, Paradis în destrămare.

La Blaga mitul capătă în poezie valori deosebite. Blaga este un poet al misterelor, această ipostază este revelată încă din prima poezie a volumului Poemele luminii, în care poetul se definește ca un aprofundator de mistere: „dar eu, eu cu lumina mea sporesc a lumii taină / și-ntocmai cum cu razele ei albe luna / nu micșorează, ci tremurător mărește taina nopții / așa îmbogățesc și eu întunecata zare / cu largi flori de sfânt mister” (Eu nu strivesc corola de minuni a lumii). De fapt, cum remarcă Marin Mincu, „Poemele luminii conțin în ele toate elementele programului expresionist: sentimentul absolutului, isteria vitalistă, exacerbarea nietzschescă a eului creator, retrăirea autentică a fondului mitic primitiv, interiorizarea și spiritualizarea peisajului, tensiunea maximă etc.”

Găsim o vitalitate telurică asemănătoare poate versului eminescian, în care „Nu e nimic și totuși e / O sete care-l soarbe, / E un adânc asemenea / Uitării celei oarbe” (Luceafărul), în poemul Lumina: „Lumina ce-o simt năvălindu-mi în piept când te văd, / oare nu e un strop din lumina creată în ziua dintâi, / din lumina aceea nsetată adânc de viață? // Nimicul zăcea în agonie / când singur plutea-n întuneric și dat-a / un semn nepătrunsul: / să fie lumină”.

Lumina aceasta va apărea mai târziu și în Spațiul Mioritic, mai ales în Transcendentul care coboară și în cel referitor la sofianic ca expresie a spiritului ortodox și chiar românesc.

Chiar dacă misterul nu poate fi relevat, totuși poetul simte vitalitatea unui titanism organic ce ne amintește de Eminescu, Arghezi, Philipide, Byron, Goethe sau She-

ley: „O, vreau să joc, cum niciodată n-am jucat! / Să nu se simtă Dumnezeu / în mine / un rob în temniță încătușat”, sau „Dați-mi un trup voi munților / voi munților / mărilor / dați-mi un alt trup să-mi descarc nebunia în plin! / Pământule larg fii trunchiul meu, / fii pieptul acestei năpraznice inimi, / prefă-te-n lăcașul furtunilor, cari mă strivesc, / fii umbra eului meu îndărătnic”

Vibrația panteistică din Liniște este scurtă, apăsată metaforic:

„Atâta liniște-i în jur de pare că aud / Cum se izbesc de geamuri razele de lună”.

Dar simbolul mioritic al integrării în natura mamă este revelat în Gorunul în care de la început se simte imanența apropiere de marea trecere:

„În limezi depărtări aud din pieptul unui turn / cum bate ca o inimă un clopot / și-n zvonuri dulci îmi pare / că stropi de liniște îmi curg prin vine, nu de sânge”, pentru ca să transpară imanența apropierei de neființă „O, cine știe? – poate că / din trunchiul tău îmi vor ciopli / nu peste mult, sicriul”.

În Pașii profetului și Zamolxe panteismul ia forme vergiliene. Pan este un mare orb care participă la toate regnurile: „Ah, Pan! Îl văd cum își întinde mâna, prinde-un ram - / și-i pipăie / cu mângâieri ușoare mugurii. / Un miel se-apropie printre tufișuri, / Orbul îl aude și zâmbește, / căci n-are Pan mai mare bucurie / decât de-a prinde-n palme-ncetitor căpșorul mieilor / și de-a le căuta cornițe sub năstureii moi de lână”.

Zamolxe care simte pulsația vegetalului caută contactul cu șopârlele reci, care parcă se pogoară în regnul mineral primar: „Altădată reptilele-mi erau un leagăn de odihnă, / iar ziua lucrurile dimprejur se prefăceau în mine / într-un vis atât de liniștit, / că reci și jilave șopârlele veneau / să caute soarele / pe picioarele mele goale”.

După cum arăta G. Călinescu în Istoria literaturii române – Compendiu, „Zamolxe e un „mister păgân”, un mit autohton, încadrat într-o mică dramă de idei, pe care poetul o va repeta în Meșterul Manole”.

În Meșterul Manole, pe lângă Manole creatorul, apare și Găman, întruchiparea teluricului: „scrâșnește ca din măsele grozave – ies flăcări din tei! Încăierarea nu se oprește. Neguri se vârcolesc. Spre noi, vârtejurile cresc”.

Aici apare și acel Bogomil, întruchipare a unui subconștient balcanic, acel spirit conciliator între înalt și adânc care arăta că Dumnezeu și Satanail sunt frați și ambii participă la crearea lumii.

Dar Blaga este și poetul marii treceri ca în poemul La cumpăna apelor: „Poteca de acum coboară ca fumul / din jertfă ce nu s-a primit. De-aici luăm iarăși drumul / spre țarna și valea, trădate-nmiit / pentru-un cer chemător și necucerit”.

Dar lirica erotică capătă la Blaga forma unei inițieri în cunoaștere: „Frumoaso, / ți-s ochii-așa de negri încât seara / când stau cu capu-n poala ta / îmi pare, / că ochii tăi, adânci, sunt izvorul / din care tainic curge noaptea peste văi / și peste munți și peste șesuri, / acoperind pământul / c-o mare de-ntuneric. / Așa-s de negri ochii tăi, / lumina mea”.

Aș încheia subliniind încă două aspecte și anume sensul metamorfozării în tentația zborului, flacăra care parcă ne induce ideea unui Dedal care se înalță în

(continuare în pag. 94)

spațiile supraconștiinței și înspre jocul secund al misterele: „Din văzduhul boltitelor tale amiezi ghicești în adâncuri toate misterele. Înaltă-te fără sfârșit, dar să nu ne descoperi niciodată ce vezi” (Pasărea de aur).

Iar celălalt, legat de potența semințelor din Mirabila Sămânță, motiv care coboară din mitologia dacică și trecând prin spațiul goethean trece înspre Blaga care îi dăltuiește puritatea în cuvânt: „Am văzut nu o dată sămânța mirabilă / ce-nchide în sine supreme puteri / Neînsemnate la chip, deși după șpită alese, îmi par / semințele pe care mi le ceri. / Culori luminate, doar ele destăinuie – trepte și har”

Poetul, fie că aprofundează mistere sau reactualizează mituri, este o conștiință vie, o forță originală, un tumult care se va revărsa și în piese: Anton Pann, Avram Iancu, Daria sau Cruciada copiilor și Tulburarea apelor, un torent care pornit din zone imemorale ale spiritualității noastre se dezvăluie ca un Proteu - Demiurg creator de spații inedite, ceea ce îmi permite să închei aceste observații cu versurile din Perspectivă: „Noapte. Subt stelele, subt mărilor, / monadele dorm. / Lumi comprimate, lacrimi fără sunet în spațiu, / monadele dorm. // Mișcarea lor laudă Somnului”.

Blaga - dimensiune a conștiinței românești

„Poetul nu este atât un mântuitor, cât un mântuitor al cuvintelor. El scoate cuvintele din starea lor naturală și le aduce în starea de grație.” - Lucian Blaga

Parcă ieri răsunau pașii săi pe străzile ardelene. Parcă ieri giganticii săi pași trezeau rezonanțe cosmice, dar noi, prea mici, nu puteam să îi înțelegem.

Profetul era printre noi, dar noi nu puteam urca nebănuitele trepte până la el, ca să deslușim tainele Unicornului prin Verbul său. Prea mărunți, nu puteam urca templul, prea îndepărtați nu ne puteam apropia de „Curtile dorului”. O, câte revelații ne erau refuzate, o câte esențe se ascundeau!

Blaga, dimensiune cosmică a trebuit să urce în absolut ca noi să ne apropiem de el, a trebuit să transcendă bariere în drumul său spre un Anonim Mister, ca noi să percepem un fulger de granit.

Blaga, era cu noi, dar nu îl percepeam. Era cu noi, dar nu îl înțelegeam. L-am fi ucis ca pe Zamolxis dacă ar fi vrut să ne îndrume spre edenul ființării absolute.

Ca Manole, el s-a avântat în absolut. Tragică revelație, Faust dobândește mântuirea, Dante ajunge în Empireu, iar din străfunduri răzbate o rezonanță nesfârșită „O tată, o mare Anu, a pierit Enkidu...” Dar cine este Enkidu? Enkidu suntem noi, Ghilgameș, este căutarea sa pentru că el nu poate fi decât Uta-Napistimu.

Anii care ne despart de moartea sa sunt ca o veșnicie! Prin inefabilul operei sale ne regăsim în paradisul mioritic.

Blaga nu mai este, dar este în schimb spațiul blagian, spațiul mioritic, avântul nietzschean și dionisiac, voluptatea goetheană a unui neam izbăvit prin arderea unui Prometeu valah.

Blaga, planează peste noi, tutelar și apăsător, bând și enigmatic, ca un Gebeleizis al luminilor organice.

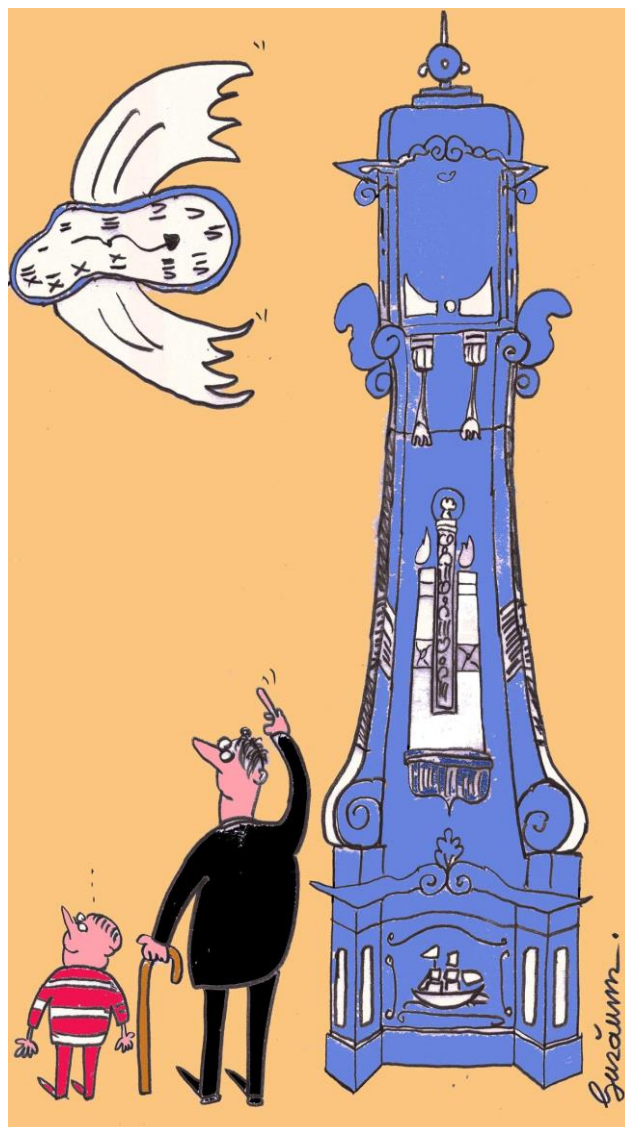
Apropierea de Blaga, este apropierea de un templu elen, de măreția piramelor egiptene, de avântul nemăsurat al coloanelor indiene, de înfinirea într-o pagodele chinezești și de inițierea într-o templele aztece și incașe.

Blaga este tutelara noastră potență creatoare, este

căutarea și dorul infinit al unduirilor sufletului românesc.

Din panteonul spiritualității noastre, unde alături de Eminescu privește Luceferi, cu Brâncuși se înalță în increat devenind zbor al pasării de aur, cu Enescu prin Oedip învinge Sfîncșii vremurilor, cu Grigorescu privește într-o tragică splendoare deplasarea carului românesc dinspre veșnicie înspre vremelnicie și invers, ne privește cu un surâs enigmatic. De aici parcă ne spune că: orice căutare poartă potența salvării, căci „salvat de rău e duhul „care va străbate „văzduhul”, iar cel ce cu sârg se va strădui poate să fie „mântuit”. Dar mântuirea presupune existența într-o ființă românească, iar Blaga a fost un mare român, român, în sens adânc, adică deschizător de sensuri în orizonturile unui neam care poartă în sine dorul de absolut.

Pentru existența noastră viitoare se impune un lucru: să pregătim ființa noastră pentru apropierea misterului blagian, deci să primim „transcendentul care coboară”.

Dumitru BĂLUȚĂ

FATA ÎN ROZ (II)

3.

Alex a intrat timid în apartament, repetând în gând „discursul” său de salut în fața unei persoane străine. Cezara s-a grăbit să o prezinte pe mama sa:

- Ea este mama mea, Margareta Moretti.

Aceasta a fost surprinsă la oglindă. Tocmai îmbrăcase o rochie de seară de culoare castanie, care se asorta cu coafura ondulată și vopsită șaten. Probabil, se pregătea pentru o serată de odihnă ce se anunțase la parter. Alex a rămas perplex.

- Tanti Margareta? Nu mă așteptam să ne întâlnim aici. Ce întâmplare minunată!

Iată cum se adună Vrabie cu Vrabie, zise el distrat, făcând aluzie la legăturile lor de familie.

Margareta, luată prin surprindere, s-a zăpăcit în fața situației confuze și nu realiza că s-ar fi convenit să se arate bucuroasă de întâlnirea cu nepotul de frate al regretatului ei soț. Cum n-ar fi, dar nu se văzuseră de câțiva ani. Însă, în loc de binețe, a pronunțat doar o frază banală:

- De unde te-ai luat, măi Sașa?!

Totuși, întrebarea ei avea o oarecare logică. Adică, cum vine asta: nitam-nisam, nepotul vine să-i apară în fața cu fiica ei, de unde și până unde? Tulburată de-a binelea, a început să umble fără treabă prin încăpere, picioarele i se împleticeau în poalele rochiei lungi. Repetând întruna ceva de felul: „Se mai întâmplă... Se mai întâmplă...” A degajat situația tensionată Cezara. Cu toate că nu înțelegea nimic din cele ce se petreceau, s-a grăbit să iasă din odaie, spunând că merge la parter să aducă ceva de la bar pentru a servi oaspetele.

- Chiar nu-mi venea să cred, tanti Margareta...

- Ba să crezi, Sașa. Iată că în sfârșit sunt prinsă în flagrant cu prada – fiica mea! Voi, cei de la Cosieni, habar n-aveți de ea, dar s-au vorbit multe.. Tu de unde o cunoști pe Cezara?

- Ieri ne-am cunoscut la plajă, întâmplător.

Margareta își frământa mâinile, nu știa ce să facă cu ele. Muta lucrurile dintr-un loc în altul prin odaie, tot repetând „întâmplător”, „întâmplător”, parcă căutând cauza întâmplării.

- Despre Marian i-ai spus ceva? S-a interesat ea îngrijorată.

- Puțin, pentru că așa venise vorba, dar nu știam...

- Să nu-i mai spui nimic Cezarei despre Marian. Ea nu știe că Marian a fost fratele ei.

Vestea că Margareta are în Italia o altă familie și, mai ales privitor la Cezara și Marian, l-a marcat profund pe Alex.

- De ce să-i spun eu? Spune-i dumneata că te privește.

- Eu nu i-am spus, este păcatul meu. Când era mică, aveam motive serioase, iar acum este târziu. Sărmanul Marian... S-a dus băiatul mamei după taică-său. Probabil, așa a vrut Dumnezeu. Acum ce să mai...

La cât era de derutat, Alex a simțit un soi de îndârjire față de Margareta. Ea îl irita cu atitudinea sa cumva simplistă față de cei de la baștină.

- Tanti Margareta, când ai plecat în străinătate, eu eram prea mic ca să fi sesizat realitatea în fapt. Totuși, îmi amintesc că unchiul Valentin era tare bolnav. Mama spune că el, pe patul de suferință, te chema mereu și a murit cu numele dumneata pe buze.

- Așa-s femeile, cam emotive și multe spun. Ce zice taică-tău, că dânsul chiar ținea mult la frate-său?

- Taică-meu zice și el că nea Valentin ar mai fi trăit, dacă veneai să-l susții moral, atunci când te rugau și rudele. Măcar la înmormântare să fi venit. Tata și până acum îl deplânge, atâta frate avea.

- Nu am venit, pentru că... Ei bine, tu deja ești mare și ai judecata ta. Pot să-ți spun. Nu am venit la înmormântare, pentru că o purtam pe Cezara în burtă. Ce puteam lămuri? Nu eram pregătită.

- Nu este treaba mea să te judec, dar peste ani, când ai venit la înmormântarea lui Marian, tot nu erai pregătită să ne fi lămurit și pe noi ce se întâmplase?,

- Tu, Sașa, zici că nu mă judeci, dar m-ai luat așa... Recunosc, la fel am ezitat și mai târziu să dezvălui... Marian fusese unica fibră ce mă mai lega de tot ce lăsasem la Cosieni, dar dacă l-am pierdut pe dânsul...

- Moartea lui Marian și pentru mine este o pierdere irecuperabilă. Am fost ca și frați.

- Îmi dau eama, erați de aceeași vârstă, împreună ați mers la școală.

- Mai ales că am crescut la bunica pe lejanță. Marian a învățat înaintea mea să înoate. Eu cam mă temeam de apă, iar el trecea Nistrul de-a înotul dintr-un mal în altul fără probleme. Dar la mare...

- Sașa, nu trebuie! Deja mi-ai povestit, a zis Margareta resemnată și a băut puțină apă.

- Asta e!

- Acum o păzesc pe Cezara ca pe ochii din cap.

Alex ar fi vrut să o întrebe pe mătușa sa mai multe amănunte despre Cezara, dar ea l-a surprins cu o replică ce de-a dreptul l-a șocat.

- Sașa, eu mă rog de tine ca pd Dumnezeu, să nu te bagi la Cezara!

- Eu?!... Da' nu, nici măcar...

- Lasă că am văzut eu... Aseară s-a întors de la plajă atât de încântată! Nu știam, dar, iată, tu ai spus...

Alex nu a mai comentat nici într-un fel temerile ei. Pierduse orice chef de discuții cu ea. Privea absent pe fereastră, deși afară se înserase. Nici Margareta nu mai avea ce spune, așa că stăteau tăcuți, fiecare cu gândurile sale.

Cezara, intenționat sau nu, a revenit în odaie târziu. A adus un coș cu bucate și vroia să fie veselă.

- Mami, Sașa, sper că nu v-a fost plictisitor și v-ați descurcat fără mine, a spus ea în timp ce îi cerceta îngrijorată cu coada ochiului.

Fata l-a rugat pe Alex să o ajute să desfacă coșul cu produse și să așeze masa. Ea aștepta un pretext să întrebe ce s-a întâmplat totuși, pe când tânărul se străduia să se comporte ca și cum totul este în regulă.

- Acum haideți să cinăm, că eu una sunt flămândă

(continuare în pag. 96)

grozav, încerca ea să degajeze atmosfera încordată.

Cina într-adevăr a fost pe cinste. Tinerii au servit chiar pe săturate, iar Margareta a stat la masă mai mult pentru a da dovadă de politețe. După asta ea s-a retras în dormitor, acuzând o stare de rău din cauza vremii instabile.

Margareta demult se temea de ceea ce i s-a întâmplat în această zi. A evitat cum a putut întâlnirile cu rudele care, știa bine, așteptau de la ea lămuriri privitor la distanțarea vădit voită de ele. Pentru ea era, într-un fel, umilitoare o asemenea abordare. La urma urmelor, e viața ei! Cine și ce are cu dânsa? Însă revolta îi trecea repede. „Totuși, e limpede că undeva am greșit, recunoștea în sinea ei, dar cu ce anume?” Ea își răvășea amintirile ca și cum căuta un ac într-o grămadă de lucruri vechi. Toate trăirile îi aparțineau și erau grele, însă nu avea cum să le ignore și nici să le împartă cu cineva. „Cum aș fi procedat altfel decât să mă las în voia soartei?” se frământa ea, fosta profesoară de limbă și literatură română la liceul din satul Cosieni? Vremurile erau grele și unde mai pui că ea venea dintr-o copilărie oropsită. Crescuse la un orfelinat din Soroca, pentru că părinții s-au stins din viață de timpuriu și nu mai avea alți întreținători. Apoi, în aceleași condiții, a urmat școala-internat de la Orhei. După facultate, în viața ei a intrat soțul ei, Valentin Vrabie, ofițer de poliție. El a adus-o în satul lui natal, unde nu numai locurile, dar și oamenii erau necunoscuți. Nu se gândea nici măcar dacă îl iubea pe Valentin ori este iubită. Îi era de ajuns că în familia lui și la școală fusese primită bine. Pe de altă parte, avea emoții dacă va reuși să se integreze în lumea nouă pentru dânsa. Dar a izbucnit Războiul de la Nistru din 1992 și totul a fost dat peste cap. Valentin s-a întors de la război cu multiple răni grave ce sângerau mereu. Nu a durat mult și el a fost declarat inapt de serviciu. Pensia lui de handicap, dar și salariul ei de pedagog nu acopereau nici pe departe nevoile familiei cu copil minor și o bătrână în casă. Atunci ea a ales să plece la muncă în Italia. A trebuit să însușească experiența de badantă, care este, fără îndoială, incompatibilă cu spiritul ei profesional. S-a angajat să îngrijească de un bătrân, fost avocat. „Numai eu știu cât am tras de la dânsul – un zgârcit, dus cu pluta și arțăgos, se tânguia Margareta. Ba nu-i plăcea mâncarea gătită de mine, ba cum îi calcam cămașa în care se plimba doar prin casă, în scaun rulant. Până vedeam de la el banii pentru munca mea, cu toate că-i putred de bogat...” Trimeea acasă bani din câștigul său și toți erau mulțumiți. Numai că s-a încurcat cu un burlac, acela fiind chiar fiul bătrânului de care îngrijea ea. Adevărat, după decesul soțului, și-a oficializat noul mriaj cu amantul său italian, inșinerul Alberto Moretti, apoi s-a născut Cezara. Dar complexitatea ei de învățătoare provincială nu-i permitea să dea pe față viața sa intimă, pentru că se temea ca cei de acasă să nu o catalogheze drept amorală. Fiul Marian, elev de școală, după moartea tatălui a rămas în grija soacrei ei. Ea continua să-i întrețină cu bani pe amândoi. Mai ales pe Marian, până când acela a terminat studiile și a obținut o specialitate. „Care a fost rostul să tănuiesc de rude relațiile mele familiale din Italia? N-am lezat drepturile și interesele nimănui. Numai din viața mea personală trăiesc...” Dar tot ea se contrazicea în sinea ei, cum că această convingere nu venea dinafară, ci dinăuntru ei. Asemenea gânduri apăreau în mintea ei încă la școala-internat - se străduia să învețe bine ceea ce îi reușea, să fie cât mai prezentă

în viața colectivă a școlii, însă nu era solicitată, ba chiar marginalizată. Nimeni nu aprecia și nu avea nevoie de capacitățile ei. „De ce pe unde merge în viață, parcă nu aș pași în plin, ci în gol?” În loc de răspuns îi suna în urechi un ecou vag.

În aceeași timp, Cezara și Alex încă discutau la masa de seară. Nu vorbeau cu voce tare, ca să n-o deranjeze pe Margareta. Prima ei întrebare a fost, ce se întâmplă, de unde se cunoaște el cu mama ei? Alex răspundea evaziv. Nu știa cum să procedeze.

- Știi, Cezara, s-a dovedit că noi cu maică-ta, de baștină, suntem din același sat.

- Ia 'uzi! Păi, v-ați bucurat de întâlnire, nu?

- Fără îndoială că da, a zis el sec.

- Sașa, eu îmi amintesc că, în copilărie, mama îmi vorbea de baștina ei, pare-mi-se despre Soroca și încă ceva...

- Satul de alături, Cosieni.

- Da, da, da! Aveți pe acolo și un fluviu fain.

- Adevărat, Nistru..

- Acum câțiva ani mama a mers încolo la înmormântarea unei rude apropiate, de unde s-a întors foarte îndurerată. Mult timp a deplâns-o pe ruda aia.

- Ce să-i faci! Asta e! a conchis Alex și s-a ridicat.

Cezara a ieșit să-l petreacă. Sesizase că el este trist și ar fi vrut să-i ridice cumva dispoziția. În coridor i-a propus să se rețină pe o banchetă. Au discutat despre una, despre alta și nu se mai săturau de vorbă.

- Tu nu dorești ca săptămâna viitoare să facem o excursie la Constanța? Să vedem ruinele cetății antice Tomis, să mergem pe urmele lui Ovidius.

- Mi-aș dori, dar vacanța mea este scurtă. Duminică trebuie să plec.

- Adică, mâine?! s-a alarmat fata.

- Da, chiar mâine.

- Sașa, m-ai reține-te puțin! Măcar o zi.

- Nu pot, Cezara. Profesorul o să mă... Tu nu știi cât de sever este. Tocmai am descoperit în cetate unele artefacte ce ar indica, spune el, o nouă ipoteză, iar pentru verificare trebuie de săpat și de săpat.

- Vai, mama mia! Iarăși cu cetatea ta. O fi ea mai importantă decât Tomis?

- Nu zic că-i mai importantă dar oricum reprezintă un neam din care mă trag și eu. Poate unul demult apus.

Pe fața Cezarei trecu o umbră de dezamăgire ce, totodată, manifesta și o supărare nostimă. Involutar, își umflă puțin buzele de parcă acestea așteptau să fie sărutate. Alex nu mai văzuse ca ea să arate atât de frumoasă și o privea ca vrăjit. Cineva dintr-o parte ar fi zis că se contreză de la niscaiva jucării doi copii.

- Ce te uiți așa la mine? zise ea, de data aceasta cu o supărare prefăcută.

- Da' eu nu mă uit la tine... Mă gândesc cum va fi mâine vremea, a mințit el.

- Ai cursă directă?

- La ce-mi trebuie cursa? Eu călătoresc cu motocicletă.

- Tu ai motocicletă?!

- Da, am motocicletă, s-a arătat tânărul mândru de asta. Cu ea am parcurs până aici o distanță grozavă Este în parcare din spatele pensiunii.

- De ce n-ai spus mai înainte că ai motocicletă? Hai să facem o raită pe plajă.

(continuare în pag. 100)

Aurel BRUMĂ

Din Memoriile lui Zeze (V)

13

Cu un sfârtaș dinainte ca pendula să bată douăsprezece goange (că gonguri sună ca naiba), domnul Țău mai ceru câte o cinzeacă de secărică din a cincea ultimă sticlă păstrată de birtaș din perioada pre-revoluționară, dacă n-ar fi fost contrafăcută. Secărica, desigur.

Cei trei sorbeau cu ealvie lichidul parșiv, dulceag, răsuciți în frânghia de așteptare a trecerii spre o nouă zi mai cu gheață la mal și vânturi constante de la est, est și ceva.

Exact la primul gong, un scrâșnet enorm (cum avea să scrie în jurnalul personal monografistul Prigoană) buluci inventarul viu al crâșmei „La Sânjeneaua” spre ușa îngustată de panica momentului. Afară, înspre primărie, o bulă de ceață densă, secvențial străpunsă de jocul unor lumini hipnotice, impenetrabilă privirilor de melc ale asistenței, își rostogoli unul dintre tentacule suficient să explodeze cele 114,5 kg. ale malacului Cotaș, paznic cu șase plozi și o pensie alimentară insuficient clarificată. „Ozene”, bolborosi Vartic. „Primul OZN din istoria contemporană a Smerenilor și întâiul erou viscerat la datorie. Să trăim și să-l pomenim!”

Se amplificau scintilațiile, ceața sau ce naiba era acolo începu să se rupă în fuioare și din sus în jos, pași metalici și posibilul marșian dacă n-ar fi fost enrobeul pălăriei, scurta de fâș și acel „bună dimneța, să vă rădă viața, iaca c-am ajuns” umplând sonor restul din care, cum Venus din spuma mării respective, ieși total recompus în sine însuși Cotaș. Ochii observatori ai grupului de asistenți la eveniment descoperiră cu semi-stupoare semimacaraua basculantei și prelată imensă îmburecând o formă ciudată, posibil și pe moment inertă, dușmănoasă desigur, fiindcă altfel nu s-ar fi putut explica încătușarea cu mai multe lanțuri.

- Sus nația și cei de lucră-n schimb prelungit, cum îl prepui pe dânsu ca domnul D'Artagnan deși, după capacitatea cilindrică ar fi mai nimerit să-l prepui ca Porthos.

- Dan-da-nan o fi tac-tu, că io-s domul Lae Cotaș!

- Laie bucălaie, paznic mioritic, plusă candid domnul Melu Prigoană.

- Mioritică-i mă-ta, dacă are căpri. Puți de-nverzești fiola cu damful de țuică.

- Pardon, secărică antică.

- Tot aia. Trecem la tu, că dumneata nu prea meriți matale și ne întoarcem spre domnul manager de motorizate. Care-i problema?

- Io-s transportator special de curse foarte lungi, medii și deloc ultrascurte, ca la aparatul de radio. Am adresantul aici pe gipise: Primăria Zmeureni.

- Smereni.

- Exact. Zmereiei, c-așa scrie și gipiseu și pe coletul care-i dânsul de pe platformă. Dincoace este plicul cu peceti din ceară sau ce-o fi, sigilii, ștampile și asta-i foaia de predare-primire pe care dânsu semnează ca oficial și dânsii, trei, ca martori.

- Patru, că-s eu și dânsii.

- Ați fi, dar pătrule dă la rațe că-i mucii și minorii nu se pretează ca martori.

- Da-i mare.

- Exact, un minor prea mare că să aivă drept de semnătură. Feriți că-i slab odgonu.

Transportați de noutatea evenimentului mecanic și apariția de-a-ntregu a coletului, martorii liftau stân-ga-dreapta după cum dicta bățâiala semi-macaralei, aplaudând aterizarea coletului exact pe platforma unde urma să fie ridicat chioșcul de bilete și abonamente metropolitane.

- Să semnez? se tânguia Cotaș. Dacă nu-l vrea dom primar, cum rămâne?

- Rămâne să-l expedieze retur expeditorului care-i o expeditoare majusculizată în document. Dumneata semnezi acolo unde scrie c-ai luat în posesie, dânsii la măturei și dacă sub prelată n-o fi vreo bombă, veți putea să vă creșteți copiii și ce mai e pin jurul caselor.

- Și dacă nu semnez ca primărie, că nu-s, ce-o să fie?

- O să fie bucurie. Conform tahografului mai am dreptul la o oră de activitate și-n rest, conform legislației europene trebuie să dorm șase ore pe bază de factură hotelieră. Aveți hotel?

- Nix.

- Nixit-mixit, pune, domnule, mâna pe pix și semnează! În caz contrar ești pasibil de daune și diverse încălcări de procedură, ceva în jur de 20.000 de euro plus gratuitatea pivniței de oaspeți cu zăbrele frumusele. Semnezi?

- Semnez, icni Cotaș, mi-i martor cel de sus că...

Nici cel de sus n-are drept de semnătură, că nu-i scris în act. Așa. Mersi. Cu plicul ăla arăți foarte oficial! Pa, zmeurenilor și secărică ușoară. Nu te urcă, te coboară.

La fix fără cinci Cotaș înmâna primarului plicul, foaia de predare-primire stând cu un deget piertificat în direcția monstruosului colet.

- Ce-i aia?

- Nu știu, dom primar, c-am fost la pifani. De mă primeau la cercetași, alta era calimera, dar n-a fost să fie și de aia nu.

- Nu ce?

- Nu știu.

- Da.

- Da, să trăiți și să ne conduceți cât mai departe.

În timp ce grupul de gură-cască se împrăștiă cu noi și noi prepuiatori ai conținutului subprelatian, consilierul Guță Mereuță, campion la table, aruncă zarurile:

- Domnilor, deschid *loteria coletului*. Fiecare participant va depune 50 de lei la sectorul de nunți și boțezuri pe listă sub semnătură și, în plic sigilat, opinia sa privind conținutul obiectului de sub prelată. Cine dorește, la aceeași previziune personală poate atașa mai multe serii de 50 lei spre gloria și posibilul câștig. Eu ca inițiator, voi primi șapte la sută din pot iar domnul de la morți încă trei la sută. Până la desnudarea obiectului tombolei, poliția locală va trasa o linie galbenă în jurul coletului și nu va permite apropierea, pipăirea, mirosirea și alte soluții de incluziune.

(continuare în pag. 98)

La pauza de prânz lista avea să aibă 189 de bifări, banii fiind depozitați în seiful unde Matache Kupeț ținea actele secrete și sticla de Rom Jamaica, știut fiind că avea pasiunea colectării de etichete marine.

Ce mama mă-si o fi sub prelată?

Ce mama mă-si o fi sub prelată?

Acestei întrebări îi fusese alocat spațiul în proaspăt și ultim de pe tabla unde primarul consemna, la început de program, enunțul zilei care, ca o pată de ulei virgin se risipea din om în om în arealul administrativ, răspîndirii oficiali fiind cei din capul mesei de birou. În rama de 120/80 a tablei școlare unde-ar fi încăput orice capodoperă trona, imediat după

- asfaltat ulița Păun
- colectare câini
- delegație de la ape

enunțul misterios, de urmărire generală: R.W.? și Raveica Waman!

15.00 p.m. În sala de ședințe, alături de șefii de birou se află preotul Costea însoțit de Cărmăz, gropar și mut prin accident de operație.

– Cum stăm, domnule Kupeț?

– De la bine în sus. Avem 206 participanți la loteria coletului misterios și, dacă vom proceda creștinește, să-l ținem trei zile în priveghi, cred c-am sări peste o mie, ceea ce mie îmi foarte convine, după ecuația loteriei naționale: măsori cu deștu sau cotu și umfli potu.

– Lasă halimaui și treci la obiect. Wamann.

– Ca și izmenele cu șiret, dublu V-eul nu se poartă prin Smereni și satele adiacente. N-avem Wilhelm ci Vili Plouatu, nu Walter ci Valeriu a lui Coștiug și alți veveiați.

– Da. Și?

– L-am prepus într-un singur picior: Văman dar l-au refuzat scriptele. Avem, în schimb, unul de-i zice Găman.

– La propunerea părintelui, am cercat să consultăm lumea de prin cimitir, crucile. Nimicuța! Dar când să plecăm ne-a făcut semn Cărmăz de-am mers la magazia lui cu scule și-am dat de alte cruci, din piatră, vechi.

– Și doar pe una era scris, în cirilice, un fel de „vama” că-n rest lipsea restul din brațul crucii. Și este posibil să fi fost astrucat vreun om de la vama care-a fost în curățura pădurii de la Todirel, cătunul care s-a dezbârnat când cu tifoida. Dar de ce ne frăsuim de-aiurea când porumbelul se află în plicul ăla cu peceti?

Clapele degetelor primarului, foaie, încă una, a treia și tusea de probă de microfon a primarului: Mîine la ora 11.00 desfacem coletul. Și ca să nu dorm pe-o coastă, cam ce presupusuri sunt la loteria voastră care se-ncheie cu 13 minute înainte de 11.00?

– Nu-s multe, dar se repetă: șaretă, căruț, tun și afet de la '918, utilaj de dezghiocat porumb, ladă brașovenească, godin, monument funerar...

– Coletul a navigat, cred, și pe Tamisa, că vine de la Oxford.

– O fi bibliotecă sau barcă. Uite că la asta nu ne-am gândit. Dar mai e până mâine plus 50 de lei.

La ora 11.00 bulibașa Stănescu ridică batista și fanfaragii sparseră în alăturile lor peticite marșul „Regina Maria”. Pe fondul alămiu laia de funcționari și participanți la loterie urmărirea forfecarea pânzei de cort și desprinderea, scândură cu scândură, a cutiei imense.

Din talașul scurs apăru silueta trușeșă a unei femei care, așezată pe o laviță, alăpta de-a stînga și de-a dreapta doi copilași. Imensă femeia, uriaș zâmbetul matern de pe chipul armonios redat de sculptor, iar toate la un loc s-au multiplicat într-o duioșie generală, mai ales că vestimentația femeii semăna de-a fir-a păr cu ce purtaseră odată smerencile.

– Oameni buni, monumentul ne-a fost trimis de o rudă a lui Gheorghe Vamanu, fost conductor de poștalion, șef de vamă la Todirel. Ca să nu fie băgat în fire ca presupus părtaș la un furt de arginți, a tot fugit pe uscat și pe apă de-a ajuns în Anglia. Și-a schimbat numele în John Wamann și a lăsat moștenire copiilor oarece avere și monumentul ăsta la care a lucrat ani mulți, cât i-a fost amintirea unei ibovnice de-a avut pe aici. În rest puneți voi urzeala propriilor închipuiri și, în plus, cum scrie în actul de donație, strănepoata acestuia, doamna Raveica, statuia ascunde mai multe secrete, printre care două sau trei materiale folosite de artist, a căror compoziție nu a putut fi înțeleasă nici până azi. E vorba de mai multe straturi de turnare, ultimul fiind din praf de marmură întărit cu un adeziv a cărui formulă rămâne iarăși o enigmă cum rămâne de neînțeles greutatea redusă, sistemul de fagure pentru structura de rezistență. Ca să respectăm povestea, mă gândeam să amplasăm lucrarea numită „Maternitate” chiar în zona fostului cătun ca obiectiv turistic.

– Te-o blestema cel de sus, dacă faci asta!

Toate privirile se întoarseră pe dăra țipătului și descoperirea se fărmă în zeci de cruci și metanii. Mare minune, mutul Cărmăz ieșise din muțenie!

– Aici e pus, aici rămâne!

Fanfara intonă primăvăratecul imn „Zărzărică zărzărea”, Guță Mereuță anunță că lista perdantilor la loterie se transformă în listă de subscripție pentru construirea soclului.

Apărură sticlele, gogoșile și tropăiturile pe ritmuri de sârbă și, în sfârșit, un „Mulți ani trăiască” și întreita aruncare pe deasupra capetelor a celui atins de miracol, Cărmăz, iar cele douăsprezece bătaie de goange din crâșma alăturată anunțară prima încheiere a primei jumătăți a zilei.

A doua încheiere de-a binedispus satele comunei în hohote prelungite poate fi găsită și acum în arhiva ziarului județean:

«Correspondentul nostru transmite că în cursul zilei de ieri, lângă sediul primăriei din Smereni, a fost ridicată o „Maternitate” cu sprijinul fondurilor europene venite din Oxford. Primii beneficiari au fost gemenii familiei Raveica și Gheorghe Vămanu din localitate. Deși a candidat ca independent, primarul Tiberiu Mălăieles merită și el o statuie, a spus domnul țăran fermier Gică Balan».

14

La marginea cătunului Zmerea, capăt de drum și clin de deal cu posibile semne ale unei căi de acces înfundate sub iarba grasă, înfoiată sub palma ploii. Un cuptor de ars cărămida, coperiș în două ape și tolocă sub cucerirea cândurilor de găște.

Bazil pufăie conform cărții tehnice a locomotivelor Pacific încercând să mențină regula verticalei, aici tot mai înclinată, mai fragilă, că-ți vine să te-asezi în fund și să-ți dai drumu-n valea tot mai îndepărtată.

(continuare în pag. 99)

„Iar în vârful bont, retezat, de capăt de lume au dat peste palatul strigoaicelor la care ducea cărarea din împletitură de oase vechi tipând după altele proaspete”, mormăia ca pentru sine Zexe între salturile a două ghemoltoace lătrătoare, încă insuficient instruite pentru mușcături letale.

Cine naiba i-a pus să încerce farmecele personale în cucerirea octogenarelor domnișoare Dolniceanu, una sau două, că la gemene mereu se încurcă oglinzile. Stăteau agățate de cer și de sosirea lunară a poștarului, marele purtător de pensie, că or lucrat prin ceva industrii și habar nu aveau că le vin pețitorii. Izolate, poate prea speriate de suma pogoanelor moștenite, rar și doar la sărbători împărătești ieșeau din cavoul lor pentru a-și vâluri fustele din capăt de veac, pieptarele concave și coafurile în melc, suficiente motive artistice pentru chirăitul copiilor din sat. Rămânea câte o palmă suspendată, mângâieri respinse de prunci, hârâite de femeile celălalte, nededate suficient la așezarea vieții pe ornicul deșertăciunii. Le salva, într-un fel, povestea dinastiei mereu coborâtore, comisul Zmerea, cap de arbore genealogic, părând a fi nu doar descălecătorul dintâi al satului ci poate chiar al comunei Smereni - formă mai puțin poticnită a Zmerenilor, satul intrat, la anii cumei, cu tot cu oameni și case și biserică în pârjolul de leac al dezastrului. Cum și câți s-au întors să ridice o altă vatră, asta e povestea la care încă lucrează domnul Prigoană, monografia lui părând un perpetuum mobile în mișcarea ultimilor treizeci de ani.

Drumul s-a tras în pieptenul a trei fuioare, trei cărărușe, trei semne de întrebare. Și cum doar din a doua pornea garda regală a nucilor, pe aia au mers până-n prima treaptă a scării, dinaintea ușii împodobite cu surâsul de zile mari al gemenelor.

-Poftiți! Vă așteptam.

Holul era o parte a cuhnei, cu podeaua din piatră și intarsii lemnoase iar într-o parte, sub platanul cu frunze largi, vibrante, masa și trei taburete îmblânite după rostul cațaveicilor de altădată.

De-a stânga și de-a dreapta, într-o simetrie atent distribuită, polițele străchinar abajurate de ștergere punctate cu boboci de trandafir și filigranări de albastru. Pe macrameul mesei torsul mignon, volumetria ispititoare a unei carafe irizând o ciudată culoare verde-aurie și, complementaritate distonantă, albul ițit al savarinelor despachetate de Zexe.

Bazil apăsă tăblia taburetului larg, să se asigure de necădere, și, în sfârșit oaspeții și una dintre gemene se așezară în timp ce cealaltă patina pe trasee doar de ea știute.

- Vă așteptam, repetă femeia într-un surâs dezvăluind dantura perfectă, mult prea perfectă pentru vârsta octogenară dacă nu chiar mai mult, cum prețăluisese după calcule imposibile celorlalți, domnul Kupeț, matusalemicul socotitor de viu și neviu de la Starea Civilă. „Au venit imediat după marea zurbă din decembrie în dubla lor calitate de moștenitoare și pensionare.”

- Așa a fost, cum a ieșit pasiența Arancăi și în Gerarul de-acu doi ani când s-a anunțat sosirea unei alte personalități, o doamnă de la un muzeu, care auzise că avem un clavir. Urcase în ciorapi dealul cu gheața ca de sticlă, de-a trebuit s-o dregem așa, ca pe un alt clavir, dar stricat.

Aranca mai făcu două piruete și, cu o ușoară înclinare, puse pe masă tablaua cu două câni aburinde.

- Infuzie de cătină și salvie.

Și o nouă scripă a dinților perfecți, imediat ascunsă de ușile închise ale buzelor.

- Voi n-ați venit după clavir, îmi zic degetele și nu știu unde să vă mai așez, așa cum sunteți așezați. Poate e ceva legat de taxe, de impozite, c-avem pământuri risipite în patru vânturi și arar mai vine unul sau altul de răstoarnă în troaca cerdacului de una și de alta, ca-n magazia unei prăvălii. Oameni de treabă, chibzuți. Voi ce-aveți de răsturnat aici?

- Blestemul, băgăi don Bazil mișcându-se în sfredel pe lățimea taburetului greșit numit taburet, poate jeț, fericit că nu-l avortează, de mai mare rușinea, la picioarele celorlalți. Blestemul Șerpăriei, loc tulbure de care sătenii agață propriile frici, visele bănuite de dhuri rele și, poate știți, mai sunt și coșmarurile pe care, din prostie, le populează, între altele, așa, cu prezența dumneavoastră.

- Pământ otrăvit, stătut, întreținut ciudat de năboiri ale Năvalnicului, pârâul ăsta mereu sec dar nu totdeauna.

- De la-nceput și dintotdeauna Șerpăria a înclinat tirizia moștenirii spre partea întunecată a minții. Dar așa e, chiar de nu scrie la Sfânta Scriptură că, alături de talanți, urmașii pot primi și mărul sterp din care nu se vor naște în veci orhidee.

Agățat de semnul discret al sprâncenii celui alt, Zexe scoase din tașca de piele mai multe coli pergamentoase, încercând să întârzie propriul discurs prin netezirea inutilă a documentelor.

- Vedeți? Aici, panglica asta de albastru spălăcit e chiar Năvalnicul de după ploi liniștite iar dincoace, înlocuind Șerpăria, am desenat lacul de agrement parcul și băncile, parcul de joacă pentru copii și alături, patruleterul azuriu, strandul comunal, toate acestea făcând parte din Complexul „Gemenele”. Domnul primar Mălăiele, om cu minte vioaie și practică, speră să fie condiții să sape, uite, aici, și un lac de folosință piscicolă din care să pună la dispoziția sătenilor pește ieftin, proaspăt, primăria, bugetul trebuind să adune bani, prea puțini încă pentru la câte ne duce mintea, că de nebuni ce suntem cumpărăm bunătatea de la alții.

Se pare că vocea lui Zexe, cuvintele sale nu mai contau pentru gemenele Aranca și Donca. Pe un ecran invizibil musafirilor, așezate pe banca din parcul din vis, priveau umplându-și sufletul cu bucuria copiilor și, în secvența următoare, râdeau una de alta la machiajul cu surplus adăugat de vata de zahăr de pe obraji.

- Și cum spuneți că-i numele primarului cel nou?

- Tiberiu Mălăiele. Tibi.

- Să-i spuneți că-l așteptăm. Să vie cu notar, cu martori și cu voi, ca să scriem și să facem actul de danie acolo, la masa de sub nucul cel bătrân. Vrem să ne zică atunci ce ar mai vrea...

- O să zică ce-a mai zis, că vrea să alunge sărăcia și smerenii să fie fericiți.

15

Ora 16.10. În holul căminului cultural, secretara bifa pe o listă prezența și intrarea salariaților în sala de

(continuare în pag. 100)

spectacole. Înăuntrul, pe un perete, atent afișate pe mai multe registre, foile de sondaj, majoritatea având zece nume tăiate în subțire, în apăsător, în gros sau hașurat. Rar, în degetele de la o mână, foi neatrinse de pix.

Locurile de la masa de prezidiu erau ocupate de primar, secretară, vice și Zexe care privea nedumerit de cum arată tăcerea, lipsa de replici, singurul posibil sunet putând fi al privirilor de melc, împinse, resorbite, celularizate.

– Bună ziua tuturor de aici și înainte de orice altceva, vă propun să ținem un moment de reculegere pentru domnul Petru Angheluș, fost primar al comunei pentru o legislatură, cel de la care au pornit o serie de încercări de modernizare, atât cât s-a putut.

Vălurire într-o aripă a mișcării, tăceri adunate într-una și mirările în puzderie. „Ce-o mai vrea și temporarul ăsta? De ce, în loc să drăcuie și să-i bage-n smoala neputinței pe cei dinainte, conform unui lung șir de exemple, îmbracă cuvintele în odăjdii și-i ridică panaghia lui Angheluș?”

– Fie mereu pomenit, cum și toți cei care au lăsat bune amintiri în satele noastre. Amin. Domnule consilier, câte-va cuvinte.

– Doamnelor și domnilor, încă n-am studiat temeinic Legea funcționarului public dar sunt convins, indiferent de cum ne strâmbă existența unii sau alții, că tocmai cei ca dumneavoastră fac să funcționeze motorul, inima acestei comunități. Este suficient să privești organigrama primăriei și să înțelegi că asigurați cerințele unui guvern alături de conducerea aflată lângă mine și la care se alătură micul parlament de aici format din membrii aleși ai Consiliului Local, aceștia reprezentând legislativul dar și formațiuni politice aflate, dacă nu sunt convinși de valoarea unor decizii, în tabere adverse. Sper ca la Smereni, fiind cerul mai aproape de pământ, să nu strâmbăm rostul cuvintelor care vor să zidească.

Câteva încercări timide de aplauze, întrerupte în prima lor pătrime, insuficient motivate de prezența pe apa momentului a petelor scurgându-se încă de pe peretele plângerii. Aplecat, ieșit din orizontul de vizibilitate, Mălăieele reveni cu o carte în mână, pe care o așeză dinaintea sa.

– Ca reprezentanți de domenii sau ministere, cum le numea domnul consilier, ați primit fiecare părți ale „proiectului de comună”, așa cum ar trebui să existe și un program, un proiect de țară. Sunt ținte, obiective la care, fără lucrul dumneavoastră, ar rămâne de basm, de minciună. Dacă unele-s așezate de-aiurea, e la voia voastră să le îndreptați, să le creșteți cu ce, cât și cum știți mai bine decât mine. Da' nainte de ce-o mai fi, având în clar declarațiile voastre de buni creștini, să recitim un îndemn din Evanghelia lui Ioan:

„Aceasta este porunca mea: să vă iubiți unii pe alții așa cum v-am iubit eu. Nimeni nu are o iubire mai mare ca aceasta: ca cineva să-și dea viața pentru prietenii săi.»

Păi cum să funcționeze trupul administrației, a motorului ăstuia de-i zice primărie, dacă părțile sale se refuză și, mai mult, gripează motorul cu ură și ură și ură? C-a zis unul sau altul, de s-a risipit vorba ca scaieții în vânt, „Bă, Mălăieele ăsta vrea să ne ia pâinea, atâta cât este și cum este. Ne-a pus în cătare și ne-mpușcă pe rând!” Așa-i? V-a speriat sondajul, plicurile sigilate. V-au speriat atât de tare de n-ați văzut cerșaful ăla de afiș pe care stă scris:

„De mine, de tine și ceilalți depinde ca smerenii să fie fericiți!”

N-ați văzut fiindcă ați plecat de la primărie cu frunțile-aplecate.

Am s-o iau dintr-un capăt și rog pe cei de lângă peretele ăla să strângă și să bage toate denunțurile în tocătorul de hârtie din fața scenei. Și nu-i tocător ci deslegător de păcatul ne iubirii. Așa. Măine e altă zi cum și cele de le cuprinde calendarul. Până la iubirea-iubire, să ne înțelegem, să ne îngăduim unii pe alții făcând ce știm mai bine pentru plătitorii de taxe și impozite din satele noastre. Dacă vă știu alături, dacă vor fi alături și sutele de oameni ai pământului, nu mă sperie nimic și mai ales frica de a-mi mai fi frică. Închei. Să auzim de bine.

S-au ridicat și ceilalți de pe scenă iar în sală, asumând iertările, redescoperindu-se, vocile au căpătat volum, un plus de culoare, râsete, exclamații. Nici nu și-au mai dat seama că pe peretele gol încă se mișcau propriile umbre.

(va urma)

(urmare din pag. 96)

– Nu, nu e voie, iar amenziile sunt usturătoare.
– Atunci pe șosea, până la Costanța și înapoi. Nu e departe. Vezi că ploaia a conținut și se arată luna.

– Oricum, este târziu.
– Sașa, te roooooog! Niciodată nu m-am plimbat cu motocicletă.

– Ei bine, mâine până la prânz. Doar o plimbare pe aici prin zonă.

– Vai, cât ești de buuuun! Sașa, noi suntem cunoscuți doar de două zile, dar mie îmi pare că ne știm de când e lumea. Eu mă simt cu tine în siguranță, ca după o stâncă.

– Pe uscat sau pe mare?
– Hai, mă, nu mai glumi așa că, dacă te înecai tu, mă înecam și eu.

Cezara l-a cuprins cu brațele ei subșiri și, fulgerător, l-a sărutat pe obraz, însă l-a îndepărtat, când el a încercat, neîndemânatic, să o sărute pe buze.

– Buona sera, amico mio***! Ne întâlnim mâine după micul dejun, în holul de la parter. Dar va trebui să-mi promiți că vei fi cuminte, altfel te spun la mama, a adăugat ea zâmbind.

La despărțire tânărul i-a strâns mâna. Mai bine zis, a luat mâna ei mică în mâinile sale. El a simțit fierbințeala și pulsația acesteia, de parcă ar fi fost o păsărică speriată. Ea, la rândul ei, simțind palmele lui late și aspre, s-a gândit: „Vai de mine, cum s-a întâmplat să mă îndrăgostesc de la prima vedere, ca o puștoaică, de un tip cu labe de urs! De la ăsta să nu mă aștept la mângâieri gingașe ori cuvinte de amor. El o fi bun doar să sape zi de zi în bătaura cetății de la Soroca, pentru ca să afle cu desăvârșire geneza neamului său.”

(va urma)

Adrian TALABĂ**Clopot de vânt**

În liniștea rece
de toamnă târzie
vulturi trimiși spre zări
plutiri
în țipete de pescăruși

vestirea furtunii-n
călătorii nori
scuturați de îngeri

ecoul clopotului de vânt
pe aripi de zbor
sunetul ploii
iubire din cer
prăvălită pe pământ.

Condei domolit

Vulture
Din pana ta
îmi fac condei
domolit
în cerneala-mi albastră
îmblânzind cuvinte
zburătoare în vers
ca tine
în înălțimea cerului.

Ireversibile

Frunze-n copac
plâng a toamnă târzie
fluviul își duce durerea și
dispare în mare
cuvântul de pe buzelor
s-așterne pe hârtie
părăsit la
marginea inimii
ceasul vieții arde mocnit
la focul amintirilor.

Izvor de gând

Izvor de gând
în vers
se pierde-n
trecerea timpului

prins
în năvodul cuvintelor
își dă sfârșitul
capturat
în mreaja poeziei.

Nebăută apă

Mare apă
nebăută
încrețită-n
spuma albă
se pierde-n țarm primitor

cu un capăt
în orizontul mării
coroana curcubeului
susține cerul
să nu cadă
peste poemele
scaldate
în valurile ei.

Noaptea se scurge spre zori

Umbre smulse de-nserare
în amurg lumina fuge
din fața întunericului
ultima fereastră
își închide pleoapa

noaptea acoperă trupul
se scurge spre zori

aripi de vise se nasc

însingurat
aștept răsăritul.

Plimbătoare spirite

Tropăim în șaua vieții
până-ntr-o zi
când sub pleoapa unei clipe
umbra -
pată pe pământ -
dispare
sub lespede rece
unde doarme
ultima mângâiere

iar vântul
spulberă
spre eternitate
plimbătoare spirite
de trup părăsit.

Lucia PĂTRAȘCU

Petre RĂU - VESTIREA METAFOREI

Volumul de versuri „*Vestirea metaforei*”, semnat de scriitorul **Petre Rău**, publicat la Editura Boem@, Galați, 2024, cu o prefață de Nicolae Tzone, vine să deschidă o nouă serie peste cele patruzeci de titluri de carte publicate de autor până acum.

Toată lumea îl cunoaște pe acest scriitor prolific. O personalitate a culturii gălățene, și nu numai, cu o importanță activitate în domeniul matematicii, informaticii și al literaturii, ca prozator, poet, publicist și fondator de cenuclu, festivaluri literare, reviste, în care este promotor al multor nume în literatura română. Și, desigur, membru USR.

În acest nou volum de poezie, ca într-o aparentă joacă a vorbelor, în care metaforele fac regula, Petre Rău își surprinde din nou cititorii. Iese din *coala albă*, amestecă cuvinte, idei, face un melanj bine proporționat și zidește o nouă ctitorie literară, cu „*freamătul versului meu / ce a vrut a îmbogăți lumea*” (*Sunt o pagină albă*, pag. 20). Îndrăzneala exprimărilor sale fruste se împletește cu delicatețea trăirilor, în care amintirile și speranțele țin un covor înflorit cu armonie și culoare. Astfel că, în funcție de tema abordată, tonul poate fi, uneori, virulent, ori cald și duos. Temele sunt atât de variate, încât acest volum cu poeme pare un mozaic ale cărui fațete înfățișează lumea în toată diversitatea sa, cu trăirile ei diferite. Versuri adânci cu o densitate accentuată, prin care fiecare poem este așezat în rama potrivită pentru a reda farmecul creației și, implicit, pentru a conduce la farmecul lecturii. Poetul observă socialul și psihologicul ce-l înconjoară și, fără a face un exces de imaginar, împletește în toate poemele sale verosimilul. Nimic nu este ireal, nenatural, ori construit doar de *amorul artei*. Întâmplările sunt vii, amintirile sunt vii, trăirile sunt vii.

Nu poate fi scriere semnată de acest autor, în care nuanțele sale neașteptate să nu îmbrace și amintirile copilăriei, și povestea îndrăgostirilor sale, și dulceața iubirilor, și amarul despărțirilor, și bucuria victoriilor, și deznădejdea eșecurilor, și durerea rănilor și binecuvântarea vindecărilor, și cotidianul mai mult sau mai puțin corect, și seninul speranțelor viitoare. Un scriitor, care a îmbogățit lumea literară, aducând la lumină din *scorbura muntelui său* căutări, ce se prefac în daruri de suflet pentru toți cei capabili să le primească, să le înțeleagă și să le prețuiască.

Astfel, cititorul este condus către opțiunea de a acorda o atenție sporită lecturării acestor versuri pentru a descoperi simbolistica fin conturată, chiar și atunci când exprimarea lapidară a gândului zburdă de la o temă la alta. Versuri ce nasc reflecții, întrebări, dar și idei ce dezvăluie adevărate lecții de viață.

Această nouă carte de poezie, a 41-a în garnitura de volume semnate și publicate de scriitorul Petre Rău, arată faptul că acest autor neobosit zidește temeinic ofrande lirice, cu cele „*o mie de cuvinte*” pentru a fi arătate „*miilor de ochi*” (*Sunt zile*, pag. 16), care vor privi, vor citi și vor înțelege cum, într-o viață de om, „*muntele își adâncește mereu scorbura / care trece prin mine zi și noapte*” (*Muntele cu scorbura*, pag. 26), din care ivește mereu înțelepciuni și frumuseți, ce vor bucura gândul curat al cititorului.

În general, Petre Rău, scriitor cu o personalitate lirică distinctă, mereu reconoscibilă, este poetul care creează o poezie modernă, cu o tematică bogată. Versuri pline de tandrețe pentru tot ceea ce viața a dezvăluit acestui suflet îmbogățit cu trăiri inedite, ce se hrănesc din amintirile din copilărie, când: „*Bunicul mă ridică în brațe / eram atât de aproape de / barba lui / mare și albă / încât credeam că sunt în brațele lui Dumnezeu*” (*Bunicul*, pag. 21). Sau când înmugurea prima iubire „*Am iubit-o pe fata asta pe care / din banca din spate o trăgeam de codițe / ea se supăra mai mereu / deși doamna profesoară îi explica / pur și simplu / că o trăgeam doar ca să-i spun că o plac*” (*Iubire timpurie*, pag. 35). Ori, încununarea admirației pentru tot ceea ce a însemnat colțul de rai al altor vremuri: „*Căsuța mea e ascunsă / într-o poeniță de brazi încărcăți / de zăpadă*” (*Căsuța mea*, pag. 6) și regretul că toate s-au schimbat, nu întotdeauna în bine: „*S-a cam dus veșnicia de la țară / ... / pe acolo pe unde tatăl meu avea legături intime / cu solul / ... / țăranii n-au apucat să îmbătrânească / n-au mai plecat dimineața la câmp / ci către alte fantasme*” (*S-a dus veșnicia de la sate*, pag. 67). Un regret și o durere.

Petre Rău, matematicianul, își plimbă geometria: „*Se făcea că toate cercurile mele / intersectau drepte / numai și numai drepte...*” (*Se făcea*, pag. 55), folosind mereu vers liber, neașteptat de îndrăzneț, fără diacritice, ceea ce nu înseamnă că Petre Rău, poetul, ocolește prozodia clasică și sunt câteva poeme, ce atestă acest fapt. (*Lumea ta, lumea mea, Aș fi putut învia, Stăpânul lumii?, Vis după vis...*). Adesea versurile sale sunt pline de metafore încifrate, ce-i conferă „*puteri magice / în a-și păstra libertatea*”. Libertatea scrisului, libertatea cuvântului, libertatea de a da valoare simbolică „*oglinzii atotvăzătoare*”, ce-i înfățișează tabloul amintirilor. Deoarece

(continuare în pag. 104)

Geanina BÎRLĂDEANU

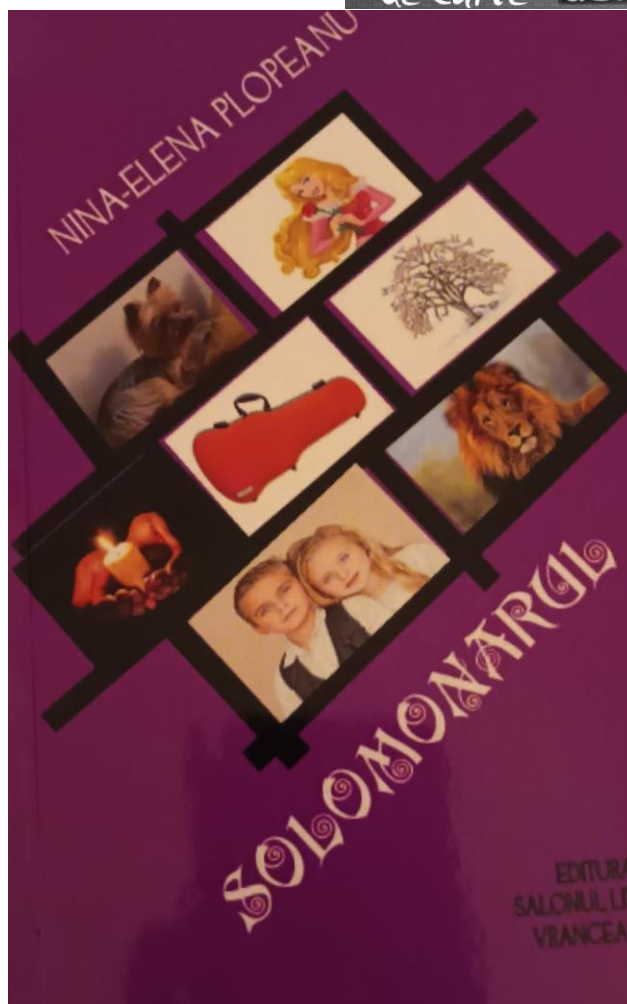
Ecouri mitice în pânza viziunii contemporane

Scriitoare vrânceană a plaiurilor mioritice și mărturisitoare canonică prin narație creativă istorică dar și prozaică a literaturii pentru copii, Nina-Elena Plopeanu locuiește tulburător de frumos în volumul de față cu un titlu elocvent, „Solomonarul”, în care alocă epicentrul povestirilor de odinioară. Diversitatea personajelor reale-ficționale, împrumută cu succes miticul și fabulosul din basmele românești și sunt alocate acțiunilor purtătoare de mesaje-cheie ale moralității. Adaptarea acestora la curentul realismului magic fac din povestirile de dimensiuni scurte, o formă literară cu manifestare contemporană, publicarea lor fiind deseori confirmată în diferite reviste de prestigiu din țară. Ilustrații elocvente ale acestui gen literar furnizează lectorului evaluări atente prin evadare și detașare din mediul social, astfel încât, evenimentele fantastice și fabuloase includ menținerea tonului credibil al prezentării obiective a realității.

Frumusețea autentică a textelor poartă un discurs majoritar al etnologiei altruiste unde recunoștința, virtutea, suferința, cinstea devin arme împământenite în profilul personajelor asemenea unui „solomonar” al literelor precum Fănuș Neagu, vrăjitorul cuvintelor cu forme și conotații noi. Este cunoscut faptul că în ceea ce privește literatura română clasică, protagonistul manifestant al acestui gen este Ion Creangă prin cele trei povestiri ale sale „Ivan Turbincă”, „Dănilă Prepeleac”, „Povestea lui Stan Pățitul”, în care personajele aparent obișnuite capătă dimensiuni ficționale alocate întâmplărilor propuse de către autor. Lectorul se poate aștepta pe alocuri ca autoarea să aducă prin intermediul firului narativ un alt cal năruș ce îndrăznește la un nou fărâș de jăratic stârnit de condeiul creativ. Bineînțeles că literatura românească poartă nume cunoscute ce au abordat în altă manieră acest gen literar, astfel, Eugen Barbu, Mircea Eliade, Radu Petrescu și alții sunt martori elocvenți ce au preluat de la scriitori sud-americani (Gabriel Garcia Marquez, Jorge Luis Borges, Isabel Allende), metode scriptice de transpunere a itinerarului creativ.

Apărută ulterior ca ediție a aceluiași gen prozator al „Moirelor”, cartea de față, „Solomonarul/Povești din secolul XXI”, publicată la editura vrânceană „Salonul literar”, 2021 este structurată în douăzeci și șase de povestiri ce au ca discurs central personaje umane dar și animale (lupoanca albă, cățelușă Zuzu, leul).

Titlul este ales conform tradițiilor populare și simbolizează apartenența la credințele identității noastre ca popor, *vrăjitorul* fiind definit la nivel denotativ ca un personaj cu preținse puteri supranaturale, un „cititor în stele” prin care celelalte povestiri i se alocă ca esență

narativă de cugetare a faptelor expuse ce au cheia moralizatoare de indiciu a „luării-aminte”. Temele sociale și individuale aduc în fața lectorului fluxul unei vieți cotidiene atât rurale cât și urbane, cu diferite situații ale contemporaneității, cu aspecte vizibile și invizibile sau portrete fizice și morale ale personajelor. Cele două perspective antagonice, cea rațională asupra realității și acceptarea supranaturalului ca realitate prozaiacă, fac ca reticența auctorială să schimbe rolul de narator cu celelalte personaje prin intermediul relatării de la persoana a doua sau a treia la persoana I. Intervenția autoarei sub aceste măști ale relatării are ca scop trecerea lizibilă a lectorului de la realitate la ficțiune fără ca acesta să aibă timp să perceapă etapa transcendentală din labirint textual.

Elementele mitice capătă o insurtecție de post-factum cu relevanță metaforic-descriptivă în ceea ce privește puntea ficțională de factură teritorială a povestirilor, basmelor de odinioară și cele contemporane a realismului magic, specifice literaturii românești. Ereditatea simbolurilor tradiționale țărănești sunt valorificate prin cuvinte arhaice și credințe populare („mățele de la încălțări”, „focul lui Sumedru”, „nedeia lupilor”), dar care se alătură locațiilor moderne (Direcția Culturală, Conservator, sala de festivități a Cercului Militar Central, Academia de poezie, supermarket), metodă discursivă ce dă naștere unei noi versiuni literare, a povestirilor de dimensiuni mici, cu personaje ce atestă profiluri morale din societatea de astăzi.

Într-o lume de escapism al fanteziei, suprafirescul

(continuare în pag. 104)

În spațiul realității aduce în discuție prin intermediul măștilor personajelor diferite atitudini, acestea fiind reprezentate prin codificarea limbajului caricatural. Astfel, „artistul cu blană” devine tipicul masculin aflat deja la o vârstă matusalemică ce preferă compania unei domnișoare; leul, regele animalelor cu „cei șapte ani din junglă”, după ce obține *licența docendi* aderă la titlul de poet, dar este lăsat să aștepte în favoarea unei „gazele” sau evaluat de „porcul spinos”. Cei vizați cu sintagmă sunt aduși în proporții variate ca motive antitetice personajelor pozitive, recurența prestațiilor omenești fiind văzute și din alt unghi al individualizării: micuța cerșetoare, Aișe, devine un profet ce propovăduiește inclusiv despre „cel dintâi chemat” (Apostolul lupilor-Sf. Andrei); lupoaica alfa face pe moașa, lupoaicele doici redă pruncul abia născut la sânul mamei, iar exemplele pot continua.

Funcția unui demiurg-narator ce poate avea vederea „de dincolo” de personaj aduce în ochiul contemplării, puteri de interpretare a celor care lecturează, având o bună reactivitate la evenimentele culturale și sociale cotidiene. Cuantificarea acestui sistem de raporturi, realitate-ficțiune și viceversa, are la bază construirea unui canon estetic care nu devine exhaustiv, autoarea delegând informațiile obiective spre jocuri aparent psihologice dar cu anvergură moralistă și cu deschidere a fiecărei narațiuni.

Cele mai importante secvențe conectează scurtele povestiri la realitatea secolului actual așa cum este menționat și în subtitlu, specificul miturilor și simbolurilor culturale fiind temelia pe care se construiesc noile structuri prozaice. Distincția dintre conspirații vechi-nou, real-ficțional, reactivează în decor călătorii inițiatice familiare, subiectele propuse căpătând o versiune ficțională serioasă adaptată la ideologia noii literaturi de consum. Macro narațiunea mitologică, așa cum afirma și Ion Gheorghe, poetul paradigmatic al comunismului românesc, „își are originea în substratul păgân tragic și strânger aluviuni din zona apocrifă a creștinismului cristalizat în cultura populară” și aduce în mare măsură conectori importanți în proza care dă și titlul ediției discutate, „Solomonarul”. Ionuț, personajul principal este însemnat de la naștere cu o „căiță pe cap” fiind indicatorul prin care acesta își primește pronia destinului. „Cartea învățăturilor”, „frâul din coajă de mesteacăn”, „toaca mică de lemn” pot fi asemuite darurilor sfinte aduse de magi dar și multor simboluri care apar în alte povestiri (ex. Harap-Alb). Tematică biblică (Potopul-legământul lui Dumnezeu cu Noe, Sfântul fără chip) apare pe parcursul mai multor povestiri, miza narativă dorind să transforme personaje-șablon în personaje cu identitate nouă.

Reducând pe alocuri simbolistica dezlănțuită a elementelor mitologice în favoarea realismului și a criticii sociale, coloritul exponențial din instanțele moraliste convinge prin tipologia omului simplu, de excepție, în care virtuțile umane sunt direct proporționale cu complexitatea trăirilor interioare, indiferent de statutul social pe care personajele îl dețin. În asemenea context analogic, personajul-narator reușește să se strecoare printre firul narativ intervenind deseori prin persoana I cu scopul de a evidenția învățăturile aferente fiecărei povestiri. Măiestria condeiului duce frecvent spre direcția credinței religioase, în care „eroii” sunt întotdeauna

onești, simpli în comportament, însemnați cu diverse abilități fizice și psihice.

Asediate uneori de ocna vieții, personajele „solomonarului” se pot interpreta și din perspectiva lectorilor maturi, nu numai a cititorului-copil, arta conversației narative răspândind în ansamblul ei influențe și acțiuni din societatea modernă. Suita de portrete literare configurează încă o dată identitatea noastră ca popor, autoarea evidențiind o formă elegiacă a izvoarelor noastre literare.

Prin prezentul volum, Nina-Elena Plopeanu demonstrează că este o scriitoare a unei posibile aderări la *world literature*, deoarece inovațiile creative de elită pe care le alocă ca formă nouă împodobesc prozaic dând pluritate tezaurului livresc de sorginte clasică, atât rural cât și citadin. Talentul de a alinia cu succes simbolurile, miturile și credințele populare la literatura actuală transformă actul livresc într-un text captivant și de consistență factuală prin succesiuni cvasi-narative ce denotă un condei plin de responsabilitate și competență scriitoricească care leagă remarcabil canoanele de odinioară la viziunea contemporană.

(urmare din pag. 102)

discontinuu, ce îi oferă cititorului ocazia de a se sustrage curgerii timpului cotidian și de a pătrunde în temporalitatea amintirilor, prin aceasta reliefându-se, de fapt, o trecere a timpului, ce aduce maturitatea, îmbătrânirea chiar, cea care caută amintiri, se simte bine între amintiri și ne transformă în amintiri.

În general, cititorul întâlnește o poezie cu tentă masculină, ce predomină paginile pline de maturitate creatoare, în care calități precizate, precum esență, frumusețe, armonie, întăresc puterea cu care poetul sugestionează interesul cititorului. Și, totuși, duișia amintirilor despre părinți, despre bunicul „**ce mai râdea de mine bunicul meu / pe ascuns / pe sub mustața lui deasă / mereu împăcătoare**” (*Mustața bunicului*, pag. 50) îndulcește „**liberarea lirică**” a poetului.

„**Vestirea metaforei**”, o carte de versuri oferită de Petre Rău, omul, care mărturisește: „...**pătruns de frig / de necunoaștere / și de singurătate / dimineața îmi reîncarnez degetele / cu care mai pot da o raită / prin caietele mele**” (*Sunt omul*, pag. 5), caiete cu însemnări din care va naște o creație nouă, cu care va înveșmânta „**frumos inelul cu flori și cuvinte**”, ce rămâne moștenire pentru „**reîmprietenirea cu soarele**”.

Cristian Ovidiu DINICĂ

O lungă așteptare

Apelurile telefonice au fost inutile. După câteva sunete anoste, telefonul primea ton de ocupat. Asta l-a determinat să se deplaseze repede de la masa de scris spre locuința mamei sale. Era nefiresc să plece înaintea orei 13. Îi lua mult să se concentreze pentru a găsi fraza necesară construcției literare. Odată găsită, urmau câteva ore fertile ale creației. Întreruperea acestui program îl enerva, însă marea nedumerire i-a dat-o telefonul. Dorea să afle ce se întâmplase, să-și obțină liniștea din dialogul cu mama sa. Însă acum nu era posibil, de fiecare dată când suna apelul se întrerupea.

După moartea soțului ei, petrecută în urmă cu câțiva ani, lucrurile s-au înrăutățit. Singurătatea, inhibițiile puternice, încrâncenarea și refuzul ei de a accepta realitatea, au izolat-o treptat într-o lume doar a ei. Comunicarea cu ea era din ce în ce mai dificilă. Nemulțumirile se accentuau zilnic până acolo încât prezența comună devenise obositoare. Fiul se simțea frustrat. El dorea să comunice, își iubea mama, dar apropierea lor, fie doar verbală, era obositoare. Îl obosea fiecare cuvânt care nu-și găsea ecoul. Singurătatea o copleșise. Nu reușea să-și stăpânească emoțiile care, ritmic, lucrau în defavoarea sa. Se îndepărta de realitate cu aceeași viteză cu care tăcerea se instala în mintea ei. Părea că boala de nervi se instalase confortabil în psihicul ei.

Dar, în acea dimineață, spaima de a se fi întâmplat ceva cu propria mamă l-a copleșit. În grabă a ajuns la apartamentul acesteia, unde misterul a continuat. Doar cu ajutorul bătailor regulate și din ce în ce mai puternice în ușa apartamentului, aceasta s-a deschis. Din sufragerie, de la televizor se auzea muzică populară. După ce deschise ușa, o văzu pe mama sa buimacă, vădit încurcată, pașii nu o mai ajutau. Brusc căzu din picioare.

Nu știa ce să creadă, nu știa ce să înțeleagă. Să fie de vină anemia pe care mama sa o căpătase din risipirea resurselor corpului ei? În casă era mâncare, însă ea, din lipsa apetitului alimentar, uita să mănânce.

Derutat, fiul se strădui să o ridice. Dar nu reuși. Atunci își puse toate forțele să o ducă în dormitor, să o urce în pat pentru a se putea relaxa. Ea se opunea cu forțe slăbite, neînțelegând ce se întâmplă. Cu greu, după aproape o oră ajunse cu ea în cameră.

Singura opțiune valabilă era să cheme Salvarea care îi solicită date concrete despre mamă, despre sănătatea ei, despre adresă. Totuși, nu avu mult de așteptat, Salvarea nu întârzie foarte mult. Doi sanitari nehotărâți, deranjați la gândul că vor transporta pe scări o targă cu o persoană bolnavă, au bătut la ușă. Fiul deschise repede și îi invită la căpătâiul patului unde mama sa se chircise de durere.

Aparatele aduse din salvare nu înregistrau nimic suspect. Suferința mamei era însă evidentă. Pe fața ei se citea neputința și durerea. Deshidratarea, alăturată anemiei, o doborâseră. Cei doi reprezentanți ai spitalului nu făceau față să o urce pe targă, deși avea un corp firav. Fiul, tremurând, se alătură efortului acestora. În plus, spațiul strâmt al scărilor îngreuna transportul mamei.

În fața blocului se despărțiră. Salvarea nu transportă și însoțitorii. Așa că fiul se întoarse în apartament

să-și pună ordine în gânduri. O cafea a fost binevenită. Apoi, cu actele la el, se îndreptă spre spitalul din Râmnicu Valcea. Vremea ploioasă, ca o revoltă a naturii asupra haosului uman, produsese bălți enorme care străjuiau străzile. Însă le feri cu grijă.

La spital dezorganizarea era vădită. Părea o dezordine tolerată care avea rolul să inducă teamă. Aici nu avea de făcut decât să aștepte și să accepte tabloul suferinței. Devenea un corpuscul minor integrat într-o colectivitate haotică, dominată de iluzii. Așteptarea îi fu curmată de un doctor care cerea detalii despre mama sa. Surprins, el vorbi:

– Nu știu domn doctor ce să spun. Mama este stăpânită de emoții negative. Se plânge de dureri de spate, de picioare. Vorbește greoi, hazardat uneori, probleme amplificate de neliniști. Are colesterolul mărit.

Doctorul răspunse sec:

– Nu sunt suficiente date. Vom face analize. Vă anunțăm noi.

Apoi se îndepărtă.

Toată această discuție cu medicul i se păru ca un troc prin care o persoană necunoscută testa terenul dar și pacientul în vederea unei posibile tranzații. Nu mai întâlnise acest mod de a fi evaluat un bolnav. Era atent la limbajul și tonul său pentru a crea o imagine bună în fața doctorului, pentru mamă și pentru sine, astfel încât medicul să aibă încredere că este posibilă comunicarea, dar și speranțe pentru eventuale negocieri.

Infirmierele și asistentele îmbrăcau atent haina importanței și a falsei grandorii. Treceau pe hol cu pas sigur și privirea ageră. Scaunele mobile aveau personalitate, fiind vâinate și apreciate. O lume a relațiilor se croșeta din cuvinte și priviri în fiecare secundă, tot așa cum se construiau universuri imprezvizibile. În aceste condiții, reluă așteptarea, hotărât să aibă răbdare.

La un moment dat se auzi strigat. Un alt doctor avea informații. Viziunea noului doctor era de tatonare și conținea dorința înțelegerii și cunoașterii situației. Doctorul îl chemă în cabinetul său spunându-i:

– Mergi pe săgeata galbenă!

Fiul se conformă, trecu prin holul secției de urgență. În cabinet, la geam, doi doctori examinau clișeul unei tomografii. Cabinetul era o parte a salonului, un salon aglomerat cu aer stătut, cu trupuri răpuse de boală, prăbușite în paturi și aflate la discreția timpului. Pentru ele, timpul nu mai are răgaz. Se măsoară cu durere, asemenea eternității fără de conținut.

Doctorii l-au privit cu uimire. În treningul ponosit pe care-l purta cu nonșalanță nu prezenta interes pentru ei, nicio atracție de pe urma căreia să reiasă că ar fi o sursă de câștig.

– Mama dumitale nu are analize proaste. Este doar dehidratată. Tomografia arată însă că ar avea Alzheimer.

Tânărul îi privi cu interes, cu încredere, dar nu îndrăzni decât să le vorbească încet și fără vlagă.

– Vă rog, domn doctor, să o internați, să-și revină. Probabil că are și anemie.

– Asta noi hotărâm, îi răspunse categoric unul din cei doi doctori.

– Știi cumva că ar avea și alte simptome care ne-ar indica alte diagnostice? Îl întrebă același doctor.

Părănd că le imploră milă, el spuse:

(continuare în pag. 106)

– Are coxartroză. O dor picioarele și spatele.

– De ce nu au întrebat-o pe ea? De ce nu au vorbit cu ea? se mira fiul.

Dar tot el își răspundea:

– Desigur, nu o cred...

Comportamentul medicilor lăsa de dorit. Fiul înțelese îndată că este un simplu martor al fărâdelegii propovăduite de spitalul de urgență, unde medicina era din ce în ce mai circumspectă cu bolnavul, considerându-l un delicvent ce dorește să se trateze nemeritat pe banii bugetului de stat. Pentru medicii slujbași, în solda spitalului, pacientul este ca un bilet de loterie. Cu el pot câștiga, avansa în carieră, sau să fie un banal caz, nedemn de analizat și reținut, mai ales dacă nu este relația cuiva sau nu are alt statut social semnificativ.

Trist, foarte trist, concluziona fiul, total dezamăgit.

Unul din doctori îi vorbi:

– Vă rugăm să așteptați pe culoar!

Aici aglomerația crescuse. În ritm alert, tot mai mulți oameni erau aduși de mașinile de salvare. Într-un colț își strânse în pumni răbdarea. Orele treceau greu, frământările se înmulțeau cu fiecare clipă.

După două ore fu chemat din nou în salonul de la urgențe. Un doctor în vârstă, ce purta barbă, îl aștepta. Părea coborât din calendarul bisericesc. Îl privi cu răbdare. Dădea semne că este de acord cu el. Era mult mai răbdător decât ceilalți medici.

– Dar de ce aș interna-o pe mama dumneavoastră? Îl întrebă acesta.

– Este slăbită, o dor picioarele, spatele. Nu se poate deplasa, susține fiul.

După o scurtă pauză, medicul reluă:

– În familia mea am avut 5 femei pe care a trebuit să le întrețin, toate având boli locomotorii. Dumneata, să înțeleg că nu te descurci cu propria mamă?

– Domn doctor, nu ați înțeles, mama are diverse afecțiuni care cumulate au contribuit la înrăutățirea stării sale.

– Da? spune-mi, îl întrebă medical, jucându-se cu o cutie de chibrituri aflată pe masă.

– Din propria sa încăpățănare nu vrea să meargă la medic, veni brusc răspunsul tânărului fiu.

– Adică susții că nu are încredere în ei?

– Dar de ce ar avea, domn doctor? Medicul de familie nu a venit niciodată să o vadă la domiciliu, cu toate programările posibile.

– Dar deshidratată, de ce este? îl ispiți reprezentantul corpului medical.

– Pentru că nu vrea să mănânce. I-a intrat în cap că se îngrașă. Acum, însă, vedeți, este slăbită. Are nevoie de perfuzii. Stomacul ei s-a micșorat. Are nevoie de îngrijiri.

Doctorul oftă. Fiul privi în salonul supraaglomerat cu bolnavi de toate vârstele și cu diverse afecțiuni. Aceștia respirau greu, stăteau întinși în paturi și păreau cu toții resemnați, fiind asemenea unor foci pe o plajă, adunate la un loc într-un ținut înfrigurat supus primejdiilor ce pândesc la orice pas.

Pe femeia ce îi era mamă o văzu într-un colț îndepărtat al salonului, într-un pat murdar, cu pijamaua strânsă pe corp, cu urme de fecale în jurul ei și cu lucrurile murdare într-o pungă.

– Să-i punem o perfuzie, hotărî medicul.

– O, Doamne, ce buni îți sunt semenii într-o suferință, cei care au chipul tău, dar sufletul travestit.

– Nu am mâncat nimic toată ziua, i se adresa mama fiului său.

În dreptul geamului, la capătul opus al salonului, vede cum o femeie cade din pat sub ochii mirați ai doctorului de gardă. Acesta sare de pe scaun să ridice bolnava care se scurge din brațele lui și ajunge din nou pe parchet. Tânărul se îndreaptă să dea o mână de ajutor, însă femeia țipa și se zbătea. Abia atunci doi brancardieri o ridicară.

Imaginea dezolantă din salon, suferințele afișate, au dat fiului impulsul respingerii realității crude. Îi era greu să accepte suferința, că sunt oameni de vârste diferite ce par abandonați proniciei cerești într-un spital județean.

Îndemnat de dezordine, plecă să procure ceva de mâncare. La întoarcere o găsi pe mama sa plină de sânge pe mâini și cu perfuzia ce curgea pe parchet. Vru să-i spele mâinile în chiuveta de pe peretele aflat în fața sa și se uită spre asistente.

– Ajutați-mă să o spăl pe mâini!

Nimeni însă nu răspunse.

Între mâinile mamei și privirea dezorientată acesteia, se rătăci și își pierdu răbdarea.

– Nu se poate, ridică el glasul! Ajutați-mă!

Strigătul său fu, însă, în van.

Multe, prea multe priviri se încrucișeau. Dialogul orbilor părea țesut pe fețele cadrelor medicale. Multă suferință trebuie să le fi imunizat sufletul, gândi fiul.

– Ce facem cu femeia cu Alzheimer? întrebă doctorul.

– Domn doctor, nu o putem interna, avem în secția noastră și bolnavi cu COVID, interveni o asistentă.

– Vreau la WC, ceru femeia ce îi era mamă.

Aceasta, care până la boală fusese o doamnă asistentă la un dispensar, era acum o umbră fără personalitate, o frunză în vânt.

Fiul căută în telefonul său numele unui prieten să-l ajute. Găsi numele lui, dar acesta nu mai avea carnetul de șofer. Realiză că femeia nu mai avea pantofii în picioare. Nu mai contase ce se întâmplase cu ei, dar nici cu tălpile goale prin zăpadă nu putea pleca.

– Nu avem salvare să vă dăm, le spuse doctorul care nu îndrăzni să le ceară să plece pe jos sau cu o mașină de ocazie.

– Nu pot mamă să merg, se plânse femeia fiului.

Acesta își deschise ghețele să le dea femeii. El putea să meargă în ciorapii de lână croșetați de mama sa.

În ultima clipă, doctorul, rătăcit în hârtii, trimise un asistent să le ceară să semneze că răspund pentru plecarea pe cont propriu. Deja era prea mult pentru fiu care explodă:

– Nu vă este rușine? Să semnăm incompetența voastră? Asta ne cereți? Că nu sunteți în stare să asigurați internarea unui om epuizat și nici măcar să ne dați un mijloc de transport să mergem la domiciliu?

– Da, atunci voi semna pentru ingratitudinea voastră, incompetențelor!

În salon se instală liniștea. Nimeni nu clipea și nici nu se mai mișca.

(continuare în pag. 108)

Gabriela BOTICI

Sonet CII (Casa părintească)

Păpușa cu ochii de sticlă în casa cu suflete mute
 Privește aceleași decoruri ascunse în timpuri ce uită
 O filă desprinsă din viața ce parcă a fost plăsmuită.
 Nimicul rămâne în urmă, doar goluri ce vin să strămute

Durerea în palma tăcerii. Doar lacrimi acum mai recită
 Vitrina cu vise purtate și umbre demult dispărute,
 Ascunse sub praful uitării, pierdute, nu pot să sărute
 Un vis ce s-a stins într-o noapte, o urmă de dor rătăcită.

Pășesc în neantul ce urlă cuvinte prin ziduri stinghere
 Morminte de glasuri plecate și gânduri criptate-n perete,
 Răceala pătrunde în toate și teama persistă-n unghere

În camera-n care odată în vase erau margarete
 Și zâmbete prinse în horă, iar toate puteau să ofere
 Căldura trăirii senine, iubirea ce n-are regrete.

Sonet CIX (O sclipire)

Note de verde pictate pe ramuri
 Și-acorduri de păsări în zbor colorat,
 O lume renaște, pe cer a-nșirat
 Înaltul senin în pașii cei singuri.

Grădina s-alintă în vers inspirat
 Pe flori de cireș și aripi de fluturi,
 Ploaia cu vise se-așează alături,
 Iar hora de frunze firav a timbrat

Sărutul speranței cu foșnet de viață
 Ce-acum se trezește cu firul de iarbă,
 Pământul învie, culoarea dezgheață

Cu raze de aur ce pot să absoarbă
 Răceala din suflet, tăcerea din ceață
 Lăsând o sclipire în calea cea oarbă.

Sonet CX (E bine!)

Pe ritmuri de frunze încet mă restrâng
 Cu fragede zboruri și-avânturi senine
 Rescriu primăvara cu floarea ce vine
 Sărutul așteaptă pe umărul stâng.

Lumina și viața îmi sunt iar străine
 Tăcerea din iarnă mă cheamă să plâng.
 Dar păsări se-nalță, vin iarăși în crâng,
 Prin zboruri albastre nasc muguri. E bine!

Sub cerul albastru brăzdat de cocori
 Stau sălcile zvelte cu florile-i sfinte
 Natura renaște, te-ndeamnă s-adori

Noi aripi plăpânde ce nasc iar cuvinte
 Pudrate cu rouă, cernute-n scrisori
 De dor și iubire cu rima fierbinte.

Sonet CVII (Amintiri)

Pe rafturi fragile stă timpul, în cupe de-argint, ordonate
 Cu viețile stinse în noapte. E grea rătăcirea prin ele.
 Candela aprinde lumina, se-nalță încet către stele,
 În gânduri, cu izul tăcerii, cel vechi își ia locul în spate.

Ecoul ascuns în cuvinte răsună în clipe rebele
 Și tot ce a fost se întoarce în porții mărunte, curate,
 Cu vocea cărunță, pustie, pierdută sub vântul ce bate
 Uitarea de visuri și lacrimi, durerea nu poate s-o spele.

Îmi picură noaptea în sânge, la ore ce nu țin de mine
 Mă trece prin casa pustie, prin locuri cândva colorate.
 Păpușa cu suflet de pânză privește acum prin ruine

Și rana, uitată de vreme, n-aude, să plângă nu poate,
 Din ochiul de sticlă nu curge nici zâmbet, nici rău nici bine
 Dar inima mea, încă vie, tânjește spre clipe purtate.

Sonet CXII (Petale de seară)

Când roua ascunde o lacrimă mută
 Căzută pe floarea ce-așteaptă să moară
 Secunda invocă petale de seară
 Tăcerea din neguri cu doliu sărută.

Imagine stinsă, nimicul separă
 Atingerea caldă din clipa trecută
 De locul ce doare, durerea n-ajută
 Pe roza uscată nici fluturi nu zboară.

Lumina se scaldă-n trăiri efemere
 Cu versuri prea scurte, cu rima-n regrete
 Iar sensul se-ascunde în note himere

Pe corzile vieții ce-ncearcă să-mbete
 Cu farmecul dulce, îți dă, apoi cere,
 Plecarea din astru spre lumi noi, secrete.

SONET CXV (Secunda care pleacă)

Cânt teama mă cuprinde, lumina e departe
 Orbită de-ntuneric, privirea e neclară,
 Roiesc tăceri de gheață în mine ca o gheară,
 Îmi sfâșie prezentul, hazardul îl împarte.

Cărări întortocheate și amintiri de ceară
 Aprinse-n clipe grele, topindu-se în moarte,
 O flacăra le stinge iar umbra le desparte
 De Eul ce devine, durerea îl separă.

Prea singură-n mulțime cu gânduri răsfirate
 Când totul se destramă în viața cea incertă

(continuare în pag. 108)

Iar timpul mă transformă rupând visele toate,

Dorința îmi condamnă secunda în alertă
Ce-alege să dispară în lumile cifrate,
Rămâne fără zile. E clipa grea, inertă.

SONET CXVI (Corzi de mătase)

Vioara alină momente stinghere
Fiorul din clipe în note s-adună
Le scrie-n ecouri, le face cunună,
Le-așează în gândul închis de tăcere.

Trecutul renaște, lumina răsună
Povești rătăcite. Te uită cum pieri
Pe corzi de mătase-nvelite cu miere,
Tot răul din lume, alunecă-n strună.

Se stinge durerea și-apoi decupează
Petale de lună din inima frântă
Iar nopțile crude se pierd în amiază

Dorințe trezite-n divinul ce cântă
Pe-arcușul cu doruri speranța vibrează
Și mângâie-n cântec iubirea cea sfântă.

Sonet CXX (Zile nătânge)

Pe dorul ce prăvale o umbră rătăcită
Mă regăsesc adesea uitată ca-ntr-o ceață
În colțuri ghemuită iar timpul îmi îngheață
Prezentul ce-mi transformă trecutul în ispită.

Și îl topește-n forme servite într-o viață
Cu-amărăciuni în suflet, tăcere risipită
A ațipit pe frunte o moarte infinită
Nedefinirea care lumina nu mă-nvață.

Când vreau să uit de toate chem somnul viu în noapte
Și mă hrănesc cu vise când sufletul îmi plânge
Ascund pentru o clipă cuvintele în șoapte

Și mă destram în versuri, iau rimele din sânge
Iar gândurile stranii le-nalț în zboruri apte
Sublimul va renaște și-n zilele nătânge.

Sonet CXXIII (Întrebări)

Ce doare mai tare – trădarea, trădătorul
Sau liniștea distrusă de suflete murdare
Ce calcă pe cadavre cu foc și-nverșunare
Zdrobind în ura sa credința, muritorul?

Ce naște alinare? Iubire, răzbunare,
Lăsând în voia lor cărarea, viitorul?
Sau, impunând un țel, fiindu-ți creatorul
Lucrării vieții tale pictate cu mult soare?

Ce-aduce vindecare? Tăcerea ce alină
Sau plânsul care spală iluzile pătate
De visele ucise cu inima-i meschină

A celui ce omoară, băgând un șis în spate
Fărâmei de speranță, tăind din rădăcină
Lumina ce-ai crescut-o în vremuri colorate?

SONET CXXII (Va fi mâine?)

În câte cupe toarnă durere, împăcare
Această viață crudă, finită, ce nu iartă?
Azi înflorește-o floare iar mâine este moartă
Câți stropi aștepti să cadă? Și câte zile-ai oare?

Din tolba vieții noastre primim mereu o soartă
Si neschimbând trecutul, răsare mâine care
Ne minte că mai vine și nu știm de apare
Sau este amăgire și vine să despartă.

Sorbind amarul rece, privim în sus cuminiți
Și căutăm lumina în umbre de păcat
Iar sferele iubirii le implorăm la sfinți

Căci mângâie speranța cu zâmbetul mascat,
Iar dulcea nostalgie e-o formă cum să minți
Ce împlânzește chinul când totul a plecat.

SONET CXXIV (Îndoială)

Sparg îndoiala în mii de cuvinte
Fraze divine să pot reculege.
Ordinea sfântă înscrisă în lege
Tot ce atinge nicicând nu dezmințe

Har și lumină, să pot înțelege
Plecarea ce e înscrisă în minte
Și arde încet, dând gust de morminte,
Născând înălțări cu aripi betege.

Durerii din noi sădește-i răbdare
Să-nvețe-a zbura cu brațe de humă,
Atinse, acum, de gânduri murdare,

Străine și reci, ce sapă, înhumă.
Speranțe-i din noi dă-i raze de soare
Credința să-i fie a vieții cutumă!

(urmare din pag. 106)

Tânărul semna în grabă și aruncă hârtiile.
- Domne, nu vă supărați, acestea sunt posibilită-
țile, nu avem fonduri, spuse asistentul.

Fiul și mama sa nu mai ascultau. Cu mersul greoi
și susținută de fiu, se îndreptară spre ieșire. În urma
lor, vuietul necurmat al suferinței reizbucni ca o
vălvătaie, ce fusese domolită temporar, însă aerul
proaspăt adus de revolta tânărului o aprinsese din
nou.

Petre RĂU

ARS POETICA

În creația lirică a poetului-monah Ignatie Grecu

Ars poetica este o temă generoasă în creația poetului-călugăr Ignatie Grecu. Încă de la primele sale încercări literare poetul a reflectat adânc la arta care guvernează creația lirică. Și a înțeles la fel de repede că orice poet are o datorie sacră în a-și exprima viziunea sa asupra artei poetice, asupra procesului creativ și a rolului poeziei în comunitate.

Mai întâi, prin lecturi asidue, pentru sine, poetul și-a definit și selectat criterii de identificare cu arta creștinei, a reflectat asupra limbajului poetic și cum ar trebui deservit acesta pentru ca poezia să vibreze în inimile cititorilor, a identificat tehnici și metode de creație sau chiar reguli de compoziție și formă poetică. Îmi amintesc și azi cu mult drag cât de mult discutam cu prietenul meu, la vremea adolescenței noastre - în plimbările pe străzile Tecuciului, înainte sau după vreo seară literară la cenaclu, sau pe oriunde ne apuca dorul comun de poezie - despre poeziile lui Baudelaire, Paul Verlaine, Rimbaud, Apollinaire, Tagore, Omar Khayyam, ca și despre Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Gelu Naum, Ovid Caledoniu (poet tecucean) ș.a., pe atunci cei mai îndrăgiți poeți la care aveam acces. Și cât de mult circulau între noi volumele de versuri ale acestora, adesea achiziționate sau împrumutate din tot felul de surse, în acei ani de neuitat. Îmi amintesc și acum sfaturile din "*Ars poetica*" lui Horațiu, înțelese atunci de noi ca niște reguli de aur, despre cum ar trebui să fie un bun poet și cum ar trebui să fie scrisă o poezie de calitate: "*...Voi, care scrieți, luați un subiect potrivit cu puterea / Voastră și lung cumpăniți ce-ar putea și ce nu să suporte / Umerii. Cine și-alege o temă pe propria forță, / Darul vorbirii cu el e, de-așemeni și ordinea clară...*"¹

Mai târziu, așa zisele "reguli" poetice vor fi perfecționate de poetul Ignatie Grecu până la deplina ascensiune spre divinitate a numărului: "*Au trecut pe sus / două lebede în zbor / Mai trebuie una / ca să fac un poem*".

Acesta este poemul "*Ars poetica*", pe care Ignatie Grecu l-a plasat în volumul său **Aripă de înger** (versuri), editura Artemis, 2006.

Într-un poem fără titlu din același volum, el susținea, foarte încrezător în steaua sa lirică, faptul că poetul nu trece prin lume ca orice muritor de rând: "*Ca orice ins / Trecător prin lume / Și eu mergeam / Și-n mersul meu / Am fost atins / Ușor / De aripa de înger / A unui vers / Nemuritor*".

El, poetul, este muritor, dar nu un muritor oarecare, ci unul care moare de mai multe ori, practic de câte ori creația sa mai depășește un act sacrificial, de câte ori cuvintele sale devin stele care luminează universul poe-

Poetul-monah Ignatie Grecu de la Mănăstirea Cernica

tic, iar versurile sale devin ecouri care răsună în eternitate. Desigur, recunoaștem în această asociere și vorbele de duh ale lui Nichita Stănescu: "Poetul, ca și soldatul, nu are viață personală".

În general, "*Ars poetica*" în poezia lui Ignatie Grecu reprezintă o reflecție profundă asupra actului de creație poetică și asupra rolului poetului. Abordarea acestui subiect în creația lirică este un "obicei" întâlnit adesea în operele celor mai importanți poeți români contemporani: Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Lucian Blaga, Tudor Arghezi ș.a. care au explorat în mod constant înțelesurile și mizele poeziei, aducând contribuții semnificative la înțelegerea și definirea acestui concept. Marin Sorescu, de pildă, susține ideea de "*ars poetica*" în postfața la "*Tineretea lui Don Quijote*", astfel: "Funcția poeziei este una de cunoaștere, în care se include filozofia. Poetul ori e un gânditor, ori nu e nimic (...). Poetul autentic e un filozof și mai mult decât atât: el posedă în plus intuiția. Gândurile lui, spaimele, tristețile sunt transformate într-un instrument de cercetare (...). Cred că un poet genial poate descoperi numai prin intuiție poetică o nouă stea...". Iar Nichita Stănescu o susține direct într-un poem celebru purtând chiar numele "*Ars poetica*": "*Îmi învățam cuvintele să iubească / le arătam inima / și nu mă lăsam până când silabele lor / nu începeau să bată...*".

În general, s-ar putea spune că marii poeți au fost fascinați de puterea cuvintelor și de capacitatea lor de a crea realități noi. Pentru ei, poezia nu era doar un mijloc de comunicare, ci și un mod de a modela și transforma lumea. Ei au încercat adesea să exploreze limitele limbajului și să le depășească prin imagini și metafore inedite.

Până la urmă, poezia poate fi privită și ca un mijloc de a transcende realitatea cotidiană, iar poetul are

(continuare în pag. 110)

abilitatea de a se ridica deasupra lucrurilor comune și de a accede la o realitate superioară, spirituală. Această viziune și credință o întâlnim și la poetul Ignatie Grecu, lucru care poate fi observat în multe dintre poeziile sale, unde imaginația și visul sunt mijloace de evadare și de explorare a altor dimensiuni ale existenței.

Poezia lui Ignatie Grecu este plină de metafore și simboluri care își propun să exprime idei complexe și abstracte despre natura poeziei și a creației. Utilizarea frecventă a acestor mijloace stilistice subliniază efortul poetului de a comunica lucruri inefabile și de a transforma experiențele interioare în limbaj poetic.

Nu o dată poetul-monah ne vorbește în poezia sa despre condiția creatorului de versuri, despre actul de creație în sine. Întâlnim, așa cum vom vedea concret pe câteva exemple în cele ce urmează, multe reflecții asupra naturii poeziei și a procesului de creație. Poetul explorează profund ideea că poezia este o formă de respirație, un act vital și necesar pentru existența poetului.

Într-un poem concis, intitulat „Mi-a zis atunci Poetul” și apărut în volumul **Stihurile despre nisip** (poeme), Editura Sophia, 2001, întâlnim o reflecție profundă asupra actului poetic și a relației dintre poet, creație și lumea înconjurătoare: „*Privește lumea, prietene. Apoi / Ascultă-ți inima și taci. / «Căci versurile se despart de noi / Ca frunzele desprinse din copaci!»*”.

Tema centrală a poeziei este efemeritatea creației poetice și legătura intimă dintre poet și natura sa interioară. Poezia sugerează că versurile, ca frunzele care se desprind din copaci, sunt parte a unui ciclu natural și inevitabil de creație și separare. Poetul vede actul de a scrie versuri ca pe un proces natural de eliberare și de distanțare de propria creație.

În același volum întâlnim și poezia „Sfială”, construit pe structura clasică a unui haiku, chiar dacă nu respectă cu strictețe toate regulile nipone ale haiku-ului: „*Cuvântul ezită puțin / Înainte de a răsări pe buze: / Floare de crin.*”.

Poemul folosește imagini simple și naturale pentru a exprima un sentiment profund de sfială și fragilitate. După un sentiment de sfială înainte de exprimare, cuvântul este descătușat în cele din urmă, când subit devine o „floare de crin”, reușind să mângâie și să aline inima cititorului. Poezia, prin caracteristici ce amintesc de esența haiku-ului, captează un moment efemer și delicat, folosind imagini naturale pentru a transmite un sentiment de sfială și frumusețe simplă și efemeră.

Părintele-poet își explică geneza propriei sale poezii chiar pe coperta de pe spatele cărții sale **Floare de har**, editura Semne, 2012: „*Poezia mea / trecătoare pânză a cuvântului / pe care s-a întipărit / ca prin minune / pentru totdeauna / chipul Tău, Doamne!*” („Poezia mea”).

Într-o excelentă colecție de rondeluri (69 la număr) poetul-monah a adunat în volumul **Lacrimi de mărgean** (rondeluri), editura Artemis, 2009, apărut cu cinci ani mai devreme decât un altul la fel de valoros.

Tot o ars poetica întâlnim și în volumul **Cântecul păsării pe acoperiș**, editura RawexComs, 2014, într-un poem intitulat chiar „Ars poetica”: „*Nu ți-a rămas decât / acest trist vechi aluat cuvântul. // Frământă-l îndelung, / dă-i ultima potrivită formă / asemeni inimii tale. // Rumește-l bine / în cuptorul dragostei. / Apoi scoate-l / dulce mirosind a lumină / și-l împarte celor flămânzi, Poete!*”.

Meditația asupra actului poetic și a responsabilității poetului de a transforma cuvântul într-o hrană spirituală pentru cititori, la care suntem invitați, este realizată prin imagini puternice și simbolism profund, autorul însuși reflectează asupra procesului de creație poetică și asupra valorii cuvântului bine meșteșugit.

Poemul debutează cu o constatare aparent pesimistă. „Trist vechi aluat” sugerează că singura materie primă a poetului este cuvântul, care poate părea uzat și banal, dar care are un potențial latent. Cuvântul este prezentat ca o substanță de bază, ce poate fi transformată.

Dar urmează imediat actul de „frământare” a cuvântului, care sugerează un proces intens de muncă și reflecție. Poetul trebuie să modeleze cuvintele cu grijă, conferindu-le o formă care să reflecte autenticitatea și emoțiile sale interioare, similar inimii sale.

Metafora „cuptorul dragostei” indică faptul că poezia trebuie să fie creată cu pasiune și afecțiune, în timp ce îmbujorarea simbolizează perfecționarea și finalizarea procesului creativ, în care cuvântul capătă calitățile necesare pentru a atinge și hrăni sufletele cititorilor.

Rezultatul final al muncii poetului apare, cu siguranță: cuvântul care este acum plin de esență și semnificație, emanând „dulce mirosind a lumină”, lumina simbolizând adevărul, claritatea și inspirația. În fine, versurile din finalul poemului subliniază responsabilitatea poetului de a împărtăși creațiile sale cu ceilalți. „Cei flămânzi” sunt cei însetați de cunoaștere, frumusețe și sens, iar poezia este prezentată ca o hrană spirituală care împlinește această nevoie.

În concluzie, „Ars poetica” este un poem care explorează natura și responsabilitatea actului poetic prin imagini sugestive și un ton serios. Poemul subliniază importanța muncii și a pasiunii în procesul de creație, transformând cuvintele banale în opere de artă pline de esență și semnificație. Poetul este văzut ca un meșteșugar și un furnizor de hrană spirituală, având datoria de a împărtăși creațiile sale cu cei însetați de cunoaștere și frumusețe. Această viziune asupra poeziei, ca artă transformatoare și hrănitoare, invită cititorul să aprecieze valoarea și importanța cuvântului bine meșteșugit.

Dar exprimarea poetică se întâmplă să fie făcută și prin intermediul unei esențializate note nipone, adică „în spirit de haiku”, așa cum se exprima Nichita Stănescu. Întâlnim asta în mai multe volume, dar ne oprim aici asupra poemului „Poezia” din volumul același volum: „*Pe masa de scris / plină de cenușă atâtor / arse poeme / un trandafir în floare.*”.

Poemul este o reflecție concisă și puternică asupra naturii efemere a creației poetice și a speranței renăscute. El începe cu o imagine concretă a spațiului creativ al poetului: masa de scris. Aceasta sugerează locul unde se desfășoară actul de creație, un loc intim și personal. Imaginea de „cenușă” evocă ideea de distrugere și efemeritate. Poeziile arse simbolizează eșecurile, încercările nereușite sau poate chiar autocritica severă a poetului. Cenușa este un reziduu al procesului creativ, indicând că multe poeme au fost

(continuare în pag. 111)

sacrificate sau abandonate. Contrastul dintre cenușă și trandafirul în floare este central în poem. Trandafirul, simbol clasic al frumuseții și al renașterii, sugerează că în mijlocul ruinelor și al eșecurilor, există încă speranță și frumusețe. Floarea trandafirului poate reprezenta o nouă inspirație, o reușită sau un moment de revelație poetică.

Poem scurt, dar plin de semnificație, „Poezia” subliniază reziliența și capacitatea de regenerare a poetului, oferind un mesaj optimist și inspirator despre puterea artei de a transcende momentele de disperare și de a renaște din propria cenușă.

Reflecții de aceeași natură întâlnim și în poemul „Lăudând pe Dumnezeu” din același volum: *”Poetul suie la voi / cu harfa pe umăr / o amforă plină cu vin / întru cântare / lăudând pe Dumnezeu / îmbrățișând pe fiecare.”*

La fel și în poemele *”Când scriu”: “Când scriu / adeseori / grijulie / o gărgărită / lacrimă purpurie / pogoară de pe condei / din condei / pe hârtie / pune punct / unde / și când / trebuie.”* și în poemul *”Floare de gând”: “Floare de gând, poezie, / Atât de dulce-amară. // Se face toamnă târzie, / În suflet durere și seară, // Floare de gând, poezie!”*, amândouă făcând parte din același volum amintit.

În volumul **Prin grădinile verzi ale inimii**, editura Eikon, 2020, a apărut frumoasa poezie *”Toamna”* pe care o expunem aici și din motivul că întâlnim în ea o viziune profundă și melancolică asupra relației dintre poeți și societate, utilizând imagini de toamnă pentru a sublinia efemeritatea și neînțeleasa frumusețe a creației poetice: *”Toamna / de fapt / e împărțita / poezilor. // Scriu versuri / pe frunze de aur / și le arunc / în vânt. // Trecătorii - ori nu știu să citească, // ori sunt prea bogați - / le calcă indiferenți / în picioare.”*

Poetul ne invită să acceptăm că toamna, cu schimbările și culorile ei bogate, este de fapt un timp de reflecție și creație pentru poeți. Anotimpul este asociat cu maturitatea, introspecția și frunzele căzătoare, care pot simboliza versurile poetice. Poetul apare în ipostaza în care chiar scrie versuri pe frunze de aur, aceasta sugerând ideea că poezia este prețioasă și efemeră, precum frunzele care cad în acest anotimp. Aruncarea frunzelor în vânt simbolizează actul de a împărtăși poeziile cu lumea, dar și vulnerabilitatea acestui gest, deoarece frunzele sunt purtate de vânt și pot ajunge oriunde.

Versurile finale reflectă indiferența societății față de poezie. Trecătorii, fie nu știu să citească (sau nu apreciază poezia), fie sunt prea bogați (prea preocupați de griji materiale) pentru a-i înțelege valoarea. Indiferența cu care poeziile (frunzele de aur) sunt călcate în picioare ilustrează ignoranța și lipsa de apreciere a frumuseții efemere.

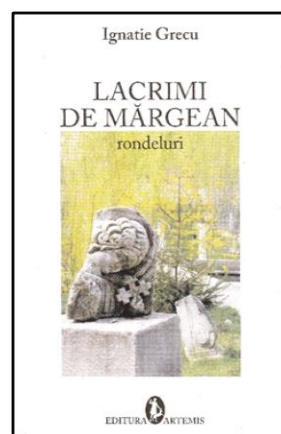
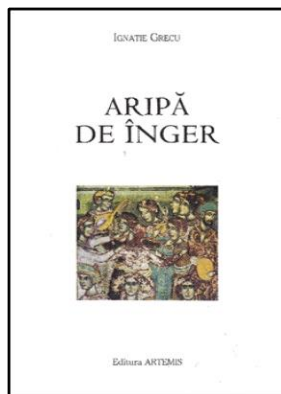
Cu alte cuvinte, poemul descrie cum poezii, în împărțita toamnei, creează versuri prețioase, dar trecătoare, care sunt adesea ignorate sau disprețuite de o societate materialistă și insensibilă la frumusețea efemeră a artei. Printr-un ton melancolic și reflexiv, autorul subliniază vulnerabilitatea creației poetice și critică indiferența celor care nu pot sau nu vor să aprecieze valoarea și frumusețea poeziei.

Ne oprim aici cu exemplele, precizând totuși că volumele poetului înglobează zeci, poate chiar sute de poezii care susțin și întăresc subiectul prezentat.

În concluzie, *”ars poetica”* în poezia lui Ignatie Greco reprezintă o explorare complexă și profundă a actului de creație poetică și a rolului poetului. Prin reflecțiile sale asupra limbajului, realității și puterii transformative a poeziei, poetul-monah contribuie semnificativ la înțelegerea și aprecierea poeziei ca formă de artă și ca mijloc de exprimare a celor mai profunde aspecte ale experienței umane, în special cea legată de actul religios în sine.

¹ Text după Horatius, *Opera omnia*, vol. 1-2, Editura Univers (Mihai Nichita), București, 1980 (traducere de Ionel Marinescu).

(din volumul în pregătire **Ignatie Greco - 40 de ani de călugărie și poezie**)

Ion CUZUIOC
(Rep. Moldova)

Popas la vatra strămoșească!

1.

Adam și Eva au poposit pe pământ,
Au coborât pe scara din cer,
Pe pământ în Grădina Eden,
S-au plimbat, s-au distrat pe-ndelete,
Și-au pornit în doi la drum,
Să cutreiere pământul,
Iar pe pământ nici țipenie de om;
Oamenii și ei erau deplasați
Pe alte planete ale Universului,
În căutarea unei zile mai bune.
Au mers din cătun în cătun,
Până-au ajuns într-o localitate,
Cu case ridicate de mâini robace,
Cu case din lut și paie acoperite cu stuf.
S-au plimbat pe ulicioarele satului
Ținându-se de mână,
Ca la un colț de drum pe un scăunel
Să vadă un bătrânel cu plete albe,
Care ședea în fața casei sale
Sprijinindu-și barba
Într-un toiag mare frumos,
I-au dat binețe bătrânelului,
Ca să-l întrebe:
Cum se numește acest sătuc?
Bătrânelul s-a mirat de noii veniți
Că nu-i cunosc denumirea localității,
Și le-a răspuns mândru și binevoitor:
E cazul să știți,
Dar dacă nu știți vă spun eu;
De când e lumină pe-al nostru pământ,
Satul a fost numele lui sfânt,
Iar azi ca al păsării tril
Tot sat îl numim!,
Dar ce căutați voi pe la noi?
Ce vânt rece v-a adus pe aici?
Cum vă cheamă, aș vrea să știu?
Adam și Eva ne cheamă!
Am venit aici,
Ca să ne simțim și noi bine pe pământ,
Fu răspunsul celor doi veniți.
Foarte bine, se bucură bătrânelul.
Dacă doriți să vă simțiți bine,
N-aveți decât să vă așezați aici.
Vă mulțumim dragă Omule,
Și unde putem să ne cazăm,
Să rămânem aici?
Cum unde? Chiar în casa mea.
Cu plăcere, dar mai locuiește cineva-n ea?
E pustie, căci cu toții

S-au împrăștiat care și-ncotro,
Așa, că vă stă la dispoziție
Casa, grădina cu meri și peri,
Păsările care ciripesc iarba din ogradă,
Totul ce vă văd ochii vă aparține,
Toată frumusețea Raiului de pe pământ.

2.

I-au mulțumit noii veniți bătrânelului
Și au trecut în ograda casei,
Ca să se amuze de frumusețea de pe pământ.
Să admire pomii roditori, florile din fața casei,
Păsările ce ciuguleau din iarba din curte,
Să se-mbete de mirosul florilor și a aerului verde,
S-asculte zumzetul albinelor ce roiau deasupra lor,
Să stea de vorbă cu fluturașii ce dănuiau în jur,
Să-l netezească pe cap pe câinele
Ce se gudura la picioarele lor,
Apoi s-au apropiat de bătrânel ca să-l întrebe,
Dacă pot să guste din fructele din grădină?
Poftim, cât vă dorește inima,
Căci tot una nu le mănâncă nimeni,
Iar când cad la pământ,
Le ciugulesc păsările,
Iar ce putrezește le mănâncă viermii,
C-așa-i viața pe pământ, ce moare putrezește
Ca până la urmă tot viermii să mănânce.
Poftim, grădina e a voastră.
Adam și Eva au luat câte-un măr din grădină,
Au gustat din el, apoi au mai luat câte unul
Și s-au retras în casa bătrânelului.
Bătrânelul cu plete albe și cu
Barba sprijinită-n toiag
Le-a spus să nu-și facă griji și să stea în casă
Cât le poștește inima,
Că n-o să-i deranjeze nimeni.
Și-au stat Adam și Eva
În casa bătrânelului mult și bine,
Ca peste luni de zile să afle cu bucurie,
Că-n casa lui vor fi patru ființe umane.
Adam și Eva au născut un copilăș,
Bucuria și dragostea bunelului,
Ca să se joace cu el cât e ziua de mare;
Apoi Adam și Eva din nou au mers
În grădina cu meri și peri roditori,
Ca să mănânce cât le poștește inima
Fructele gustoase și mustoase,
Și s-au retras în casă bine dispuși,
Ca să mai plămădească un copil.
Spre bucuria bătrânelului,
Au mai apărut încă mulți
Copilași frumușei și dragălași,
Care au crescut și ei mari,
Ca să nască și ei
Copilași frumușei și dragălași
Iar copiii copiilor lor
Au născut și ei prunci așteptați,
Pân-au umplut ulicioara de oameni.

3.

Cu anii întreg satul s-a împânzit
De bune, părinți și nepoței.
Melodii de dragoste și dor
S-au așternut peste sat;

(continuare în pag. 113)

Cântă bătrânii, cântă tinerii îndrăgostiți,
Cântă copiii și dănțuiesc fluturașii.
Bătrânii cântă la cobză și lăută,
Femeile la harpă,
Tinerii la fluier și la nai,
Copiii din frunze de leandru.
Lăutarii îmbrăcați în ipingele
Cântă la guzle și ocarine,
Ecol buciurilor răsună peste mări și țări,
Apele iazului și ele dansează,
Și peștișorii sar în sus,
Salutând frumoasa sărbătoare.
Se veselesc cu toții în ritmul
Armonioaselor melodii,
În horă, perechi și câte unul:
Femeile poartă la gât gherdane,
Bărbații îmbrăcați în giubele și încălțați în iminei,
Numai cântec și joc în jur,
Și-o duc bine-n acest sat,
Și se bucură mult
Bătrânelul cu plete albe și
Barba sprijinită-n toiaș,
Și se bucură și locatarii satului
De bătrânelul nemuritor,
Se bucură că bătrânelul lor este nemuritor,
Așa cum este nemuritor și satul lor de poveste,
Sat cu oameni frumoși, gospodari și binevoitori,
Un sat de poveste, ce altul pe lume nu mai este!
Și-i vin oameni în ospete
Și se mândresc cu a lui frumusețe,
Căci dintre toate frumusețile lumii,
Cea mai frumoasă e seara la sat.

4.

Soarele apune, aerul devine mai răcoros,
Plugarii își strâng uneltele de muncă
Și pornesc agale spre casă,
Gospodinele pregătesc
La cuptorașul din ogradă bucate gustoase,
Mirosul lor răspândindu-se departe de sat.
Copiii vin acasă obosiți de la școală,
Pe drumuri norii de praf și clinchetul clopoțelilor
Dau de știre că oile și caprele se-ntorc de la păscut.
Găinile se retrag prin cotețe mergând la culcare.
E frumoasă seara la sat.
După ziua de muncă toți ai casei
Se așază la masa cu trei picioare,
Cinând bucatele gustoase.
Și după cină oamenii nu-și găsesc astâmpăr,
Bărbații stropesc cu apă zarzavaturile,
Femeile la stative țin covoare,
Copiii se joacă de-a țurca,
Iar flăcăii și fetele îmbrăcate în straie noi
Merg la casa de cultură la dans.
Frumoasă-i seara pe la noi prin sat,
Iar la hramul bisericii,
La sărbătoarea satului,
La sărbătoarea neantului
Și dedesubtului
Cu toți dispăruți
Aflăm datinile strămoșești,
Ascultăm doinele plaiului,
Ne întrecem la joc
Și gândim creștinește,

Ne închinăm la biserică
Și trăim o zi nouă,
Mai luminoasă și mai fericită.

5.

Azi satul e bogat și în piatră,
Biserica cu cinci turle este din piatră,
Case de piatră, garduri de piatră,
Drumuri pietruite,
Căinele are și el cușcă de piatră.
Totul în jur e piatră.
Doar grădinile miroase a pământ proaspăt,
Căci sunt cultivate
De plugari cu inima blândă
Și mâini muncitoare.
Care nu țin piatra în sân,
Dar care pe frunte au
Broboane de sudoare
Cu care mângâie pământul
Și înmoaie piatra.
Satul e o grădină-n floare,
Căci **Satul** și este Grădina Eden!

6.

Satul pentru om e un rai,
Așa l-am văzut eu prin somn.
Am intrat în Rai.
În jur – miros de nuc și arțar,
Totul e verde,
Doar vinul moldovenesc e roșu, spumos.
Cântă lăutarii lui Botgros,
Se aude Balada lui Ciprian Porumbescu;
Sfinții dansează hora,
Toți vorbesc dulcea limbă strămoșească,
Se declamă poezii de Eminescu și Coșbuc;
Păpușarii ne amuză cu *Capra cu trei iezi*;
O bătrânică ne aduce
Pâine coaptă pe vatră
În frunză de varză.
Un preot ne binecuvântează.
E frumos în jur,
Priveliște de Rai.
Vorbă să fie –
E Duminica Mare
În satul,
Dumnezeiesc de clar...

7.

Miros bujorii din grădină,
Stropiți cu apă cristalină,
Aș vrea să-i smulg din rădăcină,
Dar calea-mi taie o albină.
E zi frumoasă, zi senină,
De aroma florilor e plină.
O rog pe mama gospodină,
Pe cea cu inima blajină,
Să-mi rupă floarea din tulpină,
Și s-o expun eu la vitrină.
La văzul mamei în grădină,
Cu drag florile se-închină,
Se-închină ca la o regină,
Căci unde-i mama e lumină!

Ion Cuzuioc la 75 ani!

S-a născut la 16 septembrie 1949 în familia intelectualilor Valentina și Pavel Cuzuioc din comuna Țareuca, județul Orhei, Republica Moldova. A absolvit Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "N. Testemițanu". După absolvirea ei activează în calitate de medic, șef de secție la Centrul de Medicină Preventivă din Călărași.

Medic-șef adjunct la Centrul Sănătății al Ministerului Sănătății din Republica Moldova.

Președinte al Fondului Carității și Sănătății din Republica Moldova.

Membru constituant al Congresului Uniunii Europene a Carității.

Președinte al Confederației Asociațiilor de Caritate din R. M.

Copreședinte al Fondului Internațional al Carității și Sănătății.

Președinte al Comitetului Permanent de Control asupra Drogurilor, Republica Moldova.

Medic specialist Sănătatea Publică și Managementul Sanitar (categorie superioară).

Distins cu Ordinul "Gloria Muncii", Medalia Academiei de Științe a Moldovei „Nicolae Milescu Spătarul”, Medalia Academiei de Științe a Moldovei „70 de ani de la crearea primelor instituții de cercetare și 55 de ani de la fondarea Academiei de Științe a Moldovei”, Medalia „I. L. Caragiale”, Medalia „Tudor Vladimirescu-200”, Medalia „Ion Grămadă”, Insigna „Eminent al Ocrotirii Sănătății”, Distincția „Coroana Păcii” (ONU);

Titluri Onorifice: „Ambasador al Păcii (ONU)”, „Ambasador Internațional al Păcii” (Forumul Literar Mondial pentru Pace și Drepturile Omului), „Ambasador al Culturii Păcii” (Asociația Europeană a Societății Civile), „Ambasador Cultural European” (Asociația Poetilor Mondiali) și „Ambasador Cultural Mondial” (Academia Mondială de Literatură).

Premii Uniunii Scriitorilor din Moldova, Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, UNESCO, Academiei Naționale Române, Academiei Româno-Australiană, Academiei Internaționale de Literatură și Artă, Academiei Mondiale de Literatură, Uniunii Internaționale a Oamenilor de Creație, Asociației Culturale pentru Pace și Umanitate și numeroase premii și mențiuni la Saloane Internaționale de Carte, Concursuri și Festivaluri Literare Naționale și Internaționale. Este cetățean de Onoare al comunei Țareuca, Rezina, Orhei.

Membru al Uniunii Scriitorilor, Uniunii Epigrafiștilor și Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, Membru al Uniunii Scriitorilor, Uniunii Cineaștilor, Uniunii Umoriștilor, Uniunii Epigrafiștilor și Uniunii Jurnaliștilor din Moldova, Membru al Confederației Internaționale a Cineaștilor, Membru al Federației Internaționale a Jurnaliștilor, Membru al Asociației Naționale a Oamenilor de Creație din Moldova, Membru al Senatului Asociației Oamenilor de Știință, Cultură și Artă din Moldova, Membru al Uniunii Internaționale a Oamenilor de Creație, Membru al Asociației Canadiene a Scriitorilor Români, Membru al Asociației Culturale pentru Pace și Umanitate, Membru al Academiei Naționale Române, Membru al Academiei Româno-Australiană, Membru al Academiei Internaționale de Literatură și Artă, Membru al Academiei Mondiale de Literatură.

Scriitorul Ion Cuzuioc (Rep. Moldova)

Ion Cuzuioc a editat peste **65** de cărți de proză (romane, nuvele, povești și povestiri pentru copii, schițe umoristice), versuri lirice, poeme de sorginte niponă, epigrame, aforisme, piese de teatru, publicistică. În toți acești ani publică cronici literare, eseuri, sfaturi medicale, articole științifico-populare, a realizat cronici de carte și prefețe, a fost membru și președintele juriului la diferite concursuri literare, președintele Cenaclului Literar „La Târgoviște” și a moderat zeci de lansări de carte și Serate de Creație ale colegilor de breaslă și peniță etc. Selecții din creația sa literară au fost incluse în peste **250** de antologii și culegeri din România, Rusia, SUA, Austria, Franța, Canada, Coreea de Sud, Muntenegru, Macedonia, Israel ș.a.

Referințe

Confesiv, sincer, mucalită, **Ion Cuzuioc** are ochi ager pentru a observa situațiile cu haz când oamenii se mai încurcă în capcanele vieții. Este medic, nu doar ca profesie socială: ci și să facă sanitarie în literatură, parodiind, îngânându-i pe alții și jucând, imitându-i în hora umoriștilor. Căci așa ar trebui să fie umorul: să mărturisească, dar și să păcălească.

(Acad. Mihai Cimpoi,
Președinte al Asociației Naționale a Oamenilor de Creație din Moldova)

Veritabile punți de legătură - mai ales când este vorba de epigrafiști și creații ale acestora născute în locuri diferite, deși situate în proximitate și scrise în aceeași limbă - comentariile spirituale ale confratelui Ion Cuzuioc constituie deopotrivă exerciții de virtuozitate și acte amicale. Se poate spune, pe drept cuvânt, că el are gâdilici la pană și, de ce nu, la poantă, fapt ce nu-i poate decât spori opera și numărul prietenilor.

(George Corbu,
Președinte al Uniunii Epigrafiștilor din România)

Majoritatea bucăților cuprinse în cartea **GÂDILICI LA LIMBĂ** de **Ion Cuzuioc**, am putea spune, mustesc de o vervă neaoșă, corosivă, autorul lor dând dovada cunoașterii la perfecție a limbii noastre românești. Nimic nu scapă vederii umoristului și satiricului, nici cel mai mic amănunt al vieții noastre pline peste măsură de hopuri regretabile și tipi care merită de a fi trași în țeapă.

(Petr Cărare)
(continuare în pag. 115)

Ion Cuzuioc, confratele de peste Prut, medic și scriitor, deși este un om realizat și îngalonat cu de toate, cărți, titluri, premii, onoruri și aprecieri deosebite, rămâne același om neschimbat, modest și perseverent care-și vede de treaba sa cu o pasiune aleasă, desăvârșindu-și opera care-l definește, detașează și pune în lumină cu tot mai multă consistență. **Reputatul scriitor și medic moldovean este un adevărat terapeut al sufletului**, care a înțeles mai bine decât alții efectul miraculos și benefic al cuvântului pentru alinarea și vindecarea diverselor traume și agresiuni asupra sufletului în aceste momente de criză și tranziție, la care este părtașă și cultura, tot mai marginalizată astăzi. Este o personalitate deosebită și complexă, dar și un condei de excepție, un Jurnalist și publicist cu talent și har dumnezeiesc, cu spirit de observație, Inteligență nativă și umor.

(Gavril Moisa

Secretar general al Ligii Scriitorilor din România.)

A da valoare de simbol personajelor și dimensiune de model acțiunilor ce le săvârșesc aceste personaje e, pentru orice autor, o obligație tot pe atât de conștientă prin tradiție, precât e și, în genere, intrinsecă genului. Orice reușită de asemenea ordin nu implică, deci, nimic prea ieșit din comun. Originalitatea creației lui **Ion Cuzuioc** rezidă în cu totul altceva: el se cearcă a da substanță evident și voit omenească, precum și aproape strict pământeană, fabulosului din personaje, fantasticului din târâmurii și hiperbolicului din acțiuni.

(Alexandru Cosmescu)

Din motive explicabile, satira și umorul basarabean, ca de altfel și întreaga literatură autohtonă, au fost și rămân apanajul condeierilor filologi. **Ion Cuzuioc**, alături de alți "intruși", din alte bresle, aduce - sub aspect tematic, stilistic, concepțional - un suflu nou în proza umoristică scurtă, în poezia satirico-umoristică și în epigramă.

(Ion Diviza,

Președinte al Uniunii Epigramiștilor din Moldova)

Prin ceea ce a publicat și a editat până acum, ne-a convins că are un simț înăscut al comicului, posedă un vocabular activ care îl plasează printre bunii cunoscători ai verbului artistic, asimilează creator tot ce ține de meșteșugul scrisului. Atât în cărțile care i-au apărut, cât și în spectacolele de teatru ce au fost montate după piesele lui **Ion Cuzuioc** descoperim un har artistic bonom, care știe să citească în inima și sufletul contemporanului nostru care se zbate între disperare și vis.

(Victor Prohin)

Partea de suflet și de responsabilitate a povestirilor pentru și despre copii ale lui **Ion Cuzuioc** îmbracă idei și atitudini ironice și polemice în deplinul înțeles al cuvântului. Pentru autor ea este un sentiment trăit. Privite din acest racursiu, narațiunile dumnealui fructifică obsesiv și sugestiv universul infantil, veșnicia copilăriei sau al mutațiilor și al candorilor ei unice și irepetabile.

(Tudor Palladi)

Ion Cuzuioc are ochi lucid, spirit demn și mână sigură în mânuirea floretei invizibile, dar cu distincte urme caligrafice, în apărarea dreptății, moralității, onestității și

neprețuitelor valori umane încă necesare echilibrului social. Toate aceste mostre de caligrafie spirituală și-au găsit, la modul serios, întruchiparea lor personificată în zecile de portrete, medalioane și creionări camara-derești, adunate în volumul de eseuri „Lume, lume...”

(Acad. Ion Hadârcă)

Ion Cuzuioc este un prozator eminent liric, care merge pe filonul poetic. Ai impresia că bucățile lui de proză sunt scrise în poezie. Autorul ne dovedește că are forță epică, întru a depăși cadrul liric de a explora materia epică, de a rupe fragmente epice și de a le transforma în proză de proporții, lucru pe care l-a făcut cu brio în romanul „Voiaj în hău”.

(Arcadie Suceveanu)

Într-o lume bolnavă, **Ion Cuzuioc** pune diagnoze: ceea ce scrie dânsul par mai degrabă niște rețete medicale - pentru bunătate, pentru dragoste, pentru omenie - care urmează să încurajeze omul din fiecare dintre concetățenii noștri.

(Acad. Nicolae Dabija)

**La mulți ani, stimată domnule
Ion CUZUIOC!**

Vă urează colegiul redacțional al revistei Boem@!

Ana VĂCĂRAȘU

CA DOI COPACI

Se restrânge spațiul între noi,
comprimat și greu
de dorințele care-l inundă.
Apropie-te, nu lăsa lumea să-ți răcească judecata!
Pe cărări de vânt, între soare și lună,
când simți că vreau să plec,
tu prinde-mă de mână!

De vezi stingându-se încet lumina-n asfințit,
când umbrele prelungi pășesc agale după noi,
nu mă lăsa, vino cu mine,
de vezi că vreau să scap, adu-mă înapoi!

Ca doi copaci crescuți alături,
când vântul te îndoaie, cu tine să mă-ndoi.
Dorințele nebune tresar și țipă după viață,
prin mugurii cei noi ce devin ramuri,
și se-mpletesc în aeru-nserării,
când soarele se ascunde,
când luna clipește cu ochiul său alb,
apoi pornește-agale, pe cer înapoi.

COPILE...

Vei da de urma pasului meu călător?
Te va atinge briza provocată
de aripa mea în zbor?

Sufletul meu,
tot ce-i bun și nu numai, în mine,
va trăi ca un dor cuibărit adânc în inimă la tine.

Mă vei căuta printre fraze uitate,
printre vise nebune furate din cer
și ascunse-ntr-o carte.

Mă vei găsi printre versuri și rime,
vei auzi țipătul cocorului
care încă mai zboară,
într-o lumină de amurg închisă în mine.

ATENȚIONARE

Versul meu și-a ascuns lacrima sub aripă,
presimțind setea cruntă
a verbului ce-mi mușcase din clipă.
Pe umărul pe care stătea îngerul,
a rămas numai parfumul de mir,
să se îmbăieze în el cuvintele
la fiecare adiere de zefir.

Visul a devenit amnezic,
nu-și mai amintește cum
și de unde se frânge depărtarea,
dar crește din sine, cu înconștientă,
savurând cu lăcomie la fiecare masă... întristarea.

Ecoul unui hohot de râs
se sparge între pereții tăcerii,
răsunând ca într-o catedrală.
Primăvara mă bate pe umăr,
îmi strigă în auz că s-au întors cocorii.
E timpul să ies din mine și să trăiesc în afară.

ÎNTRE CER ȘI MARE

De ce ne-am cunoscut noi, oare?
Pășim la fel de temători,
doar gându-i azi mai îndrăzneț
decât aripile șovăitoare.
Cuvintele se pierd
în aerul lacom ce le absoarbe,
purtate de vânt
în ploaia de vară, răcoritoare.

Suntem ca două păsări oarbe
ce se ciocnesc în zbor...
De ce ne-am cunoscut noi, oare?
Pe tine, pe mine, pe cine să întreb
de-am mai zburat vreodată,
sau azi ne-aventurăm în zbor amândoi,
prima oară, sub soare?

Două păsări oarbe
desenând un zbor șovăielnic,
beau vântul departe, între cer și mare.
Efemere temeri Țes umbre
prin doruri și speranțe crescute din același vis,
același cer și-aceeși culoare.

Un plâns pierdut alunecă
pe luciul stropilor de ploaie...
De ce ne-am cunoscut noi, oare,
pentru-a zbura orbește între cer și mare?

AȘTEAPTĂ-MĂ!

Azi mă cuprinzi cu brațele tale
și mâinile ce ard,
călătorind pe dealuri și prin văi,
răscolesc țărană roșie
a sângelui ce curge vâltoare.

Nu te grăbi, avem o viață-ntreagă
de azi și până mâine,
condensată în clipe și-n suspine,
în șoapte înecate, pe buzele arse
de rugăciuni păgâne.

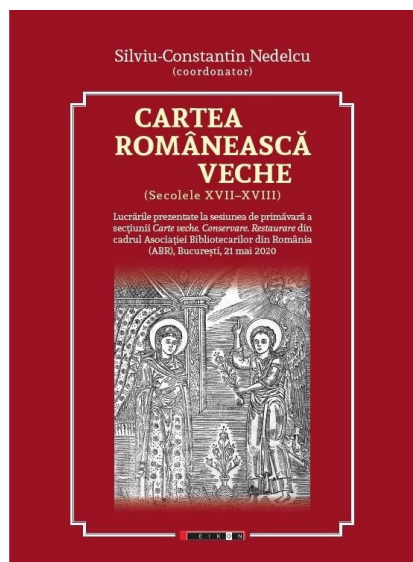
Din scrânciobul ce-atârnă din lună,
un înger plictisit se uită la noi cu uimire,
îl simt cum întinde o mână
și tu te duci, te lași ispitit...

Așteaptă-mă, nu mă lăsa în robie!
De unde-mi cresc atâtea brațe,
de unde-atâtea aripi,
ce lavă clocotește,
topind pământu-ntreg cuprins în mine?

Mă uit în sus și strig la înger,
m-agăț de colțul lunii și urc și eu,
mă pierd în cer cu tine.

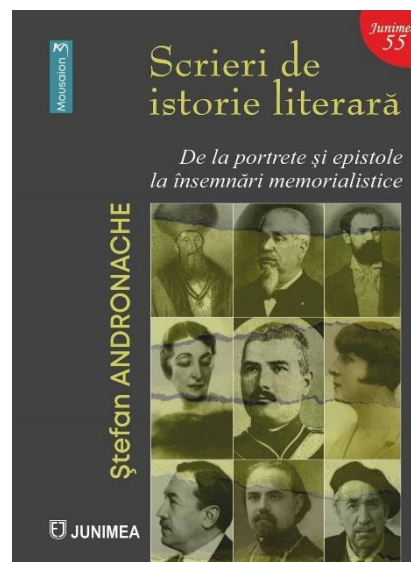
CĂRTI SOSITE LA REDACȚIE

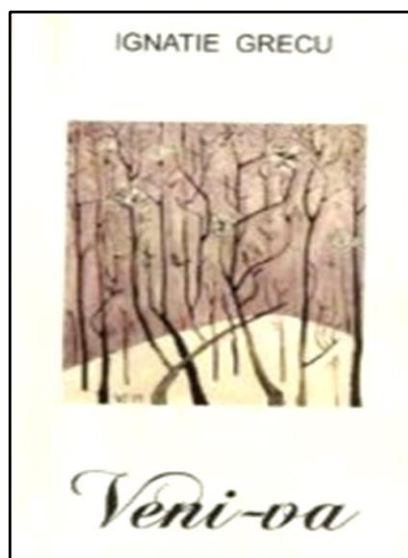
Silviu Constantin Nedelcu – Cartea românească veche, Editura Eikon, 2020

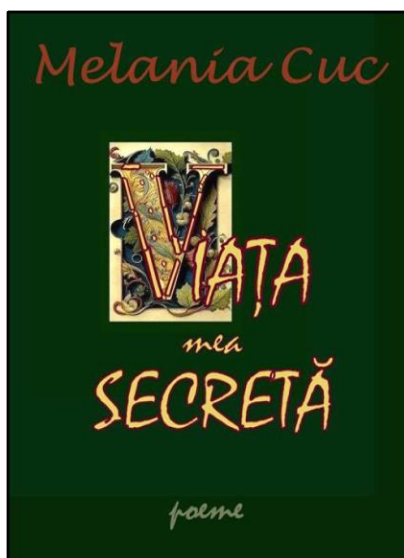
Ignatie Greco – O sută și una de poezii Editura Academiei Române, 2022

Ștefan Andronache – Scrieri de istorie literară Editura Junimea, 2023

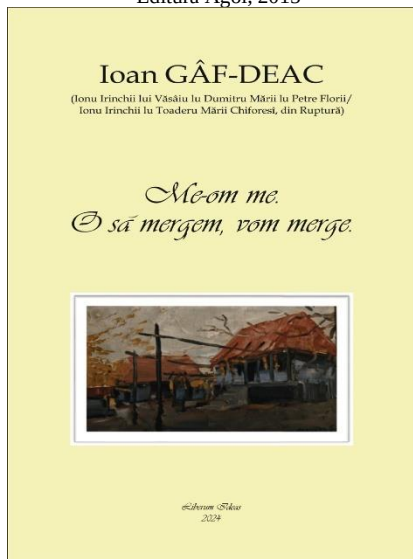
Ignatie Greco – Veni-oa Editura Agol, 2015

Melania Cuc – Viața mea secretă Editura Vatra veche, 2024

Ignatie Greco – Floare de har Editura Semne, 2012

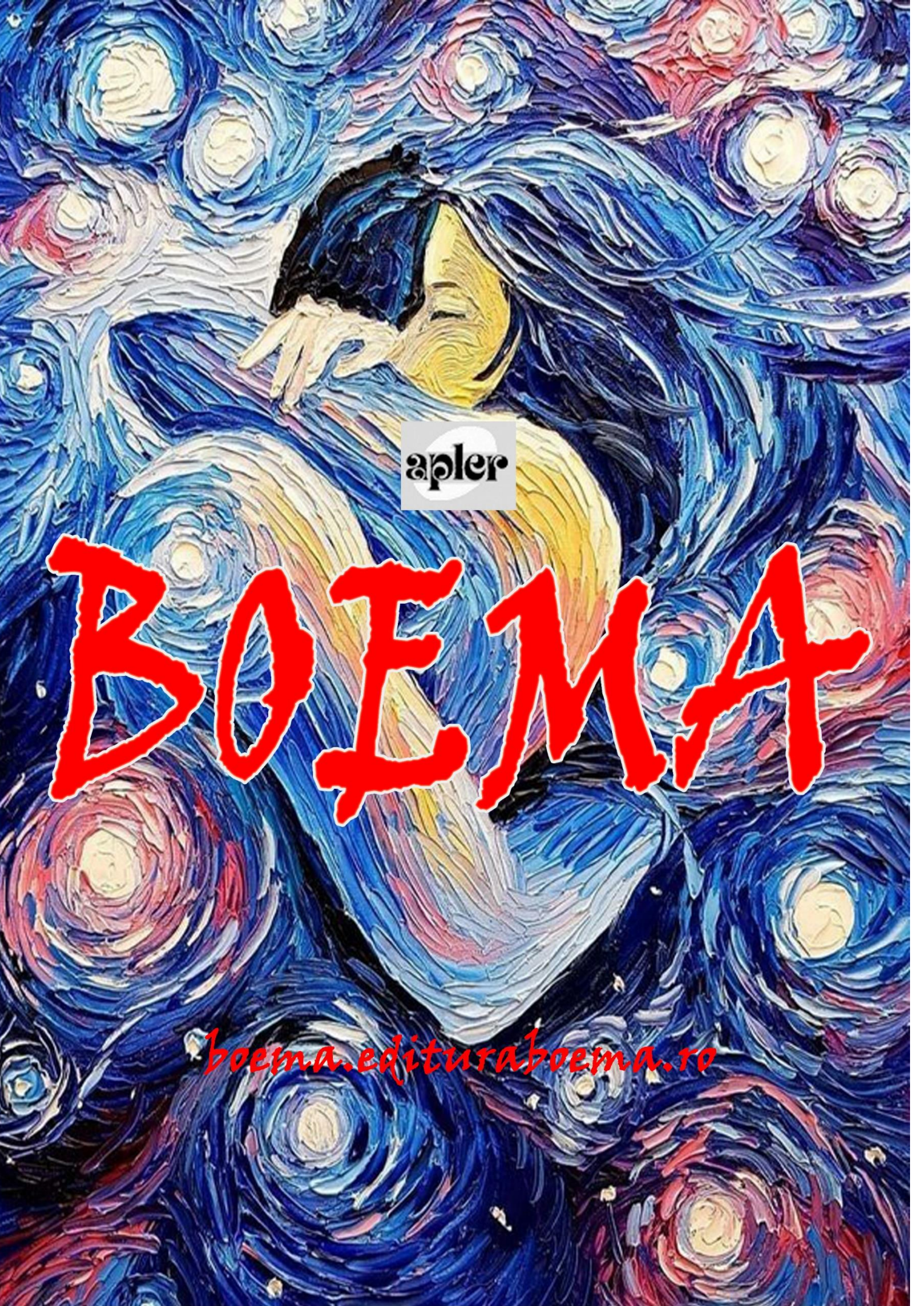
Ioan-Gâf-Deac – Me-om me / să mergem, om merge, Editura Liberum Ideas, 2024

Ignatie Greco – Jurnalul unui poet pelerin în Țara Sfântă, Editura Agol, 2015

Lucian Ienășescu – Câmpul cu liniște ePublishers, 2023

apler

BOEMA

boema.edituraboema.ro